

[CONGRESKRANT 2]

Derde partijcongres van Groen Links: 30 en 31 oktober 1992 • Bijlage van oktobernummer maandblad Groen Links

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Welkom

Graag nodigen wij alle leden en belangstellenden uit voor het derde congres van Groen Links, dat op 30 en 31 oktober 1992 wordt gehouden in Amersfoort.

Het congres is het hoogste orgaan binnen de partij, bedoeld als democratisch forum dat de politieke koers uitzet. Op dit congres gebeurt dat ten aanzien van het actuele thema 'sociale zekerheid' en (in aanvulling op uitspraken van het vorige congres) het niet minder belangrijke onderwerp 'vrede en veiligheid'. Wat de discussiepunten zijn en wat verder op het congres aan de orde komt, staat in deze krant.

Het congres is een openbare bijeenkomst. Stemrecht hebben echter alleen de afgevaardigden van de afdelingen.

Wij wensen iedereen sterkte bij de voorbereiding, hopen op een grote opkomst en rekenen op een vruchtbare discussie.

Namens partijbestuur en congrespresidium:

Louis Vuurboom

Agenda

VRIJDAG 30 OKTOBER 1992

- 15.00 Opening, welkom
Vaststelling agenda
Vaststelling orde van het congres
Benoeming kascontrolecommissie
Mededelingen
- 15.10 Verantwoording partijbestuur
- 15.20 Verantwoording Tweede-Kamerfractie
- 15.30 Verantwoording Eerste-Kamerfractie
- 15.40 Verantwoording delegatie Europees Parlement
- 15.50 Voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement
- 16.20 Financiën:
- jaarrekening 1991 en verslag kascontrolecommissie
- begroting 1993
- 16.40 Partijbestuursverkiezingen

17.35 Pauze

- 19.30 Toespraak Ria Beckers, voorzitter Tweede-Kamerfractie
- 19.50 Behandeling richtinggevende uitspraak Vrede en veiligheid: eerste en tweede spreekronde volgens spreekijdregeling
- 21.35 Stemmingen Vrede en veiligheid
- 21.45 Afronding partijbestuursverkiezingen (indien nodig)

ZATERDAG 31 OKTOBER 1992

- 11.00 Forum 'Achterkant van gelijk' over sociale zekerheid. Gespreksleider: Andrée van Es. Deelnemers (onder voorbehoud): Elske ter Veldt (staatssecretaris Sociale Zaken), Karin Adelmund (vice-voorzitter FNV), Paul Rosenmöller (Tweede-Kamerlid Groen Links), T.J.W.M. Hoppenbrouwers (voorzitter Divosa, vereniging van directeurs van Sociale Diensten), Jeanne de Bruyn (hoogleraar Vrouw en beleid aan de VU) en de heer Blankert (voorzitter NCW).

12.45 Pauze

- 13.30 Toespraak partijvoorzitter
- 13.50 Behandeling ontwerp-resolutie Sociale zekerheid: eerste spreekronde volgens spreekijdregeling

15.40 Pauze

- 16.10 Buitenlandse spreker/spreekster
- 16.30 Behandeling ontwerp-resolutie Sociale zekerheid: tweede spreekronde, alleen toegankelijk voor degenen die in eerste ronde hebben gesproken
- 17.30 Actuele moties
- 17.50 Kort slotwoord partijvoorzitter
- 18.00 Sluiting congres, waarna borrel. Na afloop van het congres liggen er voor hen die de hele rit hebben uitgezeten twee consumptiebonnen te wachten. Er is volop de gelegenheid onder het genot van drank en hapjes na te praten. We gaan ervan uit dat niet meteen iedereen ijlings naar huis afreist.

Praktische informatie

TIJD EN PLAATS

Het derde congres van Groen Links wordt gehouden op *vrijdag 30 oktober* (van 15.00 tot 22.00 uur) en op *zaterdag 31 oktober 1992* (van 11.00 tot 18.00 uur). De zaal is op vrijdag open vanaf 14.00 uur en op zaterdag vanaf 10.00 uur. Zaterdagmiddag wordt het congres afgesloten met een borrel.

Het congres wordt gehouden in de Stadshal van Cultureel Centrum *De Flint*, Coninckstraat 60 te Amersfoort, telefoonnummer 033-751184.

Vanaf NS-station Amersfoort is *De Flint* bereikbaar met buslijn 6 van de stadsdienst richting *De Flint*, vertrektijden elk uur om .25 en .55. De bus doet er ongeveer negen minuten over. Bij de terugreis van *De Flint* naar het station neem je buslijn 5 van de stadsdienst; vertrektijden elk uur om .08 en .38.

Automobilisten vinden op alle belangrijke kruispunten in Amersfoort witte richtingbordjes met de naam *De Flint*.

AANMELDING STEMGERECHTIGDE AFGEVAARDIGDEN

Stemgerechtigde congresafgevaardigden dienen zich bij binnenkomst te melden bij de informatiebalie, waar hun naam wordt geregistreerd. Tegen inlevering van de hen toegezonden bevestigingsbrief krijgen ze dan een stemkaart en stemformulieren. Aanmelding is op vrijdag 30 oktober mogelijk vanaf 14.00 uur en op zaterdag 31 oktober vanaf 10.00 uur. Stemkaarten worden niet toegestuurd.

VERVANGING STEMGERECHTIGDE AFGEVAARDIGDEN

Afgevaardigden die verhinderd zijn, kunnen *alleen* worden vervangen door anderen die de afdeling op het opgaveformulier als plaatsvervangers heeft aangemeld. Een plaatsvervanger dient bij de informatiebalie de bevestigingsbrief in te leveren, haar/zijn naam te laten registreren en te melden voor welke afgevaardigde zij/hij in de plaats komt. De oorspronkelijke afgevaardigde heeft dan geen stemrecht meer. De vervanging geldt voor het hele congres.

CONGRESSTUKKEN

Bij het ledenblad van juni hebben alle leden *Congreskrant 1* ontvangen. In deze krant staat de ontwerp-resolutie over sociale zekerheid. In het ledenblad van juli staat de richtinggevende uitspraak over vrede en veiligheid afgedrukt. Van deze kranten is, voor wie ze niet meer heeft, nog een beperkte voorraad beschikbaar op het partijbureau.

Congreskrant 2 is de krant die je nu leest. Bij de aanvang van het congres ligt *Congreskrant 3* klaar. Deze krant bevat het laatste nieuws dat voor de gang van zaken op het congres van belang is.

KINDEROPVANG

Zowel op vrijdag als op zaterdag bestaat de mogelijkheid tot kinderopvang. Opgave hiervoor moet schriftelijk en met vermelding van aantal en leeftijd van de kinderen) is mogelijk tot uiterlijk donderdag 29 oktober 1992, 12.00 uur bij het partijbureau.

ETEN EN DRINKEN

In *De Flint* kosten koffie en thee f 2,- en frisdranken f 2,50. Er zijn ook broodjes verkrijgbaar.

OVERNACHTEN

De congresgangers wordt geadviseerd vrijdagavond weer naar huis terug te reizen of zelf een overnachtingsadres in Amersfoort of omgeving te zoeken. De partij kan slechts in zeer beperkte mate slaapadressen beschikbaar stellen. Daar moet men zich dan vroegtijdig voor aanmelden, namelijk vóór 1 oktober a.s. Nadere inlichtingen zijn verkrijgbaar bij het partijbureau.

REISKOSTEN

Congresafgevaardigden kunnen hun reiskosten (openbaar vervoer tweede klas) declareren bij het afdelingsbestuur. Het afdelingsbestuur levert een declaratie van de reiskosten van zijn afgevaardigden in bij de congresorganisatie. De partijpenningmeester zorgt dat het totale bedrag aan reiskosten evenredig verdeeld wordt over alle afdelingen. Verrekening vindt plaats met de contributieafdracht van het volgend jaar.

Inhoud

Orde van het congres	2
Ontwerp-resolutie sociale zekerheid	3
Richtinggevende uitspraak vrede en veiligheid	21
Rapportage kandidatencommissie verkiezing partijbestuur 1992-1994	26
Verantwoording partijbestuur	32
Verantwoording Tweede-Kamerfractie	34
Verantwoording Eerste-Kamerfractie	35
Verantwoording delegatie Europees Parlement	36
Jaarrekening en balans 1991	37
Ontwerp-begroting 1993	38
Voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement	39
Benoeming kascontrolecommissie	39

LEIDING

De leiding van het congres berust bij het congrespresidium. Het presidium heeft voor de verschillende zittingen voorzitters aangewezen. Het presidium is in drie onderdelen opgesplitst:

- de voorzitterstafel;
- de organisatietafel;
- het stembureau.

ORGANISATIETAFEL

a. Communicatie tussen congresdeelnemers en het presidium geschiedt uitsluitend via de organisatietafel.

b. Bij de organisatietafel kun je terecht voor inschrijving op de spreeklijsten, intrekking van amendementen, aanbieding en intrekking van moties, indiening van ordevoorstellen.

ORDEVOORSTELLEN

a. Ordevoorstellen kunnen uitsluitend worden ingediend bij de organisatietafel.

b. Ordevoorstellen worden terstond in behandeling genomen.

AMENDEMENTEN EN MOTIES

Elders in deze congreskrant zijn de amendementen en moties afgedrukt op de ontwerp-resolutie Sociale zekerheid en de richtinggevende uitspraak Vrede & veiligheid. Er kunnen geen nieuwe amendementen meer worden ingediend op deze stukken. Tijdens het congres worden ook geen gewijzigde amendementen meer in behandeling genomen. Eventuele nieuwe moties die betrekking hebben op Sociale zekerheid en/of Vrede & veiligheid worden in principe niet in behandeling genomen. Die stukken heeft immers al een amendementsprocedure plaatsgevonden.

Het huishoudelijk reglement biedt wel de mogelijkheid amendementen in te dienen op in de congreskrant opgenomen moties. Die amendementen kunnen schriftelijk en ondertekend worden ingediend tot 48 uur voor de aanvang van het congres, dat wil zeggen tot woensdag 28 oktober 15.00 uur.

ACTUELE MOTIES

De termijn voor het indienen van actuele moties sluit twee uur na aanvang van het congres. Het recht tot indiening (schriftelijk en ondertekend) hebben alleen afdelingen, landelijke categorale groepen, het partijbestuur of tenminste vijftien partijleden gezamenlijk.

Actuele moties die op woensdag 28 oktober met de ochtendpost op het partijbureau ontvangen zijn, kunnen worden opgenomen in de derde congreskrant. Deze krant ligt bij de aanvang van het congres klaar. Wie later nog een motie wil indienen, wordt verzocht deze in vijfhonderdvoud mee te nemen naar het congres en de motie in te leveren bij de organisatietafel.

Het congrespresidium dringt er sterk op aan spaarzaam gebruik te maken van het recht tot indiening van moties. Aanbevolen wordt alléén andere moties in te dienen als ze betrekking hebben op belangrijke nieuwe en actuele politieke ontwikkelingen, waarover door of namens Groen Links nog geen uitspraak is gedaan.

Amendementen op actuele moties kunnen schriftelijk en ondertekend worden ingediend bij het congrespresidium, tot drie uur na aanvang van het congres.

STEMMINGEN

De stemmingen verlopen volgens de voorschriften uit het huishoudelijk reglement. De belangrijkste bepalingen daaruit worden hierna opgenoemd:

- Het stemrecht is voorbehouden aan de afgevaardigden van de afdelingen. Zij krijgen een stemkaart en stemformulieren uitgereikt bij de aanmeldingsbalie, tegen overlegging van de bevestigingsbrief.
- Over personen wordt schriftelijk gestemd. In alle andere gevallen wordt gestemd met behulp van de stemkaart.
- Alle besluiten worden genomen bij gewone meerderheid van stemmen (=

meer dan 50%). Dat geldt voor amendementen, moties, voorstellen en benoemingen. Onthoudingen (= niet meestemmen) worden niet meegeteld, blanco stemmen (bij schriftelijke stemmingen) wel.

e. Na de stemmingen over de ingediende amendementen worden de desbetreffende (geamendeerde) stukken in hun geheel in stemming gebracht.

f. Voor de verkiezing van het nieuwe partijbestuur geldt de volgende procedure:

- De leden van het dagelijks bestuur worden in functie gekozen. Hiervoor wordt dus per plaats gestemd. Om gekozen te zijn moet een kandidaat tenminste de helft van het aantal stemmen op zich hebben verenigd.

- Voor de verkiezing van de tien overige leden van het partijbestuur wordt één stemming (een zogenaamde blokstemming) gehouden. Bij een blokstemming zijn die kandidaten gekozen, die achtereenvolgens de meeste stemmen op zich hebben verenigd, tot het aantal te vervullen plaatsen (in dit geval dus tien) bereikt is. Om in de blokstemming gekozen te zijn moet een kandidaat echter ten minste de helft van het aantal uitgebrachte stemmen op zich hebben verenigd. Als ten gevolge van deze bepaling niet alle vacante plaatsen vervuld kunnen worden, blijven de desbetreffende plaatsen onbezet. Er komt dan na het congres een nieuwe kandidaatstellingsprocedure, waarna de Groen Linkse Raad in de vacatures voorziet.

SPREEKTUJD

a. Voor elk agendapunt wordt een spreeklijst aangelegd.

b. De spreeklijsten worden een half uur voordat de behandeling van het desbetreffende agendapunt begint, gesloten.

c. Aanmelding voor de spreeklijsten gebeurt bij de organisatietafel.

d. Voor de behandeling van de ontwerp-resolutie Sociale zekerheid en de richtinggevende uitspraak Vrede & veiligheid geldt een speciale spreeklijstregeling (zie hierna). Voor de andere agendapunten geldt een open inschrijving.

e. Het congrespresidium stelt de spreektijd en spreektijverdeling vast.

SPREEKTUJDREGELING SOCIALE ZEKERHEID EN VREDE & VEILIGHEID

De spreeklijstregeling op het vorige congres is goed bevallen. Het congrespresidium stelt voor dit keer bij de twee grote agendapunten (Sociale zekerheid en Vrede & veiligheid) wederom te werken met spreekbonnen. De regeling ziet er als volgt uit:

a. Elke afgevaardigde krijgt één spreekbon voor Vrede & veiligheid en één voor Sociale zekerheid.

b. Elke spreekbon heeft geen absolute waarde, maar een relatieve. De spreektijd wordt evenredig verdeeld over het aantal ingeleverde bonnen.

c. Om de beruchte éénminutendemocratie te voorkomen geldt een minimum aan bonnen dat een spreker(st)er moet inleveren om te kunnen spreken. De ervaring heeft geleerd dat ongeveer 60% van de bonnen ingeleverd wordt. Uitgaande van 600 afgevaardigden zijn dat 360 bonnen. Voor Vrede & veiligheid is in de eerste ronde 60 minuten beschikbaar, voor Sociale zekerheid 100 minuten. We zijn ervan uitgegaan dat iemand tenminste twee minuten de tijd moet hebben om iets te zeggen. Dit betekent dat bij Vrede & veiligheid tenminste 12 bonnen moeten worden ingeleverd en bij Sociale zekerheid 8 bonnen.

d. De vijf categorale groepen ontvangen 12 bonnen voor Vrede & veiligheid en 8 bonnen voor Sociale zekerheid.

e. **De bonnen die worden ingeleverd ten behoeve van vrouwelijke sprekers en/of migranten tellen zwaarder. Het aantal ingeleverde bonnen wordt met 10% vermeerderd.** We hebben deze regeling getroffen, omdat op het vorige congres het

percentage mannelijke sprekers beduidend hoger lag dan het percentage mannelijke afgevaardigden. De spreeklijst was bij lange na geen afspiegeling van de zaal.

f. De spreektijverdeling volgens de bonnen geldt alleen voor de eerste ronde. Toegang tot de tweede spreekronde hebben alleen mensen die ook in de eerste ronde hebben gesproken. Over mensen die in de tweede ronde het woord willen, wordt de beschikbare tijd evenredig verdeeld, waarbij maximaal twee minuten aan een spreker wordt toegekend.

CATEGORIE-INDELING

Teneinde de amendementen overzichtelijk te houden, heeft het congrespresidium de amendementen in drie categorieën ingedeeld, waardoor slechts een deel in stemming komt.

Categorie A: redactioneel

Deze amendementen hebben slechts betrekking op de redactie van voorliggende uitspraken. Een deel wordt als verbetering overgenomen, een deel niet. Deze amendementen komen niet in stemming.

Categorie B: niet ter stemming

Amendementen die in deze categorie zijn ingedeeld komen niet in stemming om verschillende redenen. Het gaat om:

- amendementen waarvan de bedoeling door andere amendementen (beter) verwoord wordt. Deze vervallen ten gunste van die amendementen. In de preadvisering is dit aangegeven.
- amendementen die door nieuwe amendementen van het partijbestuur overvange worden. Ook dit staat aangegeven in de preadvisering. Ze vervallen ten gunste van genoemde partijbestuursamendementen.
- amendementen die niet bij de desbetreffende uitspraak aan de orde zijn, maar elders.
- amendementen die te gedetailleerd zijn c.q. in het verkiezingsprogramma thuishoren.

Categorie C: ter stemming

Deze amendementen komen in stemming.

COMMISSIE VAN BEROEP

Voor de indeling in bovenstaande categorieën is het congrespresidium verantwoordelijk. Het congrespresidium roept iedereen op naar de geest van de voorstellen te beoordelen of deze per se in stemming moeten komen, dan wel beter door anderen zijn verwoord: het is geen schande dat te beken. Integendeel!

Indien men desondanks meent dat een amendement onrecht niet ter stemming wordt voorgelegd, kan schriftelijk beroep worden aangetekend tot twee weken na publikatie van de amendementen (dat wil zeggen tot vrijdag 9 oktober). Een commissie bestaande uit Frank Köhler, Cora Mulder en Hans-Paul Klijsma zal de beroepen beoordelen en een bindende uitspraak doen. Deze beslissingen zullen gepubliceerd worden in de derde congreskrant, die aan het begin van het congres verspreid wordt.

Het congres is georganiseerd door en staat onder leiding van het congrespresidium: Geert-Jan Bramer, Tine Debiden, Marius Ernsting, Cora Mulder, Addie Niesthoven, Maarten van Poelgeest (adviserend lid), Ina Vianen en Louis Vuurboom.

De praktische zaken rond het congres zijn geregeld door een organisatiegroepje dat gevormd wordt door Lida Beumer, Geert-Jan Bramer en Ina Vianen.

Deze *Congreskrant 2* is een bijlage van de *Groen Links* van oktober 1992. Aan de totstandkoming hebben bijgedragen: Lida Beumer, Corinne Kersbergen, Joost Lagendijk, Ron Leijser, Maarten van Poelgeest, Jackie van der Werff en Maria Wiebosch. Organisatie en redactie waren in handen van Louis Vuurboom, productie en eindredactie zijn verzorgd door Hansje Galesloot.

Ontwerp-resolutie sociale zekerheid

TOELICHTING

De ontwerp-resolutie over sociale zekerheid bestaat uit drie paragrafen:

1. Uitgangspunten;
2. Maatregelen op korte termijn;
3. Hoofdlijnen van een nieuw sociaal zekerheidsstelsel.

Elke paragraaf is weer onderverdeeld in punten: 1.1, 1.2 enzovoort. De ingediende amendementen zijn hierna per punt gerubriceerd. Per punt is eerst de oorspronkelijke tekst afgedrukt, daarna volgen de amendementen en tenslotte is de tekst weergegeven zoals die eruit ziet als de preadvisering wordt gevolgd.

Na de amendementen op de oorspronkelijke tekst is onder de kop 'Extra punten' een serie amendementen te vinden die de resolutie met nieuwe teksten willen uitbreiden. Aan het eind van het stuk zijn de ingediende moties afgedrukt.

De amendementen zijn ingedeeld in drie categorieën: A, B en C. Alleen de amendementen van categorie C komen in stemming. De categorie-indeling wordt elders in deze krant uitgelegd onder de kop 'Orde van het congres'.

Voor de behandeling van amendementen en moties is ook de *spreektijdrege-ling* van belang. Die is eveneens te vinden onder de kop 'Orde van het congres'.

AMENDEMENTEN OP 1.1

Huidige tekst:

Het arbeidsbestel en het stelsel van sociale zekerheid dienen uit te gaan van economische zelfstandigheid gekoppeld aan zorgzelfstandigheid.

1.1-1 Afdeling Menameradiel/Littenseradiel (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Het arbeidsbestel en het stelsel van sociale zekerheid dienen in combinatie economische zelfstandigheid voor iedereen te waarborgen op een zodanige wijze dat iedereen ook voor zichzelf kan zorgen.'

Toelichting: 'Uitgaan van' is een veel te zwakke omschrijving voor een maatschappelijke 'waarborg'. Bovendien gaat het om een 'combinatie' van arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid, omdat in toenemende mate mensen van beide afhankelijk worden.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Geen inhoudelijk bezwaar, maar amendement is ons inziens overbodig. Dat het hier om een combinatie van beide gaat, spreekt voor zich. 'Waarborgen' voegt niets toe aan de inhoud van deze uitspraak.

1.1-2 Afdeling Zwolle (C)

Toevoegen: aan eind: '...en recht op maatschappelijke, politieke en culturele ontplooiing (bijvoorbeeld studieverlof) voor iedereen.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ofschoon we niet tegen dit amendement zijn, vinden we het hier niet op z'n plaats. Het gaat in deze uitspraak om twee centrale uitgangspunten voor het arbeidsbestel en het stelsel van sociale zekerheid. Economische zelfstandigheid en zorgzelfstandigheid zijn juist waarborgen voor maatschappelijke, politieke en culturele ontplooiing.

1.1-3 Werkgroep 50+ (B)

Toevoegen: aan eind: 'Het arbeidsbestel bevat betaalde arbeid in de marktsector en collectieve sector, alsmede onbetaalde arbeid zoals vrijwilligersarbeid en zorgarbeid voor anderen.'

Toelichting: Door onbetaalde arbeid ook onder het arbeidsbestel te laten vallen zijn we consequent en vindt er een opwaardering van deze arbeid plaats.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.1-4.

Toelichting: Wij vinden het nuttig om in de resolutie de volle breedte van het begrip arbeid aan te geven. Arbeid beperkt zich niet tot betaalde arbeid. We hebben echter een voorkeur voor amendement 1.1-4. Dit amendement is ons

iets te specifiek; we verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.1-4 (Werkgroep sociale zekerheid).

1.1-4 Werkgroep sociale zekerheid (C)

Toevoegen: aan eind: 'Onder arbeidsbestel verstaat Groen Links betaalde en onbetaalde arbeid.'

Preadvies: overnemen

Toelichting: Zie 1.1-3.

1.1-5 Vrouwenoverleg (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Uitgaan van economische en zorgzelfstandigheid vraagt om een andere inrichting van het arbeidsbestel en het stelsel van sociale zekerheid. Die andere inrichting vereist een herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid, waarvoor arbeidsduurverkortening een voorwaarde is.'

Toelichting: Uitgaan van economische zelfstandigheid en zorgzelfstandigheid maakt een herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid noodzakelijk, wil je de bestaande ongelijke verdeling van arbeid verminderen. In het congresstuk wordt arbeidsduurverkortening te veel gezien als een instrumenteel middel om de arbeidsmarktparticipatie te vergroten, binnen de bestaande beschikbare arbeid. Wat wij willen benadrukken is dat het principe van de combinatie van economische en zorgarbeid een andere verdeling vereist. In die redenering is arbeidsduurverkortening een voorwaarde en geen middel zoals in 3.3.2.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.1-6.

Toelichting: Het partijbestuur heeft een iets aangepaste versie van amendement ingediend. Wij zijn met de indieners eens dat in de uitgangspunten herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid expliciet genoemd dient te worden. Uitspraken over de maatregelen volgen in deel 3 van de resolutie. Wij verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.1-6.

1.1-6 Partijbestuur (C)

Toevoegen: aan eind: 'Economische zelfstandigheid en zorgzelfstandigheid vereisen een vergaande herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid.'

Preadvies: overnemen

Toelichting: Zie toelichting bij 1.1-5.

1.1-7 Afdeling Amsterdam-Zuid (C)

Toevoegen: aan eind: '...van ieder individu.'

Toelichting: De economische eenheid is het individu, niet het gezin of een andere samenlevingsvorm.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Deze aanvulling komt overeen met de bedoeling van de resolutie en voorkomt eventuele misverstanden.

1.1-8 Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: aan eind: '...en solidariteit.'

Toelichting: Zie nieuwe tekst voor 1.4, zoals ingediend door een minderheid van afdeling Rotterdam (1.4-17).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het amendement bij 1.4 gebruikt het begrip solidariteit in een wat CDA-achtige stijl om de aanspreekbaarheid van iedereen voor de zorg voor anderen aan te duiden. Wij hebben niet zo'n behoefte om deze gedachte met die term te omschrijven.

1.1-9 Afdeling Deventer (B)

Toevoegen: aan eind: 'Dit vraagt een sturend overheidsbeleid.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Deze uitspraak is echt overbodig. Op het vorige congres is naar aanleiding van het manifest al ondubbelzinnig de noodzaak van een sturende overheid in algemene zin vastgelegd. Op dit specifieke terrein staat de resolutie verder al bol van de sturing. Het is beter zulke vanzelfsprekende gemeenschappen niet nog eens een keer vast te leggen in deze resolutie.

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Het arbeidsbestel en het stelsel van sociale zekerheid dienen uit te gaan van economische zelfstandigheid gekoppeld aan zorgzelfstandigheid van ieder individu. Onder het arbeidsbestel verstaat Groen Links betaalde en onbetaalde arbeid. Economische zelfstandigheid vereisen een vergaande herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid.

AMENDEMENTEN OP 1.2

Huidige tekst:

Economische zelfstandigheid betekent onder meer voor iedereen het recht op betaalde arbeid. Mocht iemand geen betaald werk verrichten, dan betekent economische zelfstandigheid een zelfstandig recht op een uitkering. Deze uitkering moet toereikend zijn om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

1.2-1 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Economische zelfstandigheid betekent met name: voor iedereen het recht op een deel van het nationaal inkomen dat toereikend is om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Dit recht is niet afhankelijk van verrichte betaalde arbeid of de bereidheid tot het verrichten hiervan.'

Toelichting: Dit recht mag niet afhankelijk zijn van de persoonlijke houding tegenover de vormen van betaalde arbeid die in deze maatschappij beschikbaar zijn en tegenover de wijze waarop beslist wordt over productie en consumptie. Betaalde arbeid moet niet als hogere norm in de samenleving gehanteerd worden. We mogen er toch in principe van uitgaan dat ieder mens de behoefte heeft een zinnige invulling te geven aan het leven. Dan zal toch iedereen bereid zijn aan het eigen onderhoud en welzijn en aan dat van anderen bij te dragen. In een samenleving waar betaalde arbeid beschikbaar is die voor iedereen als zinvol en rechtvaardig is te herkennen, is geen sanctie nodig om deze vervuld te krijgen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Waar in *Tijd voor zelfstandigheid* nog twee varianten ten aanzien van arbeidsplicht worden beschreven, kiest het partijbestuur nadrukkelijk voor 'gematigde arbeidsplicht'.

1.2-2 Werkgroep 50+ (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Economische zelfstandigheid betekent dat iedereen recht heeft op een zelfstandig inkomen dat toereikend is om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Dit inkomen wordt verkregen door betaalde arbeid en/of door een individueel recht op uitkering.'

Toelichting: Onze formulering is zuiverder, houdt rekening met het feit dat velen een 'gemengd' inkomen hebben en zet een (gedeeltelijk) inkomen verkregen door een uitkering niet zo apart.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij zijn er tegen om te suggereren dat een inkomen via betaalde arbeid of via een uitkering lood om oud ijs is. Zie ook het preadvies bij 1.2-1. Aan een deel van de bezwaren van de indieners wordt tegemoet gekomen door het overnemen van 1.2-9 (Velsen).

1.2-3 Afdeling Haarlem, Alphen a/d Rijn (C)

Vervangen: 'Mocht iemand geen betaald werk verrichten...' door: 'Mocht iemand niet in staat zijn om betaald werk te verrichten...'

Toelichting Haarlem: De oorspronkelijke tekst betekent al snel een tientallen miljarden kostende operatie. Vraag is of dat nodig is. Wij vinden van niet.

Toelichting Alphen a/d Rijn: De oorspronkelijke tekst drukt op geen enkele wijze de in 3.4.1 aangegeven gematigde arbeidsplicht uit. Het lijkt of niet werken net zo goed mogelijk is als wel werken.

Preadvies: overnemen

Toelichting: De indieners hebben gelijk. De concept-uitspraak doet geen recht aan de later in de concept-resolutie neergelegde gematigde arbeidsplicht. De gedachte is dat iedereen gehouden is om te pogen voor zijn eigen inkomen te zorgen. Voor diegenen die daar niet toe in staat zijn, is er een stelsel van sociale zekerheid dat alsnog voor een toereikend inkomen zorgt (zie ook het preadvies bij 1.2-1).

1.2-4 Afdeling Amsterdam-Oost (A)

Vervangen: 'Mocht iemand geen betaald werk verrichten...' door: 'Mocht iemand geen passend betaald werk kunnen verrichten...'

Toelichting: Zie punt 3.4.1 van de ontwerp-resolutie.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Zie de toelichting bij 1.2-3. Wij hechten er wel aan dat in dit amendement recht wordt gedaan aan het gematigde karakter van de arbeidsplicht door aan te geven dat men slechts gehouden is om passende arbeid te verrichten.

1.2-5 Afdeling Weert e.o. (B)

Toevoegen: tussen 'geen betaald werk verrichten' en 'dan betekent economische zelfstandigheid': 'zonder dat hij/zij daar zelf de schuld aan is'.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.2-3 en 1.2-4

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar wordt al gedekt door 1.2-3 en 1.2-4; wij verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.2-3 en 1.2-4.

1.2-6 Afdeling Laren (B)

Toevoegen: tussen 'betaald werk' en 'verrichten': 'kunnen'.

Toelichting: Er zijn mensen die om bepaalde redenen geen betaalde baan willen hebben, maar er zijn er ook die geen betaalde baan kunnen krijgen binnen de arbeidsmarkt door diverse oorzaken, bijvoorbeeld gezondheidsredenen of opleidingsredenen. Degenen die geen betaalde baan willen hebben, moeten ons inziens worden gestimuleerd wel betaalde arbeid te verrichten als die er is.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.2-3 en 1.2-4

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar wordt al gedekt door 1.2-3 en 1.2-4. Wij verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van deze amendementen.

1.2-7 Afdeling Menameradiel/Littenseradiel (B)

Toevoegen: aan eind: 'Groen Links acht daartoe het huidige minimum (de bijstandsuitkering) te gering en streeft naar een nivellering naar boven toe van die minima.'

Toelichting: Met 'nivellering naar boven toe' bedoelen we dat het optrekken van de minima tegelijk de bedoeling van nivellering moet hebben. Dat wil zeggen dat voorkomen moet worden dat daardoor bovenwaartse druk op de lonen ontstaat.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-19

Toelichting: Inhoudelijk mee eens. Wij willen echter een extra uitspraak over nivellering en nemen daarom 1.E-19 (Amsterdam-Oost) over. Wij verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.E-19.

1.2-8 Afdeling Beverwijk (B)

Toevoegen: aan eind: '...waarbij de koppeling tussen de hoogte van de lonen en de hoogte van de uitkeringen gehandhaafd moet blijven.'

Toelichting: Over de noodzaak van het handhaven van de koppeling wordt weliswaar het een en ander gezegd in de tekst, maar het lijkt ons goed dit expliciet in de resolutie op te nemen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Op zich zijn we het eens met dit amendement. Dit punt komt echter bij uitspraak 2.1 uitgebreid aan de orde. Wij verzoeken de indieners hun amendement in te trekken.

1.2-9 Afdeling Velsen (A)

Vervangen: eerste twee woorden van laatste zin ('Deze uitkering') door: 'Zowel beloning als uitkering'.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Voorkomt eventuele misverstanden.

1.2-10 Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Economische zelfstandigheid betekent onder meer voor iedereen het recht op betaalde arbeid en het recht op een eigen inkomen. Het inkomen moet, ook indien geen betaalde arbeid wordt verricht, toereikend zijn om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.'

Toelichting: De huidige tekst laat de mogelijkheid open dat iemand betaald werk moet verrichten tegen een honderdloon (lager dan een uitkering). Bovendien kan een inkomensgarantie ook in een andere vorm dan een uitkering gegeven worden.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie preadvies bij 1.2-1. Het probleem dat lonen niet zijn ingesloten is al ondervangen door 1.2-9. Wij verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.2-1 en 1.2-9.

1.2-11 Roze Links (C)

Toevoegen: aan eind: 'Tot volwaardige deelname aan de samenleving behoort ook het zich ontplooiën, onafhankelijk of dit gericht is op de verwerving van betaalde arbeid.'

Toelichting: De huidige mogelijkheden voor uitkeringsgerechtigden om te ontplooiën zijn zeer beperkt, en worden altijd beoordeeld vanuit het perspectief 'vergroot het de kans op de arbeidsmarkt?'. Wij vinden dat niet billijk.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij vinden dit vanzelfsprekend.

1.2-12 Afdeling Noordoostpolder (C)

Toevoegen: aan eind: 'Arbeid die maatschappelijk gezien nuttig is, dient betaald te worden.'

Toelichting: In *Tijd voor zelfstandigheid* wordt gesteld dat 'iedereen naast andere arbeid vrijwilligersarbeid zou moeten kunnen verrichten'. Tegelijkertijd wordt gepleit voor een verkorting van de arbeidsweek tot 32 uur. Onze ervaring leert dat de vrijvallende vijfde dag nodig is voor huishoudelijk werk (zorgarbeid). De overige twee dagen moeten redelijkerwijs tot de gewone vrije tijd worden gerekend. Derhalve laten een 32-urige werkweek, zelfstandigheid en vrijwilligersarbeid zich ons inziens lastig anders combineren dan door vrijwilligersarbeid tot de betaalde arbeid te rekenen. Bovendien zien wij geen reden een ander principe te huldigen dan dat alle maatschappelijk nuttige arbeid, dus ook andere dan vrijwilligersarbeid, betaald moet worden. Een maatschappij die zichzelf serieus neemt, zou daar toch immers voor moeten staan?

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Onze ervaringen leren dat het best mogelijk is om naast een 32-urige arbeidsweek en huishoudelijke arbeid vrijwilligersarbeid te verrichten. Vrijwilligersarbeid voorziet vaak in een maatschappelijke behoefte, maar we kunnen toch niet al het vrijwilligerswerk gaan professionaliseren? Mogen mensen met een betaalde baan dan geen vrijwilligerswerk meer verrichten?

Indien de preadviezen gevolgd worden, resulteert de volgende tekst:

Economische zelfstandigheid betekent onder meer voor iedereen het recht op betaalde arbeid. Mocht iemand niet in staat zijn passende betaalde arbeid te verrichten, dan betekent economische zelfstandigheid een zelfstandig recht op een uitkering. Zowel loon als uitkering moet toereikend zijn om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving.

AMENDEMENTEN OP 1.3

Huidige tekst:

Zorgzelfstandigheid betekent dat er binnen het arbeidsbestel van uit wordt gegaan dat iedereen betaald werk combineert met zorgen voor zichzelf.

1.3-1 Afdeling Wageningen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Zorgzelfstandigheid betekent dat iedereen naast betaald werk of andere zinvolle bezigheden voldoende tijd heeft voor de verzorging van zichzelf.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Natuurlijk is het de bedoeling dat mensen ook naast andere zinvolle bezigheden tijd hebben om voor zichzelf te zorgen. Het gaat er om dat bij de inrichting van het arbeidsbestel - een strak georganiseerd verband waarin men meestal afhankelijk is van de in de arbeidsvoorwaarden vastgelegde arbeidstijden en arbeidsduur - zorgzelfstandigheid ook als uitgangspunt wordt genomen. Zorgzelfstandigheid houdt dus een politiek programma in ten aanzien van betaalde arbeid en niet zozeer tegenover 'andere zinvolle bezigheden'. Bij overige zinvolle activiteiten doet dit knelpunt zich niet zo nadrukkelijk voor.

1.3-2 Werkgroep 50+ (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Zorgzelfstandigheid betekent dat iedereen in staat wordt gesteld betaalde arbeid en/of onbetaalde arbeid te combineren met zorgen voor zichzelf.'

Toelichting: Consequenter.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 1.3-1. Deze amendementen komen qua strekking overeen en wij verzoeken de indieners dan ook hun amendement in te trekken ten gunste van het, overigens ook negatief gepreadviseerde, 1.3-1.

1.3-3 Afdeling Hengelo (B)

Toevoegen: aan eind: '...en voor anderen en haar of zijn (ecologische en sociale) omgeving.'

Toelichting: Op deze manier sluit deze uitspraak beter aan bij de volgende.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Inhoudelijk mee eens. Zorg voor anderen komt echter aan bod bij uitspraak 1.4.

1.3-4 Afdeling Amsterdam-De Pijp (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Zorgzelfstandigheid betekent dat er binnen het arbeidsbestel van uit wordt gegaan dat iedereen naast betaald werk tijd heeft om voor zichzelf en anderen te zorgen.'

Toelichting: Het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* verwijst naar 3.3.2. Bij zelfstandigheid gaat het zeker ook om zorg voor anderen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Inhoudelijk mee eens. Zorg voor anderen komt echter aan bod bij uitspraak 1.4.

1.3-5 Afdeling Amsterdam-Zuid (C)

Vervangen: 'Zorgzelfstandigheid betekent...' door: 'Om een betere verdeling van arbeid en zorgtaken over de seksen te realiseren, dient zorgzelfstandigheid te betekenen...'

Toelichting: Groen Links moet zich expliciet uitspreken over de noodzaak van een betere verdeling van arbeid en zorgtaken over de seksen. Dit standpunt mag niet ontbreken in de uitgangspunten voor een nieuw stelsel.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Lijkt ons een terechte aanvulling. Bovendien is de redactie beter dan de oorspronkelijke tekst.

1.3-6 Partijbestuur (A)

Vervangen: 'dat iedereen betaald werk combineert met zorgen voor zichzelf.' door: 'dat mensen die betaalde arbeid verrichten daarnaast zorg voor zichzelf verrichten.'

Toelichting: In de oorspronkelijke tekst lijkt het alsof iedereen betaalde arbeid verricht, hetgeen niet altijd het geval zal zijn. Het gaat erom dat het arbeidsbestel zo is ingericht dat het mogelijk is om betaalde arbeid en zorg voor zichzelf te combineren.

Preadvies: overnemen

1.3-7 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Zorgzelfstandigheid betekent dat iedereen, ook wie betaald werk verricht, persoonlijk verantwoordelijk is voor de vervulling van zijn of haar levensbehoeften.'

Toelichting: De huidige tekst is ongelukkig geformuleerd: zoals het er nu staat, wordt iedereen verplicht betaald werk te verrichten. Verder gaat het wel erg ver om te verbieden dat mensen die samenwonen praktische taken met elkaar ruilen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij vinden dit amendement niet duidelijk (wat zijn levensbehoeften?). Bovendien is er geen sprake van het verbieden van een bepaalde organisatie van zorgtaken in de privésfeer, maar van een uitgangspunt voor het beleid ten aanzien van arbeid en inkomen. Daarbij vinden wij het wel van belang dat de zorg voor zichzelf als uitgangspunt wordt genomen. Het amendement sluit het traditionele kostwinnersmodel ook in.

1.3-8 Afdeling Rotterdam (A)

Vervangen: 'iedereen' door: 'mensen die dat kunnen'.

Toelichting: Mensen kunnen bijvoorbeeld door een handicap niet in staat zijn tot zorgzelfstandigheid.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Voorkomt eventuele misverstanden.

Indien de preadviezen worden overgenomen, resulteert de volgende tekst:

Om een betere verdeling van arbeid en zorgtaken over de seksen te realiseren, dient zorgzelfstandigheid te betekenen dat er binnen het arbeidsbestel van uit wordt gegaan dat mensen die betaalde arbeid verrichten daarnaast - voor zover zij daartoe in staat zijn - zorg voor zichzelf verrichten.

AMENDEMENTEN OP 1.4

Huidige tekst:

In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat zorgen voor anderen, die (nog) niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, niet slechts een collectieve verantwoordelijkheid is. Binnen een arbeidsbestel moet worden uitgegaan van ieders individuele verantwoordelijkheid om zorg voor anderen op zich te nemen.

1.4-1 Afdeling Beverwijk (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting: Schrappen dan wel zodanig formuleren dat collectieve zorg in principe een collectieve verantwoordelijkheid is. De huidige formulering neigt te veel naar een 'zorgzame samenleving' vanwege de grote nadruk op individuele verantwoordelijkheid.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Veel afdelingen hebben een poging gewaagd deze uitspraak te herformuleren zonder op de zorgzame samenleving uit te komen. Daarom zou het zonde zijn deze uitspraak alsnog te schrappen.

1.4-2 Werkgroep sociale zekerheid (C)

Vervangen: hele tekst door: 'In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat zorgen voor anderen, die (nog) niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, in de eerste plaats een collectieve verantwoordelijkheid is. Wel moeten de mogelijkheden voor individuele zorg voor anderen worden vergroot. Dat houdt in dat binnen het arbeidsbestel financiële voorwaarden dienen te worden geschapen om deze zorg mogelijk te maken.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De oorspronkelijke tekst mag dan wat CDA-achtig zijn uitgevallen, dat is geen reden om nu alleen de collectieve verantwoordelijkheid centraal te stellen. Het is wel degelijk onze bedoeling om aan te geven dat naast collectieve voorzieningen individuele betrokkenheid in de zorg een belangrijke plaats inneemt en dat we dus moeten voorkomen dat de zorg alleen op collectieve en professionele basis wordt georganiseerd. Amendement 1.4-4 doet meer recht aan deze gedachte.

1.4-3 Afdeling Menameradiel/Littenseradiel (B)

Vervangen: hele tekst door: 'In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat het zorgen voor anderen, die nog niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, primair een collectieve verantwoordelijkheid is, uitgevoerd door betaald werkenden. De overheid moet echter binnen het arbeidsbestel mensen, wanneer zij dit wensen, in staat stellen om naast betaalde arbeid ook zorgarbeid voor anderen te verrichten.'

Toelichting: In een zich door en door individualiserende maatschappij is het absurd uit te gaan van individuele verantwoordelijkheid voor zorg voor anderen. Het is niet goed mogelijk enerzijds individualisering hoog in het vaandel te hebben en tegelijk uit te gaan van ieders individuele verantwoordelijkheid. Beide staan haaks op elkaar en komen slechts via de markt bij elkaar. Wanneer we solidariteit, waarvan zorg een belangrijk onderdeel is, van de markt losmaken - een voorwaarde om zorg mogelijk te maken -, betekent dit dat die zorg geen kwestie van privékeuzes kan blijven, maar georganiseerd zal moeten worden: dat wil zeggen dat de overheid hier de voornaamste verantwoordelijkheid heeft. Het ligt ook in het verlengde van de strekking van (sommige delen) van *Tijd voor zelfstandigheid*, dat zorgarbeid zoveel mogelijk betaalde arbeid wordt - om te voorkomen dat het toch gewoon de 'onbetaalde extra last' van vrouwen blijft. Tenslotte is het een goed socialistisch uitgangspunt om collectieve lasten/zorgen collectief uit te voeren.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 1.4-2 (Werkgroep sociale zekerheid). Wij verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van het overigens ook negatief gepreadviseerde amendement 1.4-2.

1.4-4 Vrouwenoverleg (C)

Vervangen: hele tekst door: 'In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat zorgen voor anderen die (nog) niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, een individuele en collectieve verantwoordelijkheid is. Daarom moet binnen het arbeidsbestel worden uitgegaan van het feit dat iedereen verantwoordelijk is om voor anderen te zorgen en daartoe de gelegenheid krijgt.'

Toelichting: Ook als een individu verantwoordelijkheid op zich wil nemen om voor anderen te zorgen, zijn er soms voorzieningen nodig die boven het individu uitstijgen. Als je als met twee of meerderen samen leeft en zorgt voor kinderen of ouderen, zijn daarbij extra voorzieningen nodig (denk aan kinderopvang of mantelzorg) om toch jouw verantwoordelijkheid inhoud te geven. Ook vragen collectieve voorzieningen dat het individu een stuk verantwoordelijkheid overdraagt (kinderopvang bijvoorbeeld). Dat er een spanningsveld bestaat tussen individuele en collectieve verantwoordelijkheid erkennen wij overigens terdege. Maar dat wil niet zeggen dat je het individu los van de omgeving moet trekken, om iedereen op zijn of haar verantwoordelijkheid te wijzen. Want dan sla je een stap over.

Preadvies: Overnemen

Toelichting: De oorspronkelijke tekst

kwam inderdaad te dicht tegen de 'zorgzame samenleving' van het CDA aan te zitten. Inzet van deze uitspraak dient ons inziens te zijn dat zorg voor anderen gebaseerd dient te zijn op enerzijds collectieve voorzieningen en anderzijds individuele betrokkenheid. Zorg dient niet geheel een collectief, geprofessionaliseerd instituut te zijn, maar mag ook eenzijdig tot een persoonlijke verantwoordelijkheid worden, waarmee bij de inrichting van de samenleving geen rekening wordt gehouden. Dan immers dreigen vrouwen weer in hun traditionele zorgrol in gezin en mantelzorg te worden teruggeduwd, terwijl de zorgbehoevenden afhankelijk worden van de mogelijkheid om iets in hun omgeving te regelen. Daarom dient een programma van economische zelfstandigheid aan te sluiten bij goede regelingen om betaalde arbeid met zorg te combineren en goede zorgvoorzieningen. Dit amendement verwoordt samen met amendement 1.4-5 naar ons inzicht deze inzet het beste.

1.4-5 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Vervangen: 'Ieders individuele verantwoordelijkheid...nemen.' door: 'de eigen verantwoordelijkheid van mensen bij te dragen aan de verzorging van zichzelf en van anderen, onverlet het streven om veel (nu nog onbetaalde) zorgarbeid te professionaliseren (uitbreiding kinderopvang, meer personeel in verpleging en verzorging).'
Toelichting: De tekst van de ontwerp-resolutie suggereert te veel CDA-denken over de verplichting om onbetaald voor anderen te zorgen. Bovendien is de tekst van de ontwerp-resolutie onzorgvuldig ten opzichte van zorgbehoevenden.

Preadvies: Overnemen

Toelichting: Zie toelichting bij 1.4-4.

1.4-6 Afdeling Rotterdam, Nijmegen, Utrecht, Zaanstad/Wormerland, Deventer (B)

Vervangen: hele tekst door: 'In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat het zorgen voor anderen, die (nog) niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, niet uitsluitend in het kader van de collectieve verantwoordelijkheid of op basis van vrijwilligheid zal plaatsvinden. De overheid moet binnen het arbeidsbestel alle mensen in staat stellen om naast betaalde arbeid ook zorgarbeid te verrichten.'

Toelichting: De overheid moet binnen het arbeidsbestel ruimte scheppen voor iedereen die in een gegeven situatie - voor kortere of langere tijd - de zorg voor anderen op zich wil nemen. Men hoeft de zorg voor anderen niet per definitie aan zorginstanties uit handen te geven. Het zorgen voor anderen moet evenmin als een vrijwillige en onbetaalde taakgroep worden gezien. Het gaat echt te ver om de zorg voor anderen als een individuele verantwoordelijkheid voor de enkeling aan te merken. Het spreken over individuele verantwoordelijkheid riekt te veel naar het CDA-concept van 'de zorgzame samenleving'.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4 en 1.4-5
Toelichting: Wij vinden 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting bij 1.4-4). Bovendien vinden wij dit amendement niet zo gelukkig geformuleerd. We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5.

Toelichting: Wij vinden 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting bij 1.4-4). Bovendien vinden wij dit amendement niet zo gelukkig geformuleerd. We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5.

1.4-7 Afdeling Weert e.o. (B)

Vervangen: tekst na 'voor zich zelf te zorgen,' door: 'niet uitsluitend in het kader van de collectieve verantwoordelijkheid of op basis van vrijwilligheid zal plaatsvinden. De overheid moet binnen het arbeidsbestel alle mensen stimuleren om naast betaalde arbeid ook zorgarbeid te verrichten.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4 en 1.4-5
Toelichting: Wij vinden 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting bij 1.4-4). Bovendien vinden wij dit amendement niet zo gelukkig geformuleerd. We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5.

1.4-8 Afdeling Zoetermeer (B)

Vervangen: laatste zin 'Binnen...nemen.' door: 'Ieders individuele verantwoordelijkheid om zorg voor anderen op zich te kunnen nemen moet binnen een arbeidsbestel ook mogelijk zijn.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4 en 1.4-5
Toelichting: Wij vinden 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting bij 1.4-4). Bovendien vinden wij dit amendement niet zo gelukkig geformuleerd. We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5.

1.4-9 Afdeling Hengelo (B)

Vervangen: hele tekst door: '1.4.1. In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat zorgen voor anderen niet slechts een collectieve verantwoordelijkheid is, maar dat in bepaalde situaties mensen in staat kunnen worden gebracht en de behoefte hebben om zorg voor anderen op zich te nemen. Binnen een arbeidsbestel moet worden uitgegaan van de verantwoordelijkheid om zorg voor anderen op zich te nemen.'

1.4.2. De keerzijde van de verantwoordelijkheid of verplichting tot zorg is het recht op zorg. Dit impliceert een volledige juridische gelijkstelling van andere samenlevingsvormen dan het huwelijk, dus ook wat betreft de erkenning van ouderschap en recht op adoptie.'

Toelichting: ad 1.4.1: De bijzin 'die (nog) niet...etc.' vonden we te restrictief. Mensen moeten zelf kiezen voor wie en in welke situaties ze voor anderen zorg dragen. Daarom voegen we ook de bijzin toe waarin sprake is van 'behoefte'. Om het willekeurige uit die 'behoefte' weg te halen hebben we toegevoegd 'in staat kunnen worden gebracht'. Dit laatste is ook genuanceerder dan het 'ieders' in de volgende zin. We laten dat dan ook weg. We laten 'individuele' weg, omdat mensen hun verantwoordelijkheid ook kunnen waarmaken via verbanden. Ad 1.4.2: Dit spreekt voor zichzelf.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4 en 1.4-5
Toelichting: Voor wat betreft het eerste deel van het amendement vinden wij 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting 1.4-4). Bovendien vinden wij dit amendement niet zo gelukkig geformuleerd. We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5. Het tweede deel vinden wij in dit verband wel erg gedetailleerd.

1.4-10 Afdeling Wageningen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Binnen de samenleving moet men ervan uitgaan dat iedereen de mogelijkheid moet hebben om te zorgen voor anderen, die (nog) niet in staat zijn voor zichzelf te zorgen. Dit betekent dat met name binnen het arbeidsbestel meer mogelijkheden geschapen dienen te worden om het uitvoeren van betaald werk te combineren met het zorgen voor anderen.'

Toelichting: Voor ons is het een open deur dat de verzorging van mensen die verzorging behoeven zowel een collectieve als een individuele verantwoordelijkheid is. Waar het bij uitgangspunt 1.4 om gaat, is dat het mogelijk moet zijn om en betaald werk of andere zinvolle bezigheden te doen, en zorgtaken voor anderen uit te voeren.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4 en 1.4-5
Toelichting: Wij vinden 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting 1.4-4). We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5.

1.4-11 Werkgroep 50+ (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Zorg voor anderen betekent dat iedereen in staat wordt gesteld betaalde arbeid en/of onbetaalde arbeid te combineren met zorg voor anderen die niet in staat zijn voor zichzelf te zorgen.'

Toelichting: De collectieve en individuele verantwoordelijkheid horen ons inziens bij deze omschrijving niet thuis. Als we daarover een uitspraak willen doen, zou dat een aparte uitspraak moeten zijn.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij vinden het in het kader van de herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid juist van groot belang, wie er verantwoordelijkheid draagt voor zorgarbeid. Voorkomen moet worden dat economische zelfstandigheid leidt tot een verdubbeling van de taken van vrouwen. De verhouding tussen collectieve voorzieningen en persoonlijke zorg is daarbij natuurlijk een van de sleutelvragen.

1.4-12 Afdeling Haarlem (B)

Vervangen: laatste zin door: 'Binnen het arbeidsbestel moeten meer voorwaarden worden gecreëerd die voor werknemers zorg voor anderen mogelijk maken.'

Toelichting: Geeft duidelijker aan wat er volgens ons bedoeld wordt.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4 en 1.4-5
Toelichting: Wij vinden 1.4-4 en 1.4-5 gezamenlijk meer recht doen aan de verhouding tussen individuele verantwoordelijkheid en collectieve voorzieningen en regelingen (zie toelichting 1.4-4). We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-4 en 1.4-5.

1.4-13 Roze Links (B)

Vervangen: hele tekst door: 'In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat zorgen voor anderen die (nog) niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, zowel een collectieve als een individuele verantwoordelijkheid is. Om deze verantwoordelijkheid te vervullen moeten ook in de arbeidsvoorwaarden voorzieningen worden getroffen. Daarin moeten de mogelijkheden voor anderen te zorgen niet beperkt blijven tot familie- en samenlevingsrelaties.'

Toelichting: Roze Links vindt 'niet slechts een collectieve verantwoordelijkheid' afwijzend geformuleerd. Het is alsof 'wij' niet behoren tot het 'collectief'. Roze Links gaat ervan uit dat mensen zowel als collectief (als gehele samenleving) als als individu verantwoordelijkheid dragen voor de zorg voor anderen. Een tweede element van dit amendement is dat de huidige arbeidsvoorwaarden nauwelijks mogelijkheden bieden om zorgverantwoordelijkheden op te nemen voor anderen dan de eventuele partner en directe bloedverwanten. Als je buurvrouw/man ziek is en je zou willen helpen, krijg je daar moeilijk verlof voor. Als eerste stap in een beperking van de arbeidsduur (waardoor de zorg kan worden besteed aan wie dan ook) ziet Roze Links mogelijkheden om de verloffregelingen in arbeidsvoorwaarden uit te breiden.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-4

Toelichting: Het eerste deel wordt gedekt door amendement 1.4-4. Het tweede deel vinden we te gedetailleerd voor deze resolutie.

1.4-14 Afdeling Oegstgeest (C)

Toevoegen: 'Het arbeidsbestel moet zodanig zijn ingericht dat het mogelijkheden biedt aan mensen om (tijdelijk) extra tijd te besteden aan de zorg voor anderen.'

Toelichting: In de ontwerp-tekst komt onvoldoende tot uiting dat zorg voor anderen zowel een collectieve als individuele verantwoordelijkheid is (zie hoofdstuk 3 commissierapport, punt 3.1). Voorwaarde om betaalde arbeid en zorg voor anderen te kunnen combineren zijn onder andere: goede voorzieningen (onder meer kinderopvang); en bepalingen in de arbeidsvoorwaarden die het mensen mogelijk maken (tijdelijk) extra tijd te besteden aan de zorgplicht'. Zorgplicht als tegenhanger van arbeidsplicht.

Preadvies: Overnemen

Toelichting: Een zinvolle aanvulling op de algemene formulering over de inrichting van het arbeidsbestel in amendement 1.4-4.

1.4-15 Afdeling Leeuwarden (B)

Vervangen: de tweede zin 'Binnen...nemen.' door: 'Binnen het arbeidsbestel moeten mogelijkheden worden opgenomen voor het opnemen van bepaalde vormen van verlof om zorgarbeid voor anderen te verrichten.'

Toelichting: De overheid moet binnen het arbeidsbestel ruimte scheppen voor iedereen die in een gegeven situatie - kortere of langere tijd - de zorg voor anderen op zich wil nemen. Men hoeft de zorg voor anderen niet per definitie aan zorginstanties uit handen te geven. Het zorgen voor anderen moet evenmin als een vrijwillige en onbetaalde taakgroep worden gezien. Het gaat echter te ver om de zorg voor anderen als een individuele verantwoordelijkheid voor de enkeling aan te merken.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.4-14

Toelichting: We zijn het eens met de strekking, maar vinden 1.4-14 net wat beter geformuleerd. We verzoeken de indieners dit amendement in te trekken ten gunste van 1.4-14.

1.4-16 Afdeling Velsen (C)

Vervangen: 'niet slechts een collectieve verantwoordelijkheid is.' door: 'gebaseerd is op collectieve voorzieningen en individuele betrokkenheid.' Rest van alinea schrappen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit amendement zegt wel heel weinig over hoe zorg georganiseerd dient te worden. De algemene uitspraak die resteert is te globaal.

1.4-17 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Solidariteit houdt in dat iedereen zowel individueel als collectief aanspreekbaar is voor het zorgen voor anderen, die (nog) niet of niet meer in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.'

Toelichting: Dit heeft niet alleen met het arbeidsbestel te maken. De huidige tekst suggereert tevens onnodig een tegenstelling tussen collectieve en individuele zorg.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook dit amendement gaat aan het nodige CDA-gehalte mank. Het zegt niets over de voorwaarden waaronder individuen die verantwoordelijkheid kunnen nemen en over de inhoud van de collectieve verantwoordelijkheid.

Als alle preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

In het arbeidsbestel moet men ervan uitgaan dat zorgen voor anderen die (nog) niet of niet meer in staat zijn voor zichzelf te zorgen, een individuele en collectieve verantwoordelijkheid is. Daarom moet binnen het arbeidsbestel worden uitgegaan van het feit dat iedereen verantwoordelijk is om voor anderen te zorgen en daartoe de gelegenheid krijgt. Het arbeidsbestel moet zodanig zijn ingericht dat het mogelijkheden biedt aan mensen om (tijdelijk) extra tijd te besteden aan de zorg voor anderen. De eigen verantwoordelijkheid van mensen bij te dragen aan de verzorging van zichzelf en van anderen, laat onverlet het streven om veel (nu nog onbetaalde) zorgarbeid te professionaliseren (uitbreiding kinderopvang, meer personeel in verpleging en verzorging).

AMENDEMENTEN OP 1.5

Huidige tekst:

Een eigentijds arbeidsbestel moet zo ingericht zijn dat iedereen die daartoe in staat is zoveel mogelijk op eigen voorwaarden een bijdrage levert aan de maatschappelijk noodzakelijke arbeid. Hierbij moet recht worden gedaan aan de zelfstandigheid en individualiteit van mensen. Het stelsel van sociale zekerheid dient eenvoudig en helder te worden ingericht.

1.5-1 Afdeling Amsterdam-Zuid (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting: De voorgesteldetext is niet duidelijk en leidt niet tot richtinggevendheid van uitspraken over het stelsel.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het is noodzakelijk om een algemeen uitgangspunt aan te geven in de verhouding tussen de noodzakelijkheid van arbeid voor het functioneren van de maatschappij en de verantwoordelijkheid van afzonderlijke mensen daarin. Alleen op basis van een dergelijk uitgangspunt valt de discussie over plicht en vrijheid te voeren.

1.5-2 Afdeling Wageningen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'De uitvoering van maatschappelijk noodzakelijke arbeid dient te worden veilig gesteld door deze arbeid voldoende te belonen.'

Toelichting: Punt 1.5 uit de ontwerp-resolutie is mistig. Betekent 'op eigen voorwaarden' dat ieder individu zelf mag bepalen wat hij of zij maatschappelijk noodzakelijke arbeid vindt? Of ligt de nadruk op de plicht een bijdrage te leveren aan de maatschappelijk noodzakelijke arbeid? De door ons gewenste afschaffing van de arbeidsplicht dient ook te gelden voor maatschappelijk noodzakelijke arbeid.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Mensen mogen aangesproken worden op de noodzaak van het verrichten van betaalde arbeid voor het functioneren van de maatschappij en hoeven niet slechts 'verleid' te worden tot het verrichten van betaalde arbeid. Werk is niet altijd leuk of verleidelijk. Een goed functionerende arbeidsmarkt is noodzakelijk. Als mensen geheel op eigen voorwaarden bepalen of ze willen werken of niet, zullen die voorwaarden vaak een stuk hoger uitvallen dan de huidige arbeidsvoorwaarden. Dat leidt tot een overbelasting van de arbeidsmarkt. Doordat velen betaalde arbeid verrichten, is het onder andere mogelijk een goed stelsel van sociale zekerheid te financieren door een beroep te doen op hun solidariteit via het betalen van premies. Om de kosten te beperken en het geld bij diegenen terecht te laten komen die het werkelijk nodig hebben en om het maatschappelijk draagvlak voor de sociale zekerheid intact te laten, is het gerechtvaardigd van mensen te verwachten dat ze indien mogelijk zelfstandig voor een inkomen zorgen.

1.5-3 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Het arbeidsbestel en het stelsel van sociale zekerheid dienen recht te doen aan de zelfstandigheid en de individualiteit van mensen. Het stelsel van sociale zekerheid dient eenvoudig en helder te worden ingericht met voldoende waarborgen van rechtsgelijkheid.'

Toelichting: De schrijvers van het rapport waren het niet met elkaar eens over het al dan niet invoeren van een arbeidsplicht en kwamen een tekst overeen, waarvan de uitspraak 1.5 een slap aftreksel is. Als consequentie van ons voorstel met betrekking tot de uitspraken 3.4.1 t/m 3.4.6, willen wij ook dit uitzicht op een arbeidsplicht verwijderd zien. Vereenvoudiging van het sociale zekerheidsstelsel kan, door delegatie van bevoegdheden aan uitvoeringsorganen, rechtsongelijkheid in de hand werken.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 1.5-2.

1.5-4 Afdeling Weert e.o. (C)

Schrappen: 'zoveel mogelijk op eigen voorwaarden'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het feit dat van een ieder tegenover het recht op een inkomen kan worden verwacht dat hij of zij be-

taalde arbeid verricht, wil niet zeggen dat mensen daarbij niet hun eigen voorkeuren mogen laten gelden ten aanzien van het soort werkgever, het type werk, de arbeidstijden en de arbeidsvoorwaarden. Dit wil dus niet zeggen dat mensen zich kunnen onttrekken aan de verplichting om indien ze daartoe in staat zijn via betaalde arbeid in hun inkomen te voorzien, maar wel dat ze zoveel mogelijk hun eigen voorwaarden daaraan kunnen verbinden.

1.5-5 Afdeling Den Haag (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Een eigentijds arbeidsbestel moet zo ingericht zijn dat iedereen die daartoe in staat is zoveel mogelijk op collectief vastgestelde voorwaarden een bijdrage levert aan de maatschappelijk noodzakelijke en dus betaalde arbeid.'

Toelichting: De eerste zin van de bestaande tekst is in strijd met 3.4.1 t/m 6 waarin het model van een gematigde arbeidsplicht, dus niet op eigen voorwaarden (zie rapport *Tijd voor zelfstandigheid*; pag. 9), wordt uitgewerkt. Bovendien zijn 'wij van mening dat alle maatschappelijk noodzakelijke arbeid betaald hoort te worden, wat nu niet het geval is (zie nieuwe tekst 3.3.4). Daarnaast ontging ons de relatie tussen de eerste en de twee daarop volgende zinnen van de bestaande tekst. Mag iemand werk weigeren...

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 1.5-4.

1.5-6 Afdeling Velsen (C)

Vervangen: 'eigen voorwaarden' door: 'eigen voorkeur en mogelijkheden'.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Is inderdaad meer in overeenstemming met de bedoeling van de resolutie. Voorkomt verwarring.

1.5-7 Afdeling Hengelo (B)

Vervangen: 'die daartoe in staat is zoveel mogelijk op eigen voorwaarden' door: 'naar vermogen'.

Toelichting: Dit is bondiger.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het is bondiger, maar het betekent ook iets anders.

1.5-8 Vrouwenoverleg (C)

Vervangen: 'maatschappelijk noodzakelijke arbeid' door: 'betaalde en onbetaalde arbeid'.

Toelichting: Het begrip maatschappelijk noodzakelijke arbeid roept veel verwarring op. Als je probeert het te omschrijven, bestaat het gevaar dat er zaken buiten vallen. Zijn wij zo moralistisch dat we kunst of kitsch willen verbieden? In het kader van deze resolutie waarin het stelsel van sociale zekerheid centraal staat, gaan wij deze discussie niet aan. Want waar het om gaat, is dat iedereen op eigen voorwaarde een bijdrage levert aan betaalde en onbetaalde arbeid (waaronder zorgarbeid, maar ook deelname aan openbare bestuursvormen kunnen worden begrepen).

Preadvies: overnemen

Toelichting: Wij zijn het met het Vrouwenoverleg eens dat de term 'maatschappelijk noodzakelijk' ongelukkig gekozen is. Overigens moet ieder zich ervan bewust zijn dat hier 'en' en niet 'en/of' staat.

1.5-9 Afdeling Voorschoten (C)

Vervangen: 'maatschappelijk noodzakelijke arbeid' door: 'noodzakelijke arbeid voor een maatschappij zoals Groen Links die voorstaat op basis van de richtinggevendheid uitspraken van het tweede congres.'

Toelichting: Maatschappelijk noodzakelijke arbeid behoeft naar ons gevoel de invulling die Groen Links gegeven heeft aan de maatschappelijke opbouw en de plaats van arbeid (economie) daarin.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook voordat we de macht in Nederland hebben, zullen we stelling moeten nemen in de discussies over de arbeidsmarkt.

1.5-10 Afdeling Menameradiel/Lit-tenseradiel (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Een arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid moeten zo zijn ingericht dat iedereen die daartoe in staat is een bijdrage levert aan de instandhouding en ontwikkeling van de samenleving. Binnen de marges van wat maatschappelijk nuttig wordt gedefinieerd, wordt reke-

ning gehouden met de zelfstandigheid en individualiteit van mensen. Het stelsel van sociale zekerheid dient rechtvaardig en helder te worden ingericht. **Toelichting:** De term 'maatschappelijk noodzakelijke arbeid' wordt in de toelichting tot een non-term gemaakt en feitelijk gereduceerd tot 'betaalde arbeid'. Die arbeid krijgt dat karakter ofwel via het marktmechanisme ofwel middels een collectieve afspraak over het nut van bepaalde arbeid. Gevolg is dat er veel arbeid wordt verricht die maatschappelijk nuttig (en noodzakelijk) is, maar niet wordt betaald en dat er een hoop werk wordt verricht dat maatschappelijk nutteloos/ofschadelijk is, maar wel wordt betaald. Met de frase 'wat als maatschappelijk nuttig wordt gedefinieerd' (hoewel vaag) willen we de discussie - die gevoerd moet worden - over maatschappelijk nut van arbeid en over wie dat bepaalt openhouden. 'Maatschappelijk noodzakelijke arbeid' kan ook omgekeerd begrepen worden, vanuit de inkomenshoek. Noodzakelijkheid heeft dan te maken met de hoeveelheid geld die in totaal verdiend moet worden, willen de collectieve uitgaven betaalbaar zijn (sociale zekerheid, collectieve voorzieningen, milieubeheer en behoud, omvorming van de produktie zodat onderontwikkeling in de Derde Wereld wordt tegengegaan) en een redelijk individueel inkomen gegarandeerd blijven. De hoeveelheid 'noodzakelijke' arbeid hangt dan direct af van de geaccepteerde hoogte van de collectieve lastendruk en van drastische nivellering van inkomens, en noodzakelijkheid moet dan in dat kader besproken worden.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij zijn het eens met het Vrouwenoverleg (zie 1.5-8) dat we in dit kader de discussie over kunst of kitsch, over nuttig of onnuttig niet moeten aangaan. Onze voorkeur blijft uitgaan naar de meer neutrale categorieën 'betaalde en onbetaalde arbeid'. De voorgestelde verbeteringen van indieners blijven links gaan aan dezelfde nadelen die aan de term 'maatschappelijk noodzakelijk' zijn verbonden.

1.5-11 Roze Links (C)

Vervangen: 'maatschappelijk noodzakelijke arbeid' door: 'maatschappelijk waardevolle arbeid'.

Toelichting: Roze Links denkt dat sommige activiteiten als kunst niet zullen rekenen tot maatschappelijk noodzakelijke arbeid. Met deze formulering willen we aangeven dat we dergelijke activiteiten in ieder geval ook willen meerekenen. Natuurlijk kan er nog discussie zijn over wat maatschappelijk waardevol is, maar het lijkt in ieder geval een ruimer begrip dan maatschappelijk noodzakelijk.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook de term waardevol is een verbetering die mank gaat aan dezelfde nadelen als 'maatschappelijk noodzakelijk'. Zie verder toelichting bij 1.5-8 en 1.5-10.

1.5-12 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Vervangen: 'noodzakelijke arbeid' door: 'geaccepteerde arbeid'.

Toelichting: Alle in onze maatschappij geaccepteerde arbeid behoeft volgens ons niet 'noodzakelijk' te zijn.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook de term geaccepteerd is een verbetering die mank gaat aan dezelfde nadelen als 'maatschappelijk noodzakelijk'. Zie verder toelichting bij 1.5-8 en 1.5-10.

1.5-13 Afdeling Haarlem (B)

Vervangen: 'maatschappelijk noodzakelijke arbeid' door: 'arbeidsmarkt'.

Toelichting: Iedereen heeft een andere voorstelling van 'maatschappelijk noodzakelijke arbeid'. Dan liever het algemene begrip 'arbeidsmarkt'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit levert een tamelijk onnavolgbare uitspraak op.

1.5-14 Roze Links, werkgroep 50+, afdeling Montfoort/Oudewater, Velsen, Rotterdam (A)

Schrappen: de laatste zin.

Toelichting: Werkgroep 50+: Laatste zin past beter in 1.6, want daar staat het stelsel van sociale zekerheid centraal. Ten aanzien van de toevoeging denken

wij aan milieuvuilend werk en aan het leveren van wapens en dergelijke. **Toelichting:** Roze Links: De zin over het sociale zekerheidsstelsel vinden we meer op zijn plaats onder 1.6.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Uitgangspunt wordt niet verplaatst naar 1.6, maar wordt een apart punt; zie 1.E-18 (Delft).

1.5-15 Afdeling Delft (B)

Vervangen: laatste zin door: 'Het stelsel van sociale zekerheid dient niet alleen eenvoudig en helder te worden ingericht, maar vooral rechtvaardig te zijn. In een eenvoudig, helder en rechtvaardig stelsel dienen er goede beroepsmogelijkheden te zijn bij een onpartijdig en deskundig college.'

Toelichting: Belangrijk is dat ook in de uitgangspunten verankerd ligt voor wie de sociale zekerheid allereerst is. Over de beroepsprocedure wordt wel in het rapport gesproken, maar deze ontbreekt in de ontwerp-resolutie.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-18

Toelichting: Wij willen het graag als apart punt overnemen. We nemen aan dat de indieners daar geen bezwaar tegen hebben. Het is opgenomen als 1.E-18.

1.5-16 Werkgroep 50+ (B)

Toevoegen: 'Om principiële redenen moeten werknemers en sollicitanten het recht hebben om werk te weigeren.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Inhoudelijk zijn we het hier op zich mee eens, maar dit is een kwestie van uitwerking die bij uitspraak 3.4 aan de orde komt.

1.5-17 Afdeling Oegstgeest (C)

Toevoegen: na 'individualiteit van mensen': 'Om een basiszekerheid te bieden aan de zwakkeren in het onderhandelingsproces met betrekking tot de eigen arbeidsvoorwaarden dienen er algemeen geldende basisarbeitsvoorwaarden te zijn.'

Toelichting: Akkoord met ontwerp-resolutie wat betreft 'zoveel mogelijk op eigen voorwaarden'. Maar daarnaast blijven nog steeds collectieve basisvoorwaarden nodig die een zekerheid bieden aan de zwakkeren in het onderhandelingsproces met betrekking tot de eigen arbeidsvoorwaarden. Collectieve arbeidsvoorwaarden dienen algemeen geldend te zijn, omdat op veel werkplekken geen CAO van kracht is. Zoals het in de ontwerp-tekst omschreven staat vinden wij het te libertair en te elitair.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Vermoedelijk is 'eigen voorwaarden' verkeerd begrepen. Bedoeld is dat de eigen voorkeur van mensen van belang is bij de keuze van het soort werk etc. (zie amendement 1.5-6). De collectieve arbeidsvoorwaarden zijn in eerste instantie de verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers onderling. De overheid legt er via tal van arbeidswetten (Arbo, minimumloon etc.) op dit moment al een vloer in. Dit amendement voegt dus weinig toe aan bestaande situatie.

1.5-18 Afdeling Amsterdam-Zuid-Oost (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Uitgangspunt van het arbeidsbestel moet zijn dat van iedereen verwacht kan worden dat hij of zij een bijdrage levert aan de maatschappelijk noodzakelijke arbeid. Een arbeidsbestel en een stelsel van sociale zekerheid moeten zo zijn ingericht dat iedereen die kan zoveel mogelijk op eigen voorwaarden een bijdrage levert aan de maatschappelijk noodzakelijke arbeid.'

Toelichting: Dhr. R. Coenen zal een en ander tijdens het congres toelichten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij wachten met spanning op de toelichting van dhr. R. Coenen. Vooralsnog ontgaan ons de beweegredenen voor dit amendement.

1.5-19 Afdeling Rotterdam (A)

Vervangen: 'Een eigentijds' door: 'Het'. Schrappen: laatste zin.

Toelichting: 'Eigentijds' houdt een onnodige beperking in. De laatste zin hoort thuis in 1.6.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij doen geen uitspraken voor de eeuwigheid.

Indien alle preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Een eigentijds arbeidsbestel moet zo ingericht zijn dat iedereen die daartoe in staat is zoveel mogelijk naar eigen voorkeur en mogelijkheden een bijdrage levert aan betaalde en onbetaalde arbeid. Hierbij moet recht worden gedaan aan de zelfstandigheid en individualiteit van mensen.

AMENDEMENTEN OP 1.6

Huidige tekst:

Het stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar te zijn. Slechts een beperkte verhoging van de lastendruk is aanvaardbaar, als deze bijdraagt aan een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid. De lasten moeten beperkt worden door, via herverdeling van arbeid, de participatie te verhogen.

1.6-1 Afdeling Beverwijk (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting: Betaalbaarheid is een relatieve zaak die afhankelijk is van politieke wil.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Op het gebied van sociale zekerheid is, zeker wanneer het gaat om geloofwaardigheid, de vraag naar de betaalbaarheid niet onbelangrijk en zeker niet alleen afhankelijk van de politieke wil. Een ideaal stelsel is makkelijk bedacht, maar wordt al snel een luchtkasteel wanneer een gedegen financiële onderbouw ontbreekt. Er is een grens aan wat we als samenleving collectief kunnen betalen en verdelen. Waar die grens ligt is natuurlijk geen objectief gegeven. Iedereen die bijvoorbeeld stelt dat het begrip 'collectieve lastendruk' zich leent voor manipulatie, geven we direct gelijk. Dat neemt echter niet weg dat achter dit begrip reële mechanismen schuilgaan: van elke extra gulden houdt men zoveel cent over en in zoverre loont het dus om een extra economische inspanning te leveren. Juist bij een stijging van de lastendruk is dit extra relevant, omdat de ervaringen in het verleden hebben geleerd dat sterke groepen een lastenstijging vaak weten af te wentelen, hetgeen leidt tot een spiraal van lonen en prijzen. Loopt de lastendruk te ver op, dan wordt ontwikkend en ontdrukkend gedrag opgeroepen, dreigt het maatschappelijk draagvlak voor collectieve voorzieningen weg te vallen en vallen economische activiteiten stil. Waar de grens ligt, valt lastig vast te stellen, maar er zijn voldoende aanwijzingen om aan te nemen dat deze niet zo ver weg ligt. Daarom stellen wij voor dat de lastendruk best mag stijgen als daarmee een 'kwalitatieve omslag' gerealiseerd kan worden en de positie van de laagste inkomens wordt beschermd en verbeterd, maar dat zo'n stijging wel beperkt zal moeten zijn. We geven toe dat het woord 'slechts' in de concept-tekst ongelukkig gekozen was. Aan dit bezwaar wordt tegemoet gekomen via amendement 1.6-9.

1.6-2 Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Het stelsel van sociale zekerheid moet gegarandeerd worden. Het moet meer dan nu worden gefinancierd door inkomensoverdrachten uit de inkomens uit vermogen en door belasting van ruimte- en milieubeslag. Op die manier hoeft de betaalbaarheid van de sociale zekerheid niet ter discussie te worden gesteld. Betaalbaarheid is een politieke, geen economische categorie.'

Toelichting: De sociale zekerheid is altijd betaalbaar, op voorwaarde dat er creatief wordt gezocht naar financieringsbronnen. Die betaalbaarheid wordt gerealiseerd als er een verschuiving plaatsvindt van de lastendruk van inkomens uit arbeid naar inkomens uit kapitaal en inkomens uit ruimte- en milieubeslag. Tegelijk zijn daarmee andere doelen gediend: het vergroten van de hoeveelheid beschikbare arbeid en ecologisch verantwoorde productie.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 1.6-1. Wij zijn het overigens eens met de gedachte dat lasten verschoven moeten worden van arbeid naar kapitaal, energie en grondstoffen (zie daarvoor amendement 1.E-7), maar dit betekent geen nieuwe financieringsbron. Een groot deel van de heffingen op energie, grondstoffen en kapitaal dient te worden teruggeluid. Zoals gezegd kunnen de lasten wat ons betreft beperkt stijgen, zodat er macro-economisch sprake is van een grote lastenverschuiving en van een beperkte lastenverhoging.

1.6-3 Afdeling Groningen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Om de door Groen Links nagestreefde bescherming en verbetering van de laagste inkomens te bereiken is een gerichte verhoging van de collectieve lastendruk en een lastenverschuiving noodzakelijk. Een rechtvaardig sociaal stelsel en inkomensnivellering moeten tot stand komen door de lasten van de bovenmodale inkomens te verhogen. Daarnaast moet de lastenverhoging beperkt blijven door, via drastische herverdeling van arbeid, de participatie te verhogen.'

Toelichting: Groen Links moet niet meegaan in het gezeur over de collectieve lastendruk. Een solidaire samenleving, een goed milieubeleiden en hoogvoorzieningsniveau vereisen dat een groot deel van het inkomen via de overheid loopt. Bovendien is het begrip collectieve lastendruk volstrekt irrelevant en wordt de hoogte verkeerd gemeten. Er bestaan wellicht grenzen aan inkomensherverdeling, maar die zijn ons inziens nog lang niet bereikt. De in het rapport genoemde kosten (overigens zijn dit vanuit de maatschappij als geheel gezien geen 'kosten', maar 'inkomensherverdeling') zijn wel erg minimaal. Door gerichte lastenverhoging en lastenverschuiving is veel meer inkomensherverdeling mogelijk.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Groen Links gaat niet mee in het gezeur over de collectieve lastendruk, zie daarvoor de toelichting bij 1.6-1 over de betaalbaarheid. Dit amendement legt eenzijdig de nadruk op het beschermen en verbeteren van de laagste inkomens. Over een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid (niet langer uitgaan van het kostwinnersmodel, maar van zelfstandige individuen met recht op eigen inkomen) wordt niet meer gerept. Dat is een verarming, omdat een rechtvaardige inkomensverdeling ook alles te maken heeft met de verdeling van werk en inkomens tussen mannen en vrouwen. Arbeidstijdverkorting, onderdeel van een beleid gericht op een 'kwalitatieve omslag', leidt ook tot nivellering, omdat de inkomens beneden modaal deels of volledig worden gecompenseerd. We vinden dat de indieners te positief zijn over de extra opbrengsten van nivelleringsoperaties. Zo brengt het verhogen van de hoogste belastingen slechts 100 miljoen gulden op (ter vergelijking: de 15%-eis kost ongeveer 9 miljard). Nivelleren is wel wenselijk, maar is slechts een beperkte financieringsbron. Wij stellen voor nivellering als apart uitgangspunt op te nemen en steunen daarom 1.E-5 (Amsterdam-Oost). Zie ook 1.6-9.

1.6-4 Werkgroep sociale zekerheid (C)

Vervangen: hele tekst door: 'De betaalbaarheid van het stelsel van sociale zekerheid wordt niet zozeer bepaald door de lastendruk dan wel door de mate waarin de arbeidsparticipatie wordt vergroot door een radicale herverdeling van arbeid.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De lastendruk is niet eeuwig oprekbaar. Iedereen zal toegeven dat er ergens een grens is aan wat collectief verdeeld en uitgekeerd kan worden. Daarmee wordt betaalbaarheid wel degelijk mede bepaald door de lastendruk. Zie verder toelichting 1.6-1.

1.6-5 Afdeling Zoetermeer (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Er moet gewerkt worden aan een verbreding van het maatschappelijk draagvlak voor de sociale zekerheid. Dit kan onder andere bereikt worden door herverdeling van arbeid waarmee ook de participatie verhoogd zal worden.'

Toelichting: Groen Links moet zich sterk

blijven maken voor een goede sociale zekerheid. Die zekerheid is noodzakelijk en moet dus niet vervuild worden met een oneigenlijke discussie over geld. Dat geld moeten wij ervoor over hebben. Vandaar dat wij de nadruk leggen op het maatschappelijk draagvlak.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het maatschappelijk draagvlak is natuurlijk belangrijk, maar volgens ons doet ook het geld ter zake. Zie verder toelichting 1.6-1.

1.6-6 Afdeling Utrecht-stad, Zaanstad/Wormerland, Deventer, Nijmegen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Om de door Groen Links nagestreefde bescherming en verbetering van de laagste inkomens te bereiken is een hogere lastendruk (vooral voor de bovenmodale inkomens) aanvaardbaar. Dit betekent niet dat de kosten en daarmee de lasten van de sociale zekerheid onbeperkt kunnen stijgen. Dat kan worden voorkomen door ervoor te zorgen dat minder mensen van het stelsel gebruik hoeven te maken door, via herverdeling van arbeid, de participatie te verhogen.'

Toelichting: De voorliggende tekst gaat veel te veel mee met het overheersende denken over een lastendruk waar we ontzettend mee zouden moeten oppassen. Daar wordt zelfs de keuze van het congres van 1991 bijgehaald om niet alles te willen plannen, maar ook ruimte voor een marktmechanisme te laten. Over andere congresuitspraken (bijvoorbeeld die voor drastische nivellering) wordt merkwaardig genoeg niet gerept. Dan zou je de tekst van de schrijfgroep nog als een abstracte waarschuwing kunnen opvatten: 'Kijk uit, ook in een economie die naar groen-linkse principes is ingericht zijn er grenzen aan wat de staat zich kan toeëigenen.' Maar de resolutie van het partijbestuur gaat nog verder: 'slechts' een 'beperkte' verhoging zou aanvaardbaar zijn. Wij stellen daartegenover dat Groen Links de bevolking er maar beter op kan voorbereiden dat er gewoon een veel groter deel van de koek langs collectieve weg verdeeld zal moeten worden, als we én de toestand van het milieu willen verbeteren, én de Derde Wereld willen steunen, én collectieve voorzieningen als onderwijs en gezondheidszorg willen verbeteren, én de sociale solidariteit willen hooghouden. Daarvoor zullen vooral de hogere inkomens (maar waarschijnlijk niet alleen die) moeten inleveren. De afgelopen tien jaar is er een veel te grote nadruk komen te liggen op het individuele eigenbelang: in weerwil van alle gekerm over hoge lastendruk is het aantal centen dat we gemiddeld per verdiende gulden afdragen in die periode gedaald van 36 naar 31! Zonder nu het marktmechanisme te willen verketteren, heeft het sinds begin '80 eerder te veel dan te weinig ruimte gehad. Trouwens, als de arbeidsparticipatie toeneemt zijn er ook meer mensen die de lasten kunnen opbrengen. Nu denken wij vanzelfsprekend ook niet dat de kosten van de sociale zekerheid naar believen kunnen worden opgevoerd: er moet wel degelijk worden geprobeerd om onnodige uitgaven te voorkomen in verband met de maatschappelijke acceptatie van het stelsel. Maar een partij als Groen Links mag niet de nadruk leggen op elementen die voortkomen uit de in deze maatschappij dominante neo-liberale ideologie waar wij, blijkens de congresuitspraken van 1991, juist tegen zijn.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Groen Links gaat niet mee in het heersende denken dat de collectieve lasten slecht zijn voor de economie en dus niet mogen stijgen. Zie daarvoor ook de toelichting bij 1.6-1 en 1.6-3 over de betaalbaarheid. Ook dit amendement rept niet over de 'kwalitatieve omslag van ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid'. Hierdoor wordt eenzijdig de nadruk gelegd op het beschermen en verbeteren van de positie van de laagste inkomens. Afgezien van de 'kwalitatieve omslag' wijkt dit amendement niet heel veel af van het nieuwe voorstel van het partijbestuur (1.6-9) waarin voor een deel aan deze bezwaren tegemoet is gekomen. Gezien de toelichting van de indieners denken wij echter dat er nog wel meningsverschillen bestaan. Ook de indieners zijn zich ervan bewust dat de kosten van de so-

ciale zekerheid niet naar believen opgevoerd kunnen worden. Wij vinden de frase 'niet onbeperkt kunnen stijgen' te vrijblijvend en zijn ervoor te blijven spreken over een beperkte stijging van de lastendruk. Naast de argumenten genoemd bij 1.6-1 en 1.6-3 geldt ook dat Groen Links naast de sociale zekerheid nog een aantal kostbare programma's heeft: het milieu, het openbaar vervoer, de zorg, de verplegenden, de na-hossers, de ontwikkelings samenwerking. Wil hier nog ruimte voor zijn, dan moeten de extra kosten ten gevolge van de door ons voorgestelde verbeteringen in de sociale zekerheid beperkt blijven. De collectieve lastendruk is overigens op dit ogenblik niet 31%, zoals de indieners suggereren, maar 53,6%. In 1983 was deze 54,1%.

1.6-7 Afdeling Haarlem (A)

Schrappen: in tweede zin: 'Slechts'.

Toelichting: Voor goede doelen is de verhoging van de lastendruk zonder meer aanvaardbaar. Overigens klinkt 'een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid' heel mooi, maar kan het niet wat concreter?

Preadvies: overnemen

Toelichting: We geven toe dat het woord 'slechts' in de concept-tekst ongelukkig gekozen was.

1.6-8 Afdeling Delft (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Het stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar te zijn, zodat garanties worden geboden dat degenen die erop een beroep moeten doen menswaardig kunnen leven, zoals omschreven in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (onder andere artikel 25). Voorkomen moet worden dat economische recessies leiden tot een aantasting van de sociale zekerheid voor de meest kwetsbare uitkeringsgerechtigden. Er dient regelmatig te worden getoetst dat degenen die het meest behoefte hebben aan die uitkeringen worden bereikt, en de obstakels die dit in de weg staan worden weggenomen.'

Toelichting: Het uitgangspunt van betaalbaarheid van het sociale stelsel is belangrijk maar in de oude tekst ontbreekt het waarom. Het mag niet zo zijn dat de armsten zelf de rekening moeten betalen als buiten hun schuld en invloed het in de wereld of in Nederland economisch slechter gaat. De minimumuitkering is onder meer volgens het Nibud en de directeurs van de sociale diensten al jaren te weinig voor gezinnen met twee of meer kinderen om de meest essentiële uitgaven te kunnen doen. Onder meer uit het rapport *Profijt van de overheid* van het Sociaal-Cultureel Planbureau blijkt dat voorzieningen en subsidies van de overheid vaak niet of onvoldoende bij degenen terecht komen voor wie ze zijn ingesteld en dat vooral anderen die minder behoeftig zijn ervan profiteren.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In deze tekst wordt niet meer gerept over de kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid. Wij vinden dat een verarming. Bovendien is in het partijbestuursstandpunt sprake van een beperkte stijging van de lastendruk. Dit element komt hier niet terug.

1.6-9 Partijbestuur (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Het nieuwe stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar te zijn. De extra uitgaven kunnen beperkt worden door via de herverdeling van arbeid de deelname aan betaalde arbeid te vergroten. Een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid, en een bescherming en verbetering van de positie van de laagste inkomens maken een beperkte verhoging van de lastendruk aanvaardbaar en waarschijnlijk noodzakelijk.'

Toelichting: Met deze nieuwe tekst hoopt het partijbestuur aan een aantal bezwaren van verschillende indieners tegemoet te komen. Zie hiervoor ook 1.6-1, 1.6-3, 1.6-6 en 1.6-7.

Preadvies: overnemen

1.6-10 Vrouwenoverleg (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Voorwaarde voor het stelsel van sociale zekerheid is de betaalbaarheid ervan. Maar in welke mate die voorwaarde bepalend is, hangt af van de investering die we willen doen om deze uitgangspunten te realiseren. Via de herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid en een grotere participatie zal immers een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid gerealiseerd worden. Op basis van onder meer die 'winst' zal bekeken moeten worden welke verhoging van de lastendruk aanvaardbaar is.'

Toelichting: In dit uitgangspunt wordt wel erg geredeneerd vanuit de maatschappelijke werkelijkheid van de PvdA als regeringsfractie. Betaalbaarheid is een relatief begrip, het gaat erom hoe je die investering ziet in relatie tot wat je wilt bereiken. Het principe is of nagestreefde eisen gerealiseerd kunnen worden. Betaalbaarheid is dan een randvoorwaarde voor de verdere invulling ervan, niet het uitgangspunt. Het is nog even de vraag of we dit amendement moeten indienen: waarschijnlijk gaan anderen deze discussie ook aan.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De betaalbaarheid blijft in dit amendement naar onze smaak te veel in de lucht hangen. Wel zijn we het ermee eens dat de 'kwalitatieve omslag' door de herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid de eerste financieringsbron moet zijn van de verbeteringen in het stelsel die wij voorstaan. De volgorde is dan ook in onze nieuwe tekst gewijzigd: de 'kwalitatieve omslag' komt eerst.

1.6-11 Roze Links (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Wijziging van het stelsel van sociale zekerheid en van het arbeidsbestel moet gericht zijn op een kwalitatieve omslag in de arbeidsparticipatie (meer zorgzelfstandigheid) en op verbetering van het milieu. Het stelsel dient tevens betaalbaar te zijn en eenvoudig en helder te zijn en ingericht.'

Toelichting: First things first: Roze Links wil eerst de principiële uitgangspunten voor een stelselwijziging formuleren en daarna de financiële en praktische randvoorwaarden. Bij de principiële uitgangspunten ontbreekt de zorg voor het milieu; het is denkbaar dat bijvoorbeeld door fragmentering van arbeidstijden een veel grotere mobiliteit ontstaat, of dat door volgestrekte automatisering van de samenleving iedereen een eigen wasmachine nodig lijkt te hebben. Dergelijke effecten en tendensen moeten meespelen bij de beoordeling van een stelselwijziging, vindt Roze Links.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Er is geen sprake van 'alsdan'. Betaalbaarheid en de 'kwalitatieve omslag' lopen gelijk op. De principiële uitgangspunten staan in 1.1 t/m 1.5 en onder 1.E-7. Het gaat hier alleen om betaalbaarheid als een randvoorwaarde. Het punt van de vereenvoudiging komt als extra punt nog ter sprake, zie amendement 1.E-18 (Delft).

1.6-12 Werkgroep 50+ (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Het stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar te zijn. De lasten moeten beperkt worden door via onder meer drastische herverdeling van arbeid de participatie daaraan te verhogen. Het stelsel van sociale zekerheid dient eenvoudig en helder te worden ingericht.'

Toelichting: Wij vinden dat de arbeidsparticipatie drastisch moet toenemen. Wij komen hierop terug bij voorstellen ten aanzien van de 32-urige werkweek. Over de financiering van een en ander voegen wij 1.7 toe (=1.E-9).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Betaalbaarheid blijft in dit amendement ons inziens te vrijblijvend. Het punt van de vereenvoudiging komt als extra punt nog ter sprake, zie amendement 1.E-18 (Delft).

1.6-13 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: gehele tekst door: '1.6. Het stelsel van sociale zekerheid dient zowel financieel als uitvoeringstechnisch beheersbaar te zijn.

1.6.1. Financiële beheersbaarheid betekent dat de hoogte van de uitkeringen in redelijke verhouding dient te staan tot het inkomen uit betaalde arbeid,

zodat deelname aan betaalde arbeid per saldo loont. Ook moeten de totale lasten van de sociale zekerheid zo goed mogelijk te dragen zijn. Dit houdt onder andere in dat de participatie van mensen aan betaalde arbeid moet worden bevorderd door het beschikbare betaalde werk eerlijker te verdelen.

1.6.2. De uitvoering van de sociale zekerheid moet beter beheersbaar worden gemaakt door de regelgeving te vereenvoudigen en door een klantgerichte benadering.'

Toelichting: 'Betaalbaar' is een te subjectief en te beperkt begrip. Het gaat niet alleen om de hoogte, maar ook om de verdeling van de lasten (en lusten). Bij een betere verdeling van de lasten (niet alleen over arbeid) kan de omvang van de herverdeling van inkomens via de sociale zekerheid misschien gemakkelijker toenemen. Ook is de huidige tekst gekoppeld aan een momentopname (de huidige lastendruk) en daardoor onnodig beperkt houdbaar.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het punt van de vereenvoudiging komt als extra punt nog ter sprake, zie amendement 1.E-18 (Delft). Dit geldt ook voor het punt van het verschuiven van lasten van arbeid naar kapitaal, energie en grondstoffen, zie amendement 1.E-7 (Partijbestuur). Voor de rest vinden we de tekst te vrijblijvend over betaalbaarheid.

1.6-14 Afdeling Wageningen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'De belasting op arbeid dient drastisch verlaagd te worden. Dit houdt in dat er alternatieve financieringswijzen voor het stelsel van sociale zekerheid ingevoerd dienen te worden.'

Toelichting: Het huidige stelsel van sociale zekerheid wordt grotendeels bekostigd door premies die gekoppeld zijn aan arbeid. Uitgangspunt 1.6 van de ontwerp-resolutie onderschrijft deze koppeling. Wij vinden deze koppeling niet vanzelfsprekend. Het is mogelijk en wenselijk om het stelsel van sociale zekerheid voor een groot deel op een andere manier dan via belasting op arbeid te financieren. Dit opent de mogelijkheid om de lasten op arbeid drastisch te verlagen. Verhoging van de lasten op arbeid dient bij voorkeur gecompenseerd te worden door verhoging van de lasten op kapitaalintensief produceren, door verhoging van de lasten op milieuvriendelijk produceren (met positieve effecten voor het milieu) en/of door een heffing op netto toegevoegde waarde.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Wij zijn ervoor dat de overheid haar geld in de toekomst op een andere wijze binnen gaat halen. Wij zien echter geen reden waarom deze andere manier van financieren beperkt zou moeten blijven tot de sociale zekerheid. Waarom kunnen ook niet andere collectieve voorzieningen gefinancierd worden uit heffingen op kapitaal en grondstoffen. Nu worden toch ook belastingcenten over arbeid uitgegeven aan bijvoorbeeld openbaar vervoer? Wij willen van dit uitgangspunt een apart punt maken door amendement 1.E-7 (Partijbestuur). Wij vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement.

1.6-15 Afdeling Rheden/Rozendaal (B)

Toevoegen: na 'de participatie te verhogen': 'en door de lasten te verschuiven van arbeid naar grondstoffen en kapitaal.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.6-14. De indieners wordt gevraagd hun amendement t.g.v. 1.E-7 (Partijbestuur) in te trekken.

1.6-16 Afdeling Amsterdam-Zuid (B)

Vervangen: 'als deze bijdraagt aan...sociale zekerheid' door: 'In de toekomst zal bij de financiering van het stelsel van sociale zekerheid een verschuiving moeten plaatsvinden van de belasting op arbeid naar de belasting op het gebruik van milieu en kapitaal.'

Toelichting: Het is ons niet duidelijk wat er onder een 'kwalitatieve omslag' moet worden verstaan. Deze formulering leidt niet tot een duidelijke keuze waar we naartoe willen. Anderzijds is het wel belangrijk om de financiële onderbouwing van ons voorstel goed te presenteren: verschuiving van de belasting en grotere participatie moeten, in samen-

hang, het stelsel betaalbaar maken.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.6-14. Met een kwalitatieve omslag wordt bedoeld het doorbreken van de arbeids- en inkomensdeling naar sekse middels het verzelfstandigen van de sociale zekerheid en het individualiseren van het inkomensgebouw, dit alles gekoppeld aan arbeidstijdverkorting. De indieners wordt gevraagd hun amendement t.g.v. 1.E-7 (Partijbestuur) in te trekken.

1.6-17 Afdeling Oegstgeest (B)

Vervangen: eerste zin door: 'Het stelsel van sociale zekerheid dient eenvoudig en helder ingericht te zijn.'

Toelichting: De laatste regel van 1.5 kan hiermee komen te vervallen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-18

Toelichting: Zie 1.6-15. De indieners wordt gevraagd hun amendement t.g.v. 1.E-7 (Partijbestuur) in te trekken.

1.6-18 Afdeling Weert e.o. (B)

Toevoegen: aan eind: 'en door verschuiving van de lasten op arbeid naar de lasten op het gebruik van milieu en kapitaal.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.E-7. De indieners wordt gevraagd hun amendement t.g.v. 1.E-7 (Partijbestuur) in te trekken.

1.6-19 Afdeling Velsen (B)

Vervangen: eerste zin door: 'Het stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar, helder en eenvoudig te zijn.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Redactioneel. Geen verbetering.

1.6-20 Afdeling Amsterdam-Zuid (A)

Vervangen: in laatste zin: 'verhogen' door: 'vergroten'.

Toelichting: Taalkundig.

Preadvies: overnemen

1.6-21 Afdeling Amsterdam-Oost (A)

Vervangen: in laatste zin: 'de participatie te verhogen' door: 'de deelname aan betaalde arbeid toe te laten nemen.'

Preadvies: overnemen

Als alle preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Het huidige stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar te zijn. De extra uitgaven kunnen beperkt worden door via de herverdeling van arbeid de deelname aan betaalde arbeid te vergroten. Een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid, en een bescherming en verbetering van de positie van de laagste inkomens maken een beperkte verhoging van de lastendruk aanvaardbaar en waarschijnlijk noodzakelijk.

AMENDEMENTEN OP 1 MET EXTRA UITSPRAKEN

1.E-1 Afdeling Wageningen (C)

Toevoegen: 'Groen Links streeft naar de invoering op termijn van een basisinkomen voor iedereen, en derhalve naar de afschaffing van de arbeidsplicht.'

Toelichting: De argumenten voor de invoering van een basisinkomen voor iedereen worden bekend verondersteld. Ze zijn onder meer terug te vinden in de discussietekst 'Basisinkomen - omdat het kan' van Guido den Broeder en Alexander de Roo van november 1991. Wij betreuren het dat zowel in het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* als in de ontwerp-resolutie met geen woord over deze discussietekst wordt gerept. Overigens zijn wij van mening dat een basisinkomen voor iedereen goed samen kan gaan met een actief integrerend arbeidsmarktbeleid, en dat een basisinkomen het recht op zinvolle arbeid voor iedereen onverlet laat.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De indieners maken in de eerste plaats de fout het afschaffen van een arbeidsplicht en een basisinkomen automatisch op één op hoop te vegen. Het afschaffen van de arbeidsplicht is

zeer wel mogelijk zonder dat een volledig basisinkomen wordt ingevoerd. In de tweede plaats is in *Tijd voor zelfstandigheid* volgens ons een geslaagde poging gedaan om recht te doen aan de verschillende tradities binnen Groen Links. Door voorstanders van een basisinkomen kan het stelsel dat in het rapport wordt voorgesteld gezien worden als een tussenstation op weg naar de realisatie van een volledig basisinkomen: verzelfstandiging van de sociale zekerheid, verruiming van de bijverdienmogelijkheden en verzachting van de bestaande arbeidsplicht. Het bereiken van dit tussenstation neemt behoorlijk wat tijd en geld in beslag. We kunnen nu reeds de degens kruisen over de vraag welke route we na het bereiken van dit tussenstation moeten volgen, maar dat lijkt ons contraproductief. Op die manier keert iedereen terug naar zijn of haar loopgraven (voor of tegen een basisinkomen) en mist Groen Links de kans een wervend perspectief neer te zetten voor de middellange termijn waarover een redelijke consensus bestaat binnen de partij.

1.E-2 Afdeling Hengelo (C)

Toevoegen: 'Bij het onderstaande geven we ons rekenschap van de internationale samenhang waarbinnen het sociale beleid in Nederland staat. We stellen daarom het volgende vast:

- Een hervorming van het stelsel van sociale zekerheid mag nooit plaatsvinden om tegemoet te komen aan de druk, bijvoorbeeld van andere lidstaten van de EG, van de EG als zodanig of van internationale organen (IMF, Wereldbank) om dit stelsel af te bouwen tot bijvoorbeeld een ministelsel. Internationale belangen mogen niet worden uitgespeeld tegen de rechtvaardige eisen en wensen die gestalte krijgen in het stelsel van sociale zekerheid, zoals dat ons voor ogen staat. Dat geldt ook vice versa.

- Tegelijk geven we ons er rekenschap van dat nationale herverdeling van inkomen door een stelsel van sociale zekerheid nog geen voldoende radicaal antwoord is op de economische machtsverhoudingen, internationaal noch nationaal. Het perspectief van ons politiek handelen is een samenleving waarin deze machtsverhoudingen, de wortel van een scheve inkomensverdeling, tot een minimum zijn gereduceerd.

- Dit impliceert ook dat bij de vormgeving van de sociale zekerheid rekening wordt gegeven van de mondiale effecten ervan, de gevolgen voor de Noord-Zuidverhouding en voor de ecologie. Dit wil echter niet zeggen dat de sociale zekerheid mag worden uitgespeeld tegen ecologische en mondiale doelstellingen!

Toelichting: Dit is bedoeld om aan te geven dat Groen Links nog altijd staat voor een fundamenteel maatschappelijk alternatief, van mondiale proporties.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De bedoeling van de indieners heeft onze sympathie. Toch lijkt het ons in dit verband wat overdreven om over zulke grote woorden als de indieners voorstellen een boom op te zetten. Over het ontwerp dat de indieners aanroeren valt immers nog wel wat meer te zeggen en wellicht ook een nuance anders.

1.E-3 Afdeling Hengelo (C)

Toevoegen: 'Door de tekst van deze resolutie wordt een bepaalde opvatting van arbeid verondersteld. Arbeid willen we beschrijvend en normatief definiëren als elk handelen van mensen dat een bijdrage levert aan de samenleving. Dit handelen dient nuttig en aanvaardbaar te zijn in ecologisch, economisch, sociaal en cultureel opzicht. Nut en aanvaardbaarheid worden gemeten aan de aantoonbare instemming van belangrijke maatschappelijke groepen. Bovendien moet arbeid altijd in zekere mate aanvaardbaar zijn voor degene die de arbeid verricht, dat wil zeggen aantoonbaar onschadelijk voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid.'

Toelichting: Om het arbeidsbegrip te verruimen en een status te geven aan diverse maatschappelijke activiteiten die nog niet als arbeid worden gedefinieerd, willen we deze verbredende definitie toevoegen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: We vinden het geen goed idee het aan maatschappelijke groepen over te laten te bepalen welke arbeid wel of niet mag. Bovendien gaat de term aanvaardbaar aan dezelfde nadelen mank als het in 1.5 gebruikte 'maatschappelijk noodzakelijk'. Zie verder 1.5-8 en 1.5-10.

1.E-4 Afdeling Hengelo (B)

Toevoegen: 'Alles wat er in het onderstaande wordt gezegd heeft betrekking op mensen vanaf 18 jaar.'

Toelichting: De nauwkeurigheid van een onderste leeftijds grens ontbreekt nog aan de ontwerp-resolutie.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Lijkt ons evident en daarom overbodig.

1.E-5 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Toevoegen: 'Het streven naar een rechtvaardig en geïndividualiseerd stelsel van sociale zekerheid en een eigentijds arbeidsbestel hangt voor Groen Links mede samen met het streven naar democratische arbeids- en bezitsverhoudingen.'

Toelichting: Groen Links moet met beide benen in de realiteit blijven staan: de sociaal-economische verhoudingen bepalen voor een groot deel de speelruimte die er is voor een ander stelsel van sociale zekerheid en, daarmee samenhangend, voor het radicaal terugdringen van onvrijwillige werkloosheid. Dit amendement spreekt dit uit, zonder overigens een al te dwingend oorzakelijk verband vast te leggen.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Hier kan iemand moeilijk tegen zijn.

1.E-6 Afdeling Amsterdam-Zuid (B)

Toevoegen: 'Bij het recht op betaalde arbeid gaat het om volwaardige arbeid qua beloning en arbeidsomstandigheden.'

Toelichting: De kwaliteit van de arbeid moet een integraal onderdeel zijn van de uitgangspunten die Groen Links hanteert.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Inhoudelijk mee eens. Dit punt is echter al vervat in 3.4.3 en volgens ons overbodig als extra uitspraak.

1.E-7 Partijbestuur (C)

Toevoegen: 'De heffingsgrondslag van het belastingstelsel dient te veranderen. Lasten moeten worden verschoven van arbeid naar kapitaal, grondstoffen en energie. Dat is noodzakelijk voor het milieu en goed voor de werkgelegenheid.'

Preadvies: overnemen

Toelichting: Veel ingediende amendementen wijzen in dezelfde richting. Wij hebben een eigen amendement gemaakt, omdat in de ingediende amendementen het veranderen van de heffingsgrondslag exclusief gekoppeld wordt aan de sociale zekerheid. Zoals ook nu andere collectieve voorzieningen gefinancierd worden uit heffingen over arbeid, moet dat in de toekomst ook mogelijk zijn met heffingen over kapitaal, energie en grondstoffen.

1.E-8 Afdeling Wageningen (B)

Toevoegen: 'Verhoging van de arbeidsparticipatie beperkt de lasten van het stelsel van sociale zekerheid. Verhoging van de arbeidsparticipatie kan gerealiseerd worden door herverdeling van arbeid en door verlaging van de lasten op arbeid.'

Toelichting: Het goedkoper worden van arbeid door verlaging van de lasten op arbeid zal meer banen opleveren. Samen met de herverdeling van arbeid draagt een verlaging van de lasten op arbeid bij aan de gewenste vergroting van de arbeidsparticipatie.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Het verschuiven van lasten van arbeid naar kapitaal, energie en grondstoffen maakt de arbeidskosten lager. Dit amendement wordt dus afgedekt door 1.E-7. Wij vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.E-7.

1.E-9 Werkgroep 50+ (B)

Toevoegen: 'Verhoging van de lasten (of 'lusten')-druk is aanvaardbaar als deze bijdraagt aan een kwalitatieve omslag in ons arbeidsbestel en stelsel van sociale zekerheid. De extra kosten dienen (ten dele) betaald te worden uit een premieheffing op gebruik van kapitaal.'

taal.'

Toelichting: Zie 3.9. ecologische economie. Heffing op kapitaal is een redelijk betrouwbare bron van inkomsten. Een zwaarwegender argument is, dat het gebruik van kapitaal duurder wordt en de factor arbeid relatief goedkoper, wat de werkgelegenheid verbetert. Heffingen op milieugebruik nemen wij niet op, omdat deze ons inziens direct ten goede moeten komen aan het milieu.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.E-7. We vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.E-7.

1.E-10 Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: 'In de toekomst zal het sociale zekerheidsstelsel gefinancierd moeten worden door verschuiving van de lasten op arbeid naar de lasten op het gebruik van milieu en kapitaal (heffing op de netto toegevoegde waarde).'

Toelichting: Deze tekst komt letterlijk uit het rapport en het verbaast ons dat deze in de resolutie niet is opgenomen. Het belasten van grondstoffen en kapitaal lijkt ons een grondslag van zowel groene als linkse politiek. Naast opbrengsten door een grotere participatie op de arbeidsmarkt (door verkorting van de werkweek en bescherming van deeltijdwerk) en naast lastenverhoging voor bovenmodale inkomens, lijkt milieubelasting noodzakelijk voor een sociaal en ecologisch verantwoorde samenleving.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.E-7. We vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.E-7.

1.E-11 Afdeling Woerden (B)

Toevoegen: 'In de toekomst zal het sociale zekerheidsstelsel mede gefinancierd worden door een geleidelijke gedeeltelijke verschuiving van de lasten op arbeid naar lasten op het gebruik van kapitaal, grondstoffen en energie.'

Toelichting: Deze noodzakelijke verschuiving ontbreekt in de ontwerp-resolutie.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.E-7. We vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.E-7.

1.E-12 Afdeling Lelystad (B)

Toevoegen: 'In de toekomst zal een deel van het sociale zekerheidsstelsel gefinancierd moeten worden door verschuiving van een deel van de lasten op arbeid naar de lasten op het gebruik van milieu en kapitaal (heffing op netto toegevoegde waarde).'

Toelichting: Dit is nodig om het stelsel van sociale zekerheid betaalbaar te houden, zonder een te grote verhoging van de collectieve lastendruk. Verschuiving van een deel van de lasten op arbeid naar de lasten op het gebruik van kapitaal zal leiden tot een arbeidsintensievere productie. Verder zal een milieuvriendelijke productie arbeidsintensiever zijn. Toevoeging van punt 1.7 is nodig, omdat arbeidsduurverkortingen alleen niet voldoende zal zijn om het stelsel betaalbaar te houden. Bij arbeidsduurverkortingen kunnen zich twee problemen voordoen:

1. Verdergaande arbeidsduurverkortingen met een gelijkblijvend uurloon zal leiden tot een vergroot beroep op aanvullende uitkeringen. Dit zal leiden tot meer kosten van het sociale stelsel.

2. Arbeidsduurverkortingen waarbij het inkomen minder daalt dan het aantal uren dat minder wordt gewerkt, leidt tot stijging van het uurloon en zo tot een verzwaring van de lastendruk. Deze lastenstijging is in een EG-land en exportland als Nederland eindig. Vandaar dat ook het aantal arbeidsuren zal moeten stijgen om het stelsel betaalbaar te houden. Dit is mogelijk door verschuiving van de lasten van arbeid naar kapitaal en milieu.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 1.E-7

Toelichting: Zie 1.E-7. We vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 1.E-7.

1.E-13 Afdeling Velsen (C)

Toevoegen: 'Leeftijdscriteria dient te worden afgeschaft.'

Toelichting: Gelijke basisuitkering voor iedereen, gelijk loon voor gelijk werk.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wanneer is sprake van leeftijdsdiscriminatie? Wij achten een zekere opbouw van uitkeringshoogten en

rechten naar leeftijd gerechtvaardigd. Zie ook amendement 3.2-1 (Rotterdam, Dwars).

1.E-14 Afdeling Rotterdam (C)

Toevoegen: 'Binnen EG-verband moet worden gestreefd naar een verdere uitbouw van sociaal beleid.'

Toelichting: Ook dit element komt uit het rapport. De ontwikkeling van de economische en monetaire unie stelt eisen aan de binnenlandse financiële huishouding. Afspraken binnen de EG over sociale zekerheid moeten slechts minimumnormen vastleggen, zodat het bovengemiddelde Nederlandse stelsel behouden kan blijven.

Preadvies: overnemen

Toelichting: We mogen inderdaad de Europese dimensie niet vergeten.

1.E-15 Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: 'Ter steun en stimulering van achterstandsgroepen moet een actief arbeidsmarktbeleid worden gevoerd, teneinde hun perspectief op betaald werk op gelijkwaardig niveau te brengen en te houden. Bemiddeling en scholing maken deel uit van dit beleid. Er dient te worden vermeden dat mensen voor langere tijd qua betaalde arbeid uit de boot vallen.'

Toelichting: Het gaat hier niet alleen om de korte termijn en ook niet uitsluitend om migranten, maar bijvoorbeeld ook om vrouwen, gehandicapten, ex-gedetineerden, langdurig werklozen en ex-arbeidsongeschikten. Punt 2.2 blijft overigens staan.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Uitspraak over een activerend en integrerend arbeidsmarktbeleid wordt gedaan bij 2.2. Een nadere invulling daarvan lijkt ons hier overbodig.

1.E-16 Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: 'Economische zelfstandigheid betekent met name: voor iedereen het recht op een deel van het nationaal inkomen dat toereikend is om volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Dit recht is niet afhankelijk van verrichte betaalde arbeid of de bereidheid tot het verrichten hiervan.'

Toelichting: Dit recht mag niet afhankelijk zijn van de persoonlijke houding tegenover de vormen van betaalde arbeid die in deze maatschappij beschikbaar zijn en tegenover de wijze waarop beslist wordt over productie en consumptie. Betaalde arbeid moet niet als hogere norm in de samenleving gehanteerd worden. We mogen er toch in principe van uitgaan dat ieder mens de behoefte heeft om een zinvolle invulling te geven aan het leven. Dan zal toch iedereen bereid zijn om aan het eigen onderhoud en welzijn en aan dat van anderen bij te dragen. In een samenleving waar betaalde arbeid beschikbaar is die voor iedereen als zinvol en rechtvaardig is te herkennen, is geen sanctie nodig om deze vervuld te krijgen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het is ons onduidelijk of hier nu een pleidooi wordt gehouden voor een basisinkomen of het afschaffen van de arbeidsplicht of voor beide. In ieder geval komen deze discussies bij de andere punten voldoende aan de orde en wordt de besluitvorming alleen maar vertroebeld door hier een extra uitspraak aan te nemen.

1.E-17 Afdeling Nijmegen (B)

Toevoegen: 'Het verhogen van de participatie kan in de eerste plaats door herverdeling van arbeid. Een andere mogelijkheid is het scheppen van werkgelegenheid in bepaalde sectoren, zoals de gezondheidszorg of het onderwijs. Een uitgebreid aanbod van her-, om- en bijscholing en intensieve -vaak onconventionele- begeleiding van werkzoekenden zijn hiervoor belangrijke randvoorwaarden.'

Toelichting: Wij vragen ons af of herverdeling van arbeid alle participatieproblemen oplost. Het is heel belangrijk, maar niet zaligmakend: Het scheppen van nieuw werk is niet alleen wenselijk, maar in sommige sectoren zelfs hard nodig (met het oog op kwaliteit). De door ons genoemde randvoorwaarden kunnen uiteraard aangevuld worden. Met 'intensieve -vaak onconventionele- begeleiding van werkzoekenden' bedoelen wij methoden als individuele begeleiding waarbij bestaande schot-

ten tussen instituten doorbroken worden. Zou meer moeten gebeuren.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Inhoudelijk mee eens. Maar dit is geen uitgangspunt meer te noemen en hoort op deze plek dus niet thuis. Komt terug bij verkiezingsprogramma. Overigens verstaan wij het scheppen van werkgelegenheid, ook onder een actief arbeidsmarktbeleid. Zie daarvoor 2.2.

1.E-18 Afdeling Delft (C)

Toevoegen: 'Het stelsel van sociale zekerheid dient niet alleen eenvoudig en helder te worden ingericht, maar vooral rechtvaardig te zijn. In een eenvoudig, helder en rechtvaardig stelsel dienen er goede beroepsmogelijkheden te zijn bij een onpartijdig en deskundig college.'

Toelichting: Belangrijk is dat ook in de uitgangspunten verankerd ligt voor wie de sociale zekerheid allereerst is. Over de beroepsprocedure wordt wel in het rapport gesproken, maar deze ontbreekt in de ontwerp-resolutie.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Delft had dit amendement eerst als toevoeging aan 1.5 ingediend. Wij willen het graag als apart punt overnemen. We nemen aan dat de indieners daar geen bezwaar tegen hebben.

1.E-19 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Toevoegen: 'De verschillen in inkomens zijn te groot. Groen Links kiest voor inkomensnivellering, waarbij mensen met hogere inkomens (boven de ziekenfondsgrens) inleveren ten gunste van mensen met lagere inkomens (onder modaal).'

Toelichting: Bij uitspraken over arbeid en inkomen hoort een algemeen uitgangspunt over inkomensbeleid. Van belang is om aan te geven wie de in punt 1.6 genoemde hogere lastendruk gaan betalen.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Mee eens! Wij stellen overigens voor de passage die tussen haken staat te laten vervallen. Dat is te programmatisch. Het gaat erom dat met deze uitspraak Groen Links zich uitspreekt voor een verdere nivellering.

Als alle positieve preadviezen worden gevolgd, dan worden de volgende uitspraken als extra toegevoegd aan deel 1 (Uitgangspunten):

Het streven naar een rechtvaardig en geïndividualiseerd stelsel van sociale zekerheid en een eigentijds arbeidsbestel hangt voor Groen Links mede samen met het streven naar democratische arbeids- en bezitsverhoudingen.

De heffingsgrondslag van het belastingstelsel dient te veranderen. Lasten moeten worden verschoven van arbeid naar kapitaal, grondstoffen en energie. Dat is noodzakelijk voor het milieu en goed voor de werkgelegenheid.

Binnen EG-verband moet worden gestreefd naar een verdere uitbouw van sociaal beleid.

De verschillen in inkomens zijn te groot. Groen Links kiest voor inkomensnivellering waarbij mensen met hogere inkomens inleveren ten gunste van mensen met lagere inkomens.

Het stelsel van sociale zekerheid dient niet alleen eenvoudig en helder te worden ingericht, maar vooral rechtvaardig te zijn. In een eenvoudig, helder en rechtvaardig stelsel dienen er goede beroepsmogelijkheden te zijn bij een onpartijdig en deskundig college.

AMENDEMENTEN OP 2.1

Huidige tekst:

Een gerichte aanpak van armoedesituaties is nodig om opgelopen achterstanden voor bepaalde groepen op te heffen. Deze gerichte aanpak richt zich op:

- langdurig werklozen;
- werklozen boven de 50 jaar;
- ouderen vanaf 65 jaar;
- alleenstaande ouders met een uitkering.

2.1-1 Afdeling Menameradiel/Littensradiel (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Op langere termijn is een gerichte politiek van nivellering van inkomens gewenst en noodzakelijk: een druk op de hogere inkomens naar modaal toe en een druk van de minimale inkomens/uitkeringen eveneens naar modaal toe. Op korte termijn dient de denivellerende achterstand die de minima sinds 1982 hebben opgelopen ten opzichte van modale werknemers in de marktsector tenminste ongedaan gemaakt te worden.'

Toelichting: Het kan/mag een linkse partij niet gaan om bestrijding van armoede, maar om een politiek die structureel armoede tegengaat en - voor de toekomst - voorkomt.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook wij willen armoede structureel tegengaan. We denken dat dit gerealiseerd wordt met het stelsel dat in *Tijd voor zelfstandigheid* is gepresenteerd. Wij stellen voor om nivellering tot een apart uitgangspunt te maken, zie amendement 1.E-5 (Amsterdam-Oost). Zie voor de toelichting op de 15%-kwestie bij 2.1-6.

2.1-2 Afdeling Beverwijk (B)

Toevoegen: vóór tekst: 'Groen Links vindt het noodzakelijk om alle minimumuitkeringen met 15% te verhogen. Deze verhoging kan betaald worden uit de beschikbare loonruimte. Daarnaast is een gerichte aanpak nodig om... (verder bestaande tekst).'

Toelichting: 15%-discussie mag niet en tafel.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 2.1-6.

2.1-3 Afdeling Zwolle (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Een gericht milieuvriendelijke aanpak van armoedesituaties is nodig om de opgelopen achterstand van ruim 15% op te heffen voor al die groepen, die moeten zien rond te komen van een inkomen op minimumniveau.'

Toelichting: Het voorstel uit de resolutie om slechts aan bepaalde groepen compensatie te bieden delen wij niet. Het leidt tot niet gerechtvaardigde verschillen. Bijvoorbeeld 70 tot 80% van de WAO'ers heeft een inkomen op minimumniveau zonder een reële kans op herintreding in het arbeidsproces tegen een normaal loon.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Voor de 15%-kwestie zie 2.1-6. Het probleem van de WAO'ers is ondervangen met 2.1-19 (Boskoop e.a.).

2.1-4 Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Op korte termijn is nivellering noodzakelijk, dus minstens moet worden gekomen tot opheffing van opgelopen achterstanden van alle minima.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij stellen voor om nivellering tot een apart uitgangspunt te maken, zie amendement 1.E-5 (Amsterdam-Oost). Zie voor toelichting 15%-kwestie bij 2.1-6.

2.1-5 Afdeling Haarlem (B)

Vervangen: eerste zin door: 'Een gerichte aanpak van armoedesituaties is nodig. Hiertoe moet de achterstand die de sociale minima in de jaren '80 hebben opgelopen, worden ingehaald. De koppeling tussen het gemiddelde loonniveau en het sociaal minimum moet worden hersteld.'

Toelichting: Duidelijker dan de voorgestelde tekst en in overeenstemming met uitspraak 8 van het vorige congres. Hierin spraken we ons uit voor een nadrukkelijke bescherming en verbetering van de positie van de laagstbetaalden, en voor een drastische inkomensnivellering. Het idee van de koppeling staat tweemaal verwoord in de uitgebreide tekst (paragraaf 3.6 en 4.1) en is belangrijk

genoeg om ook in de resolutie op te nemen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Voor 15%-kwestie zie 2.1-6. We zijn het ermee eens dat de koppeling vermeld moet worden in de uiteindelijke resolutie en nemen daarom 2.1-22 (Amsterdam-De Pijp) over.

2.1-6 Afdeling Groningen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Door een gerichte aanpak moet de inkomensachterstand die de minimuminkomens sinds 1982 hebben opgelopen ten opzichte van de modale inkomens in de marktsector ongedaan worden gemaakt. Onderdelen van deze gerichte aanpak kunnen zijn:

- invoering van een negatieve inkomensbelasting;
- gefaseerd invoeren van individuele uitkeringsrechten;
- verhoging van de bruto-uitkeringen;
- verlaging van de belastingen en premies over uitkeringen;
- naar verbruik afrekenen en individualiseren van kostenposten.'

Toelichting: De argumentatie voor het loslaten van de 15%-eis is in het congresstuk uiterst zwak. De door het partijbestuur gekozen 'doelgroepenbenadering' ontkent dat de minimumuitkeringen voor iedereen te weinig zijn. Bovendien zijn de groepen subjectief gekozen. Een generieke verhoging voor alle minimumuitkeringen moet en kan natuurlijk samengaan met een gerichte aanpak; we moeten immers vermijden dat de verhoging terechtkomt bij uitkeringen waar dat niet nodig is. De stelling dat de totale consumptie zal toenemen is echt lariekoek. De middelen voor verhoging van de uitkeringen komen toch niet uit de hemel vallen? Het gaat ons om een zodanige aanpassing van het uitkerings- en belastingstelsel dat de hoge en middeninkomens meer moeten betalen voor een rechtvaardige inkomensverdeling. Groen Links moet bereid zijn keuzes te maken voor een solidaire inkomensontwikkeling. Wij durven het wel aan om aan mensen met bovenmodale inkomens te vertellen dat zij voor een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling moeten inleveren.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De 15%-eis is de concrete vertaling van het feit dat het niveau van de uitkeringen in de jaren '80 achter is gebleven bij de gemiddelde loonontwikkeling, en van het feit dat veel langdurige uitkeringsgerechtigden geconfronteerd worden met schrijnende armoede. Wij vinden dat Groen Links zowel de scheefgegroeide inkomensverhoudingen als de moderne armoede zeer serieus moet nemen. Laat daarover geen misverstand bestaan. De 15% is daar echter geen goede vertaling van. Waarom?

De 15%-eis doet ons inziens geen recht aan de grote verschillen die er tussen uitkeringsgerechtigden bestaan. Het is een misverstand te denken dat in het huidige stelsel geen onderscheid gemaakt wordt naar verschillende groepen. Het sociaal minimum kent namelijk vier verschillende basisniveaus: dat van de alleenstaande, de samenwoner, de alleenstaande ouder en de woningdeler. Wij vinden dat het optrekken van al deze niveaus met 15% geen recht doet aan het feit dat sommige groepen in veel grotere financiële moeilijkheden zitten dan anderen. In *Tijd voor zelfstandigheid* gaan de alleenstaande ouders er flink op vooruit (meer dan 15%), vooral wanneer er meer kinderen onderhouden moeten worden. Terecht, want de groep van bijstandsmoeders en -vaders zit het meest in de knel. Ook de (oudere) mensen die langdurig van een minimum moeten leven hebben extra geld nodig. Kortom, ook wij maken een onderscheid tussen groepen - net als nu gebeurt - alleen op een andere wijze, die wij beter achten. Een algemene verhoging bestendigt alleen maar de huidige verhoudingen tussen uitkeringsgerechtigden.

Tijd gaat niet alleen over de verhouding tussen groepen van uitkeringsgerechtigden, maar wil in het algemeen een antwoord geven op 'onrechtvaardige verschillen tussen inkomensgroepen. Zo bevinden tweeverdieners zonder kinderen zich in een relatief gunstige positie, terwijl alleenstaande ouders of stellen met kinderen - zeker wanneer er maar één inkomen binnenkomt - er slecht

ter voorstaan. Dit probleem wordt via zelfstandiging en verbetering van de kinderbijslag aangepakt.

Wij willen niet alleen hogere uitkeringen, maar ook andere uitkeringen. De gewenste zelfstandiging kost veel geld. Ook dat is een reden om te kijken of de gelden gemoeid met de 15% de problemen van armoede effectief bestrijden, of terechtkomen op plaatsen waar niet van armoede sprake is. En, zoals gezegd, gaat de 15% daar mank aan. Als geld anders en beter besteed kan worden, moeten we dat doen. Het is naar onze mening niet mogelijk belastingen en premies onbeperkt op te voeren. De vele wensen en eisen die Groen Links heeft op het terrein van de sociale zekerheid, onderwijzen, gezondheidszorg, milieu en Derde Wereld vragen om een afweging, waar wanneer hoeveel geld naartoe moet en of er geen goedkopere alternatieven zijn.

In *Tijd* wordt aangegeven dat het sociale zekerheidsstelsel op een heel andere leest geschoeid moet worden om aan te sluiten bij de op emancipatie gebaseerde moderne levenspatronen. Een dergelijk programma gecombineerd met gerichte bestrijding van armoede achten wij een grote uitdaging voor Groen Links in de komende jaren.

Wij vinden dat er naast armoedebestrijding tevens sprake moet zijn van nivellering. Maar ook hier is het te simpel om het vraagstuk van de inkomensverhoudingen tussen arm en rijk op te lossen met 15% erbij en hogere belastingen voor de topinkomens. Zoals nader beargumenteerd in de nota van de Tweede Kamerfractie *Naar een ecologische economie* zal een groentaxoperatie verstrekkende en nivellerende gevolgen hebben voor de inkomensverhoudingen, mits de terugsluizing van groentaxgelden goed wordt geregeld (en dat is wat ons betreft de bedoeling). Bij een dergelijke terugsluizing gaat het niet alleen om stijging van de koopkracht van de laagstbetaalden, die in het kader van de groentax extra lastenverlichting zullen krijgen, maar ook om daling van de koopkracht van de hoogstbetaalden, die fors zullen moeten betalen voor bijvoorbeeld luxe producten en weinig of geen lastenverlichting krijgen. De 'vloer' van het inkomensgebouw gaat dus al omhoog, en het 'plafond' komt naar beneden, onder dat de 15% eraan te pas komt.

Wanneer alle minima met 15% worden opgetrokken, zal de afstand tussen loon en minimumuitkering afnemen (zie ook de amendementen 3.2-8 en 3.2-9), terwijl voor sommige banen de beloning onder het niveau van de minimumuitkering kan komen te liggen. Dit zal aanleiding zijn de lonen onderin het inkomensgebouw sterker te verhogen. De 'vloer' neemt dan ook toe met 15%. Dit zal leiden tot verlies aan werkgelegenheid, bemoeilijkt het functioneren op de arbeidsmarkt en leidt tot stijgende consumptie. Door de voorgestelde aanpak treedt dit effect veel minder op.

Er is van de 15% geen mobiliserende werking uitgegaan. Dat was niet omdat bijvoorbeeld de Kamerfractie zich onvoldoende zou hebben ingespannen, maar omdat de 15%-eis niet geloofwaardig wordt gevonden en omdat er inhoudelijke bezwaren aan kleven. De aanpak die wordt voorgesteld vinden wij beter doordacht, geloofwaardiger, politiek minder kwetsbaar en dus effectiever.

Overigens vinden wij dat de verschillen de indiensen te optimistisch zijn over de belastingopbrengst van de voorgestelde nivellering (waar wij overigens vóór zijn). Het hoogste belastingtarief verhogen met 1% levert ongeveer 100 miljoen op. Een vierde schijf van 70% circa 800 miljoen. Ter vergelijking: de 15% kost circa 9 miljard gulden.

2.1-7 Afdeling Utrecht-stad, Nijmegen, Rotterdam, Boskoop, Eindhoven, Deventer (C)

Vervangen: 'Een gerichte aanpak...richt zich op:' door: 'De achterstand die de minima als gevolg van de denivellering sinds 1982 hebben opgelopen ten opzichte van de modale werknemers in de marktsector, dient ongedaan te worden gemaakt. De hoogste prioriteit wordt daarbij gegeven aan:'

Toelichting: Het voorliggende voorstel behelst voor bepaalde groepen een inkomensverbetering van 7,7% ten op-

zichte van de bestaande uitkeringen, voor andere groepen op het minimum wordt er kennelijk van uitgegaan dat de uitkering wel hoog genoeg is. Hoewel een en ander ontegenzeggelijk een verbetering zal inhouden voor grote groepen mensen, missen wij een principiële uitspraak tegen de denivellering die in de jaren '80 heeft plaatsgevonden. Het gaat niet alleen maar om armoedebestrijding, maar ook om een linkse inkomenspolitiek! (Waarom hebben langdurig werklozen geldproblemen? Omdat hun uitkering de afgelopen jaren te laag was natuurlijk! Gaat je wasmachine stuk, moet je schulden maken etc., dan zit je na een jaar of wat klem.) Op dit punt in de resolutie worden de concrete gevolgen zichtbaar van de bezorgde 'betaalbaarheidsideologie' in 1.6, hoewel de bedoeling van het voorstel kennelijk juist is om een ander perspectief te schetsen voor de sociale zekerheid.

Hoewel ons voorstel niet zonder meer neerkomt op een herhaling van de oude 15%-eis (de verhoging van de minimumuitkeringen wordt namelijk gekoppeld aan de modale inkomens, in plaats van dat er een absolute eis gesteld wordt), verwachten we er wel dezelfde argumenten tegen als tegen de 15%. Daarom gaan we daar kort op in:

- 'Het is niet gelukt om de 15% op de politieke agenda te krijgen.' Wij zouden eerder willen zeggen: een van de belangrijkste redenen daarvan is dat er vrijwel meteen in Groen Links zelf werd begonnen de eis onderuit te halen.

- 'Dan moet ook het minimumloon omhoog en dus het hele loongebouw.' Dat 'dus' snappen wij dus niet: wij zijn toch voor drastische nivellering? (Althans, het congres van '91 was dat.) Als je de belastingen als instrument gebruikt - bijvoorbeeld de negatieve inkomstenbelasting -, is best te voorkomen dat het consumptiepeil als geheel omhoog gaat.

- 'Moet herstel van de inkomensverhoudingen van 1982 dan het ideaal zijn?' Natuurlijk niet. Echter *verslechteringen* ten opzichte van 1982 vinden wij nog veel minder ideaal.

Het gaat er ons niet om de oorspronkelijke 15%-eis in zijn volle luister woordelijk te behouden. Ten eerste stellen wij een principe voor en geen percentage. Verder kunnen ook maatregelen in de lastensfeer (zoals individualisering van huishoudgebonden lasten) bijdragen tot het doel om de achterstand ten opzichte van modaal in te lopen. Een gedifferentieerde aanpak tenslotte wijzen wij niet af, in die zin dat het om *tactische* redenen mogelijk effectiever kan zijn om bepaalde groepen naar voren te halen. Echter met een *beperking* daartoe zijn wij het niet eens.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De eis om alle opgelopen achterstanden sinds 1982 ongedaan te maken gaat inmiddels verder dan de 15%-eis. Deze achterstand is inmiddels ongeveer 16%. Zie voor een toelichting op het afwijzen van dit amendement bij 2.1-6. We stellen overigens voor nivellering als apart uitgangspunt op te nemen, zie amendement 1.E-5 (Amsterdam-Oost).

2.1-8 Afdeling Wageningen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Een algemeen geldende aanpak van armoedesituaties is nodig om opgelopen achterstanden bij minima op te heffen.'

Toelichting: In principe steunen wij de visie dat er een gerichte aanpak van armoedesituaties nodig is om opgelopen achterstanden op te heffen. De in de ontwerp-resolutie voorgestelde groepsgerichte aanpak is nog te weinig fijnmazig. Het meest rechtvaardig zou het zijn te kijken naar het individuele netto besteedbare inkomen. Dit stuit echter op bezwaren in de praktijk. Ten eerste is een individuele beoordeling bureaucratisch en ingewikkeld, en daarom haast onuitvoerbaar. Ten tweede is hiervoor het beoordelen van privésituaties noodzakelijk. Dit is niet wenselijk. Bij het afvallen van de mogelijkheid van een individuele benadering blijft de keuze tussen een groepsgerichte aanpak en een generale regeling. De generale regeling vinden wij dan het meest rechtvaardig en daarom te verkiezen. Wij kennen gevallen die niet tot de in de ontwerp-resolutie voorgestelde groepen behoren en die toch in een schrijnende achterstandssituatie verkeren.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het is een misverstand te denken dat in het huidige stelsel geen onderscheid wordt gemaakt naar verschillende groepen. Dit gebeurt wel, alleen op een verkeerde manier, waardoor sommige groepen aantoonbaar meer in de problemen zitten dan andere. Een algemene verhoging bestond alleen maar deze verhoudingen. Het is mogelijk de groepen die het hardst getroffen zijn te benoemen. Daarnaast is er voor individuele probleemgevallen de bijzondere bijstand.

2.1-9 Afdeling Purmerend (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links vindt dat direct nodig is:

- herstel van de automatische koppeling tussen lonen en uitkeringen;
- verhoging van de AOW met 10% welvaartsvast;
- verlenging van de WW-uitkering voor 50-plussers;
- verhoging van de ABW en AAW voor 50-plussers, langdurig werklozen en vroeg-gehandicapten met 10% welvaartsvast.'

Toelichting: De voorgestelde tekst is te vaag. Mensen dienen te allen tijde precies te weten waar ze met Groen Links aan toe zijn.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Koppeling is overgenomen middels amendement 2.1.22 (Amsterdam-De Pijp). Wij zijn er niet voor ons in deze resolutie vast te leggen op cijfers, zolang de kosten en de effecten niet bekend zijn. Bovendien is dit te programmatisch. De concrete cijfers zijn pas aan de orde in het verkiezingsprogramma. Dan worden alle effecten van Groen Linkse maatregelen en mogelijke koopkrachteffecten daarvan afgewogen. Zie ook 2.1-15.

2.1-10 Afdeling Amsterdam-De Pijp (B)

Vervangen: 'Deze gerichte aanpak...met een uitkering.' door: 'Deze gerichte aanpak behelst de volgende maatregelen: 1 verhoging AOW met 10%; 2 verlenging WW-uitkering 50-plussers; 3 verhoging ABW en/of AAW voor 50-plussers, langdurig werklozen en vroeg-gehandicapten met 10%; 4 verhoging kinderbijslag.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 2.1-9.

2.1-11 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Een gerichte aanpak van armoedesituaties is nodig. Deze aanpak houdt voor groepen die langdurig en zonder perspectief op betaald werk van een sociaal minimum moeten leven, zoals langdurig werklozen, werklozen boven de 50 en ouderen die slechts een AOW-uitkering hebben, een inkomensverhoging van 10% in.'

Toelichting: Dit lijkt ons een betere samenvatting van de strekking van het rapport *Tijd voor zelfstandigheid*. Wij hechten eraan om de gedateerde 15%-eis te vervangen door een duidelijke stellingname, de tekst van de ontwerp-resolutie is ons te vaag.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 2.1-9.

2.1-12 Afdeling Oegstgeest (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Deze gerichte aanpak richt zich op de totale armoedegroep, waarbij het inkomen en de vermogenssituatie als criterium gehanteerd wordt.'

Toelichting: Het rijtje doelgroepen lijkt willekeurig. Wij denken dat het beter is geen specifieke categorieën te noemen, maar de gerichte aanpak te richten op de 'armoedegroep', ongeacht in welke categorie de betrokkenen in te delen zijn.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het rijtje is juist niet willekeurig, dat is nu de essentie van de armoedebestrijding op maat zoals die in *Tijd voor zelfstandigheid* wordt voorgesteld. Zie ook de toelichting bij 2.1-8.

2.1-13 Afdeling Hengelo, Haarlem (B)

Schrappen: 'Langdurig werklozen...een uitkering.'

Toelichting: Deze groepen hoeven niet nadrukkelijk te worden vermeld, omdat het voor de hand ligt om achterstanden van categorieën te problematiseren en op te heffen. De opsomming is bovendien willekeurig, want non-limitatief en globaal. Want waarom niet ook (en met

meer recht misschien) allochtonen en vrouwen?

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het rijtje is niet willekeurig en wel limitatief. Zie verder toelichting bij 2.1-12.

2.1-14 Afdeling Voorschoten (B)

Toevoegen: tussen 'aanpak richt zich' en 'op': 'met name'.

Toelichting: Het vieraal opgesomde groepen mag niet als limitatief gezien worden. De ruimte moet blijven om andere groepen in achterstandssituaties te kunnen meenemen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 2.1-12.

2.1-15 Afdeling Utrecht-stad (C)

Vervangen: 'langdurig werklozen...met een uitkering.' door:

- '- uitkeringsgerechtigden die langdurig van het sociale minimum afhankelijk zijn;
- uitkeringsgerechtigden boven de 50;
- vroeg-gehandicapten en ouderen dan 65 jaar;
- minimum-uitkeringsgerechtigden met kinderen.'

Toelichting: 1. Arbeidsongeschikten die vanuit het minimumloon in de WAO zijn gekomen, zitten ook op het minimum; de formulering moet dus ruimer dan in de voorliggende tekst. 2. De vroeg-gehandicapten moeten niet uit de tekst verdwijnen. 3. Ons inziens zitten niet alleen alleenstaanden, maar ook samenwonende ouders te krap.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Wij vinden deze aanduiding beter.

2.1-16 Afdeling Utrecht-stad (A)

Vervangen: 'langdurig' door: 'tenminste drie jaar'.

Toelichting: Het arbeidsbureau en de sociale dienst hanteren een termijn van drie jaar bij de omschrijving van het begrip 'langdurige werkloosheid', bijvoorbeeld voor activeringsprogramma's als de banenpool; het arbeidsbureau zelfs twee jaar voor (gedeeltelijke) omscholingsregelingen. Hier is 'langdurig' vaag ten opzichte van duidelijker afbakeningen als 'boven de 50' of 'vanaf 65 jaar'. Dit amendement is tevens een amendement op ieder ander amendement waarin het begrip 'langdurig werkloos' voorkomt.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Inderdaad een verbetering.

2.1-17 Afdeling Maastricht (A)

Vervangen: 'alleenstaande ouders met een uitkering' door: 'minimum-uitkeringsgerechtigden met kinderen'.

Toelichting: Ook samenwonende ouders hebben te weinig.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Mee eens. Dit amendement is ook aangenomen wanneer 2.1-15 (Utrecht-stad) wordt aangenomen.

2.1-18 Afdeling Laren (B)

Toevoegen: na 'ouderen vanaf 65 jaar': 'die alleen van een AOW-inkomen moeten leven'.

Toelichting: Er zijn ouderen die naast een AOW-inkomen een goed aanvullend pensioen krijgen. De achterstandssituatie is dus groter bij ouderen die dat niet krijgen en alleen van het AOW-inkomen moeten rondkomen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.1-28

Toelichting: Mee eens, maar een voorkeur voor 2.1-28 (Rotterdam).

2.1-19 Afdeling Boskoop, Deventer, Nijmegen, Eindhoven, Rotterdam, Zaanstad/Wormerland (C)

Vervangen: 'langdurig werklozen...met een uitkering.' door:

- '- uitkeringsgerechtigden die langdurig van het sociaal minimum afhankelijk zijn;
- uitkeringsgerechtigden boven de 50 jaar; werklozen boven de 50 jaar hebben tot hun 65ste jaar recht op WW;
- vroeg-gehandicapten en ouderen dan 65 jaar;
- minimum-uitkeringsgerechtigden met kinderen.'

Toelichting: 1. Arbeidsongeschikten die vanuit het minimumloon in de WAO zijn gekomen, zitten ook op het minimum; de formulering moet dus ruimer dan in de voorliggende tekst. 2. Het voorstel om oudere werklozen langer WW te geven moet ons inziens expliciet overgenomen worden. 3. De vroeg-gehan-

dicapten moeten niet uit de tekst verdwijnen. 4. Ons inziens zitten niet alleen alleenstaande, maar ook samenwonende ouders te krap.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit amendement is tekstueel bijna hetzelfde als 2.1-15. Dit amendement legt zich echter definitief vast op het doortrekken van de WW voor mensen boven de 50 jaar tot 65. Omdat we ons niet definitief vastleggen op de percentages voor andere groepen zoals in *Tijd voor zelfstandigheid* wordt voorgesteld, willen we geen uitzondering maken. Zie ook 2.1-9 (Purmerend).

2.1-20 Werkgroep 50+ (A)

Toevoegen: aan de opsomming van groepen: 'vroeg-gehandicapten'.

Toelichting: Dit is in overeenstemming met het rapport van de commissie.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Dit amendement is ook aangenomen met het aannemen van 2.1-15 (Utrecht-stad).

2.1-21 Afdeling Velsen (C)

Toevoegen: aan de opsomming van groepen: 'studenten en jongeren'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In het voostel gaan jongeren en studenten er fors op vooruit, extra lijkt ons niet nodig.

2.1-22 Afdeling Amsterdam-De Pijp (B)

Toevoegen: na 'op te heffen.': '...en de automatische koppeling te herstellen.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.1-33

Toelichting: Het is inderdaad beter dit wel te noemen, ook al zijn we er vanzelfsprekend voor. Op deze plek leidt het tot een rare uitspraak. We stellen daarom 2.1-33 (Partijbestuur) voor.

2.1-23 Afdeling Capelle a/d IJssel (B)

Toevoegen: aan de opsomming van groepen: 'arbeidsongeschikten'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Op deze manier is dit te algemeen geformuleerd. Onze voorkeur gaat uit naar 2.1-15 (Utrecht-stad).

2.1-24 Werkgroep sociale zekerheid (B)

Toevoegen: aan de opsomming van groepen: 'geheel en gedeeltelijk arbeidsongeschikten met een inkomen op of rond het minimum'. Toevoegen na de opsomming: 'Voor deze groepen is een verhoging van de uitkering met 15% noodzakelijk.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Onze voorkeur gaat uit naar 2.1-15 (Utrecht-stad). Geheel en gedeeltelijk arbeidsongeschikten krijgen een verhoging van de uitkering, indien zij drie jaar of langer van het sociaal minimum afhankelijk zijn. Wij zijn niet voor het vastleggen van percentages in de resolutie.

2.1-25 Afdeling Montfoort/Oudewater (B)

Toevoegen: aan de opsomming van groepen: 'WAO'ers met een minimumuitkering'.

Toelichting: Ook WAO'ers die langdurig van een minimumuitkering moeten leven, hebben achterstanden opgelopen en verkeren in een armoedesituatie. Zij hebben vaak hoge kosten voor noodzakelijke voorzieningen en diëten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Onze voorkeur gaat uit naar 2.1-15 (Utrecht-stad). Zie ook de toelichting bij 2.1-24.

2.1-26 Afdeling Zoetermeer (C)

Toevoegen: aan de opsomming van groepen: 'asielzoekers; gehandicapten'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wat betreft de gehandicapten gaat onze voorkeur uit naar 2.1-15 (Utrecht-stad). Bij asielzoekers zijn niet de financiën het probleem, maar is de rechtpositie een knelpunt.

2.1-27 Afdeling Pekela (B)

Toevoegen: aan eind: 'Deze gerichte aanpak moet door een samenhangend stelsel van maatregelen leiden tot een koopkrachtverbetering van zo'n 15% voor de mensen die moeten rondkomen van een minimumuitkering.'

Toelichting: Hiermee kan worden voorkomen dat bepaalde groepen buiten de boot vallen; de intentie van de 15%-eis blijft overeind.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 2.1-6 (Groningen).

2.1-28 Afdeling Rotterdam (A)

Toevoegen: aan eind: ', voor zover zij zijn aangewezen op (vrijwel) een minimuminkomen.'

Preadvies: overnemen

Toelichting: Spreekt voor zich, maar maakt het nog duidelijker. Redactioneel aangepast.

2.1-29 Afdeling Lelystad (B)

Toevoegen: na 'langdurig werklozen', 'werklozen boven de 50 jaar' en 'alleenstaande ouders met een uitkering': '(geldt voor mensen die gekozen hebben voor de uitgebreide optie)'

Toelichting: Zie 3.4.1-1 en 3.4.1-4. Omdat mensen die voor de sombere optie kiezen, afstand doen van deze rechten in ruil voor geen arbeidsplicht.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De discussie over de uitgebreide optie of niet, wordt gevoerd bij 3.4.1. Zo wordt het onoverzichtelijk.

2.1-30 Roze Links (A)

Schrappen: voor 'aanpak': 'gerichte'.

Toelichting: Kwestie van pleonasme weghalen.

Preadvies: overnemen

2.1-31 Afdeling Zoetermeer (A)

Vervangen: 'Deze gerichte aanpak richt zich op.' door: 'Hierbij valt vooral te denken aan:'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 2.1-12.

2.1-32 Afdeling Naarden/Bussum (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Herstel van de over de laatste tien jaar opgelopen achterstanden van alle uitkeringsgerechtigden dient nagestreefd te worden in een nieuw sociaal zekerheidsstelsel. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de volgende punten:

- De termijn van realisering dient minimaal tien jaar te zijn.

- Het totale loongebouw mag niet stijgen door deze operatie. Zij moet budgetair neutraal verlopen. De midden- en hogere inkomens betalen dus de prijs.

- Bij het optrekken van de uitkeringen dient rekening gehouden te worden met de grote verschillen die bestaan in uitkeringsgerechtigden. Welke groep op welke termijn met welk percentage dient te stijgen moet nader worden uitgewerkt.

- Volledig herstel dient afhankelijk gesteld te worden van het uitgangspunt zoals is geformuleerd in punt 1.6.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 2.1-9.

2.1-33 Partijbestuur (C)

Toevoegen: 'De automatische koppeling dient te worden hersteld.'

Preadvies: overnemen

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Een aanpak van armoedesituaties is nodig om opgelopen achterstanden voor bepaalde groepen op te heffen. Deze aanpak richt zich op:

- uitkeringsgerechtigden die langer dan drie jaar van het sociaal minimum afhankelijk zijn;

- uitkeringsgerechtigden boven de 50; werklozen boven de 50 jaar hebben tot hun 65ste jaar recht op WW;

- vroeg-gehandicapten en ouderen dan 65 jaar;

- minimum-uitkeringsgerechtigden met kinderen. Deze aanpak geldt voor genoemde groepen voor zover zij zijn aangewezen op (vrijwel) een minimuminkomen.

De automatische koppeling dient te worden hersteld.

AMENDEMENTEN OP 2.2

Huidige tekst:

Een actief arbeidsmarktbeleid moet op korte termijn met name migranten perspectief bieden op betaald werk.

2.2-1 Afdeling Nijmegen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet een aantal groepen op korte termijn perspectief bieden op betaald werk. Het gaat dan om migranten, vrouwen, gehandicapten, gedeeltelijk arbeidsongeschikten en mensen die alleen afgebroken voortgezet onderwijs hebben. Daarnaast kunnen speerpunten op regionaal niveau ontwikkeld worden.'

Toelichting: De oorspronkelijke tekst gaat ons niet ver genoeg. De PvdA haalt Groen Links op dit punt met het rapport *Niemand aan de kant links in*. Niet alleen migranten zijn achtergesteld. De gemeente Nijmegen richt bijvoorbeeld niet voor niets haar actiebeleid op migranten, vrouwen en gehandicapten. Het is ook een grof schandaal dat WAO'ers jarenlang afgeschreven zijn. Daarnaast komen laag-opgeleiden bijna nooit aan de bak. Echt een probleemgroep. Met 'speerpunten op regionaal niveau' bedoelen wij het volgende. Nijmegen kent een grote groep hoog-opgeleide werklozen, andere regio's kennen dit probleem niet. Logisch dat in onze regio specifieke aandacht uitgaat naar deze doelgroep.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: Is inderdaad een verbetering. Maar naar ons idee gaat het om mensen met een afgebroken scholing. De formulering over de regionale speerpunten vinden we erg detaillistisch voor een resolutie. Voorkeur voor amendement 2.2-2 van het partijbestuur, waarin duidelijk prioriteit wordt gegeven aan migranten.

2.2-2 Partijbestuur (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet een aantal groepen op korte termijn perspectief bieden op betaald werk op alle niveaus. Het gaat dan om migranten, vrouwen, langdurig werklozen, gehandicapten, gedeeltelijk arbeidsongeschikten en mensen die onvoldoende scholing hebben. Extra prioriteit wordt gegeven aan de groep migranten.'

Toelichting: Zie 2.2-1.

Preadvies: overnemen

2.2-3 Werkgroep sociale zekerheid (B)

Toevoegen: na 'betaald werk': 'Dit geldt ook voor vrouwen en gehandicapten.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2.

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement.

2.2-4 Afdeling Delft (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Discriminatie moet krachtiger worden bestreden en er dient effectievere scholing te worden geboden, zodat met name migranten en de armste Nederlanders perspectief op betaalde arbeid wordt geboden.'

Toelichting: De armste Nederlanders wonen samen met migranten in de arme wijken; ook zij worden gediscrimineerd op grond van hun maatschappelijke afkomst en ook zij behoren tot de harde kern van de werklozen. Het percentage langdurig werklozen onder deze mensen doet niet onder voor dat van de migranten. Als alleen aan de migranten perspectief wordt geboden, neemt de spanning tussen deze in dezelfde straat wonenden alleen maar toe en zou ook de vreemdelingenhaat nieuw voedsel krijgen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2 en 2.2-15.

Toelichting: Voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur) en 2.2-15 (Gouda). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van deze amendementen. Door discriminatie op de arbeidsmarkt hebben migranten een extra zwakke positie.

2.2-5 Afdeling Den Haag (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet op korte termijn met name migranten perspectief bieden op betaald werk door het

toepassen van bindende quota en het verbinden van voorwaarden bij het verstrekken van overheidsopdrachten met betrekking tot inzet van personeel.'

Toelichting: In het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* wordt steeds gesproken van actief arbeidsmarktbeleid. Laten we dat dan ook in de resolutie opnemen, anders zaait het verwarring. Zonder concrete maatregelen te noemen is 2.2 zo'n grote algemeenheid dat iedereen het ermee eens is.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-15

Toelichting: Wij vinden de term 'quota' te specifiek en ons bovendien vastlegend op één type positieve prikkel. Amendement 2.2-15 (Gouda) is opener geformuleerd, maar zeker niet vrijblijvend. Daarom gaat onze voorkeur uit naar dat amendement. De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste hiervan.

2.2-6 Afdeling Wageningen (B)

Toevoegen: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet ertoe bijdragen dat de positie van groepen met een achterstand op de arbeidsmarkt verbeterd wordt. Op korte termijn moet het beleid met name perspectief op betaald werk bieden.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2. De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement.

2.2-7 Werkgroep 50+ (C)

Toevoegen: aan eind: 'De overheid dient daartoe voorop te lopen.'

Toelichting: Groen Links kan met zo'n uitspraak in gemeenteraden en dergelijke aan de slag.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Lijkt een beetje een open deur, waar we overigens geen bezwaar tegen hebben.

2.2-8 Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Het arbeidsmarktbeleid van de overheid dient gericht te zijn op het opheffen van de achterstandspositie op de arbeidsmarkt van migranten en vrouwen.'

Toelichting: Opheffen van genoemde achterstandsposities betekent meer dan perspectief bieden op betaald werk. Dat ook de positie van vrouwen verbeterd moet worden is weliswaar vanzelfsprekend, maar ook weer niet zó vanzelfsprekend dat het helemaal niet meer genoemd hoeft te worden.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement.

2.2-9 Afdeling Capelle a/d IJssel (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet op korte termijn perspectief bieden aan groepen met een achterstand; prioriteit daarbij voor migranten is aanvaardbaar.'

Toelichting: Een koppeling tussen 2.1 en 2.2 is in de ontwerp-resolutie niet aanwezig, maar ligt wel voor de hand. De prioriteit voor migranten wordt ook in de vervangende tekst gehandhaafd.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: In de nieuwe tekst past redactioneel 2.2-2 (Partijbestuur) beter. Inhoudelijk hebben deze twee amendementen precies dezelfde strekking. Wij vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 2.2-2 (Partijbestuur).

2.2-10 Afdeling Alphen a/d Rijn (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet op korte termijn met name migranten, herintredende vrouwen, WAO'ers en andere minderheden perspectief bieden op betaald werk.'

Toelichting: Er is geen enkele redelijke reden te bedenken waarom naast migranten de andere minderheidsgroepen niet met naam en toenaam vermeld zouden mogen worden.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement.

2.2-11 Afdeling Oegstgeest (B)

Toevoegen: tussen 'migrant' en 'perspectief': 'en vrouwen'. Toevoegen na 'werk': '...op niveau.'

Toelichting: Specifieke aandacht voor vrouwen blijft nog steeds nodig, naast extra steun aan migranten. Bovendien dienen migranten en vrouwen niet in hoofdzaak op de slecht betaalde banen met slechte arbeidsvoorwaarden terecht te komen. Extra inspanning om migranten en vrouwen op alle niveaus van betaalde arbeid te krijgen is noodzakelijk, wil er ooit sprake zijn van een evenwichtige samenstelling van de beroepsbevolking.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement.

2.2-12 Afdeling Amsterdam-Oost (B)

Vervangen: 'met name migranten' door: 'mensen die moeilijk betaald werk kunnen krijgen, zoals groepen migranten'.
Toelichting: De tekst van de ontwerp-resolutie is stigmatiserend voor migranten. Bovendien dient een actief arbeidsmarktbeleid zich ook te richten op autochtonen die moeilijk aan werk komen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van dit amendement. Zie ook de toelichting bij 2.2-4.

2.2-13 Afdeling Lelystad (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Een actief arbeidsmarktbeleid moet op korte termijn voor migranten en vrouwen perspectief bieden op betaald werk. Waarbij de prioriteit ligt bij migranten.'

Toelichting: Vrouwen hebben ook een achterstand op de arbeidsmarkt, deze zal ook ingehaald moeten worden. Aangezien de achterstand van migranten het grootste ligt bij deze groep de prioriteit.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 2.2-2 en 2.2-15

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 2.2-2 (Partijbestuur) en 2.2-15 (Gouda). De indieners worden verzocht hun amendement in te trekken ten gunste van deze amendementen.

2.2-14 Afdeling Weert e.o. (C)

Toevoegen: aan eind: 'Een actief arbeidsmarktbeleid alleen is daarvoor ontoereikend, er dient een specifiek integratiebeleid gevoerd te worden, waarbij ook de medewerking van de migranten niet vrijblijvend mag zijn.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook wij zijn voor een specifiek integratiebeleid, maar begrijpen niet waarom zo uitdrukkelijk uitgesproken moet worden dat de medewerking van migranten niet vrijblijvend moet zijn. Het amendement legt naar onze smaak een verkeerd accent. Het niet-vrijblijvende karakter geldt voor alle uitkeringsgerechtigden die kunnen werken.

2.2-15 Afdeling Gouda

Vervangen: hele tekst door: 'De overheid verplicht werkgevers door middel van positieve en/of negatieve prikkels om (meer) migranten in dienst te nemen.'

Toelichting: Wij zijn toch een partij van duidelijke uitspraken.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Wij willen dit amendement toevoegen aan 2.2-2 (Partijbestuur). We nemen aan dat de indieners daar geen bezwaar tegen hebben.

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Een actief arbeidsmarktbeleid moet een aantal groepen op korte termijn perspectief bieden op betaald werk op alle niveaus. Het gaat dan om migranten, vrouwen, langdurig werklozen, gehandicapten, gedeeltelijk arbeidsongeschikten

en mensen die onvoldoende scholing hebben. Extra prioriteit wordt gegeven aan de groep migranten. De overheid dient daartoe voorop te lopen. De overheid verplicht werkgevers door middel van positieve en/of negatieve prikkels om (meer) migranten in dienst te nemen.

AMENDEMENTEN OP 2.3

Huidige tekst:

Als voorschot op het stelsel van sociale zekerheid dat Groen Links vanaf 1996 wil gaan invoeren, stelt Groen Links voor de bestaande basisaftrek om te zetten in een zelfstandige vaste aftrek voor iedereen in de vorm van een negatieve inkomstenbelasting.

2.3-1 Afdeling Hengelo, Woerden (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting: Een minderheid in onze afdeling is tegen de invoering van een basisinkomen, ook in de verhullende vorm van een negatieve inkomstenbelasting.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De negatieve inkomstenbelasting is helemaal geen basisinkomen in verhullende vorm. Het is een fiscale maatregel, waarbij de bestaande basisaftrek wordt omgezet in een zelfde vaste belastingaftrek voor iedereen. Dit is een aanzienlijke vereenvoudiging van het belastingstelsel en werkt bovendien nivellerend.

2.3-2 Afdeling Wageningen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Als voorschot op het basisinkomen dat Groen Links op termijn wil gaan invoeren, stelt Groen Links voor de bestaande basisaftrek om te zetten in een zelfstandige vaste aftrek voor iedereen in de vorm van een negatieve inkomstenbelasting.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ons lijkt het niet verstandig Groen Links nu reeds vast te leggen op het idee dat we in een verre toekomst een basisinkomen willen invoeren. Zie voor een toelichting hierop het preadvies bij 3.1-9 (Rotterdam).

2.3-3 Werkgroep 50+ (B)

Toevoegen: 'Deze maatregel kan in één keer ingevoerd worden en is budgettair neutraal.'

Toelichting: Als iets geen extra geld kost, is er geen enkele reden om niet snel tot handelen over te gaan.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het amendement is overbodig. Het wordt in zijn geheel in één keer ingevoerd. Het is immers een voorschot op het nieuwe stelsel.

2.3-4 Afdeling Hengelo (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Als voorschot op een stelsel van sociale zekerheid waarvan het basisinkomen de hoeksteen is en dat Groen Links vanaf 1993 wil invoeren, stelt Groen Links voor de bestaande basisaftrek om te zetten in een zelfstandige vaste aftrek voor iedereen in de vorm van een zogenaamde negatieve inkomstenbelasting.'

Toelichting: We willen duidelijk maken dat de inzet de invoering van een soort basisinkomen is. Dit wordt hier enigszins verhelderd door het technisch woordgebruik. Daarnaast willen we 1996 door 1993 vervangen, omdat dan op zijn laatst een nieuwe parlementaire periode aanbreekt.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ons lijkt het niet verstandig Groen Links nu reeds vast te leggen op het idee dat we in een verre toekomst een basisinkomen willen invoeren. Zie voor de argumentatie bij 3.1-9 (Rotterdam).

2.3-5 Afdeling Montfoort/Oudewater (C)

Toevoegen: tussen 'Groen Links' en 'vanaf': 'uiterlijk'.

Toelichting: Groen Links moet zo spoedig mogelijk gaan werken aan het nieuwe stelsel van sociale zekerheid en zo mogelijk de invoering niet pas vanaf 1996 laten ingaan.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: We zouden het morgen al

willen, maar enigszins realistisch blijven binnen onze utopie kan geen kwaad.

2.3-6 Partijbestuur (C)

Toevoegen: 'Ook de kinderbijslag wordt omgezet in negatieve inkomstenbelasting.'

Toelichting: Het blijkt onduidelijk te zijn dat ook de omzetting van de kinderbijslag een essentieel onderdeel is van de negatieve inkomstenbelasting. Daarom lijkt het ons beter dat punt toe te voegen.

Preadvies: overnemen

Indien de preadviezen worden overgenomen, resulteert de volgende tekst:

Als voorschot op het stelsel van sociale zekerheid dat Groen Links vanaf 1996 wil gaan invoeren, stelt Groen Links voor de bestaande basisaf trek om te zetten in een verzelfstandigde vaste af trek voor iedereen in de vorm van een negatieve inkomstenbelasting. Ook de kinderbijslag wordt omgezet in negatieve inkomstenbelasting.

AMENDEMENTEN OP 3.1

Huidige tekst:

Groen Links kiest voor een geleidelijke invoering van een nieuw stelsel van sociale zekerheid vanaf 1996. Redelijkerwijs is het mogelijk de invoering in 2010 te voltooien.

3.1-1 Afdeling Wageningen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links kiest voor de geleidelijke invoering van een nieuw stelsel van sociale zekerheid. Als voorloper van een basisinkomen dient vanaf 1996 begonnen te worden met de invoering van een negatieve inkomstenbelasting. Redelijkerwijs is het mogelijk de invoering hiervan in 2010 te voltooien.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 3.1-9 (Rotterdam).

3.1-2 Werkgroep 50+ (C)

Toevoegen: 'De geleidelijke invoering begint zowel bij de jongeren als bij de 64, 63 etc. jarigen.'

Toelichting: Wij vinden het onrechtvaardig als zij die een werkzaam leven achter de rug hebben, geen kans krijgen om van dit nieuwe stelsel te genieten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Gekozen is, om de oudere generaties (van vóór 1945) niet onder het stelsel te laten vallen. In 2010 is het stelsel voor alle 65-minners ingevoerd. Alle na oorlogse leeftijdsgroepen vallen dus onder het stelsel.

3.1-3 Afdeling Deventer, Utrechtstad, Zaanstad/Wormerland, Rotterdam (C)

Vervangen: '2010' door: '2005'.

Toelichting Utrechtstad en Zaanstad/Wormerland: Dat wil zeggen per kalenderjaar drie in plaats van twee leeftijdsgroepen. Ons motief voor dit amendement is vooral propagandistisch van aard. We begrijpen wel dat het systeem niet in één klap kan worden ingevoerd, maar een periode van vijftien jaar is in psychologisch opzicht wel erg lang: dat kun je in je propaganda nooit goed naar voren brengen. Tien jaar is een meer overzienbare periode, komt ons inziens dus ook beter over, en is ons inziens ook goed uitvoerbaar.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het is natuurlijk enigszins arbitrair welke invoeringstermijn gekozen wordt. Volledige invoering van het stelsel in 2010 is mede gekozen met het oog op financiële gevolgen en de tijdsruimte die nodig is voor een drastische herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid. Zie ook de toelichting bij 3.1-2. In *Tijd voor zelfstandigheid* wordt op pagina 33 (brochureuitgave) per abuis gesproken over twee geboortejaren; uit de voorbeelden die op die pagina genoemd worden, blijkt dat drie geboortejaren wordt bedoeld.

3.1-4 Afdeling Haarlem, Velzen (C)

Schrappen: 'Redelijkerwijs...voltooien.'
Toelichting Haarlem: Deze zin zal wel zijn bedacht om aan te geven dat onze ideeën helemaal niet utopisch zijn, maar binnen afzienbare tijd realiseerbaar. De stelling gaat er echter van uit dat er tot 2010 een Groen Links-minister van Sociale Zaken is, en dat maakt de stelling zelf weer wel utopisch. Beter is het in de tekst een richting aan te geven dan vast te stellen wanneer een en ander moet zijn afgerond.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het nieuwe stelsel heeft een duidelijk invoeringstraject. Het is de politieke inzet van Groen Links in het debat over de sociale zekerheid om dit stelsel op deze termijn in te voeren. Of dit utopisch is of niet, moeten de kiezers maar uitmaken. De inzet van Groen Links kan niet helder en concreet genoeg zijn.

3.1-5 Afdeling Amsterdam-Zuid (B)

Vervangen: 'in 2010' door: 'vóór 2010'.
Toelichting: Offensiever, bovendien suggereert de huidige tekst een exactheid die we niet kunnen waarmaken.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Of we de gesuggereerde exactheid kunnen waarmaken, is niet van belang. Het betreft hier een inzet in het politieke debat over sociale zekerheid. Het plan heeft een duidelijk en beredeneerd invoeringstraject van vijftien jaar. Begint men in 1996 met het plan, dan is invoering in 2010 voltooid.

3.1-6 Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: '1996' door: '1993'.

Toelichting: Zie de toelichting bij amendement 2.3-4.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het huidige congres over sociale zekerheid legt de grondslagen voor de inkomensparagraaf van het nieuwe verkiezingsprogramma in 1994. Hoewel enigszins arbitrair, is 1996 gekozen als jaar van invoering omdat het stelsel veel voorbereidende werkzaamheden zal vragen.

3.1-7 Afdeling Groningen (B)

Vervangen: '1996' door: '1994'.

Toelichting: Wij willen zo snel mogelijk beginnen met de invoering van een nieuw sociaal stelsel.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 3.1-6 (Hengelo).

3.1-8 Afdeling Montfoort/Oudewater (B)

Toevoegen: tussen 'van sociale zekerheid' en 'vanaf 1996': 'uiterlijk'.

Toelichting: Groen Links moet zo spoedig mogelijk gaan werken aan het nieuwe stelsel van sociale zekerheid en, zo mogelijk, de invoering niet pas vanaf 1996 laten ingaan.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 3.1-6 (Hengelo).

3.1-9 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Met het hier omschreven nieuwe sociale zekerheidsstelsel is de hervorming van het arbeids- en inkomensbestel nog niet voltooid. Op termijn wordt gestreefd naar de invoering van een volledig basisinkomen voor iedereen.'

Toelichting: Op het congres van 1991 is de stellingname over het basisinkomen verschoven naar 1992. Dan moet er op het komende congres dus een stellingname over het basisinkomen zijn. De door ons voorgestelde tekst 3.5 doet geen uitspraak over een verdere verzwakking van de arbeidsplicht, noemt geen datum en laat de mogelijkheid van randvoorwaarden open, en zou daarmee acceptabel moeten zijn voor een grote meerderheid in de partij. De discussie kan dan verder worden gevoerd op basis van een genomen principiële stap.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De indieners maken de fout het afzwakken van een arbeidsplicht en een basisinkomen automatisch op één hoop te vegen. Het afzwakken van de arbeidsplicht is zeer wel mogelijk zonder dat een volledig basisinkomen wordt ingevoerd.

In *Tijd voor zelfstandigheid* wordt ons inziens een geslaagde poging gedaan om de schijnbaar diepgaande meningsverschillen binnen Groen Links te overbruggen, zonder dat dit ten koste gaat van de herkenbaarheid van Groen Links. Het in het rapport gepresenteerde stel-

sel kan door voorstanders van een basisinkomen worden gezien als een tussenstation op weg naar de realisatie van een volledig basisinkomen: individualisering van de sociale zekerheid, verruiming van bijverdienmogelijkheden en verzachting van de bestaande arbeidsplicht. Het bereiken van dit tussenstation neemt behoorlijk wat tijd en geld in beslag. We kunnen nu reeds de degens kruisen over de vraag welke route we na het bereiken van dit tussenstation moeten volgen, maar dat lijkt ons contraproductief. Op die manier keert iedereen terug naar zijn of haar oude stellingnames (voor of tegen het basisinkomen) en mist Groen Links de kans een wervend perspectief neer te zetten voor de middellange termijn waarover een redelijk consensus bestaat binnen Groen Links.

Wanneer alle preadviezen worden gevolgd, blijft de concepttekst staan.

AMENDEMENTEN OP 3.2

Huidige tekst:

Hoofdpijnen van zo'n nieuw stelsel zijn:

- **verzelfstandiging;**
- **integratie van minimumuitkeringen in één wet, behalve de AOW;**
- **verruiming van bijverdienmogelijkheden en studiemogelijkheden voor mensen met een uitkering;**
- **verruiming van verlofmogelijkheden;**
- **handhaving van wettelijke bovenminimale uitkeringen.**

3.2-1 Afdeling Rotterdam, Dwars (C)

Toevoegen: 'Verschillen in uitkeringsniveau tussen uitkeringen voor volwassenen en jongeren dienen te verdwijnen.'

Toelichting: Zonder enig argument daarvoor te geven verschijnt in het voorstel voor een door Groen Links voorgestaan sociaal zekerheidsstelsel een enorm verschil tussen de uitkeringen voor alleenstaande jongeren van 18, 19 en 20 jaar, en die voor volwassenen jonger dan 50 jaar. Wij wijzen dit uit principe af. Jongeren worden op hun achttiende volwassen: ze mogen stemmen, moeten in dienst, worden verantwoordelijk genoeg geacht om auto te rijden en andere gevaarlijke dingen te doen. Waarom mogen ze dan niet net zoveel geld uitgeven als 'echte' volwassenen? Juist omdat jongeren van 18, 19 en 20 als 'starter' de gewone 'grote-mensenwereld' betreden, zijn er argumenten aan te voeren waarom een jongerenbonus op hun normale uitkering redelijk zou zijn. Op tal van vlakken ontstaan nu problemen doordat jongeren financieel niet meetellen. Om een voorbeeld te noemen: huisvesting voor jongeren is vaak extra lastig te vinden, omdat jongeren zo'n laag inkomen hebben. Een van de consequenties van overname van dit amendement is dat Groen Links zich uitspreekt tegen het unieke Nederlandse stelsel van minimumjeugdlonen. Volgens ons hoort hier het principe 'gelijke betaling voor gelijk werk' te blijven gelden. Kortom, het gaat hier om een principe-uitspraak (die binnen de diverse voorlopers van Groen Links overigens gemeengoed was).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: in de voorstellen verdwijnt het bekritiseerde leeftijds criterium niet. Sterker nog, het wordt diverser gehanteerd. Werklozen die ouder zijn dan 50 jaar, krijgen een hogere minimumuitkering of een permanent recht op een WW-uitkering. Ten principale mag de uitkeringshoogte dus afhankelijk zijn van de leeftijd. Het voorstel voor de jongerenuitkeringen, zowel voor studerende als werkende, leidt tot een sterke verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Een geleidelijke opbouw van de uitkering voor jongeren van 18 tot 20 jaar wordt gerechtvaardigd gevonden. Het is wenselijk dat er enige aansluiting is tussen de voorgestelde hoogte van de kinderbijslag voor 12- tot 17-jarigen (die sterk wordt verhoogd richting kostendekkend niveau) en de uitkering die daarop volgt voor 18-jarigen. Bij toename van de leeftijd nemen de behoeften toe.

3.2-2 Werkgroep sociale zekerheid (C)

Vervangen: 'behalve de AOW' door: 'behalve de Algemene Nabestaandenwet en de AOW'.

Toelichting: Bij integratie van minimumuitkeringen dient de Algemene Nabestaandenwet te worden gehandhaafd om te verhinderen dat de overblijvende partner een inkomensachteruitgang ondergaat die niet kon worden voorzien. Voorbeeld: een man met kinderen die eventueel zijn werk zal moeten opgeven om voor zijn kinderen te zorgen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In een verzelfstandigd stelsel past geen door de overheid georganiseerd uitkeringsrecht dat afhankelijk is van het hebben van wel of geen partner. De Algemene Nabestaandenwet (ANW) moet dus worden afgeschaft. De verhoging van de kinderbijslag dekt de meeste kosten van het hebben van kinderen en derhalve is het wegvallen van de wezenuitkering en het afschaffen van (het kinderdeel) van de alleenstaande-ouderuitkering in het kader van de AWW gedekt. Alle nabestaanden hebben in het voorgestelde stelsel of een zelfstandige uitkering of inkomen uit arbeid. Denkbaar is dat de tijdelijke ANW-uitkering blijft bestaan als 'overbruggingsuitkering' om te wettigen aan de nieuwe financiële situatie wanneer de partner met uitkering of inkomen uit arbeid wegvalt. Een permanente uitkering zou de nabestaanden in een veel betere positie plaatsen dan bijvoorbeeld gescheiden mannen en vrouwen, die geen compensatie voor het wegvallen van inkomen van de partner ontvangen. Indien men het wegvallen van (inkomen van) de partner wil verzekeren, zal men onder dit verzelfstandigde stelsel op de particuliere verzekeringsmarkt terecht moeten.

3.2-3 Afdeling Velsen (C)

Schrappen: 'behalve de AOW'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De AOW blijft buiten het verzelfstandigde stelsel, omdat de AOW als enige volksverzekering in Nederland een opbouw karakter heeft, wat in stand gelaten moet worden. De uitkeringshoogte is dus afhankelijk van het aantal jaren dat men in Nederland heeft geleefd. De uitkeringen in het kader van de AOW zijn overigens al verzelfstandigd. Het maximale AOW-niveau wordt gelijkgetrokken met de voorgestelde niveaus voor het verzelfstandigde stelsel.

3.2-4 Afdeling Beverwijk (B)

Vervangen: 'verruiming van verlofmogelijkheden' door: 'verruiming van betaalde verlofmogelijkheden ten behoeve van onder andere vakbondsfaciliteiten, sabbatical leave etc.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Onnodig. Er zijn vele invullingen mogelijk van de voorgestelde wettelijke verlofregeling. Het is wenselijk een wettelijke verlofregeling vorm te geven zonder de begunstigde te verplichten een bepaalde activiteit te ondernemen.

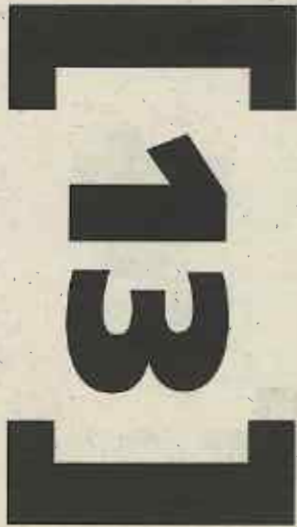
3.2-5 Afdeling Amsterdam-De Pijp (C)

Vervangen: 'handhaving van wettelijke bovenminimale uitkeringen' door: 'opbouw na enige tijd van bovenminimale uitkeringen'.

Toelichting: Ongewenst is langdurige rechtsongelijkheid tussen werklozen en arbeidsongeschikten. Extra kosten van WAO'ers dienen afdrukkend verzekerd te worden via ziektekosten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit is (wellicht onbedoeld) een pleidooi voor het ministelsel, dat niet wordt ondersteund. De gesignaleerde ongelijkheid wordt verkeerd aangepakt. In het stelsel worden de WW-rechten voor 50-plussers gelijk aan die van WAO'ers. Bovendien wordt voor langdurig werklozen onder de vijftig jaar de minimumuitkering verhoogd met een toeslag. Voor het overige is de ongelijkheid aanvaardbaar. Van werklozen onder vijftig jaar (met een tijdelijk recht op een WW-uitkering) mag eerder worden verwacht dat zij opnieuw betaalde arbeid gaan verrichten dan van WAO'ers (met een permanent recht op een WAO-uitkering). Er is trouwens geen sprake van rechtsongelijkheid. Tegenover het recht op een permanente WAO-

uitkering staat ook een veel hogere premie. Het financieren van de extra kosten voor WAO'ers via de ziektekosten is vestzak-broekzakpolitiek. Deze kosten worden ook (deels) via premies (AWBZ en ZFW) opgebracht.

3.2-6 Afdeling Hengelo (B)

Toevoegen: na 'bovenminimale uitkeringen': 'Een minustelsel wordt dus van de hand gewezen.'

Toelichting: Met deze toevoeging wordt duidelijk gemaakt waarover de discussie eigenlijk gaat. We moeten het kind bij de naam noemen!

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Onnodig. De huidige formulering laat niets aan duidelijkheid te wensen over. Een negatieve formulering past daarnaast slecht in een reeks van politieke eisen. Bij de overige voorstellen wordt ook niet gemeld dat men dus tegen het kostwinnersbeginsel is, tegen ont koppeling etc.

3.2-7 Afdeling Rotterdam (C)

Toevoegen: aan eind: 'eerlijke verdeling van benodigde betaalde en onbetaalde arbeid; lossere band tussen werk en inkomen.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De eerste zinsnede spreekt reeds voldoende uit de overige tekstonderdelen. In 3.2 gaat het over de inrichting van het sociale zekerheidsstelsel, niet over de inrichting van het arbeidsbestel. Een lossere band tussen werk en inkomen is een te vage formulering. Gaat het hier over een basisinkomen met arbeidsprikkel, een gematigde arbeidsplicht of...?

3.2-8 Afdeling Haarlem (C)

Schrappen: 'bijverdienmogelijkheden'.
Toelichting: Er bestaat nu al een nettokoppeling tussen wettelijk minimumloon en het sociaal minimum. Verruiming van bijverdienmogelijkheden betekent dat uitkeringsgerechtigden met een klein bijbaantje al snel méér gaan verdienen dan voltijdwerkers met een minimumloon (die daar vaak voor onaanvaardbaar werk voor doen). Dat is niet rechtvaardig. De commissie onderkent dit probleem wel (in paragraaf 4.2), maar trekt er geen conclusies uit.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In het verzelfstandigdestelsel is het probleem van de afstand tussen lonen en uitkeringen voldoende opgelost. Dit probleem doet zich nu vooral voor bij uitkeringsgerechtigde kostwinners die het minimumloon gaan verdienen. In het nieuwe stelsel bestaan geen kostwinners meer, zodat voor alle mensen een behoorlijke afstand bestaat tussen lonen en uitkeringen. De indieners hebben niet helemaal begrepen hoe de voorgestelde bijverdienregeling werkt. Eigenlijk is het zo dat iedereen de basisuitkering krijgt toegekend. Veruit de meeste mensen krijgen echter helemaal geen uitkering uitgekeerd, omdat 75% van hun inkomen (met een vrijstelling van de eerste 200 gulden per maand) gekort wordt op de uitkering. Op deze manier kunnen mensen met een uitkering nooit méér geld ontvangen dan mensen met betaald werk. Dat vuil en onaangenaam werk slecht betaald wordt, moet niet worden 'opgelost' door in de sociale zekerheid te snijden.

3.2-9 Afdeling Lelystad (B)

Schrappen: 'bijverdienmogelijkheden'.
Toelichting: Zie 3.4.1. Bij keuze voor arbeidsprikkel is een voldoende groot geldelijk verschil tussen uitkeringen en lonen van wezenlijk belang. Bijverdienmogelijkheden verkleinen dit verschil.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Voorgesteld wordt vast te houden aan de plicht tot het aanvaarden van passend werk. Deze discussie komt uitgebreid aan de orde bij 3.4.1. Voor toelichting verwijzen we naar de verschillende preadviezen aldaar. De indieners vergeten trouwens dat de armoedeval, die nu zo vaak optreedt, vraagt om verruiming van bijverdienmogelijkheden.

3.2-10 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Toevoegen: aan eind: 'verhoging van de kinderbijslag'.

Toelichting: Het is ons niet duidelijk waarom dit goed gemotiveerde voorstel uit het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* niet wordt opgenomen.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Geheel terecht.

3.2-11 Werkgroep sociale zekerheid (C)

Vervangen: 'handhaving van wettelijke bovenminimale uitkeringen' door: 'de bovenwettelijke uitkeringen dienen te worden opgetrokken tot het niveau van vóór de stelselherziening, te weten 80% van het laatst verdiende loon'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Bedoeld worden waarschijnlijk bovenminimale uitkeringen. Deze uitkeringen liggen nogal eens op of rond het sociaal minimum. De problematiek van mensen met een dergelijke uitkering komt uitgebreid aan bod bij 2.1. De voorgestelde armoedebestrijding op maat sluit ook deze groepen in. Wij zijn er niet voor om extra geld te stoppen in het verhogen van uitkeringen voor mensen die boven het minimum zitten, zoals de indieners voorstellen. Dat geld willen we liever aan de onderkant besteden.

3.2-12 Afdeling Velsen (B)

Vervangen: 'verruiming van bijverdienmogelijkheden...uitkering' door: 'verruiming mogelijkheden om uitkering, werk en studie te combineren'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Redactioneel, geen verbetering. We vinden de huidige tekst mischieus wat krom, maar wel minder vrijblijvend.

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Hoofdpijnen van zo'n nieuw stelsel zijn:

- verzelfstandiging;
- integratie van minimumuitkeringen in één wet, behalve de AOW;
- verhoging van de kinderbijslag;
- verruiming van bijverdienmogelijkheden en studiemogelijkheden voor mensen met een uitkering;
- verruiming van verlofmogelijkheden;
- handhaving van wettelijke bovenminimale uitkeringen.

AMENDEMENTEN OP 3.3.1

Huidige tekst:

Invoering van dit nieuwe stelsel moet samengaan met een actief integrerend arbeidsmarktbeleid.

3.3.1-1 Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Invoering van dit nieuwe stelsel moet samengaan met een actief integrerend, in plaats van een voornamelijk activerend, arbeidsmarktbeleid. De verantwoordelijkheid voor integratie ligt aan de vraagkant van de arbeidsmarkt (dus bij de werkgevers). Het werknemersbestand dient een afspiegeling te zijn van de etnische en demografische samenstelling van de volwassen Nederlandse bevolking.'

Toelichting: Zie bij 3.2.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De term 'integrerend' is een term waarmee wordt bedoeld dat niet zozeer werkzoekenden geactiveerd moeten worden, maar dat overheid, werkgevers en werknemers werkelijk weer verantwoordelijk worden voor het aanbieden van kwalitatief goed en kwantitatief voldoende arbeid, een evenwichtige verdeling van werk over verschillende groepen en het daadwerkelijk kunnen combineren van betaalde arbeid en onbetaalde (zorg)arbeid (zie pagina 33 van het rapport). De term integratie heeft dus betrekking op de mogelijkheid voor iedereen om via betaalde arbeid te participeren in de samenleving en de wenselijkheid van een beter samengaan van werk, studie, zorg en dergelijke. De door de indieners voorgestelde tekst is te eenzijdig en dekt niet de lading van het bedoelde.

3.3.1-2 Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Uitgegaan wordt van een toekomstige werkweek

van maximaal 32 uur. Een baan van meer dan 32 uur is geen passende arbeid en kan om die reden worden geweigerd. Inkomen uit extra arbeidsuren (boven de 32) is in het nieuwe stelsel niet verzekerd, maar wel onderhevig aan premieheffing.'

Toelichting: Zie amendement bij 3.3.2.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Een integrerend arbeidsmarktbeleid heeft op meer betrekking dan alleen een 32-urige werkweek. Dit komt bij 3.3.2 aan bod.

3.3.1-3 Afdeling Oegstgeest (C)

Toevoegen: na 'arbeidsmarktbeleid': '... wat inhoudt dat aan werkzoekenden uitzicht wordt geboden op betaald werk door enerzijds de werkzoekenden in staat te stellen zich bij- of om te scholen met behoud van uitkering en anderzijds een flexibilisering van het arbeidsbestel.'

Toelichting: Een actief integrerend arbeidsmarktbeleid stelt enerzijds eisen aan degenen die hun arbeid (willen) aanbieden en anderzijds eisen aan degenen die arbeidskrachten vragen. Beide partijen dienen zodanig flexibel te zijn (en te kunnen zijn) dat men tot elkaar kan komen in het proces van vraag en aanbod. Dit betekent onder meer dat werkzoekenden, meer dan nu het geval is, in de gelegenheid gesteld worden zich bij te scholen of zich te herscholen, met behoud van uitkering.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Geen juiste en onvolledige weergave van wat met integrerend arbeidsmarktbeleid bedoeld wordt. Zie ook toelichting bij preadvies 3.3.1-1.

3.3.1-4 Afdeling Wageningen (C)

Toevoegen: na 'arbeidsmarktbeleid': '... waarin het recht op zinvolle arbeid tot uiting komt.'

Preadvies: overnemen

Toelichting: De voorgestelde toevoeging is een goede en korte verheldering van wat globaal bedoeld wordt met integrerend arbeidsmarktbeleid. Aangenomen wordt dat 'zinvol' niet alleen betrekking heeft op de mogelijkheden die de arbeid geeft tot individuele ontplooiing, maar ook betrekking heeft op wat maatschappelijk noodzakelijk en dus zinvol wordt.

3.3.1-5 Afdeling Groningen (B)

Schrappen: 'integrerend'.

Toelichting: Wij snappen ook na lezing van de tekst van het rapport niet wat met dit begrip in deze context bedoeld wordt.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De term is van wezenlijk belang. Wat is een actief arbeidsmarktbeleid? Zie toelichting bij preadvies 3.3.1-1.

3.3.1-6 Afdeling Haarlem (B)

Tekst verplaatsen naar paragraaf 2 van de resolutie.

Toelichting: Actief arbeidsmarktbeleid is ook iets voor de korte termijn.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit is op zich juist, maar geen voorwaarde voor de maatregelen op korte termijn. Dat is wel het geval bij het nieuwe stelsel.

3.3.1-7 Afdeling Amsterdam-De Pijp (B)

Toevoegen: 'Belangrijk instrument daartoe is de integratie van de diverse instanties inzake uitvoering sociale zekerheid in één loket, gekoppeld aan vergaande decentralisatie.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.3.1-8

Toelichting: Het is juist dat een doeltreffender, klantvriendelijker en decentrale uitvoering noodzakelijk is. De voorgestelde tekst spreekt alleen over instanties die de sociale zekerheid uitvoeren. Dat is te eenzijdig. Juist de arbeidsbureaus maar ook de sectorale arbeidsvoorziening, medische diensten, ABP-kantoren, arbeidsinspectie en dergelijke moeten en kunnen deel uitmaken van de loketten. Of sprake moet zijn van integratie of vergaande samenwerking hoeft niet beantwoord te worden. Zie 3.3.1-8 (Partijbestuur).

3.3.1-8 Partijbestuur (C)

Toevoegen: 'Integratie en vergaande samenwerking van de diverse instanties die belast zijn met de uitvoering van sociale zekerheid, arbeidsvoorziening, arbeidsmedische begeleiding en inspec-

tie, en vergaande decentralisatie zijn noodzakelijk. In de vorm van één loket kan een doeltreffender en klantvriendelijker uitvoering van het arbeidsmarktbeleid gestalte krijgen.'

Toelichting: zie 3.3.1-7

Preadvies: overnemen

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Invoering van dit nieuwe stelsel moet samengaan met een actief integrerend arbeidsmarktbeleid, waarin het recht op zinvolle arbeid tot uiting komt. Integratie en vergaande samenwerking van de diverse instanties die belast zijn met de uitvoering van sociale zekerheid, arbeidsvoorziening, arbeidsmedische begeleiding en inspectie, en vergaande decentralisatie zijn noodzakelijk. In de vorm van één loket kan een doeltreffender en klantvriendelijker uitvoering van het arbeidsmarktbeleid gestalte krijgen.

AMENDEMENTEN OP 3.3.2

Huidige tekst:

Arbeidsduurverkortings moet leiden tot een gemiddelde arbeidsweek van 32 uur in 1998. Dit is een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een noodzakelijke voorwaarde voor invoering van het nieuwe stelsel van sociale zekerheid.

3.3.2-1 Afdeling Eindhoven (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsduurverkortings moet leiden tot een norm-werkweek van 25 uur in 1998. Indien noodzakelijk worden hiertoe wettelijke maatregelen getroffen. Dit is een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een belangrijke voorwaarde voor invoering van het nieuwe stelsel van sociale zekerheid.'

Toelichting: 32 uur is ons inziens absoluut onvoldoende als principe-uitspraak. Voor verdere toelichting zie zelfde amendement waarin alleen 25 is verhangen door 32 uur.

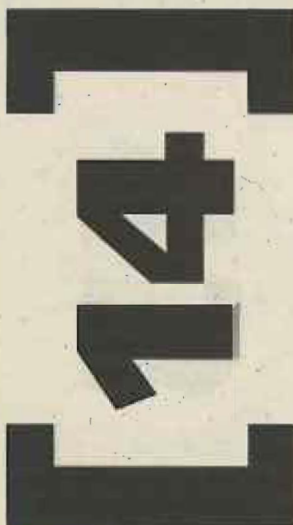
Preadvies: afwijzen

Toelichting: 25 uur is ons inziens absoluut onhaalbaar op de korte termijn (1998). Reeds nu zijn er delen van de arbeidsmarkt waar krapte heerst. Dat is geen aanleiding om arbeidsduurverkortings op de lange baan te schuiven. Maar 32 uur in 1998 is al een ambitieuze doelstelling (20% arbeidsduurverkortings). De bedrijven, instellingen, arbeidsbureaus en dergelijke zullen een maximale inspanning moeten leveren om de organisatie te veranderen en de vrijkomende arbeidsplaatsen op te vullen. Bovendien (zie ook toelichting bij 3.3.2-12) zal de arbeidsduurverkortings naar 32 uur gefinancierd moeten worden niet alleen uit de beschikbare loonruimte, maar waarschijnlijk ook uit verlaging van de lonen, afhankelijk van de ontwikkeling van de loonruimte in de komende jaren in de diverse sectoren. Een te grote daling van de (lagere) brutolonen moet worden voorkomen. Derhalve is 25 uur in 1998 niet financieerbaar. Of uiteindelijk naar een 25-urige werkweek gestreefd moet worden en welke vorm dat precies moet krijgen, kan beter opengelaten worden.

Cijfermatige toelichting: in 1990 waren 4.250.000 mensen betaald werkzaam voor meer dan 35 uur per week. Indien uitgegaan wordt van ADV naar 32 uur (bij een geschatte gemiddelde werkweek van deze groep van 38 uur) zullen 25.500.000 betaalde arbeidsuren vrijkomen. Dat zijn in principe 800.000 banen van 32 uur. Bij een herbezettingpercentage van bijvoorbeeld 80% zullen dan zo'n 640.000 nieuwe banen geschapen worden. (op basis van gegevens uit *Rapportage arbeidsmarkt 1991*).

3.3.2-2 Afdeling Hengelo (B)

Vervangen: '32' door '25' en '1998' door '2000'. Toevoegen: 'Eén van de voor-

waarden om deze radicale ADV te bereiken is het bieden van de mogelijkheid tot flexibele pensionering en het stimuleren daarvan.

Toelichting: We realiseren ons dat er aan de aanbodkant van de arbeidsmarkt een krapte gaat ontstaan ten gevolge van de vergrijzing. Tegelijk kiezen we voor een radicale vorm van ADV.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 3.3.2-1. Over de wijze waarop ADV bereikt moet worden, worden in de resolutie geen voorstellen gedaan. Er zijn veel wegen die naar Rome leiden. In het rapport is een aantal suggesties gedaan. De door de indieners voorgestelde toevoeging is interessant, maar zo zijn er nog meerdere denkbaar, elk weer toe te passen in specifieke bedrijfstakken, voor zelfstandigen etc. Het lijkt ons niet juist deze enorme diversiteit gedetailleerd in de resolutie allemaal vast te leggen. Daar is het verkiezingsprogramma beter geschikt voor. Overigens horen voorstellen voor maatregelen eerder thuis bij onderdeel 3.3.3.

3.3.2-3 Afdeling Deventer e.o. (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsduurverkorting moet leiden tot een norm-werkweek van 25 uur in 2005 zonder een wettelijk recht op deeltijdarbeid. Indien noodzakelijk worden hiertoe, ter ondersteuning van de positie van de vakbeweging bij de cao-onderhandelingen, wettelijke maatregelen getroffen. Dit is een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een belangrijke voorwaarde voor invoering van het nieuwe stelsel van sociale zekerheid. De koopkracht van het minimumloon moet op peil blijven.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 3.3.2-1, 3.3.2-8 en 3.3.2-15.

3.3.2-4 Werkgroep 50+ (C)

Vervangen: hele tekst door: 'De gemiddelde arbeidsweek wordt zodanig vastgesteld, dat iedereen die op de arbeidsmarkt actief wil zijn aan de slag kan komen. Indien dit bij een arbeidsweek van 32 uur niet bereikt wordt, moet de arbeidstijd verder worden verlaagd.'

Toelichting: Eerlijke verdeling van betaald werk en het omzetten van onbetaald werk in betaald werk komen (als men rekening houdt met het aantal werkzoekenden) wellicht niet tot stand bij een arbeidsweek van 32 uur.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het is onmogelijk vast te stellen hoeveel mensen in Nederland op de arbeidsmarkt werkzaam willen zijn en zich daadwerkelijk ook melden als er voldoende banen zijn. De daaruit resulterende werkweek laat zich dus niet berekenen. Daarnaast is de tekst ook te vrijblijvend. Het gaat niet alleen om de vraag of men actief wil zijn, maar ook kan zijn. Tenslotte verdwijnt in de tekst de voorgestelde streefdatum. Deze is wel van belang. Wil arbeidsduurverkorting tot voldoende herbezetting leiden en niet louter uitmonden in verhoging van de werkdruk, dan is een voldoende hoog tempo noodzakelijk.

3.3.2-5 Afdeling Zwolle (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsduurverkorting moet leiden tot een maximale arbeidsweek van 32 uur in 1998 als een belangrijke tussenstap in het noodzakelijke proces van verdergaande arbeidstijdverkorting. Dit is een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een noodzakelijke voorwaarde voor invoering van een nieuw stelsel van sociale zekerheid.'

Toelichting: De term gemiddeld geeft aan dat er ook arbeidsplaatsen zijn met een werkweek boven 32 uur. Dit is onnodig en onwenselijk. Elk werk op iedere plaats kan zo ingericht worden dat er maximaal 32 uur wordt gewerkt. Een 32-urige arbeidsweek is een goed begin. Maar op termijn zal dit onvoldoende wezen om voor iedereen een arbeidsplaats te garanderen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De strekking van de passage over de gemiddelde arbeidsweek van 32 uur is dat alle voltijdse werkers gemiddeld 32 uur gaan werken in 1998; in 3.3.2-20 (Partijbestuur) wordt deze onduidelijkheid weggenomen. Het is onmogelijk dat in 1998 in geen enkele sector meer dan 32 uur wordt gewerkt. De voorgestelde ADV is ambitieus, maar

haalbaar onder de voorwaarde dat er uitzonderingen mogelijk zijn voor bepaalde sectoren. Uitzonderingen gelden alleen wanneer onvoldoende uitzicht bestaat op nieuw personeel, of wanneer de wijziging van de organisatie binnen de gestelde termijn niet mogelijk is. Bestaat deze flexibiliteit niet, dan leidt gedwongen ADV alleen maar tot verhoging van de werkdruk, problemen in de organisatie en vergroting van de weerstand tegen korter werken. Het noodzakelijke proces van voortgaande ADV, waar indieners ook voor pleiten, wordt overgenomen met 3.3.2-23 (Partijbestuur).

3.3.2-6 Afdeling Wageningen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsduurverkorting moet leiden tot een arbeidsweek van 32 uur in 1998. Dit is een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een noodzakelijke voorwaarde voor invoering van het nieuwe stelsel van sociale zekerheid. Op termijn moet er gestreefd worden naar een verdere verlaging van de arbeidsduur per week.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.3.2-20 en 3.3.2-23

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 3.3.2-20 en 3.3.2-23. Wij vragen de indieners hun amendementen ten gunste van deze in te trekken.

3.3.2-7 Afdeling Alphen a/d Rijn, Haarlem (B)

Schrappen: in eerste zin: 'gemiddelde'. **Toelichting Alphen a/d Rijn:** Het woord 'gemiddelde' voegt hier slechts verwarring toe. Gemiddeld over de weken van de maand, het jaar, het leven? Gemiddeld over alle Nederlanders, beroepsgenoten, seksegenoten? Kortom: weglaten!

Toelichting (Haarlem): Ongetwijfeld wordt de norm-werkweek bedoeld. Door het schrappen van 'gemiddeld' staat dat er ook. Gemiddeld werken we nu al 32 uur of misschien nog wel minder.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.3.2-20

Toelichting: 3.3.2-20 neemt de door indieners bedoelde onduidelijkheid weg. Wij vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 3.3.2-20 (Partijbestuur).

3.3.2-8 Afdeling Deventer, Utrechtstad, Nijmegen, Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsduurverkorting moet leiden tot een norm-werkweek van 32 uur in 1998. Indien noodzakelijk worden hiertoe, ter ondersteuning van de positie van de vakbeweging bij de cao-onderhandelingen, wettelijke maatregelen getroffen. Dit is een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een belangrijke voorwaarde voor invoering van het nieuwe stelsel van sociale zekerheid.'

Toelichting: Een gemiddelde werkweek vinden wij nietszeggend, temeer omdat we daar met alle deeltijdwerkers al helemaal niet meer zo ver vanaf zitten. Het gaat Groen Links er immers niet in de eerste plaats om dat er meer in deeltijd wordt gewerkt (al vinden wij ook dat de mogelijkheden daartoe verruimd moeten worden), maar dat er over de gehele linie korter gewerkt wordt. Het is ook noodzakelijk te verhinderen dat eenmaal doorgevoerde verbeteringen weer onder druk van de werkgevers teruggedraaid kunnen worden. Het is daarom weliswaar op zich wel terecht om niet alles van wettelijke maatregelen te verwachten, maar het is ons inziens juist om deze wel degelijk als mogelijkheid achter de hand te houden, ter ondersteuning van de strijd van de vakbonden. De overheid verschuilt zich te veel achter de sociale partners. Groen Links moet er juist voor staan dat de overheid zijn verantwoordelijkheden neemt: de vakbeweging vraagt daar juist om! Wij verwachten eerlijk gezegd niet dat een wettelijke regeling ontbeerd kan worden. Tenslotte vinden wij de uitdrukking 'noodzakelijke voorwaarde' (voor invoering van het nieuwe stelsel) te absoluut. Het moet niet zo zijn dat bijvoorbeeld uitstel van de ADV als gevolg van onwiligheid bij de werkgevers tot gevolg heeft dat het nieuwe stelsel niet doorgaat.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Over de norm-werkweek zie toelichting bij 3.3.2-5 (Zwolle). Het

door de indieners gesignaleerde gevaar van het woord 'gemiddeld' wordt ondervangen met 3.3.2-20 (Partijbestuur). Uiteraard moeten er wettelijke maatregelen getroffen worden. Dat is sowieso noodzakelijk. Het gaat daarbij onder meer om: fiscale maatregelen, veranderingen van premieheffing, verandering van de Pensioen- en Spaarfondsenwet, het wettelijk recht op deeltijdarbeid en/of het wettelijk recht op een werkweek van 32 uur. Waarschijnlijk worden in dit amendement maatregelen bedoeld, waarmee 32 uur een wettelijke norm wordt waar nooit van mag worden afgeweken. Zo'n 'Wet op de 32-urige Werkweek' zouden wij niet willen overnemen (zie 3.3.2-5). Het is onmogelijk om voor alle arbeidsorganisaties een dwingende, wettelijke norm op te leggen. Vooralsnog dient gekozen te worden voor de weg van stimulerende.

Als ADV onvoldoende van de grond komt - ondanks de diverse stimulerende wettelijke maatregelen - zou niet zo zeer gedacht moeten worden aan een Wet op de 32-urige Werkweek, maar aan een 'Wet op de Gedeeltelijke Loonmaatregel'. Zo'n wet zou cao-partijen verplichten een deel van de loonruimte te besteden aan ADV. Het zijn niet alleen de werkgevers, maar ook nogal wat werknemers en bonden die uiteindelijk aan de onderhandelingstafel ADV laten liggen en kiezen voor 'poencontracten'. Het voordeel van een dergelijke wet is dat het bepalen van de totale loonruimte aan de cao-partijen wordt overgelaten (deze is per sector verschillend) en dat de wijze waarop en het tempo waarin ADV bereikt wordt, afhankelijk is van de situatie in de sector (zie ook 3.3.2-5).

Wij zijn voor het wettelijk recht op deeltijdarbeid, maar stellen voor dit niet over te nemen in de resolutie. Zie 3.3.2-2 (Hengelo). Wat betreft de uitdrukking 'noodzakelijke voorwaarde' zie 3.3.2-10 (Rotterdam).

3.3.2-9 Roze Links (C)

Toevoegen: aan eind: 'Daarnaast dienen meer mogelijkheden te worden geschapen voor flexibele pensionering/deeltijd-VUT.'

Toelichting: Hoewel enkele organisaties geen absolute grens voor pensioering of VUT trekken, komt het toch vaak voor dat ouderen plotseling moeten overschakelen van een volledige werkweek (onafhankelijk hoeveel uur dat is) naar volledig uitgeschakeld zijn voor betaalde arbeid. Roze Links wil meer mensen de kans geven om een betaalde baan in de loop der jaren langzaam op te geven, dan wel om door te gaan met enige betaalde arbeid te verrichten na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Op zich mee eens, maar zie preadvies 3.3.2-2 (Hengelo).

3.3.2-10 Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: na 'Arbeidsduurverkorting moet': 'voorlopig'. Vervangen: 'noodzakelijke voorwaarde' door: 'belangrijke stimulans'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dat voorlopig gekozen wordt voor een 32-urige werkweek, is verwerkt in 3.3.2-20 (Partijbestuur). Dit deel van dit amendement kan vervallen ten gunste van 3.3.2-20. Wij vinden arbeidsduurverkorting geen stimulans voor een verzelfstandigde sociale zekerheid, maar een voorwaarde voor de invoering daarvan. Het is bovendien een noodzakelijke voorwaarde. Het verzelfstandigde stelsel zal zonder nadere maatregelen bij invoering erg veel geld kosten. Ook indien de deelname aan betaalde arbeid sterk toeneemt via arbeidsduurverkortingen en begeleidende arbeidsmarktmaatregelen, zal er voorlopig geld bij moeten. Uit een stijging van de belastingen zullen deze kosten gefinancierd moeten worden. Dat kan niet onbeperkt, mede gelet op de andere (financiële) eisen die wij stellen op het terrein van ontwikkelingshulp, milieu, volkshuisvesting, onderwijs en dergelijke. Zie hiervoor 1.6.

3.3.2-11 Afdeling Montfoort/Oude-water (B)

Vervangen: 'noodzakelijke voorwaarde' door: 'belangrijke voorwaarde'.

Toelichting: Volgens ons is arbeidsduurverkorting geen noodzakelijke voor-

waarde, wel een belangrijke.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 3.3.2-10 (Rotterdam).

3.3.2-12 Afdeling Velsen, Rotterdam, Haarlem, Amsterdam-Oost (C)

Schrappen: 'in 1998'.

Toelichting Rotterdam: 32 uur in 1998 is totaal onrealistisch. Het is dom om de invoering van het nieuwe stelsel hieraan op te hangen.

Toelichting Haarlem: Het gaat erom een richting aan te geven; een jaar eerder of later is ook goed.

Toelichting Amsterdam-Oost: Algemene verkorting van de gemiddelde full-time werkweek van 38 naar 32 uur in zo'n korte tijd betekent het inleveren van ongeveer 10% loon. Dat is voor werknemers met een gemiddeld cao-loon onwenselijk, zeker zolang niet gelijktijdig zelfstandige inkomensrechten voor partners worden ingevoerd. Bovendien is arbeidstijdverkorting, zoals in het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* terecht wordt gesteld, een zaak van cao-partijen. De meest op ATV gerichte delen van de vakbeweging streven ernaar de loonruimte die er is na prijscompensatie in te zetten voor ATV. Ook in dat perspectief is 17% ATV in vijf jaar buiten de werkelijkheid.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: 32 uur in 1998 is ambitieus, maar niet onrealistisch. Het is goed om een heldere datum te prikken. Werknemers in Nederland zullen er niet aan ontkomen een plaatsje in te ruimen voor hen die nu buiten de arbeidsmarkt staan. Tot nu toe werd het financieringsprobleem van de sociale zekerheid 'opgelost' door de uitkeringsgerechtigden plaats te laten maken voor nieuwe gerechtigden, dat wil zeggen verlaging van uitkeringen en beperking van rechten. Groen Links draait deze keuze om: de werkenden zullen een deel van het loon moeten inleveren ten gunste van werk voor werklozen, nieuwkomers enz. Groen Links is niet synoniem met de vakbeweging. Dat ook de progressieve eisen van de vakbeweging hier nog weinig voor voelen, hoeft ons niet af te houden van een heldere inzet van Groen Links in deze discussie.

3.3.2-13 Afdeling Amsterdam-Zuid

Vervangen: hele tekst door: 'Om een betere verdeling van betaalde arbeid te realiseren, alsmede een betere verdeling van de onbetaalde arbeid, is het noodzakelijk om te komen tot drastische arbeidstijdverkorting. Daarmee moet tevens de vergroting van de participatie aan betaalde arbeid worden bereikt, die noodzakelijk is voor de invoering van het nieuwe stelsel. Vooralsnog streeft Groen Links naar een gemiddelde arbeidsweek van 32 uur in 1998.'

Toelichting: In de voorgestelde tekst wordt geen relatie gelegd tussen de doelen en de middelen. Nergens wordt uitgelegd welke doelen we met arbeidstijdverkorting willen realiseren. Bovendien suggereert de tekst een exactheid die niet wordt onderbouwd: waarom is precies 32 uur in precies 1998 een noodzakelijke voorwaarde? Wel moet Groen Links uitspreken dat zij, als tussenstap, concreet streeft naar 32 uur in 1998.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.3.2-21 en 3.3.2-22

Toelichting: De indieners hebben gelijk, het is beter de relatie tussen doelen en middelen expliciet te noemen. Redactioneel is dit amendement aangepast en overgenomen met 3.3.2-21 en 3.3.2-22. Wij vragen de indieners hun amendement ten gunste hiervan in te trekken.

3.3.2-14 Afdeling Rotterdam, Nijmegen (B)

Toevoegen: 'De koopkracht van het minimumloon moet op peil blijven. Nivelering staat daarbij centraal.'

Toelichting: Het draagvlak voor ADV zal bevochten moeten worden op de (op zich begrijpelijke) neiging te kiezen voor de portemonnee. Het is daarbij in elk geval noodzakelijk de maatschappelijke solidariteit en nivellering centraal te stellen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.3.2-15

Toelichting: Omdat wij voorstellen nivellering als apart uitgangspunt op te nemen (zie 1.E-5 van Amsterdam-Oost), is het dubbelop het hier weer terug te laten komen. Het effect van het com-

penseren van het minimumloon voor ADV is trouwens sowieso nivellerend. Wij hebben daarom voorkeur voor 3.3.2-15 (Rotterdam e.a.). We vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van 3.3.2-15.

3.3.2-15 Afdeling Rotterdam, Deventer e.o., Utrecht-stad, Zaanstad/Wormerland (C)

Toevoegen: 'De koopkracht van minimumloners moet op peil blijven.'

Toelichting: Het draagvlak voor de ADV zal bevochten moeten worden op de (op zich begrijpelijke) neiging te kiezen voor de portemonnee. Het is daarbij in elk geval noodzakelijk de maatschappelijke solidariteit en nivellering centraal te stellen. In elk geval moet het minimumloon ontzien worden.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Is inderdaad een belangrijke en terechte voorwaarde in het proces van ADV. Overigens betekent het dat inkomens net boven het minimumloon deels gecompenseerd zullen moeten worden, willen zij niet weer onder het minimumloon belanden.

3.3.2-16 Werkgroep sociale zekerheid (B)

Toevoegen: na 'een gemiddelde arbeidsweek van 32 uur in 1998': '...met garantie op het behoud van het bruto minimum-maandloon.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Amendement 3.3.2-15 is beter. Het gaat om de koopkracht, niet om de bruto-inkomens of de loonkosten op minimumniveau. Het is heel wel denkbaar dat de loonkosten gedeeltelijk of analoog aan ADV zullen dalen, maar dat belastingmaatregelen de dreigende koopkrachtachteruitgang op minimumniveau opvangen.

3.3.2-17 Afdeling Nijmegen, Rotterdam (C)

Toevoegen: 'Er moet een wettelijk erkend recht op deeltijdarbeid komen. Het is belangrijk dat werknemers die korter willen werken bij hun werk dit kunnen afdwingen.'

Toelichting: Toelichting is in de tekst opgenomen. Op zich helder, dachten wij!

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Op zich mee eens, maar preadvies 3.3.2-2 (Hengelo).

3.3.2-18 Afdeling Amsterdam-Oost (C)

Toevoegen: 'Deeltijdbanen van 24 tot 32 uur per week dienen door lagere sociale premies bevorderd te worden.'

Toelichting: Zie het rapport *Tijd voor zelfstandigheid*.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Op zich mee eens, maar zie preadvies 3.3.2-2 (Hengelo).

3.3.2-19 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'De arbeidskosten moeten omlaag zonder de koopkracht aan te tasten. Hiertoe dient onder meer de grondslag voor de premieheffing voor de sociale zekerheid te worden verbreed naar omzet of toegevoegde waarde. De mogelijkheden om de opbrengst voor de samenleving (een lager beroep op de sociale zekerheid) van arbeid op de arbeidskosten in mindering te brengen, dienen te worden uitgebreid.'

Toelichting: Dat een ATV tot 32 uur noodzakelijk is voor dit nieuwe stelsel is onzin, laat staan dat het als voorwaarde kan dienen. ATV is wel nodig om een aantal doelstellingen van Groen Links te bereiken en kan natuurlijk ook de sociale zekerheid bevorderen. Verder is de eis van 32 uur in 1998 totaal onrealistisch. Het verlagen van de wig door onder andere het verbreden van de heffingsgrondslag is in *Tijd voor zelfstandigheid* aan de orde gekomen. Er is geen reden om dit hier weg te laten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Arbeidsduurverkortings naar 32 uur verdwijnt als doelstelling. Dat is onjuist. Dat de arbeidskosten moeten worden verlaagd door een andere premieheffing is op zich juist, maar daar gaat het hier niet om. Arbeidsduurverkortings is wel degelijk noodzakelijk voor de financiering van het nieuwe stelsel, maar bovendien ook nodig in het kader van herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid en het creëren van mogelijkheden tot zorgzelfstandigheid. Ver-

laging van arbeidskosten heeft daar weinig mee te maken. Zie verder preadvies 3.3.2-2 (Hengelo).

3.3.2-20 Partijbestuur (A)

Toevoegen: tussen 'gemiddelde' en 'arbeidsweek': 'voltijdse'.

Toelichting: Neemt gerezen onduidelijkheid over de betekenis van 'gemiddelde werkweek' weg.

Preadvies: overnemen

3.3.2-21 Partijbestuur (A)

Toevoegen: na 'in 1998': '... ten einde een betere verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid te realiseren en de mogelijkheden te creëren voor meer zorgzelfstandigheid.'

Toelichting: Het is beter doel en middelen expliciet te benoemen.

Preadvies: overnemen

3.3.2-22 Partijbestuur (A)

Vervangen: 'Dit is' door: 'Verkorting van de werkweek is tevens'.

Toelichting: Het is beter doel en middelen expliciet te benoemen.

Preadvies: overnemen

3.3.2-23 Partijbestuur (A)

Toevoegen aan eind: 'Op termijn moet er gestreefd worden naar een verdere verlaging van de arbeidsduur per week.'

Toelichting: Het is goed een lange-termijnperspectief op tafel te houden.

Preadvies: overnemen

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Arbeidsduurverkortings moet leiden tot een gemiddelde voltijdse arbeidsweek van 32 uur in 1998, ten einde een betere verdeling van betaalde en onbetaalde arbeid te realiseren en de mogelijkheden te creëren voor meer zorgzelfstandigheid. Verkorting van de werkweek is tevens een essentieel onderdeel van een actief arbeidsmarktbeleid en een noodzakelijke voorwaarde voor invoering van het nieuwe stelsel van sociale zekerheid. Op termijn moet er gestreefd worden naar een verdere verlaging van de arbeidsduur per week. De koopkracht van minimumloners moet op peil blijven.

AMENDEMENTEN OP 3.3.3

Huidige tekst:

Gekozen wordt voor maatregelen die het verkorten van de werkweek aantrekkelijk maken. De precieze vorm kan per bedrijf, bedrijfstak of instelling verschillen.

3.3.3-1 Afdeling Deventer e.o., Rotterdam (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting Deventer: Er wordt gepleit voor wettelijke maatregelen.

Toelichting Rotterdam: Zie amendement 3.3.2-9.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook hier wordt gepleit voor wettelijke maatregelen, echter waarschijnlijk andere dan de indieners voor ogen hebben. Zie preadviezen 3.3.2-2, 3.3.2-8 en 3.3.2-9.

3.3.3-2 Afdeling Amsterdam-Zuid (B)

Vervangen: hele tekst door: 'De overheid dient maatregelen te nemen die het voor bedrijven aantrekkelijk maken om de werkweek te verkorten. Indien dit niet tot resultaten leidt, wordt dwingende regelgeving niet uitgesloten.'

Toelichting: Het is alleen de overheid die dergelijke maatregelen kan nemen; dat moeten we dan ook zeggen. Zoals uit het rapport blijkt, kan dit gaan om algemene maatregelen of maatregelen per bedrijf, bedrijfstak of instelling. De huidige tekst suggereert ten onrechte dat Groen Links geen algemene maatregelen wil. Verder zijn dwingende maatregelen essentieel, als stimulerende maatregelen niet tot resultaten leiden.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.3.3-6

Toelichting: We zijn het met de indieners eens, maar zouden niet de laatste zin van de oorspronkelijke tekst willen laten sneuvelen. Vandaar 3.3.3-6 (Partijbestuur). We vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste hiervan.

3.3.3-3 Afdeling Groningen (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Gekozen wordt voor maatregelen die het verkorten van de werkweek aantrekkelijk maken. Indien noodzakelijk worden hiertoe, ter ondersteuning van de vakbeweging bij cao-onderhandelingen, wettelijke maatregelen (bijvoorbeeld het vaststellen van een maximum-werkweek van 32 uur en beperking van mogelijkheden van overwerk) getroffen.'

Toelichting: Groen Links moet zich niet alleen afhankelijk maken van de goedwillendheid van de sociale partners. Bij arbeidsduurverkortings zijn ook belangen in het geding van mensen die niet of nauwelijks bij cao-overleggen zijn vertegenwoordigd (mensen zonder werk).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij zijn ook voor wettelijke maatregelen die iedereen die pleit voor ADV ondersteunen. De precieze vorm van deze maatregelen kan per bedrijf, bedrijfstak of instelling verschillen. Dat blijven we een belangrijke toevoeging vinden. Of dwingende maatregelen de vakbeweging ondersteunen is maar de vraag. Het noemen van de specifieke voorwaarde van het beperken van overwerk is hier niet op zijn plaats. Er zijn veel meer voorwaarden waaraan een vloeiend ADV-proces moet voldoen.

3.3.3-4 Afdeling Hengelo (B)

Toevoegen: na 'aantrekkelijk maken': '... bijvoorbeeld het verlengen van de bedrijfstijd bij gelijkzijdige ADV'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In een resolutie is het beter geen voorbeelden te noemen. Zie ook preadvies 3.3.2-2 (Hengelo).

3.3.3-5 Roze Links (C)

Toevoegen: aan eind: 'De overheid dient bij ADV het voortouw te nemen.'

Toelichting: Dit is een concretisering van wat in de inleidende stukken staat.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Dat is inderdaad een terechte concretisering.

3.3.3-6 Partijbestuur (C)

Toevoegen: aan eind: 'Indien dit niet tot resultaten leidt, wordt dwingende regelgeving niet uitgesloten.'

Toelichting: Dit om vrijblijvendheid te voorkomen.

Preadvies: overnemen

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Gekozen wordt voor maatregelen die het verkorten van de werkweek aantrekkelijk maken. De precieze vorm kan per bedrijf, bedrijfstak of instelling verschillen. Indien dit niet tot resultaten leidt, wordt dwingende regelgeving niet uitgesloten. De overheid dient bij ADV het voortouw te nemen.

AMENDEMENTEN OP 3.4.1

Huidige tekst:

Groen Links kiest voor een model van gematigde arbeidsplicht.

3.4.1-1 Afdeling Wageningen (C)

Vervangen: 3.4.1 t/m 3.4.6 door: '3.4. Groen Links kiest voor afschaffing van de arbeidsplicht.'

Toelichting: Ter vervanging van 3.4.1 t/m 3.4.6.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Tegenover de plicht van de overheid, werkgevers en werknemers om werkgelegenheid te scheppen en plaats in te ruimen voor anderen, denken wij dat de bereidheid van mensen met een uitkering moet staan om passende betaalde arbeid te aanvaarden. Er wordt een beroep gedaan op de solidariteit van de werkenden om dat via

premieheffing te financieren. Daartegenover mag verwacht worden dat alleen die mensen een beroep doen op een uitkering, die daarvan afhankelijk zijn.

3.4.1-2 Afdeling Delft (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links streeft ernaar om het recht op menswaardige betaalde arbeid voor ieder die dit wenst, echt inhoud te geven.'

Toelichting: Als men in zijn werk wordt gewaardeerd en men voelt dat men zich daarin kan ontplooien, is de dwang van een discutabele arbeidsplicht niet nodig.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook wij zijn voor het recht van een ieder op menswaardige betaalde arbeid, maar we zijn niet voor het afschaffen van de plicht tot het aanvaarden van passend werk. Zie 3.4.1-1.

3.4.1-3 Afdeling Den Haag (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting: In het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* wordt terecht aandacht besteed aan vrijwilligersarbeid en zorgarbeid. Het belang van vrijwilligersarbeid en zorgarbeid dient tot uiting te komen in de resolutie. Bij een arbeidsplicht, ook bij de hier voorgestelde zogenaamde gematigde arbeidsplicht, wordt het mensen onmogelijk gemaakt meer tijd te besteden aan vrijwilligersarbeid en zorgarbeid dan mogelijk is bij een baan van in dit geval 32 uur.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook nu is het mogelijk om naast een baan van 40 uur als vrijwilliger iets te doen. Zie 3.4.1-1.

3.4.1-4 Afdeling Montfoort/Oudewater (C)

Vervangen: 3.4.1 t/m 3.4.6 door: '3.4. Groen Links kiest voor een model van arbeidsprikkel.'

Toelichting: 1. Een model van arbeidsplicht geeft voeding aan het onterechte idee dat er veel mensen zijn die te lui zijn om te werken. Er zijn echter diverse redenen waarom mensen geen betaald werk doen, onder andere onaanvaardbaar werk, slecht betaald werk, onpersoonlijk werk. 2. Mensen verplichten tot werk levert vaak niet zoveel op. Ze worden ziek of weer snel ontslagen. Prikkel die betaald werk aantrekkelijk maken, leveren ons inziens meer op.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie voor een deel van de argumentatie bij 3.4.1-1. Wij willen niet bestrijden dat de door de indieners genoemde redenen om werk te weigeren geen legitieme zouden zijn. Wij willen echter dat deze redenen collectief worden vastgesteld en middels wet geregeld en niet afhankelijk worden gemaakt van iemands persoonlijke weerszin of hobby's. De door ons voorgestelde invulling van het begrip 'passend werk' staat verwoord in de punten van af 3.4.2. Deze invulling brengt uitkeringsgerechtigden op een aantal punten (arbeidstijd, beloning, arbeidsomstandigheden) in een betere onderhandelingspositie tegenover de aanbieder van werk dan nu het geval is.

3.4.1-5 Werkgroep 50+ (C)

Toevoegen: 'Daarbij verstaan wij onder arbeid alle arbeid, dus ook vrijwilligersarbeid en zorgarbeid. Deelname aan het arbeidsbestel is een kwestie van maatwerk.'

Toelichting: Dit is een logische uitwerking van de uitgangspunten in paragraaf 1.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit is via een slimme achterdeur de plicht om passende betaalde arbeid te aanvaarden afschaffen.

3.4.1-6 Afdeling Zoetermeer (B)

Schrappen: 3.4.1 t/m 3.4.6.

Toelichting: 3.4.1 t/m 3.4.6 werd door onze afdeling niet geaccepteerd omdat, als er al ooit binnen Groen Links gesproken zal worden over een vorm van arbeidsplicht, er eerst een zeer goede wetgeving moet zijn voor bijvoorbeeld gewetensbezwaarden en arbeidsomstandigheden. Verder is een criterium als afspraken in bedrijven (3.4.3) volstrekt onvoldoende. Het zegt niets over het soort bedrijf waar mensen dan verplicht zouden moeten gaan werken. Verder zijn wij van mening dat wij door dit soort realisme de binding met diverse maatschappelijke instellingen/groe-

peringen gaan verliezen. Die prijs is ons te hoog.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De redenen waarom wij wel voor een plicht zijn om passende betaalde arbeid te aanvaarden zijn reeds bij 3.4.1-1 genoemd. Als de indieners de invulling van het begrip 'passend' te vrijblijvend vinden, dan raden we ze aan dit onder de punten vanaf 3.4.2 verder aan te scherpen:

3.4.1-7 Afdeling Utrecht-stad (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links kiest voor een model van prikkeling tot arbeid. Dit houdt ook in dat mensen die onvrijwillig buiten het arbeidsproces staan, recht hebben op een hogere uitkering dan mensen die wel tot arbeid in staat zijn maar zich niet beschikbaar willen houden voor de arbeidsmarkt. Mensen die in staat zijn tot arbeid dienen om voor die hogere uitkering in aanmerking te komen, zich beschikbaar te houden voor de arbeidsmarkt.'

Toelichting: Het voorliggende voorstel gaat ons inziens nog te veel uit van de gedachte dat je eigenlijk een betaalde baan moet hebben om helemaal in de samenleving mee te kunnen functioneren, of dat er een bepaalde hoeveelheid maatschappelijk noodzakelijke arbeid bestaat waar iedereen aan mee moet doen. Wat dat laatste betreft: wat 'maatschappelijk noodzakelijk' is, is op zichzelf al een politieke kwestie die bijvoorbeeld in het geval van de defensie-industrie door de één anders zal worden beantwoord dan door de ander. Beperk je een en ander dan tot produktie van basale goederen en diensten zoals voedsel, kleding, woonruimte, onderwijs, (gezondheids)zorg en communicatie en informatie, dan is ons inziens een groot deel van de huidige maatschappelijke arbeid 'luxe'-arbeid. Is het dan noodzakelijk mensen te verplichten tot aanvaarding van een betaalde baan? Er zijn nu eenmaal mensen die in het huidige (maar waarschijnlijk ook in het toekomstige) bestel niet tot hun recht komen; echter mogelijk wel in vrijwilligerswerk, losse bijverdienactiviteiten en dergelijke. Ons inziens moeten zij ook de vrije keuze dienen te hebben om zich niet voor de reguliere arbeidsmarkt beschikbaar te houden. Eigenlijk wordt dit in het concept-voorstel ook impliciet erkend door onderdeel 3.4.6, dat uitsprekt dat eventuele sancties beperkt van omvang moeten zijn. Dat houdt namelijk in dat mensen die een lagere uitkering voor lief nemen, verder kennelijk buiten schot blijven. In dit verband is het ons inziens wel verdedigbaar dat mensen die zich wel beschikbaar houden voor de arbeidsmarkt, een hogere uitkering ontvangen. Maar noem het dan s.v.p. geen 'plicht' die op straffe van 'sancties' moet worden nageleefd: reserveer het woord 'sanctie' voor mensen die een verplichting (zich beschikbaar te houden) op zich hebben genomen in ruil voor een hogere uitkering.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Door het overnemen van 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost) wordt het woord plicht reeds geschrapt. Wij denken dat het voorstel om verschil te maken tussen mensen die zich wel beschikbaar willen houden voor de arbeidsmarkt en mensen die dat niet willen, in theorie misschien aardig klinkt, maar in de praktijk onnodige bureaucratische rompslomp tot gevolg zal hebben. Bovendien denken wij dat 90% van de mensen met een uitkering graag wil werken, zeker als men dankzij die houding in het voorstel van Utrecht er extra geld bij krijgt. We stellen de indieners voor hun amendement in te trekken ten gunste van het overigens eveneens negatief gepreadviseerde 3.4.1-9 (Lelystad).

3.4.1-8 Afdeling Deventer e.o. (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links kiest voor een model van prikkeling van arbeid. Dit houdt in dat ook mensen die onvrijwillig buiten het arbeidsproces staan, recht hebben op een hogere uitkering dan mensen die wel tot arbeid in staat zijn maar zich niet beschikbaar willen houden voor de arbeidsmarkt. Mensen die in staat zijn tot arbeid dienen om voor een hogere uitkering in aanmerking te komen zich beschikbaar te houden voor de arbeidsmarkt.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 3.4.1-7.

We stellen de indieners voor hun amendement in te trekken ten gunste van het overigens eveneens negatief gepreadviseerde 3.4.1-9 (Lelystad).

3.4.1-9 Afdeling Lelystad (C)

Vervangen: hele tekst door:

'3.4.1.1. Groen Links kiest voor een stelstel waarin een sterke arbeidsprikkel en een gedeeltelijke gematigde arbeidsplicht mensen stimuleren voor betaalde arbeid te kiezen.

3.4.1.2. Bij de sterke arbeidsprikkel wordt als uitgangspunt genomen dat het geldelijke verschil tussen het minimumloon en een minimumuitkering voldoende zal zijn om ervoor te zorgen dat mensen zullen kiezen voor betaalde arbeid.

3.4.1.3. Individuen kunnen kiezen uit twee opties. De eerste optie is een sobere uitkering (f 925,-) zonder arbeidsplicht en zonder recht op bijkomende uitkeringen, subsidies of studiemogelijkheden. De tweede optie is die van het uitgebreide pakket met een gematigde arbeidsplicht. Dat uitgebreidere pakket bestaat uit recht op alle soorten uitkering (alleenstaandenaanvulling, studielening, aanvullende uitkeringen, enz.), subsidies en studiemogelijkheden.

3.4.1.4. Voor mensen die kiezen voor de uitgebreide optie met gematigde arbeidsplicht gelden de punten 3.4.2 tot 3.4.6.'

Toelichting: Individuen moeten de keus hebben om hun leven in te vullen met de activiteiten die zij nuttig vinden. Het is niet aan Groen Links om uit te maken dat deze activiteit de vorm van betaalde arbeid zou moeten hebben. De ene persoon zal kiezen voor vrijwilligerswerk, de andere voor schilderen of de opvoeding van kinderen. Mensen moeten dus de keuze hebben tussen een zeer sobere uitkering zonder verdere rechten en plichten, en een uitgebreider pakket van rechten en gematigde arbeidsplicht. Oftewel een gematigde arbeidsplicht voor betaalde-arbeidswensen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie motivatie 3.1-7.

3.4.1-10 Afdeling Maastricht (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links kiest voor een model van prikkeling tot arbeid. Mensen die zich niet beschikbaar houden voor de arbeidsmarkt krijgen een lagere uitkering.'

Toelichting: De mensen moeten vrij kunnen kiezen of ze deel willen nemen aan het arbeidsproces. Als men weigert om zich beschikbaar te houden voor het arbeidsproces, mag dit wel consequenties hebben voor de hoogte van de uitkering.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie motivatie 3.4.1-7. We stellen de indieners voor hun amendement in te trekken ten gunste van het overigens eveneens negatief gepreadviseerde 3.4.1-9 (Lelystad).

3.4.1-11 Afdeling Amsterdam-Oost (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links vindt het redelijk dat tegenover het recht op een werkloosheidsuitkering de bereidheid dient te staan om passende betaalde arbeid te aanvaarden.'

Toelichting: De term 'arbeidsplicht' is verwarrend. Jongeren die op school zitten of studeren, ouderen met een VUT-, AOW- en pensioenuitkering, arbeidsongeschikten, mensen die van hun gespaarde geld of van anderen willen leven: geen van allen wil Groen Links ze een arbeidsplicht opleggen. De term 'gematigde arbeidsplicht' is nieuw jargon waar wij helemaal geen behoefte aan hebben. Waar het om gaat: het is niet rechtvaardig en niet haalbaar iedereen een inkomen te verschaffen ongeacht de bereidheid om deel te nemen aan betaalde arbeid. Het maatschappelijk en economisch draagvlak voor (werkloosheids)uitkeringen zou dan wegvallen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.4.1-20

Toelichting: Gebleken is onder meer uit de amendering dat de term 'gematigde arbeidsplicht' veel vraagtekens oproept. De formulering van Amsterdam-Oost is helderder. We nemen deze tekst dan ook over met uitzondering van de woorden 'het redelijk'. Zie 3.4.1-20 (Partijbestuur). De uitspraak betekent wel dat wie bij herhaling niet bereid is passende betaalde arbeid te aanvaarden, een sanctie tegemoet kan zien. Wel dient er een

maximum te worden gesteld aan de hoogte van de sanctie (3.4.6). Veel indieners willen meteen in 3.4.1 het begrip 'passende betaalde arbeid' gaan preciseren. Dit gebeurt echter in de punten vanaf 3.4.2 en is hier overbodig. Het gebruik van het woord passend maakt voldoende duidelijk dat uitkeringsgerechtigden niet zomaar al het aangeboden werk hoeven te accepteren.

3.4.1-12 Afdeling Utrecht-stad (B)

Vervangen: 'model van gematigde arbeidsplicht' door: 'model waarbij uitkeringsgerechtigden die in staat zijn tot arbeid zich beschikbaar dienen te houden voor de arbeidsmarkt'.

Toelichting: 'Arbeidsplicht' vinden wij een lelijk woord. Het gaat er immers niet om, zoals in de voormalige Sovjet-Unie, om mensen die niet werken met de wet in de hand in hun nekvel te pakken en te straffen; maar (ook bij de 'gematigde arbeidsplicht') alleen om wél werken (financieel) te belonen. Los van of je die keuze deelt of niet, omschrijf dan liever wat er feitelijk bedoeld wordt.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 3.4.1-11 of 3.4.1-20

Toelichting: Aan bezwaar is tegemoet gekomen door 3.4.1-20 (Partijbestuur) of 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost). Wij gaan ervan uit dat de indieners hun amendement intrekken ten gunste van deze amendementen.

3.4.1-13 Afdeling Haarlem (B)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting: Wie heeft dit bedacht?! Er bestaat geen arbeidsplicht in Nederland, alleen een sollicitatieplicht voor mensen met een WW- of RWW-uitkering. En nu gaat uitgerekend Groen Links pleiten voor een 'arbeidsplicht', zij het een 'gematigde'? Laten we ons liever concentreren op de actuele discussies, bijvoorbeeld voor of tegen aanscherping van het begrip 'passende arbeid'. Als we al voor zoiets als een 'gematigde arbeidsplicht' zijn, dan blijkt dat wel uit de inhoud van onze voorstellen. Maar ga niet zo'n eng begrip gebruiken, dat vertroebelt de discussie.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Aan bezwaar is tegemoet gekomen door 3.4.1-20 (Partijbestuur) of 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost). Wij gaan ervan uit dat de indieners hun amendement intrekken ten gunste van deze amendementen.

3.4.1-14 Afdeling Woerden (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links kiest voor een model van gematigde arbeidsplicht, gekoppeld aan een reëel recht op arbeid; de gematigde plicht bestaat slechts dan, wanneer deze vervuld kan worden middels reëel aangeboden arbeid.'

Toelichting: De aanbieders van arbeid (ondernemers en overheid) zijn evenzogoed verantwoordelijk voor het betaalbaar houden van de sociale zekerheid als diegenen die die arbeid verrichten!

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Aan bezwaar is tegemoet gekomen door 3.4.1-20 (Partijbestuur) of 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost). Wij gaan ervan uit dat de indieners hun amendement intrekken ten gunste van deze amendementen.

3.4.1-15 Afdeling Amsterdam-De Pijp (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Elk individu heeft recht op betaalde arbeid. Waar de arbeidsmarkt geen werk biedt, vervalt de arbeidsplicht.'

Toelichting: De mate van arbeidsplicht hangt nauw samen met het arbeidsrecht.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De omstandigheden waaronder een arbeidsplicht vervalt komen ruimschoots aan bod in de punten vanaf 3.4.2. Aan bezwaar is tegemoet gekomen door 3.4.1-20 (Partijbestuur) of 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost). Wij gaan ervan uit dat de indieners hun amendement intrekken ten gunste van deze amendementen.

3.4.1-16 Afdeling Amsterdam-Zuid (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links gaat ervan uit dat ieder individu mede verantwoordelijk is voor het goed en geloofwaardig functioneren van het stelstel van sociale zekerheid. Dit kan ertoe leiden dat individuen worden verplicht

tot deelname aan betaalde arbeid. Voorwaarde hierbij is voldoende aanbod van kwalitatief volwaardige arbeid. Het stelstel moet rekening houden met individuele omstandigheden.'

Toelichting: Het gebruiken van een kreet ('gematigde arbeidsplicht'), die door velen verschillend wordt uitgelegd, zal altijd leiden tot misverstanden. Het is verstandiger om kort te omschrijven wat je wilt en waarom.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De omstandigheden waaronder een arbeidsplicht vervalt komen ruimschoots aan bod in de punten vanaf 3.4.2. Aan bezwaar is tegemoet gekomen door 3.4.1-20 (Partijbestuur) of 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost). Wij gaan ervan uit dat de indieners hun amendement intrekken ten gunste van deze amendementen.

3.4.1-17 Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links kiest voor een model van arbeidsplicht die gebonden is aan een aantal nauwkeurige voorwaarden, vast te leggen in een sociaal vestigingsstatuut. Die voorwaarden zijn tenminste de volgende:

- De plicht tot werkaanvaarding geldt alleen voor werk waarvan de voorwaarden in een cao zijn geregeld.

- Niemand mag verplicht worden tot een arbeidsovereenkomst met een gemiddelde arbeidsweek van meer dan 25 uur.

- De plicht tot werkaanvaarding geldt voor bedrijven die voldoen aan bepaalde kwalitatieve en kwantitatieve vereisten met betrekking tot de arbeidsomstandigheden. De plicht vervalt voor werk in ondernemingen die een bepaalde norm voor ziekteverzuim en uitstoot naar WAO overschrijden.

- De arbeidsplicht geldt niet voor mensen van 57 jaar of ouder.

Gekoppeld aan de arbeidsplicht is het arbeidsverbod, dat wil zeggen het verbod om twee banen te nemen. Dit impliceert een maximale gemiddelde arbeidsweek van 40 uur.'

Toelichting: Dit is explicieter en meetbaar geformuleerd. Het woord 'gematigd' is te wollig.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De omstandigheden waaronder een arbeidsplicht vervalt komen ruimschoots aan bod in de punten vanaf 3.4.2. Aan bezwaar is tegemoet gekomen door 3.4.1-20 (Partijbestuur) of 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost). Wij gaan ervan uit dat de indieners hun amendement intrekken ten gunste van deze amendementen.

3.4.1-18 Afdeling Delft (C)

Toevoegen: aan eind: '...in het voorgestelde sociale zekerheidsstelsel.'

Toelichting: We zijn in de huidige situatie niet voor arbeidsplicht.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook in de huidige situatie kiezen wij ervoor dat er een plicht bestaat passende betaalde arbeid te aanvaarden. Wat echter passend is moet wel voldoen aan de voorwaarden zoals die opgesomd worden vanaf 3.4.2.

3.4.1-19 Afdeling Velsen (B)

Vervangen: 'gematigde' door: 'begrensd'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij stellen voor de term gematigde arbeidsplicht helemaal te laten vervallen. Zie 3.4.1-20 (Partijbestuur).

3.4.1-20 Partijbestuur (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Groen Links vindt dat tegenover het recht op een werkloosheidsuitkering de bereidheid dient te staan om passende betaalde arbeid te aanvaarden.'

Toelichting: Zie 3.4.1-11 (Amsterdam-Oost).

Preadvies: overnemen

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Groen Links vindt dat tegenover het recht op een werkloosheidsuitkering de bereidheid dient te staan om passende betaalde arbeid te aanvaarden.

AMENDEMENTEN OP 3.4.2

Huidige tekst:

Mensen dienen slechts voor 32 uur van de werkweek beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt.

3.4.2-1 Afdeling Noordoostpolder (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Mensen dienen voor niet meer dan 32 uur van de werkweek beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt. De arbeid kan zowel betaald als onbetaald zijn.'

Toelichting: Ons idee is ook onbetaalde arbeid te gaan belonen door heffing van een negatieve inkomstenbelasting over gewerkte uren. De bedoeling daarvan is die onbetaalde arbeid die maatschappelijk gezien nuttig is, op den duur te laten belonen als betaalde arbeid. Vooruitlopend daarop moet die onbetaalde arbeid wat ons betreft alvast tot 'de arbeidsmarkt' gerekend worden.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Dit amendement beoogt wederom via een achterdeur de plicht tot passende betaalde arbeid af te schaffen. Wij zijn daar niet voor. Bovendien valt de beslissing hierover bij 3.4.1. Het amendement hoort hier niet thuis.

3.4.2-2 Afdeling Velsen, Zwolle (B)

Vervangen: 'slechts' door: 'maximaal'.
Toelichting Zwolle: Het streven moet erop gericht zijn de arbeidsduur verder terug te dringen dan 32 uur.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Je kan moeilijk werklozen verbieden banen van meer dan 32 uur te aanvaarden. Mensen zijn vaak erg blij als ze werk vinden. Deze uitspraak is juist opgenomen om mensen de gelegenheid te bieden om banen van meer dan 32 uur te weigeren. Nu mag dat niet en dreigt een sanctie als iemand dat wel doet.

3.4.2-3 Afdeling Delft (B)

Toevoegen: tussen 'voor' en '32 uur': 'hooguit'.

Toelichting: De oorspronkelijke tekst verlangt van een werkloze dat die voor een baan van 32 uur beschikbaar is. Mensen moeten de vrijheid hebben voor een minder omvangrijke baan te kiezen.

Preadvies: **afwijzen** t.g.v. 3.4.2-6

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 3.4.2-6 (Amsterdam-Zuid). Wij vragen de indieners hun amendement ten gunste van 3.4.2-6 in te trekken.

3.4.2-4 Afdeling Haarlem (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Mensen behoeven zich maximaal slechts 32 uur van de werkweek beschikbaar te stellen voor de arbeidsmarkt.'

Toelichting: Oorspronkelijke tekst klinkt ietwat bedillerig.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Hopelijk klinkt het door ons overgenomen amendement 3.4.2-6 (Amsterdam-Zuid) minder bedillerig.

3.4.2-5 Afdeling Rotterdam, Deventer e.o., Hengelo, Alphen a/d Rijn, Zaanstad/Wormerland (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting Rotterdam: Een verbod op meer dan 32 uur werken is onnodig en oncontroleerbaar.

Toelichting Hengelo: Al vervat in 3.4.1.
Toelichting Alphen a/d Rijn: Onduidelijk en onvolledig. Wat wordt er bedoeld en wat voegt het toe? Wat gebeurt er als men meer dan 32 uur beschikbaar is? Sancties? Als 3.3.2 wordt aangepast conform voorstel Alphen a/d Rijn, is 3.4.2 niet meer nodig.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Deze bepaling is bedoeld om mensen met een uitkering de gelegenheid te geven banen van meer dan 32 uur te weigeren. Door deze passage te schrappen, zou hen die mogelijkheid worden ontnomen.

3.4.2-6 Afdeling Amsterdam-Zuid (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Van uitkeringsgerechtigden zal niet worden gevraagd om beschikbaar te zijn voor betaalde arbeid met een werkweek van meer dan 32 uur.'

Toelichting: Volgens ons wordt dit bedoeld.

Preadvies: **overnemen**

Toelichting: Inderdaad, dit wordt bedoeld!

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Van uitkeringsgerechtigden zal niet worden gevraagd om beschikbaar te zijn voor betaalde arbeid met een werkweek van meer dan 32 uur.

AMENDEMENTEN OP 3.4.3

Huidige tekst:

Mensen dienen zich alleen beschikbaar te houden voor banen van bedrijven zie zich houden aan afspraken zoals die gemaakt zijn binnen die sector door werknemers en werkgevers (meestal cao).

3.4.3-1 Afdeling Hengelo, Haarlem, Zaanstad/Wormerland (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting Hengelo: Al vervat in 3.4.1.

Toelichting Haarlem: Lijkt ons overbodig. Natuurlijk moeten bedrijven zich aan de cao houden! Deze stelling zou niet alleen moeten gelden voor werkzoekenden, maar ook voor de mensen die er al werken.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Het mag misschien een open deur lijken, maar in de praktijk zijn er nog genoeg individuele bedrijven die zich weinig aantrekken van centraal afgesloten cao's. Dit moet een reden voor iemand kunnen zijn om een baan te weigeren. Wanneer deze passage wordt geschrapt, wordt dit recht op weigering aan uitkeringsgerechtigden ontnomen.

3.4.3-2 Werkgroep sociale zekerheid (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Mensen dienen zich maar beschikbaar te houden voor werk en scholing die aansluiten bij hun opleiding, ervaring en scholing.'

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Wij vinden dit een goede tekst, maar willen hem niet in de plaats van 3.4.3. Daarom hebben we dit amendement overgenomen als een nieuw punt (3.4.7). We hopen dat de indieners het met ons eens zijn en hun amendement intrekken ten gunste van 3.4.7 (Partijbestuur).

3.4.3-3 Afdeling Hoogezand-Sappemeer (B)

Toevoegen: aan eind: 'Werkgevers (organisaties) dienen daartoe de mogelijkheden, wanneer het gaat om 32 uur per week werken, door de overheid aange-reikt te krijgen.'

Toelichting: Punt 3.4.3 is te simpel. Geen oog (willen) hebben voor de financiële ruimte is zich buiten de realiteit plaatsen.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Dit lijkt ons nu overbodig.

3.4.3-4 Afdeling Velsen (A)

Vervangen: 'dienen' door: 'behoeven'.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Redactioneel.

3.4.3-5 Roze Links (A)

Vervangen: 'cao' door: 'cao's'.

Toelichting: Kwestie van redactie.

Preadvies: **overnemen**

Toelichting: Een tien voor taal!

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Mensen dienen zich alleen beschikbaar te houden voor banen van bedrijven die zich houden aan afspraken zoals die gemaakt zijn binnen die sector door werkgevers en werknemers (meestal cao's).

AMENDEMENTEN OP 3.4.4

Huidige tekst:

Arbeidsomstandigheden kunnen een legitieme reden zijn om werk te weigeren.

3.4.4-1 Afdeling Weert e.o., Hengelo (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting Weert: Niet ieder kan de

perfecte baan hebben. Arbeidsomstandigheden worden mede door de vakbond bepaald. Een ieder die arbeidsomstandigheden wil aanvechten kan daarvoor bij de vakbond terecht.

Toelichting Hengelo: Is al vervat in 3.4.1.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Wij willen juist ook uitkeringsgerechtigden in een sterkere onderhandelingspositie brengen, zodat zij net als werknemers eisen kunnen stellen aan werk dat hen wordt aangeboden.

3.4.4-2 Afdeling Haarlem (B)

Vervangen: 'kunnen' door: 'zijn'.

Toelichting: Bedoeling is hetzelfde, maar het klinkt wat krachtiger.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Hiermee wordt de uitspraak te definitief. De gevolgen zijn niet helemaal te overzien.

3.4.4-3 Afdeling Den Haag (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsomstandigheden die niet aan de Arbo-wet voldoen of leiden tot een aantoonbaar hoog percentage uitval van werknemers naar WAO/Ziektewet kunnen een legitieme reden zijn om werk te weigeren.'

Toelichting: Zonder specificatie is de bestaande tekst voor te veel tekst en uitleg vatbaar.

Preadvies: **overnemen**

Toelichting: Ook dit criterium is nog niet waterdicht, maar zegt inderdaad iets meer.

3.4.4-4 Afdeling Amsterdam-Zuid (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Uitkeringsgerechtigden mogen werk weigeren dat niet voldoet aan de eisen die in de Arbo-wet zijn vastgelegd.'

Toelichting: De regelingen rond arbeidsomstandigheden zijn vastgelegd in de Arbo-wet. De normen die worden gesteld aan een werkplek moeten voor uitkeringsgerechtigden als potentiële werknemers dezelfde zijn als voor werkenden. Bovendien kan dit helpen om de geleidelijke invoering van de Arbo-wet te versnellen.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Wij zijn het met de indieners eens, maar hebben een voorkeur voor 3.4.4-3 (Den Haag). Wij willen de indieners vragen hun amendement ten gunste van dit amendement in te trekken.

3.4.4-5 Roze Links (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Fysieke of sociale arbeidsomstandigheden kunnen legitieme redenen zijn om werk te weigeren. Hiertoe behoren ook gewetensbezwaren. De beoordeling van de aanvaardbaarheid van werkweigering dient in laatste instantie bij de rechter te liggen.'

Toelichting: Niet alleen zwaar werk, maar ook onmenselijke werktijden, zware stress en dergelijke of morele bezwaren tegen bijvoorbeeld werken in een wapenfabriek dienen mee te tellen. Bovendien moet het niet aan de werkgevers of de arbeidsbureaus zijn om te beoordelen of mensen terecht een beroep doen op de mogelijkheid werk te weigeren.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Aan alle bezwaren van de indieners is tegemoet gekomen door het overnemen van de amendementen 3.4.4-3 (Den Haag) en 3.4.4-6 t/m 3.4.4-9. Blijft staan het punt van de rechter. Bij het opleggen van sancties ligt ook nu het laatste woord bij de rechter. Het lijkt ons dus een overbodige toevoeging. We willen de indieners vragen amendement in te trekken ten gunste van 3.4.4-3 (Den Haag) en 3.4.4-6 (Partijbestuur).

3.4.4-6 Partijbestuur (C)

Toevoegen: aan eind: 'Daarnaast kan de aard van de door een bedrijf of instelling geproduceerde goederen en diensten een legitieme reden zijn om werk te weigeren, bijvoorbeeld als er sprake is van milieubedreigende of militaire produktie.'

Toelichting: Met dit amendement nemen we 3.4.4-7 t/m 3.4.4-9 over, met dat verschil dat het redactioneel klopt met het overgenomen amendement 3.4.4-3 (Den Haag).

Preadvies: **overnemen**

3.4.4-7 Afdeling Nijmegen (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeids-

omstandigheden en de aard van de door een bedrijf of instelling geproduceerde goederen en diensten kunnen een legitieme reden zijn om werk te weigeren, bijvoorbeeld als er sprake is van milieubedreigende of militaire produktie.'

Toelichting: Onze tekst is ruimer dan 3.4.4 in de ontwerp-resolutie. Het spreekt voor zich.

Preadvies: **afwijzen** t.g.v. 3.4.4-6

Toelichting: Zie 3.4.4-6.

3.4.4-8 Afdeling Purmerend, Gouda (B)

Toevoegen: aan eind: 'Arbeidsomstandigheden en/of gewetensbezwaren kunnen een legitieme reden zijn om werk te weigeren.'

Toelichting Purmerend: Voorkomen moet worden dat mensen verplicht worden bijvoorbeeld in de oorlogsindustrie te werken.

Toelichting Gouda: Is al duidelijk (voor ons tenminste!).

Preadvies: **afwijzen** t.g.v. 3.4.4-6

Toelichting: Zie 3.4.4-6.

3.4.4-9 Afdeling Voorschoten (B)

Toevoegen: na: 'arbeidsomstandigheden': 'en principiële bezwaren tegen het verrichten van bepaalde arbeid'.

Toelichting: Analoog aan dienstweigering. Men kan bijvoorbeeld principiële bezwaren hebben tegen het verrichten van werk in een wapenfabriek of in milieuvuilende bedrijven.

Preadvies: **afwijzen** t.g.v. 3.4.4-6

Toelichting: Zie 3.4.4-6.

3.4.4-10 Afdeling Velsen, Rotterdam, Oegstgeest (A)

Toevoegen: vóór 'Arbeidsomstandigheden': 'Slechte'.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Is evident. Redactioneel.

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Arbeidsomstandigheden die niet aan de Arbo-wet voldoen of leiden tot een aantoonbaar hoog percentage uitval van werknemers naar WAO/Ziektewet kunnen een legitieme reden zijn om werk te weigeren. Daarnaast kan de aard van de door een bedrijf of instelling geproduceerde goederen en diensten een legitieme reden zijn om werk te weigeren, bijvoorbeeld als er sprake is van milieubedreigende of militaire produktie.

AMENDEMENTEN OP 3.4.5

Huidige tekst:

Bij het opleggen van een sanctie moet een aantoonbare krapte op de arbeidsmarkt bestaan en ligt de bewijslast aan de kant van de uitvoeringsorganisatie.

3.4.5-1 Afdeling Voorschoten (C)

Toevoegen: na 'aantoonbare krapte op de arbeidsmarkt': 'zoals Groen Links dat ziet functioneren op basis van de richtinggevende uitspraken van het congres van december 1991'.

Toelichting: Het misverstand zou gewekt kunnen worden dat het om de krapte gaat van de arbeidsmarkt zoals die zich in de huidige samenleving zou kunnen voordoen.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting: Er is niet zozeer sprake van een misverstand, als wel van een verschil van mening. Wij zijn van mening dat ook nu, mocht iemand herhaalde malen een 'passende' baan (let wel: wat in deze resolutie is omschreven als passend!) weigeren, er uiteindelijk een sanctie opgelegd moet kunnen worden.

3.4.5-2 Afdeling Velsen, Werkgroep 50+ (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting Velsen: Is vanzelfsprekend, behoeft niet expliciet gesteld te worden.

Toelichting Werkgroep 50+: Sancties werken veelal averechts.

Preadvies: **afwijzen**

Toelichting op Velsen: Getuige motivatie Werkgroep 50+ blijkt niet zo vanzelfsprekend. Bovendien wijkt ons voorstel van de praktijk af. Nu kunnen sancties ook worden opgelegd aan uitkeringsgerechtigden die weigeren te solliciteren, wanneer er sprake is van een overschot van werklozen op 'hun' segment van de arbeidsmarkt. Deze praktijken willen we tegengaan. Slechts daar waar sprake is van meer banen dan belangstellenden, kunnen sancties worden opgelegd.

Toelichting op Werkgroep 50+: Sluitstuk van elke plicht tot het aanvaarden van passende betaalde arbeid is de mogelijkheid sancties op te leggen aan hen die zich hieraan onttrekken. Al eerder is gebleken dat de Werkgroep 50+ geen voorstander is van deze plicht en dus wordt ook hier weer via een achterdeur geprobeerd deze plicht te omzeilen. Wij zijn daar niet voor.

3.4.5-3 Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Arbeidsplicht is slechts van toepassing indien en voorzover krapte op de arbeidsmarkt door de uitvoeringsorganisatie kan worden aangetoond, of bij het verkrijgen van een bovenminimale werkloosheidsuitkering.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij begrijpen niet waarom de groep van mensen met een bovenminimale uitkering expliciet genoemd moet worden.

3.4.5-4 Afdeling Amsterdam-De Pijp (A)

Vervangen: hele tekst door: 'In het geval van overschot op een segment van de arbeidsmarkt worden de betreffende beroepsbeoefenaren vrijgesteld van de sollicitatieplicht.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De huidige tekst is helderder. Redactionele kwestie.

3.4.5-5 Afdeling Amsterdam-Zuid (A)

Vervangen: 'en ligt de bewijslast' door: 'hiervoor ligt de bewijslast'.

Toelichting: Tijdens de discussie in de afdeling is gebleken dat de huidige formulering tot misverstanden leidt.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Redactioneel.

Indien de preadviezen worden gevolgd, resulteert de volgende tekst:

Bij het opleggen van een sanctie moet een aantoonbare krapte op de arbeidsmarkt bestaan, hiervoor ligt de bewijslast aan de kant van de uitvoeringsorganisatie.

AMENDEMENTEN OP 3.4.6

Huidige tekst:

Er dient een maximum te worden gesteld aan de hoogte van sancties.

3.4.6-1 Afdeling Velsen, Werkgroep 50+, Hengelo (C)

Schrappen: hele tekst.

Toelichting Velsen: Ook 3.4.5 geschrapt, vandaar.

Toelichting Hengelo: Dit is een loze kreet.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij vinden het geen loze kreet.

3.4.6-2 Afdeling Utrecht-stad, Deventer (C)

Vervangen: hele tekst door: 'Sancties mogen niet leiden tot een lagere uitkering dan beschikbaar voor mensen die uit eigen vrije wil buiten het maatschappelijk arbeidsproces staan.'

Toelichting: Zie 3.4.1-7.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 3.4.1-7.

3.4.6-3 Afdeling Amsterdam-De Pijp (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Sancties mogen nooit zo hoog zijn, dat mensen beneden het bestaansminimum komen.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De uitkeringen zitten al op het bestaansminimum. Met dit amendement worden sancties feitelijk opgeheven.

3.4.6-4 Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: hele tekst door: 'Er dient een maximum te worden gesteld aan de hoogte van financiële sancties bij verzuiging van arbeidsplicht. Onder alle omstandigheden dienen de eerste levensbehoeften van mensen verzekerd te zijn.'

Toelichting: Voor bovenminimale werkloosheidsuitkeringen is een sollicitatie- (en aanvaardings)plicht ook bij een ruime arbeidsmarkt redelijk. In het huidige stelsel geldt al dat mensen die niet willen werken toch altijd een beroep kunnen doen op de bijstand.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie 3.4.6-3 (Amsterdam-De Pijp).

EXTRA PUNTEN

3.4.E-1 Afdeling Utrecht-stad (C)

Toevoegen: 'De arbeidsplicht vervalt voor:

- uitkeringsgerechtigden boven de 50 jaar;

- alleenstaande uitkeringsgerechtigden met jonge kinderen;

- uitkeringsgerechtigden die zorgarbeid, onbetaalde arbeid of een studie (inclusief om- en bijscholing) verrichten met goedkeuring van de uitvoeringsorganisatie.'

Toelichting: Over het eerste punt kan men twisten: 50, 55 of 57½ jaar. Het heeft echter weinig zin om oudere uitkeringsgerechtigden met een arbeidsplicht of sancties te confronteren gezien de situatie op de arbeidsmarkt. Onder het tweede punt kan, naast bijstandsmoeders, ook worden verstaan: weduwnaars, vaders of andere zorgverlenende personen (bijvoorbeeld familieleden bij overlijden van beide ouders). De kinderen hoeven dus niet per se van de alleenstaande uitkeringsgerechtigde zelf te zijn. Het derde punt concreetiseert de resolutie ten aanzien van de individuele zorgverantwoordelijkheid (1.4), (on)betaalde maatschappelijk noodzakelijke arbeid (1.5), en verruiming van studiemogelijkheden (3.2). Verder is een aantal punten gedeeltelijk al zo, bijvoorbeeld geen sollicitatieplicht boven de 57½ jaar. Voor onbetaalde arbeid geldt nu dat de uitvoeringsorganisatie wel toestemming moet hebben gegeven, maar dat de sollicitatieplicht vervolgens niet vervalt. Het volgen van een dagopleiding (uitgezonderd om- en bijscholingsprogramma's van het arbeidsbureau) is zelfs verboden. Het verrichten van onbetaalde arbeid of studie dient gestimuleerd te worden, al was het alleen maar in verband met positieverbetering op de arbeidsmarkt.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Individualisering houdt in dat iedereen dezelfde rechten en plichten heeft. Binnen het door Groen Links voorgestelde stelsel van sociale zekerheid zitten naar ons idee voldoende voorwaarden om arbeidsplicht te laten gelden voor iedereen. De arbeid moet passend zijn (1.2-4 van Amsterdam-Oost) en hoeft niet meer te bedragen dan 32 uur (3.4.2-6 van Amsterdam-Zuid). In het huidige stelsel worden met name ouderen snel 'afgeschreven'. Wij vinden dat een slechte zaak. Dat is een tweede argument om dit amendement af te wijzen. Combinatie van arbeid met zorgarbeid wordt als essentieel onderdeel gezien van het nieuwe stelsel. Om voor iedere oudere daarom de arbeidsplicht te laten vervallen gaat ons wat ver. Overigens wordt wellicht aan een deel van de bezwaren van de indieners tegevoerd gekomen door 3.4.E-5 (Partijbestuur).

3.4.E-2 Afdeling Nijmegen (C)

Toevoegen: 'Mensen mogen niet verplicht worden een baan te accepteren waarvoor zij meer dan één uur met het openbaar vervoer moeten reizen. Daarnaast is een verhuisplicht uit den boze.'

Toelichting: Deze toevoeging lijkt ons alleszins redelijk bij een gematigde arbeidsplicht.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Dat lijkt ons inderdaad redelijk.

3.4.E-3 Afdeling Almelo (C)

Toevoegen: 'Er dient een actief beleid te worden gevoerd om fraude met sociale uitkeringen tegen te gaan.'

Toelichting: De ledenvergadering was het geheel eens met de ontwerp-resolutie, maar miste een standpunt over fraude met sociale uitkeringen.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Lijkt onse evident. Grote fraudepraktijken laten de goeden onder de kwaden lijden en ondergraven de sociale zekerheid. We nemen aan dat indieners geen groot nummer willen maken van zogenaamde kleine fraude. Indachtig de forse kortingen hebben wij er begrip voor dat een uitkeringsgerechtigde wel eens een kleine bijverdienste niet heeft opgegeven. Door de eerste 200 gulden per maand aan bijverdiensten vrij te stellen, kan in het opsporingsbeleid gefocust worden op grote fraude, want kleine bijverdiensten die niet worden opgegeven, vallen niet meer onder fraude.

3.4.E-4 Afdeling Noordoostpolder (C)

Toevoegen:

'A. Over onbetaald werk kan negatieve inkomensbelasting geheven worden.

B. Per week kan over niet meer dan 32 uren onbetaalde arbeid negatieve inkomensbelasting geheven worden.

C. Het maximum van 32 uren, genoemd in artikel 2.4.2b wordt bovendien verminderd met het aantal betaald gewerkte uren.'

Toelichting: Op A: dit amendement combineert twee gedachtenlijnen uit het rapport *Tijd voor zelfstandigheid*. De eerste is de sympathieke gedachte van een negatieve inkomensbelasting. De tweede de vaststelling dat veel maatschappelijk nuttige, ja zelfs wenselijke arbeid momenteel niet betaald wordt. Wij vinden dat laatste ongewenst. Wij stellen vast dat zolang op geen andere wijze mogelijkheden voor betaling zijn gevonden, een extra negatieve inkomensbelasting voor deze groep werkenden uitkomst kan bieden. Deze negatieve belasting kan wat ons betreft in eerste instantie gefinancierd worden uit de opbrengst van de sterk verhoogde belasting op betaald gewerkte uren boven 32 uur. Ons voorstel heeft na aanvaarding overigens nog verdere uitwerking, waarbij vragen beantwoord moeten worden als: voor welke vormen van onbetaalde arbeid gaat de heffing gelden; hoe hoog wordt de heffing; hoe kunnen uitkeringsrechten worden opgebouwd tijdens de onbetaalde arbeid? **Toelichting op B:** beperking van het aantal onbetaald gewerkte uren waarvoor negatieve inkomensbelasting wordt geheven, gezien het streven naar een 32-urige werkweek.

Toelichting op C: voor mensen met betaald werk moet onbetaald werk beschouwd worden als aanvulling op hun inkomen. Derhalve ligt het ons inziens voor de hand het maximum van het aantal onbetaald gewerkte uren waarvoor negatieve inkomensbelasting wordt geheven, niet alleen te stellen op 32 uur, maar bovendien nog te verminderen met het aantal betaald gewerkte uren.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij hebben een praktisch en een principieel bezwaar. Allereerst zijn wij uitgegaan van het ideaal dat elk individu betaalde arbeid combineert met zorgen voor zichzelf en zorg voor anderen die nog niet of niet meer voor zichzelf kunnen zorgen. We weten dat dit ideaal niet van boven valt af te dwingen. Door de inrichting van het sociale zekerheidsstelsel, door een actief arbeidsmarktbeleid en door de wijze waarop zorgvoorzieningen worden ingericht is dit gedrag te stimuleren. De indieners willen van dit ideaal af. Alle arbeid dient betaald te worden, door een baas of door de overheid (via een negatieve inkomensbelasting). Wij zijn bang dat dit met name vrouwen in de rol van huisvrouw drukt, zij het met een inkomen (een negatieve inkomensbelasting). Praktisch zien wij problemen aan het voorstel van de indieners, omdat het volgens ons leidt tot een ingewikkelde bureaucratische administratie van betaalde en onbetaalde uren van elke ingezetene.

3.4.E-5 Partijbestuur (C)

Toevoegen: 'Dezelfde rechten als werkenden hebben met betrekking tot het (tijdelijk) onderbreken van hun arbeid voor bijvoorbeeld ouderschapsverlof en studieverlof, gelden ook voor uitkerings-

gerechtigden met betrekking tot de plicht tot het aanvaarden van passend werk.'

Toelichting: Dit lijkt ons vanzelfsprekend.

Preadvies: overnemen

MOTIES SOCIALE ZEKERHEID

SZ-1 Amsterdam-Zuid

Het congres van Groen Links, bijeen op 30 en 31 oktober 1992, overwegende:

- dat sociale zekerheid een van de centrale thema's van de Groen Linkse politiek is;

- dat de realisatie van een nieuw stelsel van sociale zekerheid voor Groen Links de komende jaren hoge prioriteit moet hebben;

- dat de voorstellen van Groen Links voor een nieuw stelsel van sociale zekerheid alleen kunnen worden gerealiseerd indien het draagvlak hiervoor bij andere maatschappelijke organisaties wordt verbreed;

- dat een actieve rol van het partijbestuur noodzakelijk is bij het verbreden van het draagvlak;

- dat het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* uitstekend geschikt is om met andere politieke partijen, vakbonden, werkgevers en andere maatschappelijke organisaties in overleg te treden over de realisatie van een nieuw stelsel van sociale zekerheid;

- dat het optreden van de overheid, zowel als grootste werkgever als in haar regelgevende rol, een van de sleutelfactoren zal zijn in het traject naar een nieuw stelsel;

verzoekt het partijbestuur:

- om in overleg te treden met politieke partijen, vakbonden, werkgevers en andere maatschappelijke organisaties over het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* teneinde samen met deze organisaties tot initiatieven te komen die de realisatie van een nieuw stelsel van sociale zekerheid bevorderen;

- om bij deze initiatieven ook voorstellen uit te werken voor de rol van de overheid in het traject naar de realisatie van een nieuw stelsel, zowel voor haar als werkgever als voor haar regelgevende rol;

- om eenmaal per jaar een aparte voortgangsrapportage aan het congres uit te brengen, waarin wordt aangegeven welke stappen zijn ondernomen en welke stappen binnenkort worden ondernomen om de voorstellen voor een nieuw stelsel van sociale zekerheid te realiseren, alsmede welke resultaten er van deze stappen worden verwacht.

Toelichting: Nergens in de stukken wordt met enig woord gerept over de strategie die nodig is onze ideeën ook te verwezenlijken. Met deze motie willen wij het partijbestuur ertoe aanzetten om deze strategie te ontwikkelen. De eerste stap moet zijn bij anderen het draagvlak voor onze ideeën te vergroten. Met andere woorden: het partijbestuur moet de boer op met onze ideeën. Maar het traject van invoering moet ook verder worden uitgewerkt. Vooral de rol van de overheid, die een sleutelpositie in kan nemen, is hierbij van belang. Gezien het belang van het onderwerp, achten wij een jaarlijkse rapportage op zijn plaats. Voorkomen moet worden dat we over vijf jaar zeggen: we hadden toen leuke ideeën, maar we hebben er te weinig mee gedaan.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Vooruitlopend op deze motie zijn de laatste twee maanden contacten gelegd met andere politieke partijen en vakbonden. Wij veronderstellen overigens dat de indieners niet alleen van het partijbestuur een actieve rol verwachten, maar ook van de Tweede-Kamerfractie.

SZ-2 Afdeling Rotterdam

Het congres van Groen Links, bijeen op 30 en 31 oktober 1992, spreekt uit:

- De sociaal-economische gevolgen van het door Groen Links voorgestane nieuwe sociale zekerheidsstelsel, zoals vast te stellen op het partijcongres van 1992, dienen - op zijn minst voor wat betreft de veranderingen t/m 1998 - modelmatig te worden doorgerekend.

- Er dient een breed wetenschappelijk onderzoek te komen naar de sociaal-economische gevolgen van de invoering van een volledig basisinkomen.

Toelichting: Modelmatig doorrekenen is noodzakelijk om politiek serieus te worden genomen. Het Centraal Planbu-

reau kan op dit punt hooguit een eerste verkenning bieden. Aan te bevelen is om, net als destijds met het onderwerp alternatieve heffingsgrondslagen, enkele andere instituten te vragen om een uitgebreide achtergrondstudie met modelmatige doorrekening.

Preadvies: (deels) overnemen

Toelichting: Deze motie wordt reeds uitgevoerd. Sinds een jaar lopen er twee samenwerkingsprojecten van Tweede-Kamerfractie, partijbestuur en Wetenschappelijk Bureau: 'Milieu en economie' en 'Doorrekening verkiezingsprogramma'. Het spreekt voor zich dat de sociale zekerheid hierin een belangrijke plaats inneemt, omdat er tenslotte een hoop geld in omgaat. Wat betreft een breed wetenschappelijk onderzoek naar de invoering van een volledig basisinkomen stellen wij voor voorlopig onze energie te richten op het doorrekenen van de sociaal-economische effecten van de invoering zoals dat in *Tijd voor zelfstandigheid* beschreven staat. Uiteraard worden daar de uitkomsten van dit congres in meegenomen. Al onze eigen energie, tijd en geld in iets steken waarvan onzeker is of een meerderheid binnen de partij daarvoor is, achten wij met nog slechts anderhalf jaar voor de verkiezingen van 1994 voor de boeg, niet opportuun. Wel zijn we bereid ons ervoor in te spannen dat anderen (denk aan de Werkplaats Basisinkomen) de mogelijkheid krijgen om een volledig basisinkomen te laten doorrekenen. Deze inspanning zal zeker niet vrijblijvend zijn.

SZ-3 Afdeling Nijmegen

Het congres van Groen Links, in vergadering bijeen op 30 en 31 oktober 1992, overwegende dat:

- het de hoogste tijd is voor economische zelfstandigheid;

- deze economische zelfstandigheid in principe voor elk individu moet gelden;
- mensen die veel verdienen, ook veel belasting behoren te betalen;

constaterende dat:

- studenten levende wezens zijn vlees en bloed;

- studenten ook alleen wonen, samenwonen en wel of geen kinderen hebben;

- op dit moment de rechtspositie en financiële situatie van studenten in het algemeen ronduit slecht te noemen;

- studenten in het algemeen door het huidige studiefinancieringsstelsel grote schulden opbouwen;

- in *Tijd voor zelfstandigheid* het principe van een rentedragende lening voor studenten in het hoger onderwijs is opgenomen;

spreekt uit dat:

- er geen reden is voor een aparte positie van studenten binnen het sociaal zekerheidsstelsel;

- er geen rechtvaardiging bestaat voor rentedragende leningen in een sociaal zekerheidsstelsel volgens Groen Links.

Toelichting: Mensen met een hoge opleiding krijgen vaak een baan met goede primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden. Een ander deel heeft minder geluk. Echter, een progressief belastingstelsel zorgt er al voor dat de goedverdienende hoog-opgeleiden afdragen aan de samenleving. Een rentedragende lening kan aardig oplopen. In het huidige studiefinancieringsstelsel is het zo geregeld dat studenten met minder draagkrachtige (of weigerachtige) ouders forse schulden opbouwen, terwijl studenten met kapitaalcrachtige ouders dat niet hoeven. In *Tijd voor zelfstandigheid* wordt gepleit voor een vrijwillige lening volgens 'eenzelfde terugbetalingsregime als nu geregeld is in de studiefinanciering': denivellerend en in strijd met economische zelfstandigheid. Betalen aan de staat moet gekoppeld zijn aan inkomsten, niet aan het wel of niet gevolgd hebben van een studie.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Er is hier sprake van een misverstand. Daarom een wat langere uitleg. Door de wet studiefinanciering (WSF-18+) te integreren in het stelsel van sociale zekerheid, zoals in *Tijd voor zelfstandigheid* wordt voorgesteld, worden de uitkeringen aan studenten fors opgetrokken. Laten we een vergelijking maken voor een student van 21. Is hij of zij thuiswonend, dan ontvangt de student nu ongeveer 250 gulden per maand. In ons stelsel wordt dat 725 gulden (NIB van 200 plus BU van 725,

minus een vrijwillige lening van 200 gulden). In geval van uitwonen zijn deze getallen 550 gulden (huidige basisbeurs) en 1002,50 gulden (NIB plus BU minus vrijwillige lening plus een alleenstaandentoeslag van 277,50). Bovenop deze uitkeringen kunnen studenten nu lenen. Deze mogelijkheid is echter afhankelijk van de hoogte van het ouderlijk inkomen. Door de lage uitkeringen leidt dat ertoe dat een deel van de studenten met onaanvaardbaar hoge schulden worden opgezadeld, terwijl een ander deel enorm afhankelijk blijft van hun ouders. In ons voorstel worden door het fors optrekken van de uitkeringen de leningen tot normale proporties teruggebracht. Bovendien zijn deze leningen niet langer van het ouderlijk inkomen afhankelijk en worden studenten dus niet langer gezien als een verlengstuk van hun ouders. Dit heeft bovendien uitvoeringstechnische voordelen. Tegen een kleine lening hebben we geen bezwaar. Studenten profiteren extra van hun vaak dure opleiding. Daarom kan er van hen iets meer gevraagd worden dan alleen de hoogste belastingtarieven. Als zij echter niet veel gaan verdienen, dan dient geregeld te zijn dat zij worden vrijgesteld van terugbetalen. Dat nu heet het terugbetalingsregime. In de WSF-18+ is dit redelijk geregeld (al zijn enkele verbeteringen gewenst), de opgebouwde schulden van studenten (door de lage uitkeringen) zijn echter zo hoog dat deze regeling een wassen neus is. Overigens geldt voor beide voorstellen dat er in eerste instantie een enorm denivellerend effect van uitgaat. Rijke ouders worden vrijgesteld van een ouderlijke bijdrage, de uitkering aan hun kinderen gaat fors omhoog (in het voorstel van Nijmegen nog eens 200 gulden bovenop *Tijd voor zelfstandigheid*). De voorstellen uit *Tijd* betekenen dat er grofweg 2 miljard meer aan studenten wordt uitgekeerd. Het voorstel van Nijmegen legt daar nog eens ongeveer 840 miljoen bovenop.

SZ-4 Vrouwenoverleg

Groen Links streeft naar een gemiddelde werkweek van 32 uur. Herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid en een grotere participatie aan arbeid vragen om een andere werkweek. We willen hierbij de overheid op haar verantwoordelijkheid aanspreken. Daarom vragen wij bij gelijkblijvend inkomen voor de minima en modale inkomens, in de sectoren onderwijs en zorg de werkweek terug te brengen tot 32 uur. De huidige werkweek leidt tot slechte arbeidsvoorwaarden. En dat bij een werksoort die psychisch zoveel vraagt dat een langere werkweek niet verantwoord is. Op die manier blijft dit werk ook in de toekomst aantrekkelijk. Dat is noodzakelijk, want bij een herverdeling van betaalde en onbetaalde arbeid passen collectieve voorzieningen die kwalitatief aan een aantal eisen moeten voldoen.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Deze motie sluit uitstekend aan bij *Tijd voor zelfstandigheid*. We merken overigens op dat het volledig compenseren van modale inkomens bij vergaande arbeidsduurverkortening wellicht iets te veel van het goede is. Ook dient er constant op gelet te worden dat de bespaarde arbeidstijd daadwerkelijk ingezet wordt voor nieuwe banen. Anders wordt alleen maar de werkdruk verhoogd.

SZ-5 Afdeling Nijmegen

Het congres van Groen Links, bijeen op 30 en 31 oktober 1992, constaterende, - dat arbeidsduurverkortening naar 32 uur de hoeksteen vormt van het daadwerkelijk realiseren van het door Groen Links bepleite geïndividualiseerde stelsel van sociale zekerheid;

- dat de discussie over arbeidsduurverkortening (ADV) gedurende het afgelopen decennium geen concrete resultaten opgeleverd heeft;

overwegende,

- dat het creëren van een maatschappelijk draagvlak voor het tot stand brengen van ADV daarom absolute noodzaak is voor een geloofwaardige Groen Linkse politiek;
- dat dus de door de schrijfgroep voorgestelde maatregelen van staatswege onvoldoende voorwaarde zijn voor de praktische vormgeving van het ADV-ideaal;

draagt het partijbestuur op:

- op korte termijn discussie te voeren met (potentiële) bondgenoten in het streven naar arbeidsduurverkortening, waaronder met name vrouwenorganisaties en vakbeweging, over de voorwaarden waaronder over niet al te lange tijd een substantiële arbeidsduurverkortening gerealiseerd kan worden;

- over de resultaten van die gesprekken op korte termijn verslag uit te brengen aan de Groen Linkse Raad;

- zich in het algemeen in te spannen arbeidsduurverkortening opnieuw inzet van maatschappelijke discussie te maken.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Deze motie vraagt ongeveer hetzelfde als de motie van Amsterdam-Zuid. Het lijkt ons een goede zaak.

SZ-6 Afdeling Zoetermeer

De ontwerp-resolutie biedt nu en zal bij aanvaarding door het congres te weinig handvaten bieden voor vertegenwoordigers in gemeenteraden en raadscommissies om een duidelijke inbreng in de betrokken organen te leveren. Meer afstemming tussen die vertegenwoordigers is juist ook op het terrein van sociale zekerheid dringend gewenst. Het congres draagt het bestuur op om zo snel mogelijk een overeenkomst tussen de vertegenwoordigers (en indien gewenst anderen) te organiseren.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Wij zijn het niet eens met de opmerking dat het rapport te weinig handvaten [geen handvaten!] biedt voor vertegenwoordigers op lokaal niveau. Wij zijn gaarne bereid dit aan te tonen op een overeenkomst die voor lokale vertegenwoordigers georganiseerd zal worden.

SZ-7 Afdeling Eindhoven

Overwegende,

- dat de voorstellen zoals verwoord in de ontwerp-resolutie sociale zekerheid onvoldragen, vaag en tegenstrijdig zijn;
- dat ze geen visie bevatten op sociale zekerheid op langere termijn;

- dat daardoor de voorstellen voor de kortere termijn niet in een kader geplaatst zijn;

van mening,

- dat een Groen Linkse visie op sociale zekerheid mensen allereerst een perspectief moet bieden op een aandeel in het betaalde werk op een wijze die past binnen een duurzame economie, maar daarnaast solidair is met hen die aangevoelen blijven op een uitkering;

- dat de voorliggende resolutie en de nota waarop die gebaseerd is deze uitgangspunten onvoldoende uitwerken; spreekt uit,

- dat de voorliggende ontwerp-resolutie sociale zekerheid geen basis is voor het formuleren van een Groen Linkse visie op dit terrein en derhalve niet behandeld dient te worden op het partijcongres van 30 en 31 oktober 1992.

Toelichting: De ontwerp-resolutie die aan het congres wordt voorgelegd staat vol vaagheden en tegenstrijdigheden. De nota die aan de resolutie ten grondslag ligt overtreft de amendeerbare tekst nog op die punten. De tekst past wellicht goed in de tijdgeest, hij past in het geheel niet bij een radicaal-linkse en evenmin bij een groene partij. Groen Links zou zich - nu in politiek en maatschappij de uitkeringen steeds meer onder druk komen te staan - kunnen profileren door een duidelijke stellingname ten gunste van de positie van uitkeringsgerechtigden: solidair met mensen die (om welke reden dan ook) afhankelijk zijn van een uitkering, met voorstellen om iedereen die dat wil en kan een stuk betaalde arbeid te geven (met arbeidstijdverkortening en goedkoper worden van arbeid als onderdeel van dit beleid) en met een visie op termijn. Dit alles ontbreekt in de nota. De solidariteit is maar beperkt: 'het stelsel van sociale zekerheid dient betaalbaar te zijn' (1.6). De arbeidstijdverkortening is een flinke stap terug ten opzichte van het oude standpunt: 32 uur wordt niet gemotiveerd. Vroeger stonden wij voor 25 uur. Waarom die verlenging van de werkweek? Maatregelen om arbeid goedkoper te maken ontbreken. Hierdoor blijft veel maatschappelijk nuttig werk nog steeds onbetaalbaar. Vindt nu ook Groen Links dat dit soort werk maar middels de banenpool gedaan moet worden? Weten we echt niets beter te

bedenken dan iets te morrelen aan de beloning van de banenpoolers? Een lange-termijnvisie ontbreekt. De onenigheid binnen de partij over het basisinkomen blijft bestaan. Vervolgens ontardt dat in een poging tot visie op een nieuw systeem (3.1 en 3.2), die blijft steken in vaagheden die het uitkomen van de resolutie niet rechtvaardigen. Anders gezegd: hoe kun je je uitspreken over een nieuw systeem indien je daarover op hoofdpunten niet uitgediscussieerd bent?

Nog enkele voorbeelden (vooral geïnspireerd door de nota) om onze kritiek te onderbouwen. Vaagheden:

- Wat is een gematigde arbeidsplicht?

- Groen Links kiest voor een 'integreerend arbeidsmarktbeleid'. Mensen krijgen dan (vanzelf? aboutertjes?) uitzicht op een baan.

Tegenstrijdigheden:

- De negatieve inkomstenbelasting (NIB) wordt aan personen die geen belasting betalen rechtstreeks uitbetaald. Wie geen inkomen heeft, krijgt daarnaast de basisuitkering (BU) bovenop de uitbetaalde NIB. Maar: over de BU zal belasting moeten worden betaald (want voortaan wordt vanaf de eerste gulden inkomen belasting betaald, immers de belastingvrije voet is verdwenen). Gaan we bij de BU uit van een 30%-tarief, dan moet over de BU f 217,50 belasting worden betaald. Daarvan kan dan de NIB worden afgetrokken, resteert maandelijks een bedrag van f 17,50 aan belasting en een besteedbaar inkomen van f 707,25. (Indien de BU van f 725,- de netto-BU is, liggen de bedragen hoger, maar blijft overeind dat de NIB gebruikt moet worden voor 'compensatie' van de belasting over de BU.) Het inkomen op minimumniveau wordt daarmee nog lager en niet 15% hoger zoals in ons laatste verkiezingsprogramma beloofd.

- De voorgestelde Wet op de Algemene Inkomensvoorziening (WAIV) heet een eenvoudig stelsel te zijn. Maar wie met een inkomen boven het minimum een korte periode in de Ziektewet komt, krijgt te maken met twee uitkeringen: de WAIV voor het minimum, de Ziektewet voor het inkomen daarboven (en wellicht nog een aanvulling van de werkgever). Is dat eenvoudig, efficiënt en goedkoop?

Kortom: onvoldragen, geen consistent verhaal en daarmee een visie die wellicht wel past bij deze tijd (maar voor de tijdgeest zijn genoeg andere partijen), maar niet bij Groen Links. Laat daarom de discussie over het beleid maar opnieuw starten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Eindhoven maakt het wel heel erg bont. De kritiek dat het rapport tegenstrijdig zou zijn, hangt van tegenstrijdigheden aan elkaar. Soms lijkt het erop dat men in Eindhoven een ander rapport heeft gelezen. Een drukfout wellicht? Of misschien wel een vijandelijke infiltratie? In het rapport worden verschillende voorstellen gedaan om de uitkeringen te verhogen. Men kan erover twisten of deze voorstellen voldoende zijn of te ruim en daarom onrealistisch, maar zeggen dat Groen Links zich niet drukt maakt om armoedesituaties slaat nergens op. Trouwens: waarom solidariteit en betaalbaarheid elkaar uitsluiten, is ons een raadsel. Is iets pas solidair als het onbetaalbaar is? Arbeidstijdverkortening is het centrale issue van het rapport. Allerlei maatregelen worden gepresenteerd die op een creatieve wijze de gemiddelde voltijdse werkweek terugdringen. Maar inderdaad, we hebben de wereld niet aan een touwtje en dus kunnen we niet even eenvoudig de knop omdraaien en zeggen: 'Vanaf morgen werken we nog maar 25 uur.'

In het rapport wordt voorgesteld de belasting op arbeid te verminderen en de lasten te verschuiven naar heffingen over kapitaal en grondstoffen. Deze notie is, evenals meer nivellering, niet uitgewerkt in een alternatief belastingstelsel, omdat de tijd ontbrak zo'n ingewikkelde klus te klaren. Voor de hele verrekening tussen NIB, uitkering en bijverdiensten geldt hetzelfde. In het kader van het verkiezingsprogramma zal dit allemaal nog gebeuren. Voor kritiek op het niet helder kiezen voor of tegen een basisinkomen verwijzen we naar de toelichting bij 3.1-9 (Rotterdam). ☺

Richtinggevendende uitspraak vrede en veiligheid

OORSPRONKELIJKE TEKST

1 Veiligheid is te lang uitsluitend verbonden geweest met het denken in militaire krachtsverhoudingen. Groen Links gaat uit van een breder concept, waarbij de nadruk wordt gelegd op sociale, economische, ecologische, psychologische en culturele factoren.

5 Veiligheidsbeleid moet gericht zijn op het voorkomen van conflicten, het wegnemen van spanningshaarden en het bestrijden van maatschappelijke oorzaken die een bedreiging voor de vrede kunnen vormen. Daarbij moet allereerst gestreefd worden naar geweldloze oplossingen en - waar crises zijn uitgebroken - naar minimalisering van het toegepaste geweld.

10 Wie oorlog wil voorkomen, moet de vrede organiseren. In plaats van uitsluitend militaire allianties, moeten er daartoe samenwerkingsverbanden op tal van terreinen van de civiele samenleving worden aangegaan.

15 Daarnaast is internationale samenwerking en overdracht van nationale middelen en bevoegdheden aan internationale organisaties noodzakelijk. Zo kan zich een nieuwe, vreedzame internationale rechtsorde ontwikkelen.

A. Op *mondiaal niveau* streeft Groen Links naar democratisering en versterking van de Verenigde Naties. De VN moeten een centrale rol kunnen spelen bij het bevorderen van vrede en veiligheid in brede zin en in het proces van mondiale ontwapening. Het Internationaal Gerechtshof als hoogste internationaal rechtsprekend orgaan moet de bevoegdheid krijgen om besluiten van de Veiligheidsraad te toetsen aan het VN-handvest, met name om misbruik van de Veiligheidsraad voor het 'recht van de sterkste' tegen te gaan.

20 B. Op *Europees niveau* streeft Groen Links naar een collectief veiligheidsstelsel dat alle Europese landen omvat. De CVSE dient hiertoe versterkt en uitgebouwd te worden, zodat deze paneuropese organisatie kan uitgroeien tot een 'regionale veiligheidsorganisatie', als bedoeld in artikel 52 van het VN-handvest. Verdergaande politieke en economische samenwerking van geheel Europa moet voorts het antwoord vormen op de desintegratie en destabilisatie van het voormalige Oostblok. De EG moet zich daartoe openstellen en 25 omvormen.

Daarnaast vormt de Raad van Europa het aangewezen platform voor paneuropese samenwerking op humanitair en cultureel gebied. Zo moet een gezamenlijk Europees huis worden opgetrokken op de pijlers van collectieve veiligheid, economische integratie en waarborging van democratische grondrechten. Uiteindelijk zal van de Atlantische Oceaan tot de Oeral een echt 'Verenigd Europa' kunnen ontstaan, dat de veiligheid van 30 al zijn inwoners waarborgt en een bijdrage levert aan de vrede in de wereld.

C. Op *nationaal niveau* streeft Groen Links naar een kleinere Nederlandse krijgsmacht die ter beschikking gesteld kan worden van een multinationale vredesmacht en die uitsluitend in VN- of CVSE-verband optreedt ter handhaving en eventueel herstel van de internationale rechtsorde. Het vredesdividend dat uit de hiertoe 35 noodzakelijke herstructurering voortvloeit, wil Groen Links aanwenden voor een veiligheidsbeleid in brede zin.

TOELICHTING

De richtinggevendende uitspraak over vrede en veiligheid (waarvan de oorspronkelijke tekst hieronder opnieuw is afgedrukt) valt in vier delen uiteen: de aanhef (regel 1-12) en de onderdelen A, B en C. De ingediende amendementen zijn hierna volgens deze onderverdeling gerubriceerd, voorafgegaan door de amendementen van algemene aard. Daarnaast zijn de amendementen ingedeeld in drie categorieën: A, B en C. Alleen de amendementen van categorie C komen in stemming. De categoriëndeelings wordt elders in deze krant uitgelegd onder de kop 'Orde van het congres'.

Voor de behandeling van de amendementen is ook de *spreektijdsregeling* van belang. Die is eveneens te vinden onder de kop 'Orde van het congres'.

ALGEMENE AMENDEMENTEN

1. 50+-groep (C)

Derichtinggevendende uitspraak die in 1991 door het congres is aanvaard handhaven en de thans voorgestelde richtinggevendende uitspraak schrappen. De congresuitspraak van 1991 luidt:

'Overal in de wereld zijn interne en externe spanningen aanwezig die zich (kunnen) ontladen in gewelddadige conflicten. Groen Links zet zich in voor een geweldloze vredespolitiek. Aangevoerde middelen zijn:

- het bevorderen van de erkenning en de naleving van de elementaire mensenrechten;
- het ontwikkelen van een conflictverzoenende vredespolitiek;
- het versterken van internationale organen die op een geweldloze wijze zich met vredeszaken bezighouden.

Groen Links vindt het aan banden leggen van de internationale wapenhandel een eerste vereiste.'

Toelichting: Voor dit punt is het partijbestuur niet tijdig met voorstellen naar het congres van 1992 gekomen. Dit zo zijnde, bepleiten wij de discussie te verschuiven naar het congres in 1993. Weliswaar is in 1991 afgesproken om de discussie in 1992 af te ronden, maar een haastig debat is erger dan uitstel. Argumenten hierbij zijn:

- De afdelingsbesturen en dergelijke zijn veel te laat geïnformeerd. Men is nu

gedwongen in vakantietijd leden op te roepen.

- Het is voor velen belangrijk en er zijn uiteenlopende standpunten en visies. Dit bleek onder andere op het congres in 1991. Er waren ook op dit thema veel amendementen ingediend en het debat was heftig. Zo'n onderwerp mag niet als 'toegevoegd agendapunt' op een marginale manier worden behandeld.

- Er zijn geen dringende (door politieke gebeurtenissen gedicteerde) redenen om dit thema met voorbijgaan van de gewone vergaderregels en de rechten van leden te agenderen.

- De conferentie 'Mondiale veiligheid 2000' waarop de uitspraak geënt is, sloot inhoudelijk niet aan op datgene wat de meerderheid van de afgevaardigden op het congres in 1991 voorstond, sterker: een dergelijke inhoudelijke inbreng werd verworpen.

- De uitspraak van het congres van 1991 is niet zodanig achterhaald dat Groen Links overhaast te werk moet gaan. Opmerking: het amendement en de toelichting zijn wat lang uitgevallen, maar dat wordt veroorzaakt door de wijze waarop deze uitspraak gepubliceerd is.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Volgens ons bestond er bij het congres in 1991 een grote behoefte om snel een discussie te voeren over ons vredes- en veiligheidsstandpunt en daar vervolgens een besluit over te nemen. Vandaar dat in mei een conferentie is georganiseerd waarop alle Groen Links-leden de mogelijkheid hadden om wat voor punten dan ook ter discussie te stellen. Voor die conferentie zijn alle indieners van amendementen op het laatste congres nog apart uitgenodigd. Het lijkt ons goed om op het komende congres uitgebreid de tijd te nemen voor dit onderwerp, tijd die er noodgedwongen in 1993 veel minder zal zijn omdat op het verkiezingscongres nog veel meer onderwerpen behandeld moeten worden. Dat er voor de indiening van amendementen weinig tijd was klopt; afdelingen hebben nu echter de hele maand oktober om zich te buigen over de amendementen en te discussiëren over de door hen meest gewenste opstelling van Groen Links. Veel belangrijker nog is echter de overweging dat Groen Links, net als alle

andere partijen, geconfronteerd wordt met volstrekt nieuwe situaties als die in het voormalige Joegoslavië en in Somalië. De vragen die daarbij worden opgeroepen schreeuwen ons inziens om een antwoord. Op het komende congres is er die mogelijkheid.

2. Afdeling Nijmegen (C)

Schrappen: alles.

Toelichting: De afdeling Nijmegen beureert het dat de voorbereidingstijd, waarover afdelingen de beschikking hadden om zich over zo'n belangrijk onderwerp te buigen, precies in de zomervakantie viel. Het partijbestuur had geen ongelukkiger tijdstip kunnen kiezen! Een zorgvuldig voorbereide discussie kon binnen onze afdeling niet plaatsvinden. Dit is vooral jammer, omdat het onderwerp zo gevoelig en omstreven is. Wij stellen daarom voor om tijdens het congres niet te stemmen over deze richtinggevendende uitspraak. Wij spreken dus geen oordeel uit over de inhoud van de tekst.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 1.

AMENDEMENTEN OP DE AANHEF (REGEL 1-12)

3. Afdeling Zaanstad (C)

Schrappen: regel 1 t/m 12.

Toelichting: Zaanstad is van mening dat deze inleidende regels (als samenvatting van de inleidende paragraaf van het artikel) te oppervlakkig zijn en voorbijgaan aan de bronnen van conflicten, zoals de verdediging van economische belangen. Voorstel: het partijbestuur organiseert discussieavonden in het land over vrede en veiligheid (in het komende jaar).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: We vinden het prima om de komende tijd discussieavonden te beleggen, maar we vinden het ook hoogst noodzakelijk om op het komende congres een richtinggevendende uitspraak te doen. Zie ook toelichting bij 1.

4. Afdeling Utrecht-stad, Rotterdam (C)

Toevoegen: vóór regel 1: 'In het denken van Groen Links over vrede en veiligheid staat op lange termijn het streven naar een totale en wereldwijde ontwa-

pening centraal. De bewapening op zichzelf moet als grootste bedreiging voor de vrede worden beschouwd. Daarnaast legt de bewapening een groot beslag op natuurlijke hulpbronnen en heeft mede daardoor een negatief effect op de ontwikkeling van de Derde Wereld. Op korte termijn moet in ieder geval een totale uitbanning van nucleaire, bacteriologische en chemische wapens worden bereikt. Verder is de bestrijding van de wapenhandel een noodzakelijke voorwaarde voor het terugdringen van de bewapening. Groen Links is van mening dat veiligheid te lang verbonden is geweest met het... etc.'

Toelichting Utrecht-stad: Aan de richtinggevendende uitspraak over vrede en veiligheid dient een principe-uitspraak vooraf te gaan waarin (a) de intentie wordt uitgesproken te komen tot een drastische wapenvermindering, (b) het negatieve effect van bewapening op de ontwikkeling van de Derde Wereld tot uiting wordt gebracht en (c) de wapenhandel wordt afgewezen.

Toelichting Rotterdam: Moeten we nu werkelijk na het socialisme ook het antimilitarisme en pacifisme afschaffen bij Groen Links? Al is het maar op termijn, de intentie van ontwapening moet blijven staan. Net zoals de - zo komt het over - westers-centristische visie mag worden bijgesteld naar één die oog heeft voor de ontwikkelingslanden.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ook in de richtinggevendende uitspraak wordt gepleit voor mondiale ontwapening en een drastische vermindering van de bewapening. Maar als men het ermee eens is dat er *ter wille* van het *verrichten* van vredestaken in internationaal verband - zoals het begeleiden van voedseltransporten in Somalië of Bosnië - een kleine Nederlandse krijgsmacht over moet blijven, dan kan van een totale ontwapening geen sprake zijn.

Bovendien wordt naar onze mening in dit amendement het begrip veiligheid toch weer te veel gereduceerd tot louter militaire (on)veiligheid. Met name in de Derde Wereld zijn het sociale en ecologische conflicten (de watervoorziening bijvoorbeeld) die de belangrijkste bedreiging van vrede en veiligheid vormen.

5. 50+-groep (B)

Vervangen: regel 1 door: 'Veiligheid is bij veel regeringen te lang verbonden geweest met het denken in militaire krachtsverhoudingen.'

Toelichting: Voor een aanzienlijk deel van Groen Links gaat de bewering zoals voorgesteld wordt niet op. Dat geldt zelfs niet voor alle regeringen. Onze formulering is voorzichtiger en juist. Ook het in regel 8 opduikende 'uitsluitend' is ons inziens niet in overeenstemming met de werkelijkheid.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 6

Toelichting: voorkeur voor 6.

6. Partijbestuur (A)

Schrappen: in regel 1: 'uitsluitend'.

Toelichting: Dit woord heeft de verwarring opgeroepen als zouden wij, of voorgangers van Groen Links, veiligheid 'uitsluitend' hebben verbonden met het denken in militaire krachtsverhoudingen. Het lijkt ons daarom beter dit woord te schrappen. Een redactionele verbetering.

Preadvies: overnemen

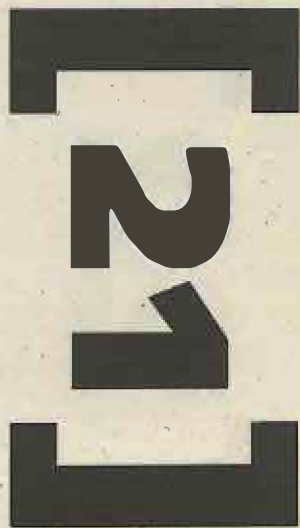
7. Afdeling Velsen (B)

Vervangen: regel 1 door: 'Het denken over veiligheid wordt te veel verbonden met het denken in militaire krachtsverhoudingen.'

Toelichting: '...te lang...geweest', alsof het nu voorbij is! 'uitsluitend', alsof bijvoorbeeld de PSP al niet steeds breder heeft gedacht!

Preadvies: afwijzen t.g.v. 6

Toelichting: voorkeur voor 6.

8. Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: in regel 2: 'een breder concept' door: 'een kwalitatief ander concept'.

Toelichting: Ons veiligheidsconcept is niet omvattender (dus ook inclusief militair denken), maar anders (exclusief militair denken).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Ons veiligheidsconcept sluit het militaire aspect niet uit, maar probeert het juist in te kaderen in een veel breder concept.

9. Afdeling Eindhoven (C)

Schrappen: in regel 2-3: 'waarbij de nadruk...culturele factoren.'

Toelichting: De toevoeging houdt niets in, als al deze factoren niet nader gedefinieerd worden. En dat wordt weer iets te lang voor deze resolutie.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Deze factoren geven zicht op het bredere concept van veiligheid en horen ons inziens hier juist wel thuis.

10. Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: in regel 2-3: 'waarbij de nadruk...factoren', door: 'waarbij rechtvaardige economische en sociale verhoudingen gezien worden als de belangrijkste voorwaarden voor vrede. Het denken over veiligheid wordt mede bepaald door ecologische factoren.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 11

Toelichting: Voorkeur voor 11.

11. Partijbestuur (A)

Vervangen: regel 2-3 door: 'waarbij de nadruk wordt gelegd op rechtvaardige sociale en economische verhoudingen en ecologische, psychologische en culturele factoren.'

Toelichting: Dit is een redactionele verbetering van de oorspronkelijk tekst en komt tegemoet aan bezwaren van Rotterdam (zie 10).

Preadvies: overnemen

12. Afdeling Velsen (B)

Toevoegen: regel 2: verzoek uitwerken van factoren.

Toelichting: Visie Groen Links op wapenhandel, onderdrukking Derde Wereld etc. in relatie tot het militarisme.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: We willen eraan herinneren dat bij de vaststelling van de richtinggevendende uitspraken vorig jaar geprobeerd is zo weinig mogelijk programmatistische punten op te nemen. De grens is niet altijd duidelijk, maar wij vinden dat dit soort toevoegingen thuis horen in een verkiezingsprogramma. Bovendien heeft dit amendement meer de vorm van een motie. Er wordt verzocht factoren uit te werken, maar geen concreet tekstvoorstel gedaan.

13. Afdeling Zoetermeer (C)

Vervangen: regel 4 t/m 7 door: 'Veiligheidsbeleid moet gericht zijn op het voorkomen van gewapende conflicten, het wegnemen van spanningshaarden en het bestrijden van maatschappelijke oorzaken die een bedreiging voor de vrede kunnen vormen. Daarbij moet allereerst gestreefd worden naar geweldloze oplossingen. Bij gewapende conflicten moet het beleid gericht zijn op het zoeken naar duurzame, vreedzame oplossingen voor het conflict onder gelijktijdige beëindiging of minimalisering van het geweld. Hierbij moet voorkomen worden dat een dergelijk beleid uitmondt in een toename van het aantal strijdende partijen.'

Toelichting: Het gaat erom dat het beleid bij gewapende conflicten niet beperkt blijft tot geweldsterugdringing. Er dient altijd tegelijkertijd gewerkt te worden aan de oplossing van de problemen zelf, waar het conflict de uiting van is. Militaire middelen zijn immers altijd ongeschikt gebleken om problemen op te lossen. Zo is het gevaar van een groei van het aantal vechtende partijen niet denkbeeldig, als anderen zich in een conflict mengen.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Wij vinden dit een verbetering ten opzichte van de bestaande tekst. We willen alleen suggereren aan de indieners om in de laatste zin 'voorkomen worden' te vervangen door 'ernaar gestreefd worden'. Reden: niet altijd kan voorkomen worden dat aanvankelijk het aantal strijdende partijen toeneemt. In het geval Joegoslavië - en ook in andere burgeroorlogen - zal de ingrij-

pende organisatie, ook de VN, in eerste instantie worden beschouwd als een nieuwe, derde partij in het conflict. Daarom stellen wij een iets voorzichtiger formulering voor.

14. Afdeling Velsen (A)

Vervangen: in regel 4: 'veiligheid' door: 'vredesbeleid'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij geven de voorkeur aan het bredere begrip veiligheid, dat meer inhoudt dan louter vredesbeleid.

15. Afdeling Velsen (B)

Toevoegen: in regel 4, tussen 'het voorkomen van' en 'conflicten': 'gewapende'.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Dit amendement is bij 13 reeds overgenomen.

16. Afdeling Velsen (C)

Schrappen: in regel 6: 'allereerst'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Het gaat om de volgorde. Eerst moeten alle soorten politieke, diplomatieke en ander geweldloze middelen worden gebruikt. Als dat allemaal niet helpt, sluit Groen Links in laatste instantie het gebruik van niet-geweldloze middelen niet uit (zie Noord-Irak en Bosnië).

17a. Afdeling Velsen (C)

Toevoegen: na regel 7: 'Vredesbeleid moet vooral ook gericht zijn op de eerlijke verdeling van macht en welvaart in de wereld, dus ontwikkelingshulp.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit is een te smalle omschrijving.

17b. Afdeling Velsen (A)

Schrappen: in regel 7: 'toegepaste'.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Redactionele verbetering.

18. Afdeling Velsen, Eindhoven, Zoetermeer, 50+-groep (C)

Schrappen: in regel 8: 'uitsluitend'.

Toelichting Eindhoven: Samenwerkingsverbanden moeten veelal in plaats van militaire allianties ontstaan en zo min mogelijk naast militaire allianties.

Toelichting Zoetermeer: Allianties met een meer of minder militair karakter zijn in de geschiedenis geen goed middel gebleken om de vrede te organiseren. De toevoeging 'uitsluitend' is dus overbodig.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Groen Links is tegen traditionele, louter militaire allianties als de NAVO en de WEU. Wij zijn voor veiligheidsorganisaties als de VN en de CVSE, die uitgaan van een breed concept van veiligheid waarin militaire middelen een laatste onderdeel zijn in het voorkomen en beheersen van conflicten. Daarnaast moeten er op het niveau van de civiele samenleving allerlei verbanden tot stand komen die in een vroeg stadium conflicten kunnen voorkomen.

19. Afdeling Velsen (A)

Vervangen: in regel 9: 'daartoe' door: 'daarom'.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Dit is een redactionele verbetering.

20. Afdeling Velsen (C)

Schrappen: in regel 10-12: 'en overdracht van nationale middelen en bevoegdheden aan internationale organisaties'; en: 'Zo...ontwikkelen.'

Toelichting: Geen vertrouwen in ondemocratische internationale organisaties.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Twee dingen moeten uit elkaar gehouden worden: 1. de noodzaak om bevoegdheden over te dragen aan organisaties als de VN en de CVSE; 2. de eisen die wij stellen aan het functioneren van die organisaties. Op de huidige organisaties hebben wij veel kritiek, maar dat betekent niet dat er nooit bevoegdheden kunnen worden overgedragen.

21. Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: in regel 10-11: 'Daarnaast... noodzakelijk.' door: 'Dus is internationale samenwerking en overdracht van nationale middelen en bevoegdheden aan democratisch gekozen wereldorganisaties noodzakelijk.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wat ons betreft hoeven dat

niet per se wereldorganisaties te zijn. Aan de EG hebben we veel bevoegdheden overgedragen en aan de CVSE zou dat wat ons betreft onder een aantal voorwaarden ook kunnen. Bovendien kunnen wij ons bij een democratisch gekozen wereldorganisatie helaas niet zo veel voorstellen. Zo lang de verkiezing van het Europees Parlement al niet op rolletjes loopt, leggen wij ons er maar bij neer dat op wereldniveau democratisch gekozen regeringen het voor het zeggen hebben.

22. Roze Links (C)

Toevoegen: in regel 12 na 'ontwikkelen': 'Overigens mag de samenwerking in en de overdracht van bevoegdheden aan internationale gremia als de VN, de CVSE, de EG en de Raad van Europa er echter niet toe leiden dat individuele vrijheden en rechten, zoals die binnen Nederland gelden of zouden kunnen gelden, worden beperkt.'

Toelichting: Op een aantal punten lijkt de Europese eenwording een 'leveling-down' te worden in plaats van een 'leveling-up'. Ten aanzien van zulke uiteenlopende zaken als bijvoorbeeld het migrantenbeleid, het drugsbeleid, het familierecht en het asielbeleid wordt door bewindslieden soms het argument gebruikt dat 'Nederland niet al te zeer uit de pas kan lopen'. Dit is uiterst ongewenst.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Dit is een goede aanvulling, zeker in het licht van het Schengen-debat. Wij willen Roze Links echter voorstellen in de laatste zin de woorden 'of zouden kunnen gelden' te schrappen. Ons is in ieder geval niet duidelijk wat daarmee bedoeld wordt. De essentie van het amendement zit in de rest van de tekst.

23. Roze Links (B)

Toevoegen: na regel 12: 'Bij de samenwerking in internationale verbanden doet zich een dilemma voor: in hoeverre moeten we samenwerken met landen die minder de democratisch zijn en minder de mensenrechten respecteren, en in hoeverre moeten dergelijke landen juist merken dat zij internationaal niet geaccepteerd worden als samenwerkingspartners? Groen Links vindt dat Nederland per same... kingsorgaan hier een duidelijke lijn dient te kiezen. In ieder geval dient binnen internationale samenwerkingverbanden ruimte te zijn voor onderlinge controle op het naleven van mensenrechten en andere elementaire vrijheden.'

Toelichting: De Europese instituties (EG, Raad van Europa, CVSE) zullen in de komende jaren enkele tot vele aanvragen tot toetreding ontvangen. Roze Links vindt het belangrijk dat als voorwaarde voor toetreding ook wordt gelet op de naleving van de mensenrechten in het betrokken land. Dit houdt niet in dat de eenmaal toegetreden landen weer rustig mensenrechten kunnen (laten) schenden binnen hun grenzen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 24

Toelichting: Voorkeur voor 24.

24. Partijbestuur (C)

Toevoegen: na regel 12: 'Bij de toelating van landen tot internationale organisaties dient een van de voorwaarden te zijn de naleving van de mensenrechten in het betrokken land. Ook landen die reeds lid zijn van internationale organisaties dienen veroordeeld te worden als in die landen de mensenrechten geschonden worden.'

Toelichting: We zijn het met de strekking van amendement 23 eens, maar hebben een voorkeur voor deze formulering die wat stelliger is.

Preadvies: overnemen

AMENDEMENTEN OP ONDERDEEL A (REGEL 14-18)

25. Afdeling Velsen (C)

Schrappen: in regel 14: 'en versterking'.

Toelichting: Zolang niet ingevuld is wat versterking betekent, kunnen we dit niet ondersteunen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In een richtinggevend uitspraak is per definitie geen ruimte om alles uit te werken. De richting is echter duidelijk: de VN moeten meer mogelijkheden krijgen om de rol te kunnen spelen die ons voor ogen staat.

26. Afdeling Eindhoven (B)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'De wapenindustrie en -handel spelen een belangrijke rol bij het laten uitgroeien van problemen tot gewapende conflicten. Handelsbelangen en het werkgelegenheidsmotief mogen niet zwaarder wegen dan de dood en het verderf die wapens in de praktijk zaaien. Daarom moet een programma worden opgesteld dat de omvorming van militaire naar civiele productie (conversie) moet bewerkstelligen.'

Toelichting: Wij misten conversie als belangrijk instrument in het vredes- en veiligheidsbeleid.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 27

Toelichting: Voorkeur voor 27.

27. Partijbestuur (C)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'Een van de belangrijkste doelen daarbij is het terugdringen van de wapenhandel en het opstellen van programma's die de omvorming van militaire naar civiele productie bewerkstelligen.'

Toelichting: Wij vinden deze tekst bondiger dan die van amendement 26.

Preadvies: overnemen

28. Afdeling Utrecht-stad (C)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'Groen Links kan instemmen met militaire operaties onder VN-vlag die het doel hebben vrede te handhaven ('peace-keeping'). Militaire operaties die ten doel hebben vrede op te leggen ('peace-enforcing') zijn echter alleen aanvaardbaar op zeer zwaarwegende humanitaire gronden, met name het voorkomen van genocide.'

Toelichting: VN-toezicht op bestanden en dergelijke vinden wij niet problematisch. Wij hebben echter de grote vrees dat de VN ook in de toekomst zich onder druk kunnen laten zetten door een aantal machtige landen, die de VN zo tot voertuig maken van hun belangen. Met name bij 'peace-enforcing'-operaties is dat een reëel en ons inziens zeer groot gevaar. Het zal ook vast niet ontbreken aan 'humanitaire' rechtvaardigingen, zoals in het geval van Koeweit; een gezonde sceptis blijft geboden. We kunnen ons echter wel situaties voorstellen (een dreigende herhaling van de holocaust bijvoorbeeld) waarin over deze bezwaren moet worden heengestapt.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Een goede aanvulling die richting geeft bij de beoordeling van actuele conflicten als die in Bosnië en Somalië.

29. Afdeling Rotterdam (C)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'Militaire operaties onder VN-vlag mogen uitsluitend tot doel hebben de vrede te bewaren ('peace-keeping'). Elk ander doel is voor Groen Links uitgesloten.'

Toelichting: Naast meer pacifistische overwegingen die voor sommigen meespelen, geldt met name dat de grens tussen 'peace-enforcing' en 'gewone' oorlog een zeer diffuse kan zijn. De Golfoorlog heeft, ten overvloede, aangevoerd dat wie de macht heeft de media te manipuleren heel makkelijk het ene (oorlog) kan verkopen voor het andere (vrede opleggen).

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Wij vinden dit amendement te definitief. Zwaarwegende humanitaire gronden, waar in amendement 28 (Utrecht-stad) sprake van is, kunnen reeds zijn in te stemmen met 'peace-enforcing'-operaties.

30. Afdeling Amsterdam-binnenstad (C)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'De Veiligheidsraad moet daartoe worden omgevormd tot een tweemaal wisselend gezelschap zonder permanente leden. Het vetorecht moet worden afgeschaft.'

Toelichting: Wanneer in onderdeel A over 'democratisering en versterking van de VN' gesproken wordt, is het wenselijk - voorafgaand aan een veel uitgebreidere passage daarover in het verkiezingsprogramma - alvast de twee belangrijkste veranderingen ten aanzien van de Veiligheidsraad te noemen (naast de nieuwe bevoegdheid van het Internationaal Gerechtshof).

Preadvies: overnemen

Toelichting: We vinden dit een goede toevoeging, al is de termijn van twee jaar waarover gerept wordt misschien iets te specifiek voor deze resolutie.

31. Afdeling Zoetermeer (B)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'De VN moeten bindende voorschriften kunnen geven ter beperking van wapenhandel, wapenproductie en wapenontwikkeling, zowel mondiaal als aan afzonderlijke staten.'

Toelichting: Het proces van mondiale ontwapening moet meer zijn dan mooie intenties.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 27

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar wij vinden dit thuishoren in het verkiezingsprogramma. Wij hebben voorkeur voor 27 (Partijbestuur).

32a. Afdeling Hengelo (B)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'Als belangrijke stap op de weg van verdergaande democratisering zal in de Veiligheidsraad van de VN het vetorecht afgeschaft dienen te worden.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 30

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar voorkeur voor 30 (Amsterdam-binnenstad).

32b. Afdeling Velsen (C)

Schrappen: in regel 16-18: 'Het Internationaal Gerechtshof...tegen te gaan.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De tekst is op het randje van te grote detaillering. Toch is het van groot belang dat in de toekomst besluiten van de Veiligheidsraad getoetst kunnen worden door een onafhankelijk orgaan. Samen met het afschaffen van het vetorecht en de tweejaarlijkse roulatie, is dit een belangrijk middel om de macht van de Veiligheidsraad in te dammen.

33. Afdeling Eindhoven (C)

Toevoegen: in regel 16 na 'ontwapening': 'Geen man, geen vrouw, geen cent voor het leger.'

Toelichting: Eindelijk een duidelijke keuze in dit stuk over vrede en veiligheid.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Groen Links kiest voor een kleinere krijgsmacht ten dienste van vredestaken. Dat vraagt mannen, vrouwen en centen.

34. Afdeling Utrecht-stad (C)

Toevoegen: in regel 18 aan het eind: 'Daarnaast moet echter het optreden van de VN te allen tijde aan de in deze uitspraak genoemde uitgangspunten politiek getoetst worden.'

Toelichting: Ook al is er sprake van een democratisch besluitvormingsproces, dan nog moet het optreden van de VN - evenals bijvoorbeeld dat van de Nederlandse regering - altijd in het licht van de uitgangspunten van Groen Links zelf worden geëvalueerd. Het blijft ook dan mogelijk dat grootmachten hun politieke en economische macht gebruiken om hen welgevallige besluiten af te dwingen (soms zelfs tegen het internationale recht of het VN-handvest in, zoals toen de VN toestemming gaven tot oorlog tegen Irak en in het geval van de sancties tegen Libië). Groen Links moet zich dus niet door enthousiasme voor internationale samenwerking laten verblinden en ook tegenover de VN een onafhankelijk, kritisch oordeel behouden.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit is een lastig punt. Wij zijn het eens met de indieners dat niet klakkeloos elk besluit van de VN moet worden omhelsd, ook niet in de toekomst. Maar als het mogelijk wordt - en daarvoor pleiten wij - dat in de toekomst VN-besluiten door een onafhankelijke rechtbank worden getoetst, dan wordt het vervolgens moeilijk ook een uitspraak van dat Internationale Hof naast je neer te leggen omdat je het er niet mee eens bent. Als wij bijvoorbeeld vinden dat de VS zich destijds hadden moeten houden aan de uitspraak van het Hof inzake het leggen van mijnen in de havens van Nicaragua - een actie die door het Hof werd veroordeeld -, dan moet ook Groen Links zich natuurlijk in principe neerleggen bij uitspraken van datzelfde Hof. Zolang die mogelijkheid er nog niet is, is het redelijk om dit amendement over te nemen. Maar omdat we in de tekst nu juist pleiten voor het instellen van dit Hof, zijn we er niet

voor om hier deze tekst op te nemen. Het is in dit geval geen doodoener als wij voorstellen dat hierover eerst nog maar eens uitgebreid in de partij gediscussieerd moet worden.

35. Roze Links (B)

Toevoegen: na regel 18: 'Bovendien streeft Groen Links naar afbraak van de economische machtsblokken en naar mondiale herverdeling van welvaart.'

Toelichting: Economische ongelijkheid is de bron van vele conflicten.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Hoort op deze plaats niet helemaal thuis. Als het gaat om de omschrijving van ons brede veiligheidsconcept, dan hebben wij een voorkeur voor 11 (Partijbestuur). Volgens ons vloeit trouwens de strekking van dit amendement voort uit het aldaar omschreven brede veiligheidsconcept.

AMENDEMENTEN OP ONDERDEEL B (REGEL 20-30)

36. Afdeling Velsen, Zaanstad (C)

Schrappen: regel 20 t/m 30.

Toelichting Velsen: Te vaag.

Toelichting Zaanstad: Oprichting of ontwikkeling van een 'regionale veiligheidsorganisatie' (lees: Europees leger) is strijdig met de uitgangspunten van A en zal leiden tot drie machtsblokken (Europa, (Noord-)Amerika en Oost-Azië) waar de Derde-Wereldlanden buiten zullen vallen.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Hier valt inderdaad wel wat meer over te vertellen, maar vaag vinden wij het geenszins. Het goed organiseren van veiligheid in Europa, zeker op dit moment geen overbodige luxe, is niet hetzelfde als het opbouwen van een derde machtsblok Europa. In onze visie worden economische integratie (EG) en veiligheidspolitiek (CVSE) dan ook gescheiden, terwijl aan de EG juist voorwaarden worden gesteld wat betreft de opstelling naar de Derde Wereld.

37. 50+-groep (C)

Vervangen: regel 20-30 door: 'Op Europees niveau wil Groen Links dat het onder A beschreven veiligheidsbeleid door de in A genoemde organisaties wordt ingezet. Groen Links streeft naar ontmanteling van alle wapens en het aan banden leggen van de internationale wapenhandel. Groen Links wijst het oprichten of handhaven van militaire paneuropese organisaties af, maar moedigt verdergaande humanitaire, politieke, economische en culturele samenwerking in geheel Europa aan. Daardoor kunnen collectieve veiligheid, economische integratie en het waarborgen van democratische grondrechten ook in een Europa waar door het wegvallen van het Oostblok desintegratie dreigt, tot stand komen.'

Toelichting: Als men de Europese economische en technologische voorsprong gaat koppelen aan het militaire potentieel, resulteert dat in een supermachtsblok. Als reactie kunnen dergelijke blokken dan elders ook worden gerealiseerd of versterkt. Een nieuwe bewapeningswedloop en een derde wereldoorlog doemen dan op. Wij denken dat een versterkte Verenigde Naties een betere optie is.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: We zijn het eens met de indieners als het gaat om de scheiding van economische macht en militaire veiligheid. Daarom worden in de tekst aan de CVSE en aan de EG ook onderscheiden taken toegekend. Idealiter zou de CVSE moeten gaan fungeren als een soort onderafdeling van de VN, zoals voorzien in het Handvest van de VN.

38. Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: regel 20-30 door: 'Op Europees niveau streeft Groen Links niet naar een collectief veiligheidsstelsel als verlengstuk van de EG, de WEU of de CVSE. In Europa, van de Atlantische kust tot de Oeral, mag niemand zelfs maar in de verleiding komen aspiraties te koesteren overeenkomstig die van het Romeinse rijk, Napoleon of Hitler. Nieuw blokdenken, ook al is de schaal van de blokken wat groter, dient principieel vermeden te worden. Een economisch verenigd Europa mag daarom geen zelfstandige militaire macht worden onder het mom van een 'regionale veiligheidsorganisatie', als bedoeld in artikel 52

van het VN-handvest.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie de toelichting bij 37 (50+-groep). Daarbij: als er toch iemand op dat dwaze idee komt, willen wij de mogelijkheid hebben om dat niet uit de klauwen te laten lopen.

39. Afdeling Amsterdam-binnenstad (B)

Vervangen: regel 20-30 door: 'Op Europees niveau streeft Groen Links naar een collectief veiligheidsstelsel dat de Europese landen omvat. De CVSE dient hiertoe versterkt en uitgebouwd te worden, zodat deze paneuropese organisatie kan uitgroeien tot een 'regionale veiligheidsorganisatie', als bedoeld in artikel 52 van het VN-handvest.

De uiteindelijke bepaling van het territorium van de CVSE zal mede afhangen van de totstandkoming van andere regionale veiligheidsorganisaties.

De EG - een internationale structuur waarin op economisch, monetair en politiek niveau al een overdracht van nationale middelen en bevoegdheden plaatsvindt - zal haar politieke en economische samenwerking ook moeten richten op de stabilisatie en integratie van de landen van het voormalige Oostblok. Dat betekent een verbreding en een verdieping van de bestaande EG, waarbij een democratisering van de EG-instituten en de ontwikkeling van een sociaal en ecologisch beleid centraal dienen te staan.

Onlosmakelijk onderdeel van deze democratisering is de versterking van de burgerrechten en democratische vrijheden van de burgers op Europees niveau. Daartoe zal moeten worden gestreefd naar een integratie in de EG-structuren van de intergouvernementele samenwerking op het terrein van de mensenrechten en op cultureel gebied, zoals die in de Raad van Europa vorm heeft gekregen. De verworvenheden op het vlak van de democratische grondrechten, de verdere uitbouw van de politieke, economische en monetaire samenwerking en de ontwikkeling van een sociaal en ecologisch beleid zullen op langere termijn kunnen worden verbonden met het systeem van collectieve veiligheid, dat in eerste instantie parallel in de CVSE dient te worden opgebouwd. Dit is ook nodig om de nu in de EG al gevoelde behoefte aan een gezamenlijk buitenlands en veiligheidsbeleid vorm te kunnen geven in een paneuropees kader, dat dan met recht een veilig Europees Huis genoemd mag worden van waaruit een bijdrage aan de vrede in de wereld geleverd kan worden.'

Toelichting: De voorgelegde tekst is onduidelijk in zijn logische opbouw en is gebaseerd op onjuiste veronderstellingen ten aanzien van EG en Raad van Europa. De passage over de EG is te summier en kan daardoor niet richtinggevend genoemd worden. Denken over veiligheid in Europa kan niet meer zonder de EG als politieke entiteit in Europa te betrekken bij het vinden van oplossingen voor de veiligheidsproblemen. Zo is de EG, via zijn lidstaten en via de Carrington-bemiddeling, indirect betrokken bij de inzet van VN, NAVO en WEU in voormalig Joegoslavië. Het nieuwe voorstel zet de verhouding tussen VN, CVSE, EG en Raad van Europa in een logischer perspectief, waardoor ook de richting die volgens de indieners - en na aanname: Groen Links - ingeslagen moet worden, duidelijker wordt. Het voorstel wordt ook gedaan vanuit de noodzaak om aan de interne EG-dynamiek van de verhoudingen tussen de (grote) lidstaten een nieuwe impuls te kunnen geven. Het blijkt immers dat Frankrijk, Duitsland, Engeland en Italië na het einde van de koude oorlog en daartoe aangezet door de 'rebalkanisering' terugvallen op lang doorgewaande belangendefinities. Deze ontwikkeling vormt een duidelijke hindernis voor de verdieping van de EG. Deze verdieping is hoogst noodzakelijk om de democratisering van de EG en het sociale en ecologische beleid verder uit te bouwen.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 40

Toelichting: Voorkeur voor 40; zie toelichting aldaar.

40. Partijbestuur (C)

Vervangen: regel 20-25 door het eerste deel van de tekst van 39: 'Op Europees niveau streeft Groen Links naar...centraal dient te staan.' Daaruit schrappen in de vierde zin: '- een internationale structuur...plaatsvindt -'.

Toelichting: Wij zijn het in grote lijnen eens met de indieners van 39, maar we vinden de tekst van dat amendement te lang en niet op alle plaatsen even duidelijk. Kern van dit amendement is de scheiding in taken tussen CVSE (veiligheid) en EG (politieke en economische samenwerking). Hoe die twee zich in de toekomst tot elkaar zullen verhouden is nog ongewis. Zeker zolang de EG een Westeuropese organisatie is, zijn wij er tegen om de EG veiligheidsstaken te geven. Dat leidt er alleen maar toe dat de landen in Midden- en Oost-Europa zich onveilig en buitengesloten blijven voelen. We zijn dan ook tegen het opzetten van een Westeuropese veiligheidsorganisatie zoals dat in het Verdrag van Maastricht wordt voorgesteld door EG en WEU aan elkaar te verbinden. De CVSE verdient de voorkeur, omdat alle Europese landen daar lid van zijn, naast de VS en Canada. Op langere termijn achten wij het wenselijk dat die laatste twee niet meer direct betrokken zijn bij de organisatie van de veiligheid in Europa en dat de CVSE een uitsluitend Europese aangelegenheid wordt. Het kan verder geen kwaad om onze eisen aan de EG in de uitspraak kort op te nemen, hoewel dat op het vorige congres in richtinggevende uitspraak 13 reeds is gedaan.

41. Afdeling Utrecht-stad, Rotterdam (C)

Vervangen: in regel 21: 'De CVSE dient hiertoe versterkt en uitgebouwd te worden' door: 'De huidige bondgenootschappen als de WEU en de NAVO dienen zo snel mogelijk te worden ontbonden. In plaats daarvan moet de CVSE worden versterkt en uitgebouwd.'

Toelichting: Het is onwenselijk de WEU en de NAVO als tussenstadia voor een versterkte en uitgebouwde CVSE te beschouwen. Wanneer de WEU en NAVO als 'toeleveringsbedrijven' voor de CVSE gaan functioneren, is te vrezen voor een overheersende rol van deze organisaties binnen de CVSE.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In de veiligheidsdiscussies van de afgelopen jaren proberen alle bestaande organisaties hun eigen bestaansrecht te rechtvaardigen. Daar is meestal niets, maar soms wel wat voor te zeggen. Zoals ook te lezen valt in de toelichting bij 40 zijn we tegen de koppeling EG-WEU. De WEU kan wat ons betreft dan ook zo snel mogelijk worden ontbonden. Bij de NAVO ligt dat anders. Dat heeft vooral te maken met de rol die de NAVO zou kunnen spelen als uitvoerder van CVSE-besluiten. We denken dan aan het volgende scenario: de CVSE wordt uitgebouwd en krijgt meer bevoegdheden. Een van die bevoegdheden is nu reeds het voorkomen van conflicten in Europa door middel van allerlei niet-militaire middelen. In laatste instantie kan het nodig zijn om militaire middelen in te zetten om conflicten in te dammen of tot een einde te brengen, bijvoorbeeld om sancties af te dwingen of om humanitaire hulpacties te beschermen. Op dit moment heeft de CVSE daarvoor echter niet de mogelijkheden en de middelen. Dat bleek weer eens overduidelijk in de discussie over Bosnië. Wij zijn er echter niet voor om nu een nieuwe, aparte CVSE-krijgsmacht op te gaan bouwen. Daarom is het idee ontstaan om - in gevallen waarin de CVSE besluit dat militair ingrijpen onvermijdelijk is, daarbij gesteund door de Verenigde Naties - de feitelijke inzet van die middelen te laten plaatsvinden door de NAVO, die immers daarvoor is opgericht en getraind. Daarmee wordt de rol van de NAVO die van toeleveringsbedrijf voor de CVSE. De CVSE besluit, de NAVO voert uit. De NAVO verliest daarmee de politieke rol die ze nu heeft en wordt 'technisch' uitvoerder van de besluiten die in CVSE-verband worden genomen. Wij beseffen dat aan dat idee allerlei haken en ogen zitten. Daarom zijn we er ook niet voor om zoets in de tekst op te nemen. We beseffen ook dat het voor Groen Links heel gek is om na te denken over een rol voor de NAVO - in de Koude Oorlog immers het symbool

voor blokken en militaire afschrikking. De tijden zijn echter dramatisch veranderd en als we serieus zijn in onze keus voor de mogelijkheden van vredeshandhaving en -afdwinging (zie amendement 28), dan verplichten we onszelf ook om na te denken over hoe dat dan in de praktijk moet. Een simpelweg afschaffen van alles wat er nu is aan internationale militaire organisaties is te gemakkelijk en roept alleen maar de vraag op hoe in concrete situaties zoals in Bosnië de roep om beperkte inzet van militaire middelen dan moet worden beantwoord. Duidelijk is dat er 'iets' moet blijven, veel kleiner dan nu, maar er moet een organisatie blijven die in noodgevallen de daad bij het woord van de CVSE of de VN kan voegen. Zolang de discussie daarover nog niet is afgerond, is ons voorstel om daar nog geen definitieve uitspraken over te doen.

42. Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: in regel 21 'versterkt en uitgebouwd' door: 'gedemocratiseerd'.
Preadvies: afwijzen
Toelichting: Voorkeur voor 43.

43. Partijbestuur (C)

Vervangen: in regel 21 'uitgebouwd' door: 'gedemocratiseerd'.
Toelichting: Wij zijn ervoor dat de CVSE naast gedemocratiseerd ook versterkt wordt.
Preadvies: overnemen

44. Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: in regel 22 aan het eind: 'De huidige bondgenootschappen NAVO en WEU dienen ontbonden te worden. Gebeurt dit niet op zeer korte termijn, dan trekt Nederland zich volledig terug uit deze organisaties.'

Toelichting: Waar blijft ons aller leuze 'Nederland uit de NAVO, de NAVO uit Nederland'? Abjecte militaristische organisaties moeten niet op termijn, maar nu afgeschaft worden. En als andere staten dwarsliggen, dan wij maar eruit.
Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 40 (Utrecht-stad, Rotterdam). Wij vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van dit overigens ook negatief gepreadviseerde amendement.

45. Afdeling Zoetermeer (B)

Toevoegen: in regel 22 aan het eind: 'De CVSE mag geen nieuw militair machtsblok worden.'

Toelichting: Spreekt voor zich.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De CVSE is een organisatie met zeer brede doeleinden, die het begrip 'veiligheid' zo breed definieert als ook in deze uitspraak wordt gedaan. Daar vallen dus onder: handhaving mensenrechten, aandacht voor (het voorkomen van) etnische conflicten etc. Een van de aandachtsgebieden is de organisatie van militaire veiligheid: conflictbeheersing, wapenreducties etc. Als wij pleiten voor de CVSE als orgaan waarbinnen de veiligheid in Europa wordt geregeld, dan is dat totaal iets anders dan de vorming van een militair machtsblok. Dit amendement heeft dezelfde strekking als 38 (Hengelo). We verzoeken de indieners het in te trekken ten gunste van dit overigens ook negatief gepreadviseerde amendement.

46. Afdeling Amsterdam-binnenstad (A)

Vervangen: in regel 23: 'Verdergaande politieke en economische samenwerking' door: 'Verdergaande politieke en economische integratie'.

Toelichting: In de inleidende tekst (onder 'Europees') staat dezelfde zin, maar daar wordt - terecht - het woord 'integratie' gebruikt. Bovendien vervolgt de tekst met: '...moet het antwoord vormen op de desintegratie': dat antwoord is dus logisch: integratie - en niet slechts samenwerking.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 47

Toelichting: Voorkeur voor 47 (Partijbestuur).

47. Partijbestuur (A)

Vervangen: in regel 23: 'politieke en economische samenwerking' door: 'politieke samenwerking en economische integratie'.

Toelichting: Integratie op economisch gebied heeft reeds plaatsgevonden. Op politiek gebied geven wij de voorkeur

aan het minder vergaande woord samenwerking.

Preadvies: overnemen

48. Afdeling Eindhoven (B)

Schrappen: in regel 24-25: 'De EG moet zich daartoe openstellen en omvormen.'
Toelichting: De EG is ons inziens als westerse organisatie hiervoor niet het geschikte orgaan. Een onafhankelijke organisatie is hiertoe beter in staat, als opvolger van de EG en de Comecon.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: De nagestreefde ontwikkeling van de EG en de versterking van het Europees Parlement zullen de garantie moeten geven voor een geschikte paneuropese organisatie. Een nieuwe organisatie is niet reëel. Dit amendement heeft overigens dezelfde strekking als 49 (Rotterdam). We verzoeken de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van dit overigens ook negatief gepreadviseerde amendement.

49. Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: in regel 24-25: 'De EG... omvormen' door: 'De EG, die gebaseerd is op een economisch machtsysteem dat Groen Links afwijst, dient opgeheven te worden ten gunste van een nieuw, democratisch en niet-kapitalistisch alternatief.'

Toelichting: Wij geloven niet in het omvormen van een instituut als de EG dat volstrekt gebaseerd is op het kapitalistische systeem en op economische onderwerping van met name de Derde-Wereldlanden.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Deze tekst is niet reëel en ook in strijd met de praktijk van Groen Links en haar voorgangers sinds het begin van de jaren '80. Waar Groen Links zich voor in moet zetten is het omvormen van de EG als puur economisch machtsblok naar een samenwerkingsverband dat zich ook bemoeit met milieuproblemen en sociale vraagstukken in heel Europa.

50. Roze Links (B)

Toevoegen: in regel 24 na 'daartoe openstellen': ', zich omvormen en democratiseren. Het Europees Parlement dient zich daarvoor als volwaardig parlement te ontwikkelen, met alle parlementaire bevoegdheden vandiën.'

Toelichting: Nog steeds functioneert de EG als een half-democratische structuur: wel een direct gekozen parlement, maar weinig bevoegdheden van het parlement. Roze Links kan een overdracht van bevoegdheden aan de EG (zie regel 10-11) alleen billijken, als dit gekoppeld is aan een vergaande democratisering van de EG.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 40

Toelichting: Inhoudelijk mee eens, maar we vinden dit punt te programmatisch. We hebben een voorkeur voor 40 (Partijbestuur), die inhoudelijk op hetzelfde neerkomt.

51. Afdeling Zoetermeer (C)

Toevoegen: in regel 25 na 'omvormen': 'Deze verdergaande Europese samenwerking mag niet leiden tot een verslechtering van de positie van de Derde Wereld.'

Toelichting: Spreekt voor zich.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Goede aanvulling.

52. Afdeling Rotterdam (B)

Toevoegen: in regel 25 na 'omvormen': 'en niet ten koste van armere landen.'

Preadvies: afwijzen t.g.v. 51

Toelichting: Wij hebben een voorkeur voor 51 (Zoetermeer).

53. Afdeling Eindhoven (C)

Schrappen: regel 26 t/m 30.

Toelichting: Ja, ja, langzaam wordt het duidelijk.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Eindelijk duidelijkheid? Gelukkig!

54. Afdeling Rotterdam (C)

Vervangen: in regel 28: 'collectieve...integratie' door: 'mondiale veiligheid en mondiale economische integratie'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Laten we nu eerst maar eens in Europa beginnen. Het uiteindelijke doel is natuurlijk mondiale veiligheid en een betere beheersing van de mondiale economische integratie die

reeds lang heeft plaatsgevonden.

55. Afdeling Zoetermeer (B)

Toevoegen: in regel 30 aan het eind: 'De opheffing van de NAVO en de WEU is onderdeel van dit proces.'

Toelichting: Bij het toewerken naar een echt Europees vrijheidsstelsel is geen plaats meer voor militaire organisaties als de NAVO en de WEU.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie amendement 41 (Utrecht-stad, Rotterdam). Wij vragen de indieners hun amendement in te trekken ten gunste van dit overigens ook negatief gepreadviseerde amendement.

AMENDEMENTEN OP ONDERDEEL C (REGEL 32-36)

56. Afdeling Zaanstad (C)

Schrappen: regel 32 t/m 36.

Toelichting: De in C uitgesproken gedachte is wezensvreemd aan het gedachtengoed van alle partijen die Groen Links hebben gevormd. De laatste zin over 'vredesdividend' (is een interventieleger goedkoper?) vult niets aan, maar roept alleen vragen op zoals: wat is (het Groen Linkse) veiligheidsbeleid (in brede zin)? En waarom is dat in het hele stuk niet uitgelegd?

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Dit onderdeel is een logisch vervolg op het onder A en B gestelde. Het is niet wezensvreemd aan het gedachtengoed van de voorlopers van Groen Links, zij het dat een duidelijke keuze voor een kleinere krijgsmacht met andere taken niet door al die voorlopers in het verleden zo helder gemaakt is. Het handhaven van de internationale rechtsorde door middel van de VN is echter een standpunt dat rechtstreeks uit een van de oude partijprogramma's overgeschreven zou kunnen zijn.

57. 50+-groep (C)

Vervangen: regel 32-36 door: 'Op nationaal niveau streeft Groen Links naar het uitsluitend in stand houden van een 'rampendienst' die ter beschikking gesteld kan worden van een multinationale vredesmacht en die in VN-verband optreedt op de onder A genoemde condities. Groen Links wil een groot deel van het huidige defensiebudget en de huidige defensie-inspanning aanwenden voor gewenloze vredespolitiek. Het budget wil ze aanwenden voor het verminderen van de kloof tussen arm en rijk en de inspanning wil ze richten op: - het bevorderen van de erkenning en de naleving van de elementaire mensenrechten;

- het ontwikkelen van een conflictverzoenende vredespolitiek;

- het versterken van internationale organen die op een geweldloze wijze zich met vredeszaken bezighouden.'

Toelichting: Zie het gestelde onder B wat betreft de weglating van CVSE-verband. Voorts is onze tekst voor buitenstaanders beter te begrijpen. Het begrip 'vredesdividend' is niet algemeen bekend en dat geldt ook voor 'veiligheidsbeleid in brede zin'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: In feite staat hier niet zoveel anders dan in de oorspronkelijke, beknopte tekst. Wij zijn tegen het gebruik van verhullende termen als 'rampendienst' of 'politiemacht', als ondertussen hetzelfde bedoeld wordt qua taken als de kleine krijgsmacht in de huidige tekst. Daarin wordt bovendien nog opengelaten hoeveel geld bezuinigd zou kunnen worden op defensie en waaraan dit besteed zou moeten worden: ontwikkelings samenwerking, hulp bij conversie in Oost-Europa etc. Wij willen ons hier nog niet vastleggen op dat soort zaken.

58. Afdeling Hengelo (C)

Vervangen: regel 32-36 door: 'Op nationaal niveau en in alle samenwerkingsverbanden waarin het zijn invloed kan doen gelden streeft Nederland naar het opheffen van het militaire apparaat als onderdeel van verlening van individuele staten of een beperkt samenwerkingsverband. Bestaande legers zullen geheel ten dienste komen en ter beschikking worden gesteld aan de VN. Het aldus ontstane VN-leger zal slechts een politietak vervullen op basis van democratische besluitvorming en ter bevordering en/of handhaving van de internationale en democratische rechts-

orde. Op korte termijn kunnen staten die hun militaire apparaat in handen willen stellen van de VN, rekenen op een reductie van de bewapeningsuitgaven met meer dan 90%. Het opheffen van de nationale militaire apparaten betekent tegelijk de meest effectieve methode om af te rekenen met de, volgens de VN verboden, ABC-wapens.'

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Waaom alleen de VN? De CVSE vinden wij een goed alternatief, zeker als die organisatie gaat functioneren als regionale poot van de VN. Tegen het gebruik van het woord 'politietaak' hebben wij ook bezwaar. Dat klinkt wel leuk en minder zwaar dan krijgsmacht, maar het gaat er natuurlijk om wat de bevoegdheden zijn van zo'n politiemacht c.q. krijgsmacht. Tenslotte: dat er bezuinigd kan worden op defensie, geloven wij ook wel; 90% lijkt ons echter rijkelijk veel. Ook een vredesmacht kost geld.

59. Afdeling Capelle a/d IJssel (C)

Vervangen: regel 32 door: 'Omdat het instandhouden van een omvangrijk leger ter verdediging van nationale belangen niet meer noodzakelijk is, streeft Groen Links op nationaal niveau naar opheffing van de dienstplicht en het formeren van een kleinere Nederlandse krijgsmacht, die ter beschikking...'

Toelichting: Opheffing dienstplicht is principieel en praktisch gewenst.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Onze suggestie aan de indieners is om vóór het woord 'dienstplicht' het woord 'militaire' in te voegen - voor de duidelijkheid, en omdat de discussie over bijvoorbeeld sociale dienstplicht binnenkort wel eens zou kunnen opbloeien na versijning van het rapport-Meijer over al dan niet afschaffen van de dienstplicht.

60. Afdeling Utrecht-stad, Rotterdam (C)

Vervangen: regel 32 t/m '...Nederlandse krijgsmacht' door: 'C. Op nationaal niveau streeft Groen Links naar het afschaffen van de Nederlandse krijgsmacht met uitzondering van een kleine troepenmacht...'

Toelichting Utrecht-stad: Dit amendement beoogt het perspectief op ontwapening ook op nationaal niveau te stellen.

Toelichting Rotterdam: Dit amendement geeft zicht op ontwapening op nationaal niveau en benadrukt het verschil tussen een eigen krijgsmacht en het ter beschikking stellen van mensen aan de VN.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Onduidelijk. Wat is het verschil tussen een kleine troepenmacht en een kleinere krijgsmacht? Ook wij stellen een substantiële vermindering van de Nederlandse krijgsmacht voor. Het deel dat dan overblijft krijgt vredestaken in VN-verband.

61. Afdeling Rheden/Rozendaal (C)

Vervangen: in regel 32: 'een kleinere Nederlandse krijgsmacht' door: 'ombouw van de Nederlandse krijgsmacht tot een kleinere politionele macht'.

Toelichting: Dit is (meer) in overeenstemming met de conclusies op de conferentie 'Mondiale veiligheid 2000', gehouden op 16 mei in het Mozeshuis te Amsterdam.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Zie toelichting bij 58 (Hengelo).

62. Afdeling Zoetermeer (C)

Vervangen: regel 32-34 t/m '...rechtsorde' door: 'C. Op nationaal niveau streeft Groen Links naar een minimale Nederlandse krijgsmacht die uitsluitend in VN- of CVSE-verband optreedt en ter beschikking kan worden gesteld van een multinationale vredesmacht, die strijdende partijen scheidt of die bijdraagt aan humanitaire hulpverlening. Voor deelname van Nederlandse militairen aan een vredesmacht is altijd toestemming van het nationale parlement nodig. Groen Links is tegen het leveren van een bijdrage aan interventieoorlogen.'

Toelichting: Nederlandse deelname aan internationale vredes machten mag alleen onder strikte voorwaarden en met parlementaire toestemming.
Preadvies: afwijzen
Toelichting: De laatste zin vinden we een goede toevoeging. De rest van het

amendement vinden we minder sterk dan de voorliggende tekst. Onze voorkeur gaat dan ook uit naar 63 (Partijbestuur), waarin laatste zin wordt overgenomen.

63. Partijbestuur (C)

Toevoegen: in regel 34 na 'rechtsorde': 'Voor deelname van Nederlandse militairen aan een vredesmacht is altijd toestemming van het Nederlandse parlement nodig.'

Toelichting: In combinatie met overname van 64b is dit een verheldering van de bedoeling van de oorspronkelijke tekst.

Preadvies: overnemen

64a. Afdeling Oegstgeest, Amsterdam-binnenstad (B)

Vervangen: in regel 33: 'gesteld kan worden' door: 'komt te staan'.

Toelichting Oegstgeest, Rotterdam: De formulering in de concept-tekst is te vrijblijvend.

Toelichting Amsterdam-binnenstad: In de inleidende tekst onder 'Nationaal', staat dezelfde zin; daar wordt - terecht - de tekst van het amendement gebruikt. We willen immers geen eigen nationaal leger meer, dat naar willekeur van de regering ergens ter wereld voor welk dubieus doel dan ook ('economische belangen') kan worden ingezet. Nee, we zijn bereid een bijdrage te leveren aan een multinationale vredesmacht die de internationale rechtsorde beschermt. En dat betekent dat wat er resteert van onze krijgsmacht, 'ter beschikking komt' (amendement) en niet 'ter beschikking kan worden gesteld' (partijbestuur) van de VN en de CVSE.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Amendement is verheldering van voorliggende tekst. Dit laat overigens onverlet dat ons inziens het parlement uiteindelijk beslist over het wel of niet leveren van een bijdrage aan een multinationale vredesmacht in geval van een concrete operatie.

64b. Afdeling Rotterdam (B)

Vervangen: in regel 33: 'kan' door: 'moet'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Voorkeur voor 63 en 64a.

65. Afdeling Rotterdam (C)

Schrappen: in regel 33: 'of CVSE'.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Waarom deze mogelijkheid uitsluiten, zeker als de CVSE zich ontwikkelt tot een regionale veiligheidsorganisatie volgens het VN-handvest?

66. Afdeling Utrecht-stad (C)

Toevoegen: in regel 34 na 'rechtsorde': 'Het uitzenden van dienstplichtige militairen mag niet geschieden anders dan op basis van vrijwilligheid.'

Toelichting: Zolang de dienstplicht bestaat, moet aan het uitgangspunt worden vastgehouden dat dienstplichtige militairen niet naar crisisgebieden mogen worden uitgezonden anders dan op basis van vrijwilligheid.

Preadvies: overnemen

Toelichting: Hoewel dit al nationaal beleid is en wij verwachten dat er binnen afzienbare tijd geen dienstplichtige militairen meer zullen zijn, is er niets op tegen om dit amendement over te nemen.

67. Afdeling Utrecht-stad (B)

Toevoegen: in regel 34 na 'rechtsorde': 'De Nederlandse regering moet zich echter het recht voorbehouden een veto uit te kunnen spreken over de inzet van Nederlandse militairen voor vredesoperaties onder VN-vlag.'

Toelichting: Wanneer aan de vredesoperaties van de VN niet uitdrukkelijk humanitaire gronden zoals het voorkomen van genocide ten grondslag liggen, moet de Nederlandse regering het recht hebben geen Nederlandse militairen uit te zenden.

Preadvies: afwijzen t.g.v. 63

Toelichting: Dit amendement beoogt hetzelfde als 63 (Partijbestuur), met dat verschil dat wij de bevoegdheid bij het parlement willen leggen. We nemen aan dat de indieners hier niet tegen zijn en hun amendement t.g.v. 63 (Partijbestuur) willen intrekken.

68. Afdeling Eindhoven (B)

Toevoegen: na regel 36: 'Ook vredesonderwijs speelt een rol bij het vredes- en veiligheidsbeleid, omdat het aan kinderen laat zien dat conflicten op een andere dan gewelddadige wijze kunnen worden opgelost.'

Toelichting: Wij misten vredesonderwijs als instrument voor het vredes- en veiligheidsbeleid.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Te gedetailleerd. Goede suggestie voor het verkiezingsprogramma.

VOORSTEL VOOR EEN NIEUW ONDERDEEL

69. Afdeling Eindhoven (B)

Toevoegen: na regel 36: 'D. Op individueel niveau streeft Groen Links naar optimale tolerantie en streven naar vrede. Daarom wil Groen Links alle vormen van onderdrukkend geweld bestrijden. Zij ijvert ook voor het uitbannen van alle vormen van propaganda voor geweld in het dagelijks leven. Hierbij spelen mondiale bewustwording en het behoeden van de rechten van de mens een belangrijke rol, waarbij de overheid stimulerend moet optreden.'

Toelichting: Duurzame vrede hoort te beginnen bij een ieder van ons: het individu.

Preadvies: afwijzen

Toelichting: Duurzame vrede en individuele inzet is impliciet aanwezig in de hele richtinggevende uitspraak.

Rapportage kandidatencommissie verkiezing partijbestuur 1992-1994

1 INLEIDING

Op 7 maart 1992 heeft de Groen Linkse Raad conform artikel 37 van het huis-houdelijk reglement een kandidaten-commissie benoemd om ter voorbereiding van de verkiezing van een nieuw partijbestuur advies uit te brengen aan het congres van 30 en 31 oktober. Tot leden van de commissie werden benoemd Jaap van den Bergh, Henk Brandhorst, Tine Debidien, Saskia van Eenbergen, Jaap de Jong, Cox Merkelijn en Tara Oedayraj Singh Varma.

Op 28 maart werd in het ledenblad de oproep tot kandidaatstelling gepubliceerd, waarbij ook de door de Groen Linkse Raad vastgestelde profielschetsen en vereisten waren afgedrukt (zie hieronder). De oproep tot kandidaatstelling is herhaald in het ledenblad van 2 mei.

De kandidaatstelling sloot op 15 mei. In totaal zijn er 59 kandidaten gesteld: 29 vrouwen en 30 mannen. Daarvan hebben er zich aanvankelijk 27 bereid verklaard kandidaat te zijn: 10 vrouwen en 17 mannen.

2 WERKWIJZE

Aan alle kandidaten is een bereidverklaringsformulier toegestuurd, waarin gevraagd werd naar ervaring, deskundigheid, motivatie, kijk op het partijbestuurswerk, voorkeur voor taken in het partijbestuur, visie op de rol van Groen Links en beschikbare tijd.

Vervolgens is in de periode van 9 juni t/m 7 juli met alle kandidaten afzonderlijk een gesprek gevoerd, waarin aanvullende informatie werd gevraagd en de commissie zich een beeld probeerde te vormen van de persoonlijke kwaliteiten, de specifieke deskundigheden, de bestuurlijke ervaring van betrokkenen. Daarbij zijn de door de Groen Linkse Raad vastgestelde profielschetsen en vereisten leidraad geweest. Omdat de commissie het ook als haar taak ziet om team voor te dragen, heeft ze tevens getracht een indruk te krijgen van de persoonlijke instelling, de communicatieve vaardigheden en de stressbestendigheid van de kandidaten, alsmede van de bijdrage die zij kunnen leveren aan het functioneren van het partijbestuur als geheel. Bij zittende partijbestuursleden is geïnformeerd naar het functioneren in en van het aftredende bestuur. Met de huidige partijvoorzitter zijn twee gesprekken gevoerd. Vijf kandidaten hebben zich tijdens de procedure om verschillende redenen teruggetrokken. Op 11 augustus heeft de commissie het resultaat van de gevoerde gesprekken besproken. Het uiteindelijke advies is vastgesteld op 18 augustus. Het concept-advies van de commissie is overeenkomstig artikel 38 lid 6 van het huis-houdelijk reglement ter vertrouwelijke kennisgeving aan de kandidaten voorgelegd. De inhoud van het concept-advies is voor één van hen aanleiding geweest zich als kandidaat terug te trekken. Dat heeft het aantal beschikbare kandidaten gebracht op 21: 10 vrouwen en 11 mannen.

Vertien uur voor sluitingstijd van deze congreskrant (te weten om zondagavond 6 september om 22 uur) bereikte de commissie het bericht dat Roel Berg-huis, die door de commissie opnieuw ter verkiezing was voorgedragen, zich in verband met zijn nieuwe werkkring (bestuurder bij de grafische bond van de FNV) terugtrekt als kandidaat voor het partijbestuur. De commissie was toen niet meer in de gelegenheid in de daar-door ontstane vacature in de voordracht te voorzien. Zij zal zich daarvoor uiteraard vóór het congres nog beraden en het congres van advies dienen over de vervulling van deze vacature. In beginsel ziet de commissie op dit moment twee mogelijkheden, namelijk:

a. het congres kiest een vijftiende bestuurslid uit de zes overige kandidaten; b. het congres besluit de vacature voorlopig te laten voortbestaan en de kandidaatstelling te heropenen.

De commissie houdt zich uiteraard aanbevolen voor andere suggesties. Het aantal beschikbare kandidaten is hierdoor helaas teruggebracht tot twintig: 10 vrouwen en 10 mannen.

Alle kandidaten hebben zich beschikbaar gesteld voor de zittingstermijn van twee jaar. Enkele kandidaten hebben een voorbehoud gemaakt met betrekking tot de inhoudelijke uitspraken van het congres, of hebben het aanvaarden van hun verkiezing afhankelijk gesteld van de vraag wie er verder in het partijbestuur worden gekozen (zie hieronder).

In de paragraaf 'De kandidaten' wordt de verkregen informatie per kandidaat kort weergegeven. De kandidaten hebben de tekst die op hen betrekking heeft, ter verificatie voorgelegd gekregen.

3 PROFIELSCHETSEN EN VEREISTEN

Op 7 maart j.l. zijn conform het huishoudelijk reglement de onderstaande profielschetsen en vereisten vastgesteld door de Groen Linkse Raad. De kandidatencommissie heeft deze onder meer als leidraad gehanteerd in de gesprekken met de kandidaten.

ALGEMEEN

Kandidaten moeten:

- beschikken over een brede interesse;
- bereid en in staat zijn om in een team te werken en loyaal mee te werken besluiten uit te voeren;
- bereid zijn om tenminste twee jaar in het bestuur zitting te nemen;
- kunnen samenwerken met en in beleidsgroepen en werkgroepen;
- in staat zijn medewerkers inhoudelijk aan te sturen;
- contacten onderhouden met de medewerkers op het partijbureau en maatschappelijke organisaties;
- in staat zijn om complexe onderwerpen eenvoudig uiteen te zetten;
- beschikken over bestuurlijke ervaring;
- in staat zijn om de vele vrijwilligers binnen de organisatie te stimuleren;
- de bereidheid hebben om afdelingen te bezoeken.

De ervaring leert dat voor het dagelijks bestuur een beschikbaarheid van een dagdeel per week overdag en voor andere bestuursleden van een dagdeel overdag per twee weken nodig is. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met een beschikbaarheid van twee avonden per week en een aantal zaterdagdagen per jaar.

IN FUNCTIE TE KIEZEN PARTIJBESTUURSLEDEN

Voorzitter

- moet het gezicht naar buiten en naar binnen van de partij zijn;
- dient op meerdere terreinen deskundigheid te bezitten;
- moet stimulerend kunnen werken voor het gehele bestuur;
- moet een bindend vermogen hebben voor het bestuur, maar ook voor de partij als geheel;
- moet de taken van het bestuur coördineren;
- moet de contacten onderhouden met de Eerste- en Tweede-Kamerfractie van Groen Links.

De partij biedt hiervoor een betaalde baan van 32 uur aan.

Secretaris

- is verantwoordelijk voor alle bestuurs-correspondentie die de partij in- en uitgaat;
- moet verantwoording kunnen nemen voor de organisatie en opbouw van de partij;
- moet ervaring hebben met personeels-beleid.

Voor deze functie is het kunnen stimuleren van de vele vrijwilligers extra belangrijk.

Penningmeester

- moet in staat zijn de inkomsten van de partij gunstig te beïnvloeden;
- moet in staat zijn de uitgaven te begro-

ten en deze in de hand te houden;- moet inzicht hebben hoe efficiënt om te gaan met schaarse middelen.

Secretaris publiciteit

- moet in staat zijn een goed publiciteitsbeleid te ontwikkelen;
- moet het profiel van de partij bewaken en sturen;
- moet creatief kunnen inspelen op de actualiteit;
- is de contactpersoon tussen de redactie van het ledenblad en het partijbestuur;
- is verantwoordelijk voor het materiaal voor afdelingen en campagnes;
- moet kunnen samenwerken met de voorlichter van de partij;
- moet campagnes publicitair kunnen ondersteunen.

Vice-voorzitter

- moet de voorzitter kunnen vervangen. Dit kan worden gecombineerd met een van de andere functies.

NIET IN FUNCTIE TE KIEZEN BESTUURSLEDEN

Volgens het huishoudelijk reglement worden de volgende terreinen door één of meer bestuursleden behartigd, waarbij is aangegeven aan welke kwaliteiten voor de functies wordt gedacht. Voor de eerste drie terreinen zijn steeds twee bestuursleden nodig.

Buitenland, EG, vredesvraagstukken

- beschikken over een visie op en kennis van internationale politieke ontwikkelingen;
- op de hoogte zijn van relevante discussies;
- twee vreemde talen kunnen spreken: Engels en Frans/Duits/Spaans.

Milieu

- een ruime kennis van de problemen op het gebied van milieu hebben;
- zicht hebben op de ontwikkelingen en een visie voor de toekomst;
- op de hoogte zijn van relevante discussies.

Sociaal-economische vraagstukken

- beschikken over een ruime kennis van het vakgebied arbeid en inkomen;
- zicht hebben op de ontwikkelingen en ideeën over een toekomstig beleid.

Feminisme

- Gezocht wordt een vrouw die:
- een visie heeft op en kennis van het gebied van emancipatie en positieve actie;
- een taak krijgt in het positieve-actiebeleid van de partij;
- contact onderhoudt met het Vrouwenoverleg;
- in staat is een feministische politiek binnen de partij te stimuleren.

Migranten

- Gezocht wordt een migrant die:
- een visie heeft op en kennis van de plaats van migranten in de maatschappij;
- op de hoogte is van de problemen die zich daarbij voordoen;
- op de hoogte is van de discussies die daar in binnen- en buitenland over worden gevoerd;
- een taak krijgt in het positieve-actiebeleid van de partij.

Ondersteuning raads- en statenwerk, partijopbouw, scholing en vorming

- bekendheid met de praktijk van het raads- en statenwerk;
- in staat zijn samen met de stuurgroep raads- en statenwerk invulling te geven aan de ondersteuning van de raads- en statenleden;
- de opbouw van afdelingen van Groen Links en de daarvoor benodigde scholing en vorming vanuit Amsterdam willen opzetten;
- overleg kunnen voeren over mogelijke burgemeestersposten voor Groen Links;
- bemiddeling bij problemen in afdelingen willen coördineren.

Dit bestuurslid zit qualitate qua in het bestuur van het Scholings- en Vormingsinstituut van Groen Links.

Daarnaast wil het partijbestuur een (mogelijk te combineren) post voor **wetenschappelijk werk** binnen Groen Links. Dat houdt in:

- affiniteit hebben met wetenschappe-

lijk werk;- in staat zijn om deel te nemen aan abstracte discussies.

Dit bestuurslid zit qualitate qua in het bestuur van het Wetenschappelijk Bureau van Groen Links.

Kandidaten voor deze algemene posten moeten daarnaast:

- aantoonbare kennis bezitten op het terrein waarvoor men zich beschikbaar stelt;
- in staat zijn om een circuit van deskundigen te organiseren met mensen van binnen en buiten de partij;
- in staat zijn prioriteiten te stellen;
- op het eigen terrein de coördinatie van alle activiteiten binnen Groen Links ter hand nemen.

De kandidatencommissie heeft, naast de vereisten zoals die zijn vastgesteld door de Groen Linkse Raad, zelf nog aandacht besteed aan de volgende criteria:

- persoonlijke eigenschappen als teamgeest, contactuele vaardigheden en stressbestendigheid;
- spreiding naar leeftijd en regio;
- participatie: het reglementair vastgelegde streven dat het aandeel van vrouwen en migranten overeen moet komen met hun aandeel in de bevolking;
- continuïteit en vernieuwing: de statuten bepalen in artikel 26 dat het partijbestuur door het congres gekozen wordt voor een periode van twee jaar. Dit betekent dat de commissie een voordracht moet doen voor vijftien vacatures. Als richtlijn voor het advies stelde de commissie vast dat het nieuwe partijbestuur voor 50% uit nieuwe mensen zou moeten bestaan en voor 50% uit mensen die herkiesbaar zijn.

4 DE KANDIDATEN

(1) **Marian van Beek, Amsterdam, 32 jaar**

...geen achterkamertjespolitiek...

Opleiding onderwijskunde (specialiteit vrouwenstudies), werkzaam bij FNV-jongeren. Op plaatselijk niveau meegewerkt aan verkiezingscampagnes, coördinator werkgroep onderwijs. Op landelijk niveau lid Groen Linkse Raad en coördinatiegroep vrouwenoverleg. Motief voor kandidaatstelling: wil haar betrokkenheid bij inhoudelijke discussies inbrengen.

Visie op rol Groen Links: inhoud geven aan streven naar gelijkwaardige verhoudingen tussen mensen, aansluitend op maatschappelijke bewegingen. Groen Links zal voor haar standpuntbepaling over relevante onderwerpen ook de mensen erbij moeten betrekken waar het om gaat. Daarom dienen dergelijke discussies ook buiten de gangbare politieke circuits gevoerd te worden. Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: gezicht van leden naar buiten vertegenwoordigen; daartoe congresbesluiten uitvoeren, actuele politiek volgen en goed contact onderhouden met Tweede-Kamerfractie. Discussies op hoofdlijnen voeren; coördineren en afstemmen. Partijdemocratie vraagt dat zaken niet binnenskamers blijven. Er moet ruimte zijn voor het uitdragen van

minderheidsstandpunten.
Voorkeur voor taken: emancipatie, wetenschappelijk werk, algemene taken (organisatorisch/coördinerend).
Beschikbare tijd: 2 dagdelen per week, 1 zaterdag per maand.

(2) Gerrit Berkelder, Amsterdam, 37 jaar

...politiek is leuk...

Opleiding politicologie, landbouwkunde, bezig met opleiding milieumanagement; directeur Eduardo Mondlanestichting. Vroeger actief in PPR (afdelingsbesturen, partijraad); bestuurslid Groen Links-federatie Amsterdam, lid landbouwwerkgroep.

Motief voor kandidaatstelling: vindt politiek leuk, wil politiek actief zijn, beleid vormgeven, betrokkenheid leden vergroten, Noord-Zuiddebat versterken.

Visie op rol Groen Links: zelfstandige factor naast gevestigde stromingen (radicaal doortrekken van opvatting dat milieu randvoorwaarde is), internationaal georiënteerd, radicale standpunten verwoorden, bestuursverantwoordelijkheid niet schuwen.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: interesse voor politiek vergroten, tegenstelling Zuid-Noord in relatie tot 'grenzen aan de groei' beïnvloeden, netwerk tussen politiek en maatschappelijke groepen uitbouwen, fractie aansturen (minder op Kamerwerk gericht, meer volksvertegenwoordiging), gezonde financiële positie partij garanderen. Partijbestuur heeft sturende en actief begeleidende rol. Politiek primaat ligt niet alleen bij fractie. Bestuur moet meer gebruik maken van in partij aanwezige kennis. Afdelingen stimuleren tot inhoudelijke discussie; democratisering bevorderen. Bestuur moet meer mogelijkheden krijgen werk partijstichtingen te stroomlijnen.

Voorkeur voor taken: buitenland, EG; landbouw en milieu; daarnaast algemene bijdrage aan bestuurswerk, ondersteuning penningmeester.
Beschikbare tijd: 1 dag en 1 à 2 avonden per week, diverse zaterdagen.

(3) Andrie de Boer, Grouw, 61 jaar

...aandacht voor de basis...

Was werkzaam in coördinerende functie in Middelbaar Beroepsonderwijs, nu in VUT; actief in Vluchtelingenwerk. Had in PPR en Groen Links diverse functies op provinciaal niveau en was partijraads-lid. Lid huidig partijbestuur (scholing/vorming; raads- en statenwerk); lid steunfractie Provinciale Staten Friesland. Motief voor kandidaatstelling: belangstelling voor het lokale niveau handha-

ven (opvatting tegengaan dat politiek slechts landelijke politiek is), huidige bestuurstaken voortzetten, 60+ en het Noorden moeten vertegenwoordigd blijven; kan zich veroorloven veel tijd in het bestuurswerk te steken.

Visie op rol Groen Links: binnen ecologische randvoorwaarden blijven vechten voor de zwaksten; krachtig verzet tegen racisme en onderdrukking; tonen dat de manier waarop doelen bereikt worden ook belangrijk is.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: besturen, dat wil zeggen voorwaardenscheppend bezig zijn (inzichtelijke organisatie, snelle serviceverlening en ondersteuning); inhoudelijke discussie en stellingname op hoofdlijnen; activiteiten ontplooiën waardoor leden en niet-leden in gesprek raken over Groen Links-visies.

Voorkeur voor taken: raads- en statenwerk en partijopbouw.

Beschikbare tijd: gemiddeld 6 dagdelen per week.

(4) Renée Broekmeulen, Den Haag, 29 jaar

...verfrissen en enthousiasmeren...

Werkt bij organisatieafdeling ministerie van Onderwijs, was bestuurslid studentenvakbond en heeft ervaring op het terrein van onderwijsbeleid en Europese/internationale aangelegenheden. Is voorzitter afdeling Den Haag en was lid Groen Linkse Raad.

Motief voor kandidaatstelling: bijdragen aan verdere op- en uitbouw Groen Links, opgedane ervaring inbrengen, verder kijken dan afdeling, belangstelling voor landelijke politiek, partij leren kennen.

Visie op rol Groen Links: partij voor progressief Nederland, met prioriteit voor milieu, emancipatie, vrede en veiligheid en sociaal-economisch beleid. Moet luis in de pels en verfrissend zijn (wat enthousiaster, duidelijker en meer 'anders' dan tot nu toe). Moet ook belangen vertegenwoordigen van zo breed mogelijke groep progressieve mensen.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: initiërend, coördinerend en vooral enthousiasmerend. Accent op versterking afdelingen, ledenwerving en behoud van leden, organiseren van partijbrede discussies en aanhalen van banden met andere progressieve (belangen)groeperingen (deze ook betrekken bij eigen discussies). Bestuur moet democratische controle inhoud geven; bevoegdheden Groen Linkse Raad uitbreiden.

Voorkeur voor taken: algemeen inzetbaar, met bijzondere belangstelling voor internationale zaken (Europa), afdelingsopbouw en scholing/vorming.
Beschikbare tijd: tot februari '93 vanwege afdelingsvoorzitterschap 2 dagdelen per week plus wat weekendtijd; daarna veel meer.

(5) Toon van Dijk, Nijmegen, 33 jaar

...het kan beter...

Arbeidssocioloog, onderzoeker naar mogelijkheden verdergaande arbeidstijdverkorting; was voorzitter lokale studentenvakbond en een van de initiatiefnemers tot oprichting van de LSVB. Lid afdelingsbestuur, voorzitter plaatselijke werkgroepen milieu en arbeid/inkomen; lid bestuur Groen Linkse Raad. Motief voor kandidaatstelling: het kan beter: wil concrete uitwerking geven aan standpunt over arbeidsverhoudingen; wil betrokkenheid van de afdelingen vergroten en bijdragen aan versterking van de organisatie, daarbij de nadruk leggend op het vergroten van het democratisch karakter van de organisatie.

Visie op rol Groen Links: Groen Links is in de war; zicht op een duidelijke sociaal-economische politiek is er nog niet.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: inhoudelijke discussies aansturen; meer zicht krijgen op afdelingen en kader; zorgen dat Groen Linkse Raad kan functioneren als discussieforum (inhoudelijke stukken aandragen); zorgen voor materiaal waar afdelingen mee aan de slag kunnen.

Voorkeur voor taken: sociaal-economische vraagstukken (wil met name het terrein 'arbeidstijdverkorting' voor z'n rekening nemen en daartoe contact leggen en onderhouden met de vakbeweging); algemene taken.

Beschikbare tijd: 3 dagdelen per week.

(6) Rik Grashoff, Delft, 31 jaar

...professioneel werken...

Opleiding civiele techniek, werkt bij adviesbureau volkshuisvesting. Bestuurlijke ervaring in studentenbeweging en Vereniging Groen Links. Was lid schrijfgroep manifest *Het begin van de toekomst* en medeauteur brochure *Ik ben niet zo politiek aangelegen*; is lid commissie 'Toekomst politieke partijen' en actief in plaatselijke afdeling Groen Links.

Motief voor kandidaatstelling: werken aan duurzame samenleving, wil verbinding leggen tussen inhoudelijk werk en beeldvorming. Stelt zijn definitieve beschikbaarheid afhankelijk van de verdere personele samenstelling van het partijbestuur.

Visie op rol Groen Links: de partij onderscheidt zich in werkwijze en cultuur nog te weinig van andere politieke partijen. Het manifest moet worden vertaald in concrete activiteiten. Tussen groen en links bestaat op hoofdlijnen geen tegenstelling.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: zorgen dat de partij professione-

ler gaat werken (meer betaalde medewerkers en bestuurders, meer faciliteiten ter ondersteuning vrijwilligerswerk); uitzetten en uitwerken van de politieke strategie. Bestuur is gezamenlijk verantwoordelijk; moet produktieve discussies voeren; er is geen ruimte voor eigen winkeltjes. Een werkbare groep is belangrijker dan goede afspiegeling.

Voorkeur voor taken: penningmeester-schap, wetenschappelijk werk, eventueel milieu.

Beschikbare tijd: per week 1 middag en maximaal 2 avonden.

(7) Ger Groenenboom-van Tol, Spijkenisse, 56 jaar

...duidelijk gezicht nodig...

Opleiding HBO, dertig jaar gewerkt in onderwijs, bestuurlijke ervaring in gezinsverzorging, bejaardenhuisvesting, milieugroep, actief in vredesbeweging en voor asielzoekers. Was lid partijbestuur PSP en acht jaar gemeenteraadslid voor de PSP, secretaris afdeling, bestuurslid gewest Zuid-Holland; nu lid provinciale steunfractie en 50+-groep.

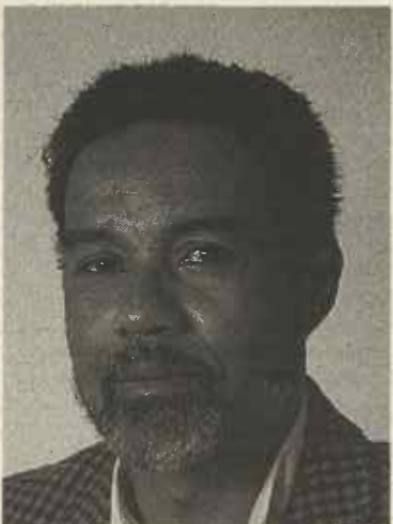
Motief voor kandidaatstelling: Groen Links heeft nog geen duidelijk gezicht, heeft echt eigen ideeën (bijvoorbeeld op sociaal-economisch terrein); wil helpen dat te veranderen.

Visie op rol Groen Links: partij is nu te vaag; moet zich duidelijk onderscheiden van andere partijen in uitspraken op treden. Tweede-Kamerfractie is te parlementair.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: richting geven aan de partij; inhaken op actuele gebeurtenissen; blijven streven naar rechtvaardiger samenleving in en buiten Nederland; werken aan milieu, vrede en ontwikkeling derde-wereldlanden. Bestuur moet hecht team worden, waarbinnen tegenstellingen mogen bestaan maar diverse meningen gewaardeerd blijven.

Voorkeur voor taken: onderwijs, zorg; milieu; eventueel raads- en statenwerk.
Beschikbare tijd: zoveel als nodig is (is op wachtgeld, zonder sollicitatieplicht).

(8) Oscar Kemble, Zeist, 50 jaar

...politiek niet overlaten aan goedwillende autochtonen...

Politicoloog, docent hogeschool De Horst en coördinator bureau mondialisering, bestuurservaring in organisaties van en voor culturele minderheden, organiseerde gesprekken tussen Israël's en Palestijnen in samenwerking met International Dialogues Foundation (waar hij mede bestuurslid van is); in dat verband wordt een congres over de Koerden-problematiek georganiseerd. Recent lid van Groen Links, vroeger be-

trokken bij oprichtingspoging basispartij voor vrede en solidariteit. Motief voor kandidaatstelling: uitgangspunten Groen Links komen overeen met eigen visie, is gestimuleerd vanuit Progressief Migrantenblok, vindt dat leden uit etnische groepen zich bij toenemende spanningen in etnische relaties voor bestuurlijk werk moeten inzetten (politiek niet meer overlaten aan goedwillende autochtonen) en vertrouwt dat hij op grond van opleiding en ervaring goed als bestuurslid kan functioneren. Visie op rol Groen Links: progressief en kritisch bewustzijn stimuleren, gericht op het streven naar een houdbare, leefbare, humane en democratische samenleving en wereldorde. Blijven streven naar positieverbetering van maatschappelijke groepen in de verdrukking (migranten, witte arbeiders, vrouwen). Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: behoeften achterban verwoorden, bepleiten en omzetten in beleidsprogramma's. Achterban hiervoor motiveren en erbij betrekken. Centraal staan: behoud goed milieu, wegwerken ongelijkheid tussen mannen-vrouwen en tussen etnische en autochtone groepen, strijd tegen discriminatie en apartheid, betaalbaar onderwijs, bewaken mensenrechten en democratische vrijheden. Voorkeur voor taken: ontwikkelingssamenwerking, scholing/vorming/partijopbouw, migranten, buitenland, wetenschappelijk werk. Beschikbare tijd: per week 2 dagdelen overdag en 1 à 2 's avonds.

(9) Joost Lagendijk, Haarlem, 35 jaar

...idealistisch realisme...

Historicus, werkzaam als directeur/uitgever bij een tijdschriftenuitgeverij. Was buitenlandsecretaris en vice-voorzitter PSP, is lid van huidig partijbestuur Groen Links (internationaal secretaris, vice-voorzitter). Was vier jaar bestuurslid Stichting Burgerschapskunde en is op dit moment bestuurslid van uitgeverij Sua. Vanaf het begin betrokken bij *De Helling* (eerst als uitgever, nu redactielid).

Motief voor kandidaatstelling: doorgaan met inhoudelijke profilering Groen Links, met speciale aandacht voor internationale politiek.

Visie op rol Groen Links: inhoudelijk: benadrukken noodzaak radicale ecologische politiek in combinatie met streven naar sociale rechtvaardigheid. Stijl: idealistisch realisme, ondogmatisch. Plaats: progressieve deel Nederlandse politiek, op even grote afstand van PvdA als van D66. Het partijbestuur moet het profiel van Groen Links duidelijk maken en daarbij proberen de spanning tussen kiezers en kader op te lossen.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: naast verdere organisatorische opbouw en dagelijkse leiding vooral duidelijke profilering van Groen Links, de komende twee jaar gericht op het verkiezingsjaar 1994. Speciale aandachtspunten: uitwerken radicale milieupolitiek en realistisch sociaal-economisch programma. Daarnaast kandidaatstelling Tweede Kamer in goede banen leiden. In partijbestuur sterke nadruk op verantwoordelijkheid voor eigen portefeuille en kiezen voor een beperkt aantal speerpunten voor bestuur als geheel.

Voorkeur voor taken: internationaal secretaris, vice-voorzitter.

Beschikbare tijd: per week 2 dagdelen overdag en 2 avonden.

(10) Erik Meijer, Rotterdam, 47 jaar

...voor mensen zonder economische macht...

Sociaal-geograaf, was leraar en ambtenaar bestuurszaken. Is lid van partijbestuur, bestuur SVI en stuurgroep raads- en statenwerk, redacteur *De Rode Draad*, lid Provinciale Staten Zuid-Holland. Was bij oprichting Groen Links lid structuurcommissie en bestuurslid Groen Links in de EG. Is voorzitter stichting werkgelegenheid Rotterdam-West en bestuurslid Stichting Burgerschapskunde. Vervulde eerder bestuursfuncties in de socialistische jeugdbeweging, was gemeenteraadslid en partijbestuurslid van de PSP (vice-voorzitter, voorzitter sectie raads- en statenleden).

Motief voor kandidaatstelling: het gaat niet echt goed met Groen Links: we zijn onvoldoende herkenbaar voor de potentiële achterban en de landelijke partij staat te ver af van de basis. Wil bijdragen aan hogere prioriteit voor opbouw (of herstel) van het contact met mensen die het rot hebben in deze maatschappij. Daarnaast moeten we zichtbaar maken dat we nuttig zijn voor mensen die belang hebben bij verandering door samen met andere progressieve krachten te werken aan een coalitiepolitiek, gericht op een meerderheid voor het doorvoeren van een beter beleid.

Visie op rol Groen Links: moet vooral een beweging zijn die bijdraagt tot politieke participatie van mensen zonder economische macht. Groen Links moet voorkomen dat arme mensen met een wit vel uit wanhoop en wantrouwen tegen de gevestigde politici wegvluchten naar racistische groeperingen en dat arme migranten om dezelfde redenen terecht komen bij godsdienstige fundamentalisten. Groen Links moet deze achtergestelde groepen samenbrengen in buitenparlementaire strijd en parlementaire coalities voor een rechtvaardige en schone samenleving. Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: zorgen dat Groen Links een aantrekkelijke beweging is, die een samenhangend toekomstperspectief kan bieden, zich nuttig maakt voor mensen in de knel en nu nog afwachtende mensen enthousiast kan maken. Daarbij samenwerking zoeken met sociale bewegingen. Verder moet het bestuur bescheiden en terughoudend zijn, ruimte geven aan congres, partijraad, afdelingen en de landelijke stichtingen.

Voorkeur voor taken: is breed inzetbaar, vooral voor meer generalistische taken, progressieve contacten en participatiebevordering onder vergeten groepen leden en niet-leden. Is daarom beschikbaar als vice-voorzitter, voor raads- en statenwerk, partijopbouw, scholing en vorming en waar nodig voor andere taken (in huidig bestuur milieu en volkshuisvesting).

Beschikbare tijd: zowel overdag, 's avonds als in weekeinden beschikbaar, afgezien van verplichtingen in kader statenlidmaatschap.

(11) Maarten van Poelgeest, Amsterdam, 27 jaar

...om het spel en de knikers...

Studeert sociale geografie. Was actief in studentenbeweging (bestuur ASVA, voorzitter LSVB). Is lid huidig partijbestuur (secretaris publiciteit), coördineerde de campagne voor de Provinciale Statenverkiezingen.

Motief voor kandidaatstelling: wil iets veranderen in Nederland; bestuurswerk is goed bevallen. Is gefascineerd door de politiek, zowel wat de inhoud als het politieke spel betreft. Heeft dan ook politieke ambities.

Visie op rol Groen Links: Groen Links moet zich ideologisch plaatsen in de vrijheidslievende traditie (een soort VPRO van het politieke bestel). Moet zich niet dwangmatig in het centrum van de macht opstellen, maar ook geen getuigenispartij zijn.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: lijnen uitzetten voor toekomst Groen Links (heeft ideologisch haar plaats nog niet helemaal gevonden); opmaat naar verkiezingen 1994 is belangrijkste prioriteit voor de komende twee jaar. Bestuur moet discussie binnen partij organiseren, bureau aansturen, contacten met buitenwereld onderhouden, inbreken in actuele discussie. Samenwerking in bestuur moet collegiaal zijn: werken op basis van mandaat en vertrouwen. Bestuur moet zoveel mogelijk als collectief optreden. Voorkeur voor taken: publiciteit, politieke coördinatie, coördinatie campagnes. Eventueel ook beschikbaar als vice-voorzitter (als Joost Lagendijk niet beschikbaar is).

Beschikbare tijd: 25 uur per week.

(12) Sam Pormes, Assen, 38 jaar

...muziek, theater en volleybal...

Coördinator centrum voor ontwikkelingssamenwerking, bestuurservaring bij welzijnsinstellingen, maakte deel uit van actiegroepen en bewegingen (Indonesië, antiracisme, drugshulpverlening). Is lid van het huidige partijbestuur (portefeuille migranten). Is van Indonesisch/Molukse afkomst en lid van de Molukse Progressieve Beweging.

Motief voor kandidaatstelling: actieve participatie van migranten stimuleert politieke betrokkenheid van allochtone bevolkingsgroepen. Wil vanuit zijn specifieke achtergrond, ervaring en deskundigheid bijdragen aan verdere ontwikkeling Groen Links.

Visie op rol Groen Links: creatieve oplossingen aandragen voor een schone wereld, actie tegen sociale misstanden, onrechtvaardigheid, racisme en seksisme, solidariteit met democratische be-

wegingen in derde wereld.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: voorwaarden scheppen voor leden en kader, signalen van leden en kader vertalen in beleid, betrokkenheid leden vergroten door activiteitenpakket aan te bieden. Zorgen dat de organisatie goed loopt en dat er een vlotte serviceverlening geboden wordt. De partij moet aantrekkelijker gemaakt worden voor migranten (muziek, theater, volleybal, culturele cafés).

Voorkeur voor taken: migranten, ontwikkelingsamenwerking. Tussen beide terreinen moet een verbinding gelegd worden. Bestuur moet portefeuilles clusteren en zorgen dat meer mensen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor taken (bijvoorbeeld een cluster migranten/positieve actie/vluchtelingenbeleid). Het partijbestuur kan dan ook verkleind worden.

Beschikbare tijd: per week 2 à 3 avonden en 1 dagdeel overdag; 2 zaterdagdagen per maand.

(13) Ria Sikkes, Den Haag, 50 jaar

...idealisme, creativiteit, solidariteit, maar ook pragmatisme...

Opleiding uitgeverij, was zes jaar coördinator Feministische Uitgeverij Sara. Bestuurlijke ervaring bij Landelijke Ombudsvrouw, Kijkhuis, Stichting Sara's Moeder, jongerencentrum. Vroeger actief bij Dolle Mina en Wij Vrouwen Eizen. Nu medewerker Groen Links-gemeenteraadsfractie Den Haag (taak interne en externe communicatie). Verkiezingscampagne gecoördineerd, diverse werkgroepen opgericht. Moeder en trotse oma.

Motief voor kandidaatstelling: geeft per 1 oktober baan als fractiemedewerker op en wil dan graag energie steken in partijbestuur.

Visie op rol Groen Links: is de enige linkse politieke partij in Nederland; de partij die nog wil investeren in de onderkant van de samenleving, altijd solidariteit voorstaat en zorg draagt voor de kwaliteit van het bestaan van degenen die na ons komen.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: opbouw van de partij stimuleren en voltooiën, door congres vastgestelde prioriteiten uitwerken voor gebruik door afdelingen en fracties, eigen identiteit Groen Links opbouwen; sleutelwoorden zijn idealisme, creativiteit, solidariteit, maar ook een behoorlijke dosis pragmatisme. Bestuur moet als team functioneren, gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen.

Voorkeur voor taken: feminisme, taken op het terrein van communicatie. Beschikbare tijd: minimaal 8 uur per week ('s avonds en in weekend).

(14) Mariano Slutzky, Amersfoort, 28 jaar

...karwei afmaken...

Opleiding HBO-intercultureel werk, momenteel werkzaam als freelance journalist. Was bestuurslid CPN, is lid huidige partijbestuur, werkgroepen Mozaïek, Noord-Zuid en Caraïbisch gebied.

Motief voor kandidaatstelling: doorgaan met bestaande initiatieven en activiteiten (derde-wereldsectie).

Visie op rol Groen Links: uit en niet naast de maatschappij inspiratie opdoen en uitstralen; acties, debatten, discussies initiëren; non-conformistisch zijn bij het innemen van standpunten.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: standpunten innemen bij maatschappelijke discussies, maatschappelijke contacten leggen, samenwerking zoeken en aangaan, discussies en initiatieven achterban stimuleren. Als team samenwerken op zakelijke basis.

Voorkeur voor taken: buitenlandwerk, met name Noord-Zuidvraagstukken. Beschikbare tijd: 2 à 3 dagen per week.

(15) Marianne Spierings, Hengelo, 43 jaar

...samenbundelen van gelijkgezinden...

Psycholoog, was werkzaam in gezondheidszorg. Vroeger actief in studentenbeweging, vredesbeweging, vakbond, huuracties, CPN. Nu lid partijbestuur (portefeuille arbeid en inkomen), voorzitter Hengelo Tegen Apartheid, afdelingsbestuur, 1 mei-comité, vakbondschool.

Motief voor kandidaatstelling: bijdragen aan opbouw Groen Links als belangrijke progressieve beweging. Samenbundelen van mensen die een andere maatschappij willen; daar mensen bij betrekken die er persoonlijk belang bij hebben (uitkeringsgerechtigden, migranten).

Visie op rol Groen Links: samenvoegend en motor van progressieve beweging, uitmondend in machts- en coalitievorming (parlementair); daarnaast acties ondersteunend.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: initiatiefnemend (binnen kader van congresbesluiten), uitvoerend en opbouwend. Inspelen op ontwikkelingen en bundelen van signalen uit de achterban. Economische modellen ontwikkelen waarin 'groen' en 'links' worden gecombineerd. Bestuursleden moeten elkaar kritisch ondersteunen.

Voorkeur voor taken: arbeid en inkomen; partijopbouw, scholing en vorming. Beschikbare tijd: per week 2 dagdelen overdag en 2 avonden.

(16) Bea Stolte, Swifterbant, 50 jaar

...kennis en ervaring inzetten...

Werkzaam bij NCO (lid dagelijks bestuur) en werkgroep Hoorn van Afrika. Ervaring als voorzitter COS-Flevoland, lid algemeen en dagelijks bestuur Novib; ervaring bij European Nuclear Disarmament Convention, in Afrika, ontwikkelingswerk. Lid huidige partijbestuur (portefeuille vrede en veiligheid); was provinciaal voorzitter PPR-Flevoland en internationaal secretaris PPR.

Motief voor kandidaatstelling: de politieke richting van Groen Links; de wens een actieve bijdrage te leveren; opgebouwde kennis en ervaring van twee jaar bestuurslidmaatschap inzetten voor tweede termijn.

Visie op rol Groen Links: is 'avant garde'-partij, met name op gebied van milieu en sociale zekerheid. Visie uitdragen op grond van deugdelijke argumenten, waarmee Groen Links goed in het politieke veld staat en niet ernaast.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: geeft politieke richting aan, is bindend element voor provinciale en lokale afdelingen, zorgt voor contacten in binnen- en buitenland, draagt zorg voor structuur en functioneren van de partij. Teamverband is een belangrijk. Discussie voeren op hoofdlijnen. Er is een beter contact met de Tweede-Kamerfractie nodig.

Voorkeur voor taken: buitenland (vrede en veiligheid en ontwikkelingssamenwerking).

Beschikbare tijd: per week 2 avonden en eenmaal per 2 weken een dagdeel overdag.

(17) Radi Suudi, Amsterdam, 35 jaar

...consequenties van politieke keuzen...

Politicooloog, freelance onderzoeker/journalist. Ervaring in migrantenzelforganisaties, Joods-Palestijns overleg, Novib. Deskundig op gebied van Midden-Oosten. Lid huidige partijbestuur (portefeuille antiracisme, asielzoekers, wetenschappelijk werk). Momenteel bezig met organisatie antiracismecampagne. Motief voor kandidaatstelling: positieve ervaringen met één jaar bestuurslidmaatschap. Heeft brede politieke belangstelling.

Visie op rol Groen Links: de consequenties van politieke keuzen waar iedereen vóór is (voor vrede, veiligheid, schoner milieu) inbrengen in het politieke debat.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: beleid ontwikkelen in samenwerking met partijleden en afdelingen. Bestuurslidmaatschap vraagt inzet van veel tijd en energie, anders heeft het geen zin.

Voorkeur voor taken: antiracisme, wetenschappelijk werk, Midden-Oosten. Beschikbare tijd: 2 à 3 dagdelen per week.

(18) Hella van de Velde, Leiden, 30 jaar

...geen apart vrouwenircuit...

Wetenschappelijk onderzoeker politieke wetenschappen (met name naar integratie van vrouwen in politieke partijen). Vroeger actief in PPR. Was binnen Groen Links lid projectgroep positieve actie, initiatiefgroep vrouwenbureau, beleidsgroep feminisme en commissie huishoudelijk reglement. Nu partijbestuurslid (portefeuille feminisme).

Motief voor kandidaatstelling: betrokkenheid bij feministische partijactiviteiten; vindt het belangrijk dat feministische ideeën niet blijven hangen in vrouwenircuit, maar worden geïntegreerd in het partijbeleid; denkt voldoende overzicht en contacten te hebben om de communicatie tussen de betrokkenen bij het feminisme in Groen Links soepel te laten verlopen.

Visie op rol Groen Links: moet als luis in de pels de vanzelfsprekende opvattingen van andere partijen kritiseren; moet bron zijn van nieuwe, creatieve ideeën en alternatieven.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: samenhang activiteiten bewaken, organisatie stroomlijnen en waar nodig versterken, communicatie tussen verschillende geledingen verzorgen, initiëren en organiseren van politieke discussies.

Voorkeur voor taken: feminisme. Beschikbare tijd: ongeveer 8 uur per week, 's avonds en in het weekend.

(19) Marijke Vos, Amsterdam, 35 jaar

...integreerende rol, teamvorming...

Bioloog, was actief in studentenbeweging, antikernenergiebeweging, vredesbeweging en vrouwenbeweging. Werkte bij Vereniging Milieudefensie en Centrum voor Milieukunde. Is bestuurslid Stichting Milieucontact Oost-Europa. Was bestuurslid Vereniging Groen Links; lid partijbestuur sinds maart 1990 en voorzitter vanaf oktober 1990.

Motief voor kandidaatstelling: wil de activiteiten en werkwijze die ze met het huidige partijbestuur heeft ontwikkeld in de komende twee jaar verder uitbouwen.

Visie op rol Groen Links: neemt een zelfstandige plaats in binnen het politieke krachtenveld. Denkt vooruit, toekomstgericht, levert nieuwe ideeën waarmee ze de politieke discussie aanscherpt en anderen uitdaagt. Staat voor

haar zaak, is recht door zee, betrouwbaar en open. Legt verbindingen met maatschappelijke bewegingen en netwerken. Staat voor een leefbare wereld, rechtvaardigheid, sociale gelijkheid, sociale vrijheid.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: politiek leiding geven aan de partij (koers uitzetten, essentiële thema's laten uitwerken voor discussie en besluitvorming, politieke visie uitdragen); de partij managen (organisatie in stand houden, uitbouwen en vernieuwen; randvoorwaarden creëren voor activiteiten van leden en sympathisanten). Prioriteit voor komende periode: Groen Links zowel inhoudelijk als organisatorisch naar de verkiezingen van 1994 leiden. Daarbij moet het contact met de achterban (vooral op inhoudelijk vlak) verstevigd worden, vanuit een open en communicatieve houding.

Voorkeur voor taken: partijvoorzitter. Vindt voorzitter een uitdagende en leuke job: smeedt graag een team, geeft graag leiding, treedt graag op. Marijke vindt dat ze als voorzitter herkozen moet worden omdat ze een integrerende rol kan spelen, relatief nieuw is in de politiek en fris tegen de dingen aankijkt, open staat voor discussie en diversiteit in standpunten, een stevige inhoudelijke basis heeft en het voordeel van een zekere continuïteit biedt. Ziet zich als bijzonder verantwoordelijk voor de teamvorming. Wil de partij aantrekkelijker maken voor jongeren, migranten en vrouwen. Beschikbare tijd: 32 uur per week.

(20) Maria Wiebosch-Steeman, Aerdhout, 42 jaar

...de schouders eronder...

Lid van Provinciale Staten Noord-Holland, lid huidige partijbestuur (secretaris). Ook lid van twee andere besturen en commissaris PEN. Vroeger actief in PPR, binnen Groen Links in afdeling en partijraad.

Motief voor kandidaatstelling: continuïteit, klus afmaken, persoonlijke ontwikkeling. Uitdaging is te proberen of het anders en beter kan.

Visie op rol Groen Links: vernieuwend, maar volhardend bij onderwerpen als milieu en armoede in derde wereld. Werken binnen wisselende coalities.

Kijk op taken en prioriteiten partijbestuur: dagelijkse gang van zaken behartigen; politieke discussie in- en extern stimuleren; goede basis proberen te zijn voor werk in de afdelingen. Samen de schouders eronder. Bestuur moet ten behoeve van de congressen het debat over de grote lijn organiseren. Verhouding met partijraad moet verbeterd worden (meer vertrouwen nodig; meer inhoudelijk discussiëren). Voorwaarden scheppen voor goed functioneren van landelijke groepen. Vindt verder dat het partijbestuur verkleind zou mogen worden, in welk geval er wellicht ook geen afzonderlijk dagelijks bestuur meer nodig zou zijn.

Voorkeur voor taken: secretaris, eventueel gewoon partijbestuurslid.

Beschikbare tijd: per week 2 avonden en 2 dagdelen overdag; per maand 2 zaterdagen.

5 MOTIVERING VAN DE VOORDRACHT

UITGANGSPUNTEN

De kandidatencommissie heeft zich bij het uitbrengen van haar advies ten doel gesteld uit de beschikbare kandidaten zowel individueel als collectief het best

denkbare partijbestuur te selecteren. Hiervoor heeft de commissie drie toetsstenen gehanteerd:

1. Het nieuwe partijbestuur moet een goed functionerend team zijn. Daarmee wordt niet bedoeld dat de bestuursleden vriendjes zijn, politiek inhoudelijk of strategisch op eenzelfde lijn zitten of gelijk denken over de organisatie en prioriteitstelling van Groen Links. Bij alle wenselijke pluriformiteit in gedachtegoed moeten ze echter gezamenlijk verantwoordelijk willen zijn en een gemeenschappelijk resultaat willen bereiken. De kandidatencommissie heeft dan ook met name mensen voorgedragen die teamgeest bezitten, samenwerking voorstaan en zich gezamenlijk verantwoordelijk weten voor het totale functioneren van het partijbestuur. Dit betekent ook dat elk partijbestuurslid op meer dan één beleidsterrein uitvoerend werk kan verrichten en bereid is voor de uitvoering van dat werk met één of meer collega's verantwoordelijkheid te delen. De commissie heeft derhalve zowel gelet op creativiteit als op compromisbereidheid, zowel op specifieke eigen deskundigheid als op brede inzetbaarheid.

2. Binnen het voorgestelde team moet zoveel kennis, deskundigheid en ervaring aanwezig zijn dat het partijbestuur als geheel in staat is om op alle beleidsterreinen effectief te opereren. Dit impliceert dat er voor elk beleidsterrein ten minste één (des)kundig en ervaren bestuurslid wordt voorgedragen en dat in de voordracht oververtegenwoordiging van kandidaten op eenzelfde terrein is voorkomen. Het betekent ook dat het voorgedragen partijbestuur niet alleen een verzameling van specialisten is en dat bestuursleden elkaar gemakkelijk tijdelijk kunnen vervangen. Continuïteit en pluriformiteit zijn derhalve beide verzekerd.

3. De kandidaten moeten in brede zin geschikt zijn voor het lidmaatschap van het partijbestuur. De kandidatencommissie heeft hierbij het criterium 'voldoende geschiktheid' als ondergrens gehanteerd en waar een ruim aantal dat mogelijk maakte, de naar haar deel betere kandidaten voorgedragen. De commissie heeft aan de drie genoemde toetsstenen prioriteit gegeven en alle andere criteria en profielvereisten daaraan ondergeschikt gemaakt, om op deze wijze deze elk op zichzelf zeer de moeite waard en wordt de voordracht erdoor versterkt als er ook aan wordt voldaan. Gelukkig is dat in hoge mate het geval, zoals hierna zal worden toegelicht.

TOETSING AAN DE OVERIGE CRITERIA

1. De geschikt bevonden kandidaten voldoen allen (zij het in meerdere of mindere mate) aan de vereisten zoals die zijn vastgesteld door de Groen Linkse Raad en aan de door de Raad omschreven profielschetsen.

2. De spreiding naar leeftijd ziet er als volgt uit:

Leeftijd	Voorgedragen kandidaten	Niet-voorgedragen kandidaten
Jonger dan 30	2	1
30 tot 40	7	2
40 tot 50	2	1
50 tot 60	2	2
ouder dan 60	1	-

De gemiddelde leeftijd van de voorgedragen kandidaten is bijna 39 jaar. De gemiddelde leeftijd van de niet aanbevolen kandidaten is 41 jaar.

3. De kandidaten zijn in overgrote meerderheid afkomstig uit de Randstad (Noord- en Zuid-Holland). De spreiding over het land is als volgt:

Regio	Voorgedragen kandidaten	Niet-voorgedragen kandidaten
Noord	2	-
Oost	1	1
Midden	1	2
West	10	3
Zuid	-	-

Van de kandidaten uit West-Nederland komen er vier (onder de voorgedragenen) resp. één (onder de niet-voorgedragenen) uit Amsterdam.

4. Van de beschikbare kandidaten zijn er 10 vrouw (50%) en 10 man (50%). De

commissie draagt 7 vrouwen en 7 mannen ter verkiezing voor, dat wil zeggen 50-50%. Niet aanbevolen zijn 3 vrouwen en 3 mannen.

5. Onder de beschikbare kandidaten zijn 4 migranten (allen mannen). Drie van hen worden door de commissie ter verkiezing voorgedragen.

6. Van de 14 voorgedragen kandidaten hebben er 5 een complete bestuursperiode (vanaf oktober 1990) achter de rug, zijn er 5 nieuw en zijn er 4 tussentijds in het partijbestuur gekozen. Continuïteit en vernieuwing blijven daarmee redelijk in evenwicht. Het criterium 'vernieuwing' betekent echter uiteraard dat er helaas ook enkele zittende bestuursleden moeten afvallen. Voor de 5 voorgedragen nieuwe bestuursleden ontstaat ruimte doordat drie van de huidige partijbestuursleden niet herkiesbaar zijn en er drie niet opnieuw ter verkiezing worden voorgedragen.

TOELICHTING PER GESCHIKT BEVONDEN KANDIDAAT

(de nummers verwijzen naar de alfabetische volgorde hierboven)

Roel Berghuis heeft zich helaas op het laatste moment teruggetrokken (zie onder 'Werkwijze').

De commissie ziet **Gerrit Berkelder** (2) als een rustige en degelijke werker. Hij bezit zowel kennis en ervaring op het terrein van milieu en landbouw als op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Op grond van zijn brede politieke belangstelling, zijn plezier in het politieke werk en zijn ruime bestuurlijke ervaring mag van hem een constructieve en productieve bijdrage aan het bestuurswerk worden verwacht. Zijn financiële deskundigheid vormt een nuttige ondersteuning voor het werk van de penningmeester.

Andrie de Boer (3) verzet veel werk, is zeer deskundig op het terrein van scholing en vorming, weet goed wat er in de partij leeft en vervult een actieve rol naar de afdelingen en naar individuele partijleden toe. Op het gebied van het vluchtelingenbeleid mag van haar een deskundige inbreng worden verwacht. Daarnaast draagt haar verkiezing bij aan een goede spreiding van bestuursleden naar regio en leeftijd.

Renée Broekmeulen (4) is jong, openhartig en enthousiast. Ze is degelijk gevormd in de studentenvakbeweging, heeft in een moeilijke periode leiding gegeven aan de Groen Links-afdeling in Den Haag en brengt haar achtergrond als onderwijs- en buitenlanddeskundige met zich mee. Daarnaast heeft ze aansprekende ideeën over de versterking van de partij aan de basis. De commissie ziet haar als een nieuwkomer die een aanwinst zal blijken te zijn.

Rik Grashoff (6) heeft zich in de afgelopen jaren in bestuurlijk opzicht en als pleitbezorger voor vernieuwing zeer verdienstelijk gemaakt voor Groen Links. Rik wordt op grond van zijn belangstelling voor financieel beheer en beleid voorgedragen als nieuwe partijpenningmeester. Hij heeft zich na een instructief oriënterend gesprek met de huidige penningmeester voor deze taak beschikbaar gesteld en zal nog enige tijd door zijn voorganger worden begeleid. Rik zou tevens heel geschikt zijn om daarnaast de post wetenschappelijk werk op zich te nemen. Dat zou hem de kans geven vanuit zijn brede betrokkenheid een inspirerende bijdrage te blijven leveren aan de verdere ontwikkeling van het Groen Linkse gedachtegoed.

Oscar Kemble (8) is een bescheiden, maar gedegen bestuurder met grote inhoudelijke kwaliteiten, gevoel voor humor en oog voor zowel het extern als intern functioneren van de partij. Hij kan veel betekenen voor de migranten, is in staat autochtonen en allochtonen op een speelse manier bij elkaar te brengen en kan een bemiddelende rol spelen bij conflicten. Het feit dat hij nog maar kort partijlid is, acht de commissie geen doorslaggevend bezwaar voor een partijbestuurslidmaatschap. Zij verwacht dat deze nieuwkomer een verfrissende inbreng zal hebben en zal uitgroeien tot een gedegen en waardevol bestuurslid.

Joost Lagendijk (9) wordt opnieuw voorgedragen als vice-voorzitter. Zijn sterke punten zijn dat hij over een grote kennis van zaken en een respectabele ervaring beschikt, de organisatie gron-

dig kent en in de goede zin van het woord een echte 'partijman' is. In het partijbestuur heeft hij een sterke inbreng, al is zijn doortastendheid soms iets te groot. Joost is daarnaast bij uitstek deskundig op buitenlandterrein en zou zijn voortreffelijke en baanbrekende werk als internationaal secretaris moeten voortzetten.

Erik Meijer (10) is een harde en gedegen werker en zorgt dat zaken goed georganiseerd worden. Door zijn optreden, waarbij hij duidelijke - en soms controversiële - standpunten niet schuwt, vraagt hij echter veel van anderen; hij spreidt een (te) grote overtuigingsdrang ten toon, waardoor zijn manier van doen soms enige weerstand oproept. Omdat de commissie zich primair ten doel heeft gesteld een goed functionerend team voor te dragen, heeft zij Erik uiteindelijk niet in haar voordracht opgenomen. Indien Erik gekozen wordt, zou hij het beleidsterrein arbeid en inkomen of de functie van secretaris op zich kunnen nemen. Op beide terreinen zou hij nuttig werk voor de partij kunnen doen.

Maarten van Poelgeest (11) beschikt in ruime mate over de kwaliteiten die nodig zijn voor de functie van secretaris publiciteit. Hij vervult bovendien een buitengewoon nuttige en stimulerende rol in de partijbestuursvergaderingen, al zou hij wat selectiever kunnen zijn in het aanjagen van discussies. Maarten zou zich vaker moeten realiseren dat publiciteit vooral een dienende functie heeft, dan zouden zijn onmiskenbare talenten nog beter dan thans reeds tot hun recht komen.

Sam Pormes (12) heeft ruime bestuurlijke ervaring en heldere en praktische ideeën over de taken en het functioneren van het partijbestuur. Hij beschikt over een duidelijke visie op migrantenzaken en zet zich in voor vergroting van de politieke participatie van migranten. Sam is specialist op het terrein van de Noord-Zuidverhoudingen en weet ook het verband met de migrantenproblematiek te leggen. De commissie heeft vertrouwen in zijn algemeen bestuurlijke inbreng, die gepaard gaat met een weldadige dosis humor en relativeringsvermogen. Sam moet blijven.

Ria Sikkens (13) heeft een respectabele staat van dienst in de vrouwenbeweging, is gedegen op het gebied van publiciteit en communicatie en beschikt over een jarenlange bestuurlijke ervaring. Ze draagt de partij een warm hart toe en mag geacht worden het partijbestuur zowel met levenswijsheden als met creativiteit te versterken. De commissie ziet Ria als een oudere nieuwkomer met een verfrissende inbreng.

Marianne Spierings (15) heeft zich in de korte tijd waarin ze partijbestuurslid is, laten kennen als iemand die van aanpakken weet. Ze beheerde tot nu toe de portefeuille arbeid en inkomen, en was de motor achter de groep die het congresstuk over sociale zekerheid heeft geschreven. Marianne is geëngageerd, actief en praktisch ingesteld. Ze levert een constructief-kritische bijdrage aan het functioneren van het partijbestuur en heeft een open oog voor wat er aan de basis van de partij leeft. Volgens de commissie is Marianne een geheide terugkomer.

Bea Stolte (16) is alleen al door haar brede ervaring een serieuze kandidaat en in principe voldoende geschikt. Ze is echter door andere verplichtingen te vaak afwezig bij partijbestuursvergaderingen en toont daarmee, ondanks haar grote inzet voor internationale zaken, te weinig betrokkenheid bij het eigenlijke partijbestuurswerk. De commissie heeft haar plaats dan ook ingeruimd voor een nieuwkomer van wie een meer continue inzet voor Groen Links mag worden verwacht. Bij verkiezing kan Bea echter zonder meer worden ingezet op het terrein van ontwikkelingssamenwerking of vrede en veiligheid.

Radi Suudi (17) brengt een vernieuwend element in, is een rustig persoon met sterke communicatieve en publicitaire kwaliteiten. Hij heeft het voordeel van de relatieve buitenstaander die onbevangen tegen het partijpolitieke gewoel aankijkt. Radi is deskundig op het gebied van het Midden-Oostenvraagstuk en een aantal andere buitenlands-politieke terreinen. Daarnaast is hij goed op de hoogte van de minderhedenproblematiek. Zijn bekendheid in de me-

diawereld is een pluspunt. Dat geldt ook voor zijn actieve inzet voor een geïntegreerde en vernieuwde aanpak van het beleid ten aanzien van vluchtelingen en asielzoekers.

Hella van de Velde (18) is sinds haar verkiezing tot partijbestuurslid in april j.l. voortvarend aan de slag gegaan op het terrein van feminisme en positieve actie. Ze is ook beroepsmatig actief op dit gebied. Haar bijdragen aan het algemene partijbestuurswerk zijn serieus en goed voorbereid. Kortom: iemand die de kans moet krijgen door te gaan op de succesvol ingeslagen weg.

Marijke Vos (19) is in de ogen van de commissie in principe en in praktijk een goede voorzitter (gebleken). Zij heeft een goede kijk op de uitdagingen waar Groen Links in de komende periode voor staat. Ze voldoet aan de profielschets, zij het dat ze in haar publicitaire optreden nog meer training kan gebruiken. De commissie adviseert haar vooral zichzelf te blijven en haar kracht te zoeken waar die ligt; een partijvoorzitter hoeft niet alles te kunnen. Marijke vervult in groepen een stimulerende en inspirerende rol, geeft ruimte aan diverse opvattingen en biedt de brede partijachterban ruime mogelijkheden tot identificatie. Ze is goed benaderbaar, is een samenbindende figuur, kan goed met mensen omgaan en heeft een open en integere uitstraling naar buiten toe. De commissie beveelt haar graag aan voor een tweede termijn als voorzitter.

De kandidatencommissie acht **Maria Wiebosch-Steeman** (20) voldoende geschikt voor de functie van secretaris. Zij is nauwgezet en beschikt vanuit andere functies die ze voor Groen Links vervult ook over de nodige inhoudelijke bagage. Maria is een ander type bestuurder dan de meeste andere kandidaten: ze behoort tot de mensen die goed voor de partij zorgen, hard werken en altijd opdraven voor allerlei soms vervelende klussen. De commissie spoort haar aan iets meer aandacht te besteden aan haar communicatieve vaardigheden; dat zal bij haar taakvervulling als secretaris zowel de partij als haar persoonlijk ten goede komen.

6 DE VOORDRACHT

De kandidatencommissie beveelt na zorgvuldige afweging de hierna genoemde veertien leden bij het congres aan ter verkiezing in het partijbestuur. De leden van het dagelijks bestuur worden in functie gekozen en dus ook in functie voorgedragen. Bij de overige voorgedragen kandidaten zijn steeds twee beleidsterreinen genoemd voor de behartiging waarvan de desbetreffende kandidaten naar het oordeel van de commissie in het bijzonder gekwalificeerd zijn. Ook bij de kandidaten voor het dagelijks bestuur zijn naast de functie waarvoor ze worden voorgedragen nog één of meer andere beleidsterreinen genoemd, waarop een nuttige en zinvolle bijdrage van betrokkenen mag worden verwacht.

Afgezien van de op het laatste moment ontstane vacature in de voordracht worden met het aanbevolen team, conform de opdracht die het huishoudelijk reglement in artikel 39 lid 2 aan de kandidatencommissie geeft, alle beleidsterreinen gedekt. De voorgedragen kandidaten kunnen alle veertien op meer dan één beleidsterrein worden ingezet.

DAGELIJKS BESTUUR

- Marijke Vos (voorzitter; milieu; personeelsbeleid)
- Joost Lagendijk (vice-voorzitter; internationaal secretaris)
- Maria Wiebosch-Steeman (secretaris; interne partijorganisatie)
- Rik Grashoff (penningmeester; wetenschappelijk werk)

- Maarten van Poelgeest (secretaris publiciteit; ledenwerving en campagne-coördinatie)
Het huishoudelijk reglement bepaalt in artikel 39 dat de kandidatencommissie het congres voor elke functie in het dagelijks bestuur een keuze tussen ten minste twee kandidaten moet voorleggen. In bijzondere gevallen kan de commissie van deze bepaling afwijken. De commissie heeft niet geforceerd willen zoeken naar geschikte en beschikbare tweede kandidaten, omdat ze de voorgedragen kandidaatleden van het dagelijks bestuur allen voldoende geschikt

acht en niet veel voelt voor een schijn-competitie.

OVERIGE LEDEN VAN HET PARTIJBESTUUR

- vacature
- Gerrit Berkelder (milieu/landbouw; Europa)
- Andrie de Boer (scholing en vorming; ledencontacten)
- Renée Broekmeulen (partijopbouw; vrede en veiligheid)
- Oscar Kemble (migranten; conflictbemiddeling)
- Sam Pormes (ontwikkelingssamenwerking; migranten)
- Ria Sikkens (interne communicatie; positieve actie)
- Marianne Spierings (sociale zekerheid; ondersteuning afdelingen)
- Radi Suudi (vluchtelingenbeleid/asielzoekers; Midden-Oosten)
- Hella van de Velde (feminisme; coördinatie vrouwenwerk)

7 SLOTOPMERKINGEN

1. De kandidatencommissie is zich ervan bewust dat zij tijdens de gevoerde gesprekken alle potentiële partijbestuursleden danig aan de tand heeft gevoeld. Ze heeft het de betrokkenen daarmee niet gemakkelijk gemaakt, maar vond deze aanpak noodzakelijk om een degene en betrouwbaar advies te kunnen uitbrengen. De commissie dankt de kandidaten voor hun bereidheid om op haar kritische vraagstelling openhartig in te gaan en is hen erkentelijk voor hun onontbeerlijke medewerking aan de totstandkoming van dit advies.

2. In de gesprekken met zittende bestuursleden is ook de werkwijze en het functioneren van het huidige partijbestuur aan de orde geweest. Dat heeft informatie opgeleverd waarmee een slagvaardig en teamgericht opereren van het nieuwe partijbestuur kan worden bevorderd. De kandidatencommissie is graag bereid het nieuwe partijbestuur op grond van de door haar verworven inzichten terzake van advies te dienen.

3. De commissie hoopt met het bovenstaande voldoende inzicht in haar aanpak, werkwijze en motivering van haar voordracht te hebben gegeven. Wij hebben de overtuiging hiermee aan het congres de veertien kandidaten te hebben voorgedragen die individueel en gezamenlijk het best gekwalificeerd zijn voor de hun toegedachte taken. Het feit dat wij zes kandidaten niet ter verkiezing hebben voorgedragen, mag echter geenszins als een diskwalificatie van hun persoon, inzet of deskundigheid worden beschouwd. De uitwendige beperking die gelegen is in het feit dat er nu eenmaal niet meer dan vijftien vacatures te vervullen zijn, brengt een dergelijke keuze tenslotte onvermijdelijk met zich mee.

In dit licht vertrouwen wij er dan ook graag op dat het congres ons in onze *unanieme* voordracht zal willen volgen.

De kandidatencommissie voor het partijbestuur 1992-1994:

Jaap van den Bergh, Henk Branderhorst, Tine Debidien, Saskia van Eenbergen, Jaap de Jong, Cox Merckelijn, Tara Oedayraj Singh Varma

7 september 1992

[31]

Verantwoording partijbestuur

SAMENSTELLING EN TAAK-VERDELING

Sinds het congres van december 1991 is de personele samenstelling van het partijbestuur opnieuw gewijzigd. Na Hink Ketting traden achtereenvolgens ook Rieme Wouters, Inge Orlemans en Ronald Albers af. Op 11 april 1992 koos de Groen Linkse Raad vier nieuwe partijbestuursleden: Roel Berghuis, Siem van der Helm, Erik Meijer en Hella van de Velde. Sinds die tijd was de taakverdeling als volgt:

- voorzitter: Marijke Vos (nam ook de milieuportefeuille waar);
- vice-voorzitter en internationaal secretaris: Joost Lagendijk;
- secretaris: Maria Wiebosch-Steeman;
- penningmeester: Job van Keulen;
- secretaris publiciteit: Maarten van Poelgeest.

Deze vijf bestuursleden vormden het dagelijks bestuur. De functies van de andere partijbestuursleden waren:

- Roel Berghuis: arbeid en inkomen;
- Andrie de Boer: scholing en vorming, raads- en statenwerk, ouderenbeleid;
- Siem van der Helm: antiracisme, sociale zekerheid;
- Erik Meijer: milieu, volkshuisvesting;
- Sam Pormes: migranten;
- Mariano Slutzky: Noord-Zuidvraagstukken, Caribisch gebied;
- Bea Stolte: vrede en veiligheid;
- Marianne Spierings: arbeid en inkomen;
- Radi Suudi: asielzoekers, antiracisme, wetenschappelijk werk;
- Hella van de Velde: feminisme.

Op het congres van 30 en 31 oktober 1992 is het gehele partijbestuur aftredend, omdat dan de reglementaire zittingsperiode van twee jaar versloot is. Roel Berghuis, Siem van der Helm en Job van Keulen zijn niet voor een nieuwe periode beschikbaar. De andere twaalf zittende bestuursleden stellen zich herkiesbaar.

PRIORITEITEN

Vorig jaar al heeft het bestuur enkele hoofdpunten van beleid vastgesteld, namelijk milieu, arbeid & inkomen en positieve actie. Dit jaar werd daaraan antiracisme toegevoegd, alsmede een studie naar het functioneren van politieke partijen. Bovendien werd besloten een ledenwerfcampagne te gaan voeren. Bij de uitvoering van deze plannen werd gekozen voor een projectmatige aanpak. Daarnaast worden kleinere projecten georganiseerd en zijn er natuurlijk permanente activiteiten.

Op 14 maart is in Amsterdam de manifestatie 'Milieu en internationale solidariteit' gehouden. Er waren ongeveer vierhonderd deelnemers en de respons van het publiek was overwegend positief. Het doel van een duidelijke nieuwe politieke stellingname voor de Unced-conferentie is vanwege problemen met de inhoudelijke voorbereiding niet gehaald. Er is een brochure geschreven voor de raadsleden. De manifestatie zal een vervolg krijgen in regionale bijeenkomsten. Daarnaast is voor de afdelingen een brochure in de maak op basis van de Unced-stellingname van de Europese Groenen.

Eind mei is het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* gepubliceerd, waarin een visie wordt ontwikkeld op het terrein van de sociale zekerheid. Een op dit rapport gebaseerde resolutie vormt het belangrijkste thema van het congres van 30 en 31 oktober.

Komend najaar begint Groen Links een antiracisme-campagne. Het doel is om nieuwe gedachten te ontwikkelen over antiracisme en de multiculturele samenleving. Hiervoor is een projectgroep ingesteld, die zorgt voor coördinatie van drie elementen uit de campagne: inhoudelijke stellingname, training in het omgaan met racistische tendensen en een afsluitende manifestatie op 27 februari 1993.

De ledenwerfcampagne gaat op het congres van start. Het doel is om duizend nieuwe leden te werven, onder

andere via direct mail en de persoonlijke benadering van 'lid werft lid'. De afdelingen is verzocht hun medewerking te verlenen. Ter voorbereiding op de campagne heeft in samenwerking met het Documentatiecentrum Politieke Partijen in Groningen een onderzoekje plaatsgevonden naar het profiel van de huidige leden.

In april is de projectgroep 'De toekomst van politieke partijen' met haar werk begonnen (voorheen: projectgroep partijorganisatie). De projectgroep zal half november aan het partijbestuur een rapport aanbieden. Zij zal hierin een analyse maken van de problemen van politieke partijen op dit moment bij het vervullen van hun taken. Daarnaast zal zij een geactualiseerde en beargumenteerde lijst van taken van politieke partijen in het algemeen en Groen Links in het bijzonder opstellen en concrete aanbevelingen doen om het functioneren en de cultuur van de partij te verbeteren.

PUBLICITEIT

Het partijbestuur is de uitgever van het ledenblad *Groen Links*. Voor de inhoud is een onafhankelijke redactie verantwoordelijk, die werkt op basis van een redactiestatuut.

De reeds genoemde ledenwerfcampagne is ontwikkeld door de secretaris en de medewerker publiciteit. Zij zijn ook verantwoordelijk voor en nauw betrokken bij de productie van de tv-uitzendingen van Groen Links en verzorgen de advertenties in dagbladen en andere media. Verder hebben ze aan de wieg gestaan van het nieuwe logo van de partij en de bijbehorende verandering van huisstijl. Dat was geen eenvoudige beslissing, maar naar het oordeel van het partijbestuur wel een noodzakelijke. Het nieuwe logo zal tijdens het congres te bewonderen zijn.

PARTIJCONGRESSEN

De door het congres van 13 en 14 december 1991 vastgestelde richtinggevend uitspraken over het manifest zijn in het ledenblad gepubliceerd. De tekst van het huishoudelijk reglement is samen met die van de statuten in brochurevorm verschenen.

Ter voorbereiding van het congres van 30 en 31 oktober 1992 werd een schrijfgroep ingesteld voor het opstellen van een ontwerp-tekst over sociale zekerheid. Deze groep heeft haar werk afgerond met het rapport *Tijd voor zelfstandigheid*. Op basis van dit rapport heeft het partijbestuur een resolutie opgesteld die behandeld wordt op het komende congres. Aan de congresagenda is het punt 'Vrede en veiligheid' toegevoegd. Dit mede naar aanleiding van de conferentie 'Mondiale veiligheid 2000' op 16 mei j.l. Een (aanvullende) richtinggevend uitspraak op dit terrein is gepubliceerd in het ledenblad van eind juni. Op het congres wordt ook een nieuw partijbestuur gekozen. De Groen Linkse Raad van 7 maart heeft op voordracht van het partijbestuur een kandidatencommissie ingesteld om de bestuursverkiezingen voor te bereiden en criteria voor het bestuurslidmaatschap vastgesteld. Om de congresvoorbereiding beter te laten verlopen, worden enkele reglementswijzigingen voorgesteld.

Ook de congressen van 1993 en 1994 zijn al in voorbereiding: zie de paragraaf 'Verkiezingen'.

VERKIEZINGEN

Het jaar 1994 wordt een druk politiek jaar: achtereenvolgens zijn er verkiezingen voor de gemeenteraden (2 maart), Tweede Kamer (3 mei) en Europees Parlement (9 of 16 juni). Het partijbestuur heeft in overleg met de Groen Linkse Raad een tijdschema opgesteld waarin de voorbereidende activiteiten zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd. In het voorjaar van 1993 begint de kandidaatstelling en in de herfst wordt het referendum over de lijsttrekker voor de

Tweede Kamer gehouden. Een congres op 26 en 27 november 1993 zal het verkiezingsprogramma vaststellen en zo nodig de lijsttrekker kiezen, als het referendum geen uitsluitsel geeft. Op 5 februari 1994 wordt nog een congres gehouden, waar de kandidatenlijsten voor Tweede Kamer en Europees Parlement worden samengesteld.

Al geruime tijd geleden is een kleine schrijfgroep begonnen met het raamwerk voor het nieuwe verkiezingsprogramma. Deze groep heeft in juni verslag uitgebracht aan het partijbestuur. Sinds kort is een breder samengestelde groep aan het werk. Opdracht aan deze groep is een gezamenlijk programma te schrijven voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer en het Europees Parlement. Daarnaast is een 'Economische commissie' benoemd, die zal adviseren over de doorrekening van het programma.

ARBEID EN INKOMEN

Veel energie op dit terrein is gestoken in de totstandkoming van het rapport *Tijd voor zelfstandigheid*. Voor 25 september is hierover een openbaar debat georganiseerd met organisaties van uitkeringsgerechtigden, vakbonden en andere betrokkenen. Daarnaast is op grond van een uitspraak van het vorige congres een werkgroep 'Groen Links en de arme kant van Nederland' geformeerd. Taak van deze werkgroep is het voorbereiden en organiseren van werkbezoeken van leden van de Tweede-Kamerfractie, partijbestuur, provinciale besturen en afdelingen aan instellingen en organisaties van uitkeringsgerechtigden, arbeidsbureaus, sociale diensten, RBA's, FIC, rijkscentra en dergelijke om kennis op te doen van de situatie van uitkeringsgerechtigden en uitkeringsgerechtigden kennis te laten nemen van de standpunten van Groen Links.

POSITIEVE ACTIE

Naar aanleiding van de keuze van het vorige congres voor streefcijfers in plaats van quoterings heeft het partijbestuur overleg gevoerd met de projectgroep positieve actie. De groep houdt bij haar activiteiten de onverkorte steun van het partijbestuur. De projectgroep heeft zich opgedeeld in twee subgroepen: één speciaal voor vrouwen en één speciaal voor migranten.

Er is een netwerk van provinciale contactpersonen opgezet. Zij zullen bijhouden hoe het in de afdelingen in hun gebied is gesteld met de participatie van migranten en vrouwen. Verder vormen ze voor de afdelingen een aanspreekpunt wanneer er ondersteuning nodig is om de doelstelling van evenredige vertegenwoordiging van vrouwen en migranten te bereiken. Wat deze contactpersonen tot nu toe hebben ondernomen, loopt uiteen. Sommigen hebben in hun regio bijeenkomsten georganiseerd over positieve actie, anderen hebben eerst geprobeerd via een enquête zicht te krijgen op de situatie in hun gebied, weer anderen zijn ingesprongen bij concrete (opvolgings)problemen in een afdeling. In het komende jaar (voorafgaand aan het verkiezingsjaar 1994) kunnen ze afdelingen desgevraagd bijstaan in het maken van plannen om de vertegenwoordiging van migranten en vrouwen te vergroten. Voor gebruik in de afdelingen is een folder gemaakt over positieve actie, waarin weerstanden worden beschreven en suggesties worden aangereikt om die te overwinnen. Ook het handboek voor de afdelingen besteedt aandacht aan positieve actie op plaatselijk niveau. Verder hebben gesprekken plaatsgevonden met de nieuwe coördinatiegroep van het Vrouwenoverleg en met het Progressief Migrantenblok.

FEMINISME

De feministische activiteit in Groen Links concentreerde zich het afgelopen jaar op het thema 'arbeid, inkomen en zorg'.

Het Vrouwenbureau en het Wetenschappelijk Bureau verzorgden een publicatie over *Individualisering en zorg*. Op dit moment loopt er een studieproject over de organisatie van de zorgarbeid in relatie tot het arbeidsbestel en de sociale zekerheid. Het Vrouwenoverleg organiseerde een landelijke discussiedag over het rapport *Tijd voor zelfstandigheid* en hield zich verder bezig met de voorbereiding van het partijcongres 1992.

ANTIRACISME, MINDERHEDENBELEID, VLUCHTELINGENBELEID

Het partijbestuur heeft zich geschaard achter een landelijke demonstratie/manifestatie tegen racisme en vreemdelingenhaat op 21 maart. De afdelingen zijn opgeroepen aan deze demonstratie deel te nemen. Voorts participeert Groen Links in het door politieke partijen en het Nederlands Centrum Buitenlanders opgerichte Politiek Antiracisme Platform. Het partijbestuur heeft meegewerkt aan de totstandkoming van een initiatief-wetsontwerp 'Bovordering arbeidskansen allochtonen', gericht op versterking van de verplichting van werkgevers om allochtonen in dienst te nemen. Groen Links heeft de landelijke oproep tegen racisme (van de minister van Binnenlandse Zaken) onderschreven en verspreidt in dat kader materiaal. Een belangrijk punt voor de komende tijd is de antiracisme-campagne (zie paragraaf 'Prioriteiten').

BUITENLAND

Drie leden van het partijbestuur houden zich bezig met buitenlandzaken. Joost Lagendijk is belast met internationale contacten, Europese zaken (waaronder het bestuur van Groen Links in de EG) en de Midden-Oostenproblematiek. Mariano Slutzky is verantwoordelijk voor de beleidsterreinen Noord-Zuid en ontwikkelingsamenwerking en heeft Latijns-Amerika en Azië als aandachtsgedebieden. Bea Stolte heeft de portefeuille vrede en veiligheid en het aandachtsgedebied Afrika. In de beleidsgroep buitenland worden de verschillende activiteiten op elkaar afgestemd.

Groen Links kent werkgroepen op de terreinen Noord-Zuid, Vrede en veiligheid, Oost-Europa, Midden-Oosten en Caribisch gebied. De werkgroep Noord-Zuid, waaraan ook de Tweede-Kamerfractie deelneemt, werkt aan een discussienota over een alternatief ontwikkelingsbeleid. Er heeft verder overleg plaatsgevonden met leden van de staf van de Evert Vermeer Stichting over de organisatie van politieke cafés. De werkgroep Vrede en veiligheid organiseerde een conferentie over mondiale veiligheid op 16 mei in Amsterdam, die was bedoeld als opvolger van de conferentie 'Gedeelde veiligheid' uit 1991 en als voorbereiding voor de discussie over vrede en veiligheid op het najaarscongres. De werkgroep Caribisch gebied heeft twee scholingen georganiseerd met de bedoeling tot standpuntbepaling te komen, met name over Suriname en de Antillen. De Midden-Oostenwerkgroep heeft een uitvoerige studie geschreven over de problematiek in genoemd gebied. Deze nota, onder de titel *Sjalom/Salam*, is door het partijbestuur besproken en heeft de basis gelegd voor een resolutie van partijbestuur en Tweede-Kamerfractie. In dat kader vond eind juni een discussiebijeenkomst plaats over het Israëlisch-Palestijnse conflict na de Israëlische verkiezingen.

De internationale partijcontacten van Groen Links richten zich vooral op Europa. Groen Links nam deel aan een bijeenkomst van linkse partijen uit West-Europa in Helsinki op 5-7 juni, die een vervolg was op een conferentie in Madrid in het najaar van 1991. Onderwerp in beide gevallen was enerzijds het bespreken van zaken als ecologie, economie en de EG en anderzijds het zoeken naar vormen van verdere samenwerking op adhoc-basis. Ook werd deel-

genomen aan de halfjaarlijkse bijeenkomst van alle groene partijen in Dublin op 13-15 juni. Terdiscussiestonden voorstellen om de structurele samenwerking tussen de partijen te versterken en de eerste aanzetten tot een nieuw Europees groen programma, waarvoor door Groen Links een substantiële bijdrage is geleverd.

Groen Links wil een nationaal debat aanzwengelen over het verdrag van Maastricht over de Europese Unie. In het kader daarvan is het initiatief genomen tot een campagne voor een referendum hierover en vervolgens tot de organisatie van een Euroweek eind september.

Opnieuw heeft Groen Links actief meegewerkt aan de European Nuclear Disarmament Convention, die dit jaar van 1-4 juli in Brussel is gehouden. Bea Stolte is lid van het coördinatiecomité. De inbreng van Groen Links was via verschillende sprekers speciaal gericht op versterking van de CVSE en de Verenigde Naties.

Er hebben contacten plaatsgevonden met (vertegenwoordigers van) maatschappelijke bewegingen of politieke partijen uit El Salvador, de Filipijnen, Colombia, Curaçao, Guatemala en Oost-Timor en er is deelgenomen aan het El Salvador Overleg en het Oost-Timor Beraad. Verder is er een gesprek gevoerd met een lid van het centraal comité van de communistische partij van Cuba. Hierbij is onze voorwaarde om een bezoek aan Cuba te realiseren, namelijk het voeren van gesprekken met de oppositie, niet geaccepteerd waarna besloten is er niet heen te gaan.

Verschuillende internationale acties ter bescherming van mensenrechten werden mede door Groen Links onderschreven.

De rampzalige ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië zijn voor het partijbestuur aanleiding geweest om stappen te bepleiten die de toestand in de gevangenenkampen verbeteren en de hulpverlening beschermen, zo nodig ook met militaire middelen. Verdersprak het bestuur zich uit voor betere naleving van de sancties tegen Servië en het treffen van preventieve maatregelen in Kosovo en Macedonië.

Het partijbestuur vindt dat de voedselhulp aan Somalië drastisch moet worden opgevoerd onder bescherming door VN-militairen en dat de Verenigde Naties mandaat moeten krijgen om het gebied tijdelijk te besturen en de strijdende partijen uit elkaar te houden.

ORGANISATIE, PARTIJOPBOUW, RAADS- EN STATENWERK, SCHOLING EN VORMING

Het aantal leden van Groen Links was op 10 september 1992 13.113. Op dezelfde datum bestonden er 219 afdelingen.

Er is een 'afdelingsboek' geproduceerd met allerlei praktische informatie over het goed laten draaien van afdelingen. Het wordt op 12 september gepresenteerd op een studiedag voor afdelingsbesturen. Verder is een begin gemaakt met het helpen opstarten van afdelingen in 'witte gebieden'. Daarvoor zijn plaatsen uitgezocht waar Groen Links op grond van haar kiezersaanhang een gemeenteraadszetel zou kunnen behalen. Het partijbestuur is bemiddelend opgetreden bij conflicten in enkele afdelingen. Een klein aantal heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid een bijdrage te krijgen uit steunfondsen voor afdelingen. Het overleg met de provinciale besturen is voortgezet.

De inhoudelijke ondersteuning van raads- en statenleden is gedelegeerd aan de werkgroep Raads- en Statenleden, onder voorzitterschap van partijbestuurslid Andrie de Boer. De werkgroep organiseert studiedagen en voorziet in individuele begeleiding. Er zijn aparte bijeenkomsten belegd voor statenleden en voor wethouders. Ook bestaat er een burgemeestersgroep, die

vacatures in het oog houdt en sollicitanten ondersteunt. Stimulering en ondersteuning van vrouwen heeft daarbij extra aandacht. Inmiddels wordt ook al gewerkt aan de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen in 1994.

Op 2 oktober gaat de zogenaamde kaderschool van start, die bestemd is voor actieve leden van Groen Links ter verbetering van de communicatieve vaardigheden die zij nodig hebben bij de uitvoering van hun politieke activiteiten in vertegenwoordigende organen, besturen en dergelijke. Deze scholing (die twintig dagdelen vergt), is georganiseerd door SVI en wordt verzorgd door de Hogeschool Rotterdam. Er zijn 18 deelnemers (11 vrouwen en 7 mannen), waaronder 4 migranten.

Er is een begin gemaakt met het opzetten van een 'deskundigenbank'. Er zijn veel introductiecursussen gegeven voor nieuwe leden of voor leden die actief willen worden.

STICHTINGEN

Aan de partij zijn de volgende stichtingen verbonden.

a. Stichting Materiële Belangen Groen Links: beheert bezittingen en fondsen van de partij en treedt op als formele werkgever van het personeel. Het stichtingsbestuur bestaat uit 4 partijbestuursleden, 2 vertegenwoordigers van resp. WB en SVI en 1 lid dat is aangewezen door het personeel.

b. Stichting Wetenschappelijk Bureau: is inhoudelijk werkgever van de wetenschappelijk medewerkers. Het bestuur wordt op voordracht van het partijbestuur benoemd door de Groen Linkse Raad (dat geldt ook voor de onder c- en d genoemde besturen). Partijbestuursvertegenwoordiger in het WB-bestuur is Radi Suudi.

c. Stichting Scholings- en Vormingsinstituut: is inhoudelijk werkgever van de medewerkers voor vorming en scholing. Andrie de Boer is namens het partijbestuur lid van het stichtingsbestuur.

d. Stichting Groen Links in de EG: ondersteunt de leden van het Europese Parlement en beheert de door de EG beschikbaar gestelde gelden. Namens het partijbestuur is Joost Lagendijk lid van het stichtingsbestuur.

In overleg met besturen van SVI en WB is de procedure gestart voor de volgende bestuurstermijn. De Groen Linkse Raad zal de nieuwe besturen op haar vergadering van 23 november kiezen. Begin dit jaar zijn op initiatief van het partijbestuur gesprekken gestart met de stichtingen over een andere opzet van de organisatiestructuur. Dit heeft tot overeenstemming geleid over een andere wijze van werken en samenwerken. Belangrijke onderdelen daaruit zijn: de partijmanager wordt bureauidirecteur en er wordt een ondernemingsraad ingesteld. Er is een Commissie Inhoudelijke Coördinatie gevormd, die bestaat uit 4 partijbestuursleden, 2 leden van het WB-bestuur, 2 leden van het SVI-bestuur, 2 vertegenwoordigers van de Tweede-Kamerfractie, 1 vertegenwoordiger van de Eerste-Kamerfractie, 1 vertegenwoordiger van de Europese fractie en 2 medewerkers van het partijbureau. Deze commissie houdt zich bezig met de organisatie van een jaarlijks kaderweekend (dit jaar op 18 en 19 september) en komt enkele malen per jaar bijeen om de actuele politieke situatie te bespreken en zo nodig actie te ondernemen. Tijdens het kaderweekend zal vastgesteld worden met welke onderwerpen allegeledingen van Groen Links zich in het komende jaar zullen gaan bezighouden.

FUNCTIONEREN PARTIJBESTUUR

De frequentie van de partijbestuursvergaderingen is eenmaal per drie weken. Als het nodig is worden extra vergaderingen gehouden. In de vergaderingen worden politieke standpunten ontwikkeld, organisatorische besluiten genomen, partijraden en congressen voorbe-

reid en politieke actualiteiten besproken. Het dagelijks bestuur vergadert tweemaal per drie weken om de partijbestuursvergaderingen voor te bereiden en lopende zaken af te wikkelen.

Op 27 en 28 maart vond een partijbestuursweekend plaats. Op de agenda stond: het functioneren van het partijbestuur, de inhoudelijke voorbereiding van de antiracisme-campagne die in het najaar gehouden zal worden en een discussie over de plaatsbepaling van Groen Links.

Een partijbestuursvertegenwoordiger woont de wekelijkse vergaderingen van de Tweede-Kamerfractie bij.

Het partijbestuur heeft tijdens de vergaderingen van de Groen Linkse Raad steeds verslag gedaan van zijn activiteiten. Er zijn diverse besprekingen gevoerd met het raadsbestuur, om de raadsvergaderingen voor te bereiden en een bijdrage te leveren aan een goed functioneren van de raad.

PARTIJBUREAU

Bij Groen Links en de aanverwante stichtingen zijn de volgende medewerkers in dienst:

- Paul Basset (WB, wetenschappelijk medewerker);
 - Hans Bakker (medewerker buitenland);
 - Lida Beumer (receptie en ledenadministratie);
 - Geert-Jan Bramer (partijmanager/bureauidirecteur);
 - Edmé Declercq (migrantenwerker);
 - Hansje Galesloot (hoofdredacteur ledenblad);
 - Corinne Kersbergen (bestuursassistent);
 - Anita Keuning (SVI, raads- en statenwerk);
 - Judit Klappe (WB, wetenschappelijk medewerker);
 - Marian Kuijs (SVI, WB, Vrouwenbureau);
 - Henk Krijnen (WB, hoofdredacteur *De Helling*);
 - Ron Leijser (SVI, vorming en scholing);
 - Tijs Mante (publiciteit);
 - Wim Molenaar (gedetacheerd bij federatie Amsterdam);
 - Gerrit Päs (WB, wetenschappelijk medewerker);
 - Anne Read (reproductie en verzending);
 - Hans Schoen (EG, beleidsmedewerker);
 - Joke Schweitzer (receptie en ledenadministratie);
 - Hein Verkerk (EG, voorlichter);
 - Marijke Vos (partijvoorzitter);
 - Louis Vuurboom (ambtelijk secretaris partijbestuur);
 - Tanja Weyl (financiële administratie).
- Naast de medewerkers in vaste dienst worden voor projecten mensen op tijdelijke basis aangetrokken. Momenteel zijn dat Anne de Boer (SVI, projectmedewerker Oost-Europa), Bas Elfrink (projectmedewerker Eurocampagne), Elbert Westerbeek (projectmedewerker milieu). Ten behoeve van Tweede-Kamerfractie en partijbestuur werken Bart Snels en Eric Drissen aan de doorrekening van economische modellen, in het kader van hun vervangende dienstplicht. Marie-José Burger heeft Groen Links als medewerker bij SVI voor vorming en scholing verlaten vanwege de aanvaarding van een andere baan. De hierdoor ontstane vacature wordt hopelijk per 1 oktober weer ingevuld. ■

**Namens het partijbestuur:
Louis Vuurboom**

10 september 1992

Verantwoording Tweede-Kamerfractie

JAARVERSLAG OVER DE PERIODE NOVEMBER 1991 TOT AUGUSTUS 1992

INLEIDING

Het tweede jaarverslag van de fractie. Ook dit jaar geen opsomming van parlementaire heldendaden, zoals Kamervragen, interpellaties, moties en debatten. Wel een indruk van de werkwijze en een overzicht van de Diligentiadebatten en uitgebrachte notities. Het afsluitende deel van het verslag bevat een analyse van onze positie in het huidige politieke veld.

Wellicht ten overvloede zij erop gewezen dat het partijblad maandelijks verslag doet van het dagelijkse politieke werk van de fractie. Dat betreft de Kamerdebatten, mondelinge overleggen, schriftelijke en mondelinge vragen en dergelijke. Deze verslagen zijn stof voor de fractieverantwoording op de Groen Linkse Raad. Opgemerkt moet worden dat de berichtgeving in het Groen Linksblad noodzakelijkerwijs altijd selectief is. Als fractie hechten we eraan hier nog eens expliciet te stellen dat de aandacht die we geven aan de parlementaire onderwerpen niet selectief is. Die aandacht omvat een breed terrein. Variërend van welzijnsbeleid tot het oormerken van dieren. We realiseren ons dat niet elk onderwerp even prominent de publiciteit haalt, maar het congres mag ervan uitgaan dat ook die onderwerpen die buiten de publiciteit vallen, onze aandacht hebben.

WERKWIJZE

Zoals in het vorige jaarverslag gesteld, is vast onderdeel van onze werkwijze geworden het organiseren van de Diligentiadebatten en het uitbrengen van notities. We kunnen vaststellen dat de debatten inmiddels naam hebben gemaakt. Een nieuw begrip is toegevoegd aan het Haagse politieke jargon. Dat betekent wel dat de verwachtingen van deze debatten hooggespannen zijn. Het valt niet mee om daar immer aan te voldoen. Maar we doen ons best. Het afgelopen jaar hebben we drie Diligentiadebatten georganiseerd. Vooral het debat met de fractievoorzitters van VVD, D66 en Groen Links was een succes.

Het afgelopen jaar heeft de fractie wederom een aantal notities uitgebracht. Met name de nota *Naar een ecologische economie*, over de samenhang van milieu, werk en inkomen, is wat de fractie betreft een belangrijk document. Immers deze nota is naar onze mening een eerste uitwerking van de uitgangspunten die het Groen Links-congres van december jl. heeft vastgesteld. Deze nota is via een persconferentie gepresenteerd. De fractie hecht belang aan het gesprek met de achterban over de nota's die zij presenteert. Deze nota is dan ook uitvoerig op de Groen Linkse Raad besproken. Daarnaast hebben twee fractiemedewerkers (Kees Diepeveen en Kees Vendrik) en Kamerleden vele afdelingen in het land bezocht om de nota toe te lichten en de discussie te voeren. Dat was met name van belang omdat in dit stuk de zogenaamde 15-procentsdiscussie uitvoerig aan de orde was. In de nota wordt voorgesteld af te zien van een generieke verhoging van de uitkeringen met 15%, zoals nog wel in het verkiezingsprogramma staat. In de nota wordt gepleit voor een nieuw inkomensstelsel, dat duidelijk antwoord moet geven op de maatschappelijke vraagstukken van denivellering en armoede. Daarmee moet een invulling gegeven worden aan de 15%-eis. Dit is geconcretiseerd in het rapport *Tijd voor zelfstandigheid*.

Wat betreft de nota's van dit jaar kende de fractie een novum. Twee nota's werden uitgebracht als een gezamenlijk project van de oppositie. Een initiatiefwet *Bevordering evenredige arbeidsdeelname allochtonen* en de notitie *Naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie van de sociale verzekeringen* werden in samenwerking met de VVD- en D66-fractie gemaakt en uitgebracht. De fractie is tevreden over deze samenwerkingspro-

jecten. Het is niet alleen een illustratie van een 'andere politiek', zoals we die voorstaan, het illustreert tevens de stevige positie van de fractie in het politieke veld. We zijn voor andere fracties interessant en nodig om mee samen te werken. Wat ons betreft trekken we deze lijn ook in het komende jaar door. Naast het politieke handwerk - hetschrijven van nota's en het organiseren van Diligentiadebatten - trekken Kamerleden en medewerkers met grote regelmaat het land in. Spreekbeurten, werkbezoeken, deelname aan forumdiscussies en het bezoeken van de achterban. Kort voor het reces heeft een groot deel van de fractie een werkbezoek gebracht aan de provincies Noord-Brabant en Limburg. Dat is ons goed bevallen. We willen graag op herhaling in andere provincies.

Dit jaar heeft de fractie weer een bijdrage geleverd aan de partijopbouw. We overleggen met de Groen Linkse gemeenteraads- en Statenleden en er is een wethoudersoverleg. Met het partijbestuur worden bepaalde politieke acties geïnitieerd en gecoördineerd. Een voorbeeld hiervan zijn de activiteiten die zijn georganiseerd rond het Verdrag van Maastricht. Daarnaast werkt de fractie samen met diverse werkgroepen binnen de partij. Er zijn gemeenschappelijke projecten, onder andere met het Wetenschappelijk Bureau van de partij. Het betreft hier het project milieu en economie, waarvoor de fractie twee dienstweigerars in dienst heeft genomen. Twee fractiemedewerkers zitten in de werkgroep die het partijbestuur straks moet adviseren over het eventueel laten doorrekenen van het verkiezingsprogramma. Overigens doen de meeste fractiemedewerkers mee aan de diverse werkgroepen van de partij. Het overleg met onze Belgische politieke broeders en zusters van de Agalev-fractie is het afgelopen jaar voortgezet. De communicatie en samenwerking met de Eurofractie is uitstekend, met name dankzij de aanwezigheid bij de fractievergaderingen en de inzet van Euromedewerker Hans Schoen.

Tenslotte heeft de fractie ter gelegenheid van de opening van de nieuwbouw van de Tweede Kamer als cadeau een 'bedrijfsmilieuplan' aangeboden. Zo'n plan houdt in dat het bedrijf Tweede Kamer wordt doorgelicht, om te komen tot milieuverantwoordelijk gedrag en werkwijze. Voor de financiering is de fractie voor een deel verantwoordelijk, voor het andere deel staat de minister van VROM garant.

POSITIE FRACIE

Het levensverhaal van het kabinet Lubbers-Kok balanceert permanent tussen bijna-dood en telkenmale een nieuwe opleving. Vaak is het afgelopen jaar met zekerheid het politieke einde van het kabinet voorspeld. Maar, zoals een *Volkskrant*-journalist in een artikel signaleerde, dit kabinet vertikt het eenvoudige te vallen. In haar verhaal op de laatste partijraad stelde Ria Beckers dat dit feit wellicht te maken heeft met een relatief nieuw fenomeen in de politiek, namelijk de terreur van de opiniepeilingen. Die laten een breuk (nog) niet toe. Fracties volgen, zo vervolgde zij haar verhaal, met rode hoofdjes en trillende handen de weekcijfers. Er wordt meer en meer peilingenpolitiek bedreven. CDA-fractievoorzitter Brinkman toog naar Texel om een 'rechts verhaal' uit te spreken, omdat er toch wel wat veel zetels naar de VVD toestroomden. Steeds dominantier wordt de tendens van politiek als marktproduct. Inhoud en ideologie verwateren. De fractie vindt dat Groen Links zich niet door de peilingen moet laten leiden. Wel moet ze een eigentijdse partij zijn met goede publiciteit en verrassende initiatieven. Zoals eerder in dit verslag gesteld zijn die verrassende initiatieven, wat de Groen Links-fractie betreft, de samen-

werkingsprojecten met de VVD en de D66-fractie. Daar hebben we als fractie, Kamerleden en medewerkers veel tijd en energie in gestoken. We realiseren ons dat deze samenwerking wellicht bij een deel van de achterban moeilijk ligt. Overigens wordt die discussie ook in de boezem van de fractie zelf gevoerd. Bij de laatste evaluatie van de fractie, vlak voor het zomerreces, werden vanuit de fractie de volgende twee stellingen in discussie gebracht:

1. De fractie schuift geleidelijk op van een meer getuigenrol naar een meer pragmatische, constructieve opstelling. We doen goede zaken met VVD en D66. Daarmee is ook de oppositierol van de fractie veranderd. Dit is een goede ontwikkeling, maar als fractie moeten we de consequenties beter doordenken om deze vorm van positionering en oppositie te vervolmaken.
2. De fractie wordt in haar politieke stellingname te pragmatisch. Er is sprake van een te innige omhelzing van het realisme. Dat kan ten koste gaan van de inhoud en de durf die we als fractie aan de dag leggen. We vervreemden ons van een deel van de achterban en dat is

verkeerd. Als fractie moeten we terug naar het meer getuigen en meer principiële stellingnames.

Deze twee stellingen maken zichtbaar dat deze discussie binnen de fractie het afgelopen jaar een rode draad vormde. Uit het feit dat we met overtuiging hebben gekozen voor samenwerkingsprojecten met twee andere oppositiepartijen, mag en moet worden geconcludeerd dat de fractie in elk geval getuigen en praktische initiatieven combineert. Maar één kanttekening moet hierbij geplaatst worden. Het is geen vereenzelviging met het modieuze 'realisme' van vandaag. We zijn geen D66 en moeten dat ook nooit worden. Het bestaansrecht van Groen Links is en blijft: opkomen voor mensen, milieu, sociale rechtvaardigheid en veiligheid. De fractie meent dat de gekozen politieke positionering daartoe een goede bijdrage is. We gaan het debat op het congres daarover dan ook graag aan.

Hans Siepel,
voorlichter en coördinator Tweede-Kamerfractie

Bijlage

DILIGENTIADEBATTEN

- *Negende Diligentiadebat* over 'De opkomst van extreem-rechts in Europa' (20 december 1991). Dit debat vond plaats mede naar aanleiding van de verkiezingen in België met de opkomst van het Vlaams Blok. Deelnemers aan dit debat waren: Jos Geysels van de Agalev-fractie in België, Marc van Peel van de Belgische Christen-Democraten, Tweede-Kamervoorzitter Wim Deetman, VVD-Kamerlid Kees Wiebinga en Groen Links-Kamerlid Leoni Sipkes. Het debat stond onder leiding van Pieter Schut, politiek redacteur NCRV.

- *Tiende Diligentiadebat* over 'De toekomst van de politiek' (12 maart 1992). Met als deelnemers Frits Bolkestein (VVD), Hans van Mierlo (D66) en Ria Beckers (Groen Links). De leiding van dit debat was in handen van Mark Kranenburg, politiek redacteur NRC.

- *Elfde Diligentiadebat* over 'De gevolgen van Rio' (16 juni 1992). Met als deelnemers: Minister Jan Pronk, Wilbert Willems (Groen Links), de heer Gerards (milieuvoerder VNO/NCW) en Ben Roodhuizen (Industriebond FNV). Dit debat stond onder leiding van Clairy Polak, politiek redacteur Vara.

NOTITIES

- *Vredesdividend op z'n Hollands*: over het natuur- en milieubeleid van Defensie.
- *De Nederlandse rol in een overbewapende wereld*: een Groen Linkse beoordeling van het wapenexportbeleid van de Nederlandse regering.
- *Naar een ecologische economie*: over de samenhang van milieu, werk en inkomen.
- *Naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie van de sociale verzekeringen*: een initiatief van de Tweede-Kamerfracties van VVD, D66 en Groen Links (resp. Robin Linschoten, Arthie Schimmel en Ina Brouwer).

INITIATIEFWET

- *Initiatiefwet 'Bevordering evenredige arbeidsdeelname allochtonen'*. Een voorontwerp van wet van de Tweede-Kamerfracties van Groen Links, D66 en VVD (resp. Paul Rosenmöller, Louise Groenman en Hans Dijkstal). *

Verantwoording Eerste-Kamerfractie

Bij het vorig congres is ons werkplan opgenomen in de congreskrant. Hierin staat uitgebreid verantwoord hoe we als Eerste-Kamerfractie willen werken. In dit verslag gaan we dat niet herhalen. Op het vorige congres werd er door één afdeling slechts kritische kanttekeningen gemaakt bij het bestaansrecht van de Eerste Kamer. Hierover wordt van mening verschild in de fractie. Het werkplan zelf is (nog) niet in enig Groen Links-orgaan besproken c.q. vastgesteld. We vatten het niet ontvangen van opmerkingen en kritiek dan maar op als instemming met ons werkplan. Afdelingen die vragen willen stellen over onze aanpak adviseren we het werkplan er nog eens op na te slaan.

ALGEMEEN

De Eerste Kamer is het afgelopen jaar sterk in de belangstelling komen te staan. De publiciteit was in dit ene jaar groter dan in de afgelopen tien jaar samen. Men spreekt - vaak positief overigens - over het zogenaamde Kaland-effect. Onze fractie is niet zo positief over dit effect. Feitelijk komt het erop neer dat via de Eerste Kamer (VVD en CDA hebben er een meerderheid) de behoudende krachten in parlement en samenleving een laatste verdedigingslinie hebben opgebouwd tegen de (in onze ogen schamele) hervormingen die de PvdA uit dit kabinet weet te peuten. Wat in de ministerraad en Tweede Kamer niet kan worden tegengehouden door de rechtervleugel van het CDA (basisvorming, stelselwijziging-Simons, verhoging huurwaardeforfait) kan altijd in de Eerste Kamer aangepakt, gewijzigd of afgeschoten worden.

Omdat onze fractie - als enige - deze selectieve kritische benadering van het CDA aan de kaak stelt (je hoort ze niet bij aantasting van de individuele huursubsidie) profiteren we publicitair vrij behoorlijk, als de schijnwerpers van de landelijke media zich op 'onze' kant van het Binnenhof richten. Niet alleen in de media, maar ook in de Eerste Kamer wordt deze rol van criticaster van het CDA zeer gewaardeerd. Met name uit PvdA-kringen waar men het zelf graag had willen zeggen, ontvangen we (besmukte) positieve signalen. De rol van D66 wordt steeds dubieuzer: wetsvoorstellen (bijvoorbeeld de basisvorming) worden steeds 'politieker' beoordeeld. Oftewel: niet de zaak staat voorop, maar de vraag of deze regering kan vallen en D66 in een regering kan komen. Bij de grote politieke debatten waar de machtsvraag in het geding is, lukt het vaak met rake typering ('een uitgebeend geraamte is geen wervend logo voor de gezondheidszorg') ons stempel op de discussie te drukken. Bij Kamerdebatten waar deze interne CDA-strijd niet speelt, lukt het vaak nog wel publiciteit in de gespecialiseerde bladen te halen. In het algemeen hebben we de indruk dat we een aardige positie in de Eerste Kamer hebben verworven door onze inbreng en activiteiten.

CONTACTEN

De contacten met de Tweede-Kamerfractie zijn sterk geïntensiveerd, hoewel we elkaars vergaderingen zelden kunnen bezoeken aangezien die beide op dinsdag plaatsvinden. Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op onze fractie bij overbezetting, spreekbeurten en werkbezoeken. Grote verschillen in standpunt hebben zich niet gemanifesteerd, tenzij men de afwijkende meningen over het dunder maken van de shag ('het rokertje van de kleine man') tegenover de sigaret (wij waren tegen en de Tweede-Kamerfractie voor) als zodanig wil opvatten.

Voor de partijcontacten hebben we de provincies over ons vieren verdeeld en zijn we bezig volgens dit systeem de contacten op te bouwen. Op deze wijze zou de afspraak dat de Eerste-Kamerfractie prioriteit legt bij de regionale kwesties, gestalte moeten krijgen. Dit komt nog onvoldoende uit de verf.

ONDERLINGE SAMENWERKING

De doelstelling van het werkplan was om de fractie meer als één geheel te laten functioneren en prioriteitstellingen ook in de fractie vast te stellen. Dit functioneert goed. Vaak moet hiervoor extra op maandagavond vergaderd worden.

De onderlinge sfeer is uitstekend; in soms stevige discussies, met name bij de beleidsdebatten in het kader van de begroting, wisten we er steeds goed uit te komen. In een interne fractie-evaluatie aan het eind van het parlementaire jaar hebben we elkaars inbreng uitgebreid besproken en van mentaar voorzien. Dit elkaar beoordelen kan uiteraard slechts vruchtbaar zijn, als er een goede sfeer heerst en geen sprake is van onderlinge concurrentie en territoriumdrift.

OVERZICHT DEBATTEN

De echte liefhebber zal in de handelingen van de Eerste Kamer lezen dat we vrij actief aan allerlei debatten hebben meegedaan. Er is (voor het eerst) aan de meeste beleidsdebatten bij de begroting meegedaan. De invloed van deze debatten is niet echt groot, maar toch wordt door een goed verhaal de toon gezet en ideologische invloed uitgeoefend. Een pleidooi tegen de luchtmobiele brigades, tegen de WAO-plannen, voor biologische landbouw of voor een ecologische belasting dwingt tot discussie over onze kritiek en oplossingen. Het beleidsdebat over defensie was voor het anti-interventiecomité zelfs aanleiding op die dag een actie op het Binnenhof te houden en te protesteren tegen de luchtmobiele brigades, waar Groen Links als enige tegen is.

Bij de volgende onderwerpen hebben we aan de debatten meegedaan: WABM, wet Geluidshinder, positie Eerste Kamer, individuele huursubsidie, materiële rechtspositie Eerste Kamer, huisvesting legkippen, basisvorming, volwassenen-educatie, winkelsluitingswet, studiefinanciering, wet Goederenvervoer over de weg, VAVO, beroepsonderwijs, volumemaatregelen WAO, herindeling Gefen/Nuland, FBS en gemeentewet. Indien mensen specifieke vragen hebben, kan een inbreng opgestuurd worden.

VARIA

Via een initiatief van onze fractie wordt er nu Max-Havelaarkoffie gedronken in de Eerste Kamer.

Bij de advertentie voor de nieuwe griffier bleek hoe de Eerste Kamer achterloopt op de rest van Nederland: zelfs de minimale formulering 'bij gelijke geschiktheid is er de voorkeur voor een vrouw' kwam er niet doorheen. En dat moet een *chambre de reflexion* zijn... ♪

Wim de Boer (fractievoorzitter), Fenna Bolding (plv. fractievoorzitter), Tom Pitstra (secretaris) en Hannah van Wijngaarden (penningmeester)

70.17

[35]

Verantwoording delegatie Europees Parlement

VERDRAG VAN MAASTRICHT

Het afgelopen jaar werd de politiek op Europees niveau door een aantal grote zaken beheerst. Allereerst is daar het Verdrag van Maastricht. Sinds de Europese regeringsleiders het in december vorig jaar op het nippertje eens werden over dit verdrag, zijn de vooruitzichten op het in werking treden ervan bepaald niet toegenomen. De ratificatie door de twaalf lidstaten moet vóór januari 1993 zijn beslag krijgen, maar na het Deense 'nee' zal dat waarschijnlijk pas later zijn. De Groen Links-delegatie in het Europees Parlement heeft in samenwerking met de Tweede-Kamerfractie van Groen Links in 1990 bij het begin van de onderhandelingen criteria voor het verdrag opgesteld. Na evaluatie van het verdrag bleek het nauwelijks tegemoet te komen aan deze uitgangspunten (zie het artikel in de *Groen Links* van september 1992 over het partijbestuursstandpunt over Maastricht; het bestuur hanteert dezelfde criteria):

A. In het verdrag is voorzien in uitbreiding van het beleid met de terreinen: politie en justitie, waaronder het vreemdelingen- en asielbeleid; buitenlands veiligheidsbeleid, waarbij de WEU defensietaken voortvloeiend uit dit beleid gaat uitvoeren. Maar in beide gevallen zal er geen of nauwelijks een rol weggelegd zijn voor het Europees Parlement. De raad van ministers beslist achter gesloten deuren én in unanimititeit. In het geval van het buitenlands beleid kan de raad zelfs afspreken op bepaalde terreinen met een gekwalificeerde meerderheid te besluiten. Tegelijk wordt de controle van nationale parlementen minder. Het democratisch gat wordt hierdoor niet kleiner, maar zelfs nog groter.

B. Aan de onevenwichtige opbouw van de Europese Gemeenschap verandert niets. Aan de ene kant wordt er zoveel mogelijk vaart gezet achter een Economische en Monetaire Unie (EMU), maar aan de andere kant worden beleidsterreinen die voor een evenwichtige ontwikkeling moeten zorgen, schromelijk verwaarloosd. Op het gebied van milieubeleid gaan er wel iets meer bevoegdheden naar het Europees Parlement, maar energie, heffingen en ruimtelijke ordening blijven het exclusieve terrein van de raad van ministers. Wat betreft het sociaal beleid is er sprake van een minieme vooruitgang, maar in de sociale zekerheid blijft het onmogelijk een Europees beleid uit te stippelen ter voorkoming van sociale dumping. Harde eisen, gesteld door het Europees Parlement, op dit terrein zijn niet ingewilligd.

C. De EG heeft het 'fort Europa' met dit verdrag versterkt. Ze heeft gekozen voor verdieping ten koste van verbreding. De EMU moet zorgen voor een sterke Europese positie op de wereldmarkt. Er is geen enkele inspanning gepleegd in het verdrag om te voorkomen dat dit ten koste gaat van de derde wereld en van Oost-Europa. Door aan de andere kant wel te werken aan een gezamenlijk vreemdelingen- en asielbeleid, dat eerder restrictiever dan ruimhartiger zal zijn, gooit de EG aan twee kanten de deur dicht.

Hoewel het Europees Parlement zeer veel kritiek had op het verdrag, heeft het niet het lef gehad zich tegen het verdrag te keren. Onder het motto 'beter een onsje vooruitgang dan helemaal niets' is het parlement schoorvoetend akkoord gegaan. Niet dat die toestemming vereist was, maar op z'n minst was het een belangrijk signaal naar de parlementen van de lidstaten die moeten ratificeren. Hoewel er zeer veel huiver bestond dat we te gemakkelijk op één hoop geveegd konden worden met nationalistisch rechts, hebben de Groenen zich tegen het verdrag uitgesproken. Wij zijn immers wel voor een verenigd Europa, maar dan moet het wel ecologisch, democratisch en sociaal door de beugel kunnen. Het Verdrag van Maas-

tricht brengt zo'n Europa niet dichterbij.

JOEGOSLAVIE

De oorlog in het voormalige Joegoslavië was het andere allesoverheersende thema in het afgelopen jaar. Aanvankelijk ging de discussie over het al dan niet erkennen van de verschillende republieken. Binnen de Groene fractie bestond snel overeenstemming over de erkenning van afzonderlijke republieken, als tenminste de rechten van minderheden zouden worden gerespecteerd. Na de escalatie tot een burgeroorlog wist het Europees Parlement al net zo'n grote verdeeldheid aan de dag te leggen als de ministers van Buitenlandse Zaken. Vlak voor het zomerreces gingen er steeds meer stemmen op om met militaire middelen humanitaire hulp mogelijk te maken. Een amendement van Arie Oostlander (CDA), dat werd bijgesteld van een botte oorlogsverklaring naar een tekst om beperkt militair geweld toe te staan onder VN-vlag en slechts om humanitaire hulp mogelijk te maken, werd met een krappe meerderheid verworpen. De Groene fractiestemde hierbij verdeeld. Ik zelf heb, samen met andere fractiegenoten, vóór zo'n beperkt militair ingrijpen gestemd. Ongetwijfeld komt deze kwestie na de zomer opnieuw op de agenda.

OOST-EUROPA

In deze periode kwamen associatieakkoorden met Tsjecho-Slowakije, Hongarije en Polen tot stand. Even daarna werden ook handelsakkoorden gesloten met een aantal andere voormalige Oostbloklanden. Wij hebben natuurlijk voor die akkoorden gestemd, maar hadden er ook erg veel kritiek op. Met name de Europa-akkoorden hadden een eerste opening moeten bieden voor die landen voor een toekomstig EG-lidmaatschap. Zover is het niet gekomen. Slechts de wens van die landen om lid te worden is in de preambule opgenomen en dat was al een hele toer. Handelstechnisch is het geheel een moeizaam produkt, dat bol staat van Westeuropese protectionisme, met name op het gebied van landbouwproducten, staal en textiel. Hoewel deze akkoorden psychologisch en politiek van zeer groot belang zijn, stellen ze als economische steun in de rug voor Oost- en Midden-Europa bitter weinig voor.

VOORZITTERSCHAP COMMISSIE VERVOER EN TOERISME

Toen eind 1991 de commissies opnieuw werden verdeeld, heb ik besloten de sociale en vrouwencommissie in te ruilen voor de commissie vervoer en toerisme. Dat biedt de mogelijkheid om veel meer aandacht aan milieubeleid te besteden. Na rijp beraad, zowel in de Groen Links-delegatie als in de Groene fractie, heb ik besloten te kandideren voor het voorzitterschap van deze commissie en ben dat ook geworden. Het meest opmerkelijke daarvan is wel dat ik toespraken houd voor clubs, waar normaal gesproken een Groene niet zo gemakkelijk de gelegenheid voor krijgt. Enige voorbeelden: een lobbygroep in Noorwegen en Zweden van gemeenten en bedrijfsleven, die een goede trein- en snelwegverbinding wil van Oslo naar Gotenburg; de European Round Table van topindustriëlen, die streeft naar een 'onafhankelijk' centrum voor de infrastructuur in Europa.

De vraag of dit commissievoorzitterschap naar buiten toe voor de profilering meer oplevert dan een gewoon lidmaatschap zal in de toekomst blijken. Duidelijk is wel dat binnen het politieke spel de invloed toeneemt. Als eerste tastbare resultaat werd in juli in de commissie gestemd over het 'verslag-Van Dijk', dat een reactie is op het Groenboek van de Europese Commissie over de invloed van het vervoer op het milieu. In september zal dit verslag in het Europees Parlement behandeld worden. In het kader van het verdrag van Maas-

tricht komt de Europese Commissie met plannen voor transeuropese netwerken, zowel voor het vervoer als voor energie en telecommunicatie. Een van de zaken waar wij ons fel tegen verzetten is het netwerk voor autosnelwegen. De Europese Commissie heeft een groot aantal nationale wensen bij elkaar geveegd, die tot 2010 moeten leiden tot 12.000 km nieuwe autosnelweg in de EG. We wachten met spanning hoeveel km nieuwe railverbindingen worden gepland. Het ergst van al is wel dat die 12.000 km snelweg volgens de Europese Commissie een bijdrage zal leveren aan de reductie van de CO₂-uitstoot. Hoe dit te rijmen valt met het vijfde milieuactieprogramma of met het Groenboek milieu en vervoer is vooralsnog een raadsel.

FUNCTIONEREN GROEN LINKS-DELEGATIE

Nadat het vorige congres duidelijkheid had verschaft over de positie van Herman Verbeek, is het Groen Linkse werkoverleg van medewerk(st)ers en europarlementariër met nieuw elan aan de slag gegaan. Het Werkoverleg van de Europese Delegatie (WOEDE) biedt de mogelijkheid om van gedachten te wisselen en op verschillende terreinen initiatieven te nemen, zowel naar de internationale Groene fractie als naar de Tweede-Kamerfractie en de partij in Nederland. Vooral stellingnames over landbouwbeleid, milieu- en energiebeleid, Europees cultuurbeleid, vrede en veiligheid en het beleid ten aanzien van Oost-Europa stonden centraal in het afgelopen jaar.

Een aantal belangrijke politieke onderwerpen is in de verslagperiode samen met de Tweede-Kamerfractie uitgewerkt. De ontwikkelingen rond het verdrag van Maastricht waren ongetwijfeld de belangrijkste. De coördinatie tussen de beide fracties verliep goed.

FUNCTIONEREN GROENE FRACTIE

In de Europese fractie van de Groenen is een duidelijke tendens waar te nemen naar een groeiende gemeenschappelijke houding in het parlement, zonder dat er sprake is van een opgelegde fractiediscipline. Er wordt nu ook voor het eerst gewerkt aan een gezamenlijke voorbereiding van de volgende verkiezingen, waartoe de partijen uit de twaalf lidstaten in september op uitnodiging van de fractie bijeenkomen. Van belang is dat de huidige fractie een goede basis moet vormen voor de periode na de volgende verkiezingen in 1994, zodat niet weer opnieuw al het onderhandelingswerk moet worden gedaan.

Sinds kort maakt ook Iversen, de europarlementariër van de SF uit Denemarken, deel uit van de Groene fractie (nu 28 leden, de vierde fractie qua grootte). Na de uitkomst van het referendum in Denemarken was de fractie van Verenigd Europees Links (voornamelijk bestaande uit de vroegere Italiaanse communisten) Iversen liever kwijt dan rijk. Helaas bleek het niet mogelijk ook de Workersparty uit Ierland, afkomstig uit de fractie van de Linkse Coalitie (de nog immer echte communisten), in onze fractie te verwelkomen. Er ontbrak een enkele stem aan de benodigde tweederde meerderheid. ★

Nel van Dijk

Jaarrekening en balans 1991

INLEIDING

Groen Links heeft in de eerste periode van haar bestaan een redelijke financiële basis kunnen opbouwen. Het totaal van de uitgaven is beneden dat van de inkomsten gebleven en voor de verkiezingen van 1994 zijn de eerste voorzieningen opgebouwd. Het eigen vermogen, nu ruim f 140.000,- groot, is weliswaar nog ontoereikend om bij ernstig tegenvallende inkomsten aan alle lopende verplichtingen te kunnen voldoen, maar zal in de komende jaren nog toenemen door reeds toegezegde dotaties uit het vermogen van de oude partijen.

1991 was het eerste jaar waarin Groen Links volledig 'op eigen benen' stond, dat wil zeggen het gehele jaar over een eigen partijbureau beschikte en zelf de contributie inde (behalve onder de leden van CPN-afkomst). Daardoor is een vergelijking van de cijfers met die van 1990 in de meeste gevallen niet zo relevant.

Dat geldt (in mindere mate) ook voor de vergelijking met de begroting van 1991. De cijfers daarvan zijn immers opgesteld in een periode waarin nog niet volledig zicht was op het niveau van inkomsten en uitgaven van de nieuwe partij. Er was nog geen financiële historie beschikbaar.

In de toelichting op de cijfers worden verschillen met de jaarcijfers 1990 en de begroting 1991 die zijn te verklaren uit het voorgaande niet verder toegelicht.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Werkelijk 1991	Begroot 1991	Werkelijk 1990
UITGAVEN			
1 Partijbureau	360.546,66	394.000	140.522,98
2 Bestuurskosten	292.236,21	239.000	189.974,18
3 Ledenblad	156.733,46	173.000	230.344,50
4 Projecten/subsidies	524.538,67	454.000	120.524,59
5 Afdelingen/provincies	565.295,00	537.000	-
6 Publiciteit	152.569,20	118.000	105.223,24
7 Uitgeeffunctie	354,69	-	-
Totaal uitgaven	2.052.273,89	1.915.000	786.589,49
INKOMSTEN			
8 Contributies	1.394.734,61	1.300.000	-
9 Bijdrage PPR	-	-	151.230,00
10 Bijdrage PSP	-	-	104.775,00
11 Bijdrage CPN	-	-	147.950,00
12 Bijdrage EVP	-	-	31.175,00
13 Bijdrage Ver. Groen Links	-	-	36.270,00
14 Afdracht kamerleden	85.456,80	90.000	73.779,96
15 Afdracht raads- & statenleden	447.428,82	400.000	300.006,00
16 Giften	2.139,13	-	12.913,36
17 Rente	17.169,96	25.000	101,88
18 Verkoop verkiezingsmateriaal	93.641,07	-	-
19 Uitgeeffunctie	2.807,10	-	29.992,65
20 Bijzondere baten en lasten	37.944,91	-	-
21 Extra girorende	-	100.000	-
Totaal inkomsten	2.081.322,40	1.915.000	888.193,85
Saldo overschot	29.048,51	-	101.604,36

TOELICHTING OP DE JAARREKENING

(nummers verwijzen naar de posten van de jaarrekening)

2. Tot de bestuurskosten behoren ook de kosten van de Groen Linkse Raad en van de landelijke werkgroepen. De toename van de kosten is te verklaren uit grotendeels eenmalige uitgaven voor adviezen, notaris en bemiddeling van in totaal f 24.518,58, de produktiekosten van het Manifest (f 17.339,99) en uit toegenomen activiteiten van de diverse groeperingen.

3. De kosten van het ledenblad dalen door de toenemende efficiency bij de produktie en de afnemende oplage. Dit laatste is een gevolg van het zuiveren van het ledenbestand door (en ook nog na) de integratie van de diverse oude ledenbestanden.

4. Hiertoe behoren onder andere de uitgaven voor de statenverkiezingen (f 168.755,91), die voor ruim f 93.000,- gecompenseerd worden door de inkomsten uit verkoop verkiezingsmateriaal (post 18), en een reservering voor de verkiezingen in 1994 van f 150.000,-. De rest is subsidie aan de stichtingen en categorale groepen.

5. De afdracht aan afdelingen en provincies werd als volgt vastgesteld:

Contributies	1.394.734,61
Afdrachten	532.885,62
Inningskosten	- 43.302,94

Saldo	1.884.417,29
30% daarvan =	565.295,19

6. Onder de uitgaven voor publiciteit zijn ook de kosten ondergebracht die zijn besteed aan acties in verband met de Golfoorlog: f 28.443,93.

7. In 1991 is gestart met het centraliseren van alle landelijke activiteiten die de produktie van publikaties betreffen in een 'uitgeeffunctie'. De kosten die de produktie betreffen worden hoofdzakelijk gedragen door de publicerende groeperingen en zijn voor een deel versluierd in de kosten van het partijbu-

reau. Daardoor zullen de inkomsten (post 19) in de jaarrekening de uitgaven steeds overtreffen.

9 t/m 13. Zoals in de inleiding vermeld werden in 1991 voor het eerst contributies van Groen Links geïnd en konden bijdragen van de oude partijen achterwege blijven. (De CPN inde nog de contributies van de CPN-Groen Links-leden, maar droeg de opbrengst af op 10% na.)

18. Zie 4.

19. Zie 7.

20. Het saldo bijzondere baten en lasten kwam als volgt tot stand:

Opbrengst ledenblad 1990 via PSP	9.925,18
Meer ontvangsten 1990	24.769,95
Meer uitgaven 1990	-12.681,69
Afboeking vordering op Wetensch. Bureau	-8.617,95
Afboeking pensioenvoorziening	16.985,47
Afboeking rek.-courant Ver. Groen Links	6.763,95
Afboeking rek.-courant EVP	1.100,--
Diversen	375,--

BALANS PER 31-12-1991

	31-12-91	31-12-90
DEBET		
Vaste activa		
1 Kantoormeubilair	11.029,00	14.025,00
2 Fax	960,10	1.452,10
3 Computerapparatuur	60.323,86	58.476,51
4 Ledenadministratie	8.632,05	5.413,05
5 Telefooncentrale	25.804,79	-
6 Kopieerapparaat	9.796,00	-
	116.545,80	79.366,66
Vlottende middelen		
7 Depotbedrag PTT-post	6.650,00	5.000,00
8 Nog te vorderen afdrachten raadsleden	245.701,66	217.843,52
9 Overige vorderingen	172.308,03	41.210,61
10 Vooruitbetalingen	9.364,06	-
11 Rekening-courant PPR	-	13.073,49
12 Rekening-courant PSP	17.100,18	13.775,00
13 Rekening-courant SVI	139.475,32	-
14 Rekening-courant WB	2.092,64	-
15 Rekening-courant EG GL	44.436,39	-
	637.128,28	290.902,62
Liquide middelen		
16 Kas	467,00	76,10
17 Postbank 2737962	306.638,14	33.211,50
18 Renterekening 2737962	85.284,73	-
19 Postbank 2947644	24.229,08	102.194,93
20 Postbank 4902121	7.117,80	-
21 Postbank 5555	516,47	71.455,09
22 Plusrekening	2,20	-
23 Postbank 4210110	1.518,98	-
24 Plusrekening 4210110	1.315,45	-
25 Renterekening 4210110	2,07	-
26 Postbank depositorekening	100.000,00	-
	527.091,92	206.937,62
Totaal debet	1.280.766,00	577.206,90
CREDIT		
Eigen vermogen		
Voorzieningen		
27 Voorziening afdracht raadsleden	205.280,10	115.693,21
28 Voorziening backservice pensioenen personeel	-	25.000,00
29 Voorziening verkiezingen	270.175,00	67.193,85
30 Voorziening raadsverkiezingen	57.723,00	-
31 Steunfonds afdelingen	100.000,00	-
	633.179,22	207.887,06
Vreemd vermogen op korte termijn		
32 Nog te betalen 1991	399.535,28	161.092,45
33 Vooruitontvangsten	28.631,54	-
34 Rekening-courant SVI GL	-	16.324,00
35 Rekening-courant WB GL	-	79.199,03
36 Rekening-courant EVP	-	1.100,00
37 Rekening-courant PPR	31.631,84	-
38 Rek.-courant afd. Maassluis	6.295,25	-
	466.093,91	257.715,48
Vreemd vermogen op lange termijn		
39 Lening inventaris	40.840,00	-
Totaal credit	1.280.766,00	577.206,90

TOELICHTING OP DE BALANS

(nummers verwijzen naar de posten van de balans)

8. Betreft het totale nog openstaande bedrag van door Groen Links gefactureerde afdrachten in 1990 en 1991 (zie ook post 27).

17. Het saldo van deze girorekening was bij datum van afsluiting zo hoog door het vrijvallen van termijndeposito's en de juist gestarte uitbetaling van afdrachten aan afdelingen en provincies. Gebruikelijk is dat tegoeden op de girorekening rentedragend op een depositorekening staan.

27. Het is te optimistisch te veronderstellen dat alle achterstand van afdrachtbetaling in 1992 wordt ingelopen. Een deel daarvan zal 'voortrollen' naar volgende jaren en een deel zal om allerlei redenen wellicht nooit geïnd kunnen worden. Vandaar deze reservering. Uiteraard blijven we de achterstallige afdrachtplichtigen aanmanen.

29. Deze voorziening is als volgt berekend:

Saldo per 31-12-90	67.193,85
Acceptgiro's in 1991	50.293,78
Via de jaarrekening	150.000,--
Rente over saldo 31-12-90	2.687,75
	270.175,38

30 en 31. Niet door afdelingen en provincies opgevraagde afdrachten worden overgeboekt naar het Steunfonds afdelingen (post 31). Overeenkomstig de regeling voor het Steunfonds wordt het saldo per 1 januari afgeroomd tot f 100.000,-. De overloop wordt gebruikt voor reserveringen voor de landelijke activiteiten in het kader van de gemeenteraads- en statenverkiezingen (post 30).

37. Het liquiditeitssaldo van de PPR wordt 'geparkeerd' bij Groen Links.

38. De afdeling Maassluis is 'slapende'. De aanwezige geldmiddelen zijn tot het moment van ontwaken bij de partij ge-

parkeerd. 39. De PPR had de beschikking over een lening van leden ten behoeve van een nieuwe inrichting van het partijbureau. De inventaris werd al eerder 'om niet' aan het partijbureau van Groen Links overgedragen. Voor zover leden geen directe aflossing verlangden, is nu ook de lening overgedragen met gelijktijdige storting van het nog verschuldigde bedrag door de PPR op de girorekening van Groen Links.

VERKLARING KASCONTROLE-COMMISSIE

De kascontrolecommissie van Groen Links heeft op 19 mei 1992 het financieel jaarverslag van de Stichting Materiele Belangen Groen Links gecontroleerd en in orde bevonden. Het eigen vermogen van f 140.652,87 wordt als reëel beoordeeld.

De kascontrolecommissie adviseert het congres de jaarrekening 1991 goed te keuren en het partijbestuur te dechargeren voor het gevoerde financiële beleid.

De kascontrolecommissie van Groen Links:
Jan Veldhuijzen, Astrid Hylkema

21 mei 1992

Ontwerp-begroting 1993

INLEIDING

De voor deze begroting gekozen cijferopstelling is een vereenvoudiging ten opzichte van de tot dusver gebruikte en geeft tevens een betere aansluiting aan de boekhouding. De begrotingscijfers van 1992 en de cijfers van de jaarrekening 1991 zijn vergelijkbaar gemaakt met deze opstelling en wijken daardoor af van de eerder gepresenteerde cijfers. In de loop van dit jaar is gebleken dat de voor 1992 begrote ontwikkeling van het contributieniveau niet zal worden gehaald. De oorzaak daarvan ligt in een flinke overschatting van de contributie uit het vroegere CPN-ledenbestand (in 1992 wordt voor het eerst door ons bij deze leden contributie geïnd). Het in de begroting 1993 opgenomen contributiebedrag (f 1.425.000,-) is mogelijk nog wat aan de optimistische kant. Het met de begroting 1992 ingezette uitgavenniveau is dan ook wat te hoog in verhouding tot de reguliere jaarinkomsten, vooral als rekening wordt gehouden met een regelmatige reservering voor de verkiezingen.

In deze begroting wordt evenwel voorgesteld het beoogde activiteitsniveau in 1993 niet door bezuinigingen aan te tasten en eventueel noodzakelijke inkrimpingen uit te stellen tot na de verkiezingen in 1994. Dit betekent dat er in 1993 in de begroting geen ruimte is voor een reservering ten behoeve van het verkiezingsfonds. Wel komt er in 1993 een verdere uitbreiding van ons eigen vermogen door de opheffing van de oude partijen. Voorgesteld wordt daaruit met name de bijdrage van de PPR (f 100.000,-) te bestemmen voor het verkiezingsfonds. Zodoende komt het verkiezingsfonds in 1994 toch het gewenste niveau.

DE CIJFERS

(bedragen x f 1000,-)

	Werkelijk 1991	Begroting 1992	Begroting 1993
INKOMSTEN			
1 Contributies	1.395	1.529	1.425
2 Afdracht kamerleden	85	100	100
3 Afdracht raads- & statenleden	447	400	450
4 Giften	2	-	-
5 Rente	17	45	80
6 Uitgeverij	3	-	8
7 Extra giroronde	-	120	100
Totaal inkomsten	1.949	2.194	2.163
UITGAVEN			
8 Partijbureau	423	518	579
9 Partijbestuur	161	166	226
10 Groen Linkse Raad	18	12	18
11 Congres	44	55	48
12 Ledenblad	157	165	158
13 Publiciteit	153	127	130
14 Uitgeverij	-	-	3
15 Migrantenwerk	-	25	33
16 Wetensch. Bureau, Scholing & Vorming, Vrouwenbureau	158	164	165
17 Categorale groepen	27	26	26
18 Beleidsgroep buitenland	13	11	11
19 Afdelingen en provincies	565	591	580
20 Acties derden	5	7	6
21 Land. projecten, campagnes	-	162	170
22 Verkiezingen	75	-	-
23 Reservering verkiezingen 1994	150	150	-
24 Onvoorzien	-	15	10
Totaal uitgaven	1.949	2.194	2.163

TOELICHTING

(nummers verwijzen naar de betreffende posten)

1. De contributieontvangst is begroot op 12.500 leden die gemiddeld f 114,- betalen.

8. Verhoging van het partijbureau-budget ontstaat voornamelijk door uitbreidingen van activiteiten die halverwege in 1992 zijn ingevoerd en in 1993 voor het gehele jaar gelden. Het begrote bedrag betreft:

Financiële administratie (uitbesteed)	
Inningskosten contributies en afdrachten	64
Personeelskosten	238
Porti en overige verzendkosten	45
Kantoorbehoeften, telefoon, kopiëren, fax	65
Afschrijvingen	40
Huisvestingskosten	103

9. Ook bij de partijbestuursuitgaven zijn in de loop van 1992 uitbreidingen gedaan die in 1993 volledig meetellen, zoals het vrijstellen van de voorzitter en uitbreiding van het aantal partijbestuursleden.

12. De kosten van het ledenblad zijn begroot op 11 nummers van 16 pagina's, oplage 13.300 ex. Het begrote bedrag behelst:

Personeelskosten	61
Productiekosten	93
Porti	51
Bijdrage Groen Links in de EG	-20
Abonnementen	-9
Advertenties	-18

19. De totale afdrachtenpot is als volgt begroot:

Contributies	1425
Afdrachten	550
Inningskosten	-61

Saldo 1914

30% daarvan = f 575.000,-

Daarvan naar provincies: 10% = f 57.500,- (per lid f 4,60)

Daarvan naar afdelingen: 80% = f 460.000,- (per lid f 36,80)

21. Evenals in 1992 is een budget begroot waaruit door het partijbestuur in samenwerking met het Wetenschappelijk Bureau en de Stichting Scholing en Vorming campagnes en projecten kunnen worden gefinancierd. Omdat deze begroting werd samengesteld vóór het kaderweekend van 18/19 september, kan hier over het programma van 1993 verder niets worden meegedeeld. De extra giroronde (post 7) zal aan een van de projecten uit dit programma worden gewijd.

23. Zie inleiding.

Voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement

Het partijbestuur stelt het congres voor op twee punten het huishoudelijk reglement te wijzigen. Beide wijzigingsvoorstellen hebben betrekking op de voorbereiding van congressen, en wel met name op de behandeling van amendementen.

Voorstel 1: wijziging artikel 9

Huidige tekst:

'1. Ter voorbereiding van een congres geldt het volgende tijdschema:

- vijf maanden vóór het congres worden inhoudelijke congressstukken aangeboden aan het partijbestuur;
 - vijf maanden vóór het congres dienen voorstellen voor de congressagenda bij het partijbestuur te zijn ingediend;
 - uiterlijk drie maanden vóór het congres worden de ontwerp-congressstukken in het ledenblad gepubliceerd of op andere wijze ter kennis van alle partijleden gebracht;
 - uiterlijk twee maanden vóór het congres vindt behandeling van de congressstukken plaats in de afdelingen;
 - tot uiterlijk drie dagen na afloop van de sub d genoemde termijn kunnen amendementen bij het partijbestuur worden ingediend;
 - uiterlijk één maand vóór het congres worden de te behandelen congressstukken in het ledenblad gepubliceerd of op andere wijze ter kennis van alle partijleden gebracht.
2. De Groen Linkse Raad kan afwijkingen van het tijdschema goedkeuren.'

Wijzigingsvoorstellen:

- In lid 1a wordt 'vijf maanden' vervangen door 'zes maanden'.
- In lid 1b wordt 'vijf maanden' vervangen door 'zes maanden'.
- In lid 1c wordt 'drie maanden' vervan-

gen door 'vier maanden'.

- In lid 1d wordt 'twee maanden' vervangen door 'drie maanden'.
- Overigens ongewijzigd.

Toelichting: deze wijzigingen zijn nodig om ervoor te zorgen dat het partijbestuur voldoende tijd krijgt om amendementen te preadviseren. Gebleken is namelijk dat het geldende tijdschema daarvoor te krap is. Daarom is de Groen Linkse Raad in maart j.l. al akkoord gegaan met een aanpassing van het tijdschema voor het congres van 30 en 31 oktober. Bovenstaand voorstel is de formele bekrachtiging van de noodzakelijk gebleken wijzigingen.

Voorstel 2: wijziging artikel 10

Huidige tekst:

'Voorstellen, amendementen en moties kunnen worden ingediend door een afdeling, het partijbestuur, een landelijke categorale groep zoals bedoeld in artikel 95; of ten minste vijftien partijleden gezamenlijk.'

Wijzigingsvoorstellen:

- De huidige tekst van artikel 10 wordt hernummerd tot artikel 10.1.
- Toegevoegd wordt artikel 10.2 met de volgende tekst:
'De in lid 1 genoemde indieningsgerechtigden mogen per congres niet meer dan tien amendementen indienen.'
- Toegevoegd wordt artikel 10.3 met de volgende tekst:
'Amendementen op congressstukken komen alleen in aanmerking voor behandeling op het congres, als ze worden ondersteund door ten minste vier andere in lid 1 genoemde indieningsgerechtigden. Deze ondersteuning moet blijken uit een schriftelijke en onderteken-

de verklaring, die binnen twee weken na publikatie van de amendementen bij het congrespresidium moet zijn ingediend.'

Toelichting: de ervaring met de tot nu toe gehouden Groen Links-congressen laat zien dat er intensief gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid amendementen in te dienen. Partijbestuur en congrespresidium hebben er vervolgens de handen vol aan om te zorgen dat het geheel op het congres behandelbaar blijft. Instrumenten als preadvisering en categorie-indeling leveren minder resultaat op dan gewenst is. Voor het congres van oktober 1992 is opnieuw de noodmaatregel gebruikt om amendementen ten gunste van andere amendementen buiten behandeling te verklaren (met beroepsmogelijkheid bij een daartoe aangewezen commissie).

De hierboven geformuleerde voorstellen zijn bedoeld om de amendementenstroom dichter bij de bron in te dammen. Het voorgestelde artikel 10.2 (maximaal tien amendementen per indiener) kan indieners helpen zich tot hoofdzaken te beperken. Met het voorgestelde artikel 10.3 (amendementen worden alleen op het congres behandeld als ze door vijf indieningsgerechtigden - inclusief de indiener - worden ondersteund) wordt een voorselectie ingevoerd.

Het is van groot belang dat over deze voorstellen nu besluitvorming plaatsvindt, omdat de gesignaleerde problemen zich anders in nog sterkere mate kunnen voordoen bij de vaststelling van het verkiezingsprogramma tijdens het congres van november 1993.

Benoeming kascontrolecommissie

Krachtens artikel 32 van de statuten moet het congres jaarlijks een kascontrolecommissie benoemen van ten minste twee leden, die geen deel mogen uitmaken van het partijbestuur. De commissie onderzoekt de jaarrekening en brengt aan het congres verslag van haar bevindingen uit.

Het partijbestuur stelt aan het congres

voor de leden van de huidige kascontrolecommissie opnieuw voor een jaar te benoemen, te weten Astrid Hylkema (Zeist), Peter Korzelijs (Huizen) en Jan Veldhuijzen (Amsterdam).

Het congrespresidium stelt voor deze benoeming bij acclamatie te laten geschieden. §